

**Hallituksen esitys Eduskunnalle kansaneläkelaksi,
laiksi vammaisetuksista ja laiksi eläkkeensaajan asumis-
tuesta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi kansaneläkelaki, laki vammaisetuksista ja laki eläkkeensaajan asumistuesta. Esitys on osa kokonaisuutta, jolla pyritään ajanmukaistamaan ja selkeyttämään toimeentuloturvaa koskevaa lainsäädäntöä. Esityksessä uudistetaan lainsäädännön rakenne sekä selkeytetään ja täsmennetään yksittäisten säännösten sanamuotoja. Siinä on otettu huomioon myös perustuslain asettamat vaatimukset säädöstaosta ja valtuutussäännöksistä.

Uudessa kansaneläkelaiissa ehdotetaan säädettäväksi kansaneläkkeistä, perhe-eläkkeistä ja lapsikorotuksesta. Esitys sisältää myös ehdotuksen toisen kuntakalleusryhmän poistamisesta kansaneläkkeestä, leskeneläkkeestä ja muista etuuksista, joiden määrä on sidottu kuntien kalleusluokitukseen. Henkilön asuin- kunta ei jatkossa enää vaikuttaisi kyseisten etuuksien määrään. Pienintä maksettavaa etuutta koskevia säännöksiä yhdenmukaistettaisiin.

Eläkkeen myöntämisen edellytyksenä olevaa ulkomaan kansalaisiin sovellettavaa Suomessa asumisen vähimmäisaikaa ehdotetaan lyhennettäväksi viidestä vuodesta kolmeen vuoteen. Kansaneläkettä ja perhe-eläkettä tarkistettaessa 1 päivänä tammikuuta 2008 tai sen jälkeen alkava työeläke ehdotetaan otettavaksi huomioon tarkistusajankohdan työeläkeindeksitason mukaisena. Sotilasvammalain mukaista elinkoron ikä- ja omaiskorotusta ei otettaisi tulona huomioon kansaneläkettä laskettaessa.

Leskeneläkkeen alkueläke ehdotetaan maksettavaksi kaikille vakiomääräisenä. Lesken jatkoeläkkeen määrään ei enää vaikuttaisi omaisuus eikä metsän laskennallinen tuotto. Osatyökyvyttömälle eläkkeensaajalle voitaisiin maksaa lapsikorotusta.

Uuteen lakiin vammaisetuksista ehdotetaan otettavaksi nykyistä lapsen hoitotukea, vammaistukea ja eläkkeensaajien hoitotukea koskevat säännökset. Vammaisetuksien nimet muuttuisivat, mutta etuuksien määrät säilyisivät ennallaan. Vammaistukea voitaisiin maksaa yli 65-vuotiaalle, joka ei ole eläkkeellä. Myönnettäessä vammaistukea tai hoitotukea tuki yhteensovitettaisiin saman sairauden tai vamman perusteella maksettavan muun lakisääteisen korvauksen tai ulkomaisen etuuden kanssa. Eläkettä saavalle maksettavaa hoitotukea ei suhteutettaisi henkilön Suomessa asumaan aikaan eikä sitä maksettaisi ulkomaille. Kaikki vammaisetuudet rahoitettaisiin valtion varoista.

Eläkkeensaajan asumistukea voitaisiin uuden lain mukaan myöntää myös työeläkelainsäädännön mukaista perhe-eläkettä saavalle. Omaisuudesta laskettava tulo otettaisiin huomioon sellaisten varallisuuserien arvojen perusteella, jotka ovat saatavissa verohallinnolta tai muuten julkisesti käytettävissä.

Sotilasavustuslakia ja maahanmuuttajan erityistuesta annettua lakia esitetään muutettavaksi siten, että niissä tarkoitettujen etuuksien määrään ei enää vaikuttaisi etuuden saajan tai hänen perheenjäsenensä omaisuus.

Kansaneläkelain voimaansaattamista ehdotetaan säädettäväksi erillisellä lailla, jossa on tarvittavien suoja- ja siirtymäsäännösten lisäksi myös säännökset työttömyyseläkkeestä ja yksilöllisestä varhaiseläkkeestä. Lisäksi tehdään uusista annettavista laeista ja kuntien kalleusluokituksen poistamisesta aiheutuvat tarkistukset sekä eräitä muita vähäisiä tarkistuksia yhteensä 16 eri lakiin.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	7
1. Johdanto	7
2. Nykytila	7
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö.....	7
Yleistä.....	7
Kansaneläke	7
Lapsikorotus.....	8
Leskeneläke	9
Lapseneläke	10
Lapsen hoitotuki.....	10
Vammaistuki	10
Eläkkeensaajien hoitotuki.....	11
Ruokavaliokorvaus	11
Eläkkeensaajien asumistuki.....	11
Kalleusluokitus	13
Sotilasavustus	14
Kansaneläkejärjestelmän rahoitus.....	15
2.2. Nykytilan arviointi.....	15
Kansaneläke-, vammaisetuus- ja asumistukilainsäädäntö.....	15
Kalleusluokitus	16
Maksetut kansaneläkkeet, vammaisetuudet ja eläkkeensaajien asumistuet	16
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	17
3.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi.....	17
3.2. Keskeiset ehdotukset	17
3.2.1. Lainsäädännön rakenteellinen selkeyttäminen.....	17
3.2.2. Kansaneläkelaki.....	18
Asumisaikavaatimus	18
Eläkkeen määrä ja tarkistaminen.....	18
Työkyvyttömyyseläke	19
Leskeneläke	20
Lapsikorotus.....	21
Menettely ja muutoksenhaku.....	21
3.2.3. Laki kansaneläkelain voimaannpanosta.....	21
3.2.4. Laki vammaisetuuksista.....	22
Vammaisetuslainsäädännön yhtenäistäminen.....	22
Muut muutokset	23
3.2.5. Laki eläkkeensaajan asumistuesta	24
Perhe-eläke asumistuen perusteena	24
Omaisuuuden huomioon ottaminen.....	24
Velkojen korkojen huomioon ottaminen.....	25

Korko-, osinko- ja metsätulojen huomioon ottaminen	25
Asumismenot.....	25
Muut muutokset	26
3.2.6. Laki eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta 26	
3.2.7. Laki maahanmuuttajan erityistuesta	27
3.2.8. Sotilasavustuslaki.....	27
3.2.9. Muut lait	27
Kalleusluokituksen poistaminen	27
Muut muutokset	28
4. Esityksen vaikutukset	28
4.1. Julkistaloudelliset vaikutukset	28
Kalleusluokituksen poistaminen	28
Muut kansaneläkelain muutokset	28
Laki vammaisetuuksista	29
Asumistukilait	29
Sotilasavustuslaki	30
Valtiontaloudelliset vaikutukset yhteensä	30
4.2. Vaikutukset tuensaajien kannalta	30
4.3. Sukupuolivaikutusten arviointi	31
4.4. Vaikutukset viranomaisten toimintaan	31
4.5. Yhteiskunnalliset vaikutukset	31
5. Asian valmistelu	31
6. Riippuvuus muista esityksistä	32
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	33
1. Lakiehdotusten perustelut.....	33
1.1. Kansaneläkelaki.....	33
1 luku. Lain tarkoitus, soveltamisala ja määritelmät	33
2 luku. Vanhuuseläke.....	35
3 luku. Työkyvyttömyyseläke.....	36
4 luku. Kansaneläkkeen määrätymisperusteet	36
5 luku. Leskeneläke	38
6 luku. Jatkoeläkkeen määrätymisperusteet	39
7 luku. Jatkoeläkkeen tarkistaminen ja lakkaaminen	40
8 luku. Lapseneläke	41
9 luku. Perhe-eläkettä koskevat yhteiset säännökset.....	42
10 luku. Lapsikorotus	42
11 luku. Toimeenpano	43
12 luku. Muutoksenhaku	46
13 luku. Tietojen saaminen, luovuttaminen ja salassapito.....	47
14 luku. Rahoitus.....	49
15 luku. Erinäiset säännökset	50
1.2. Laki kansaneläkelain voimaannpanosta.....	51
1.3. Laki vammaisetuuksista.....	56

1 luku.	Yleiset säännökset	56
2 luku.	Vammaisetuudet	57
3 luku.	Toimeenpano	59
4 luku.	Muutoksenhaku	61
5 luku.	Tietojen saaminen, luovuttaminen ja salassapito.....	62
6 luku.	Muut säännökset	63
7 luku.	Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset	64
1.4.	Laki eläkkeensaajan asumistuesta	65
1 luku.	Yleiset säännökset ja määritelmät.....	65
2 luku.	Asumistuen määräytymisperusteet	66
3 luku.	Toimeenpanoa koskevat säännökset.....	72
4 luku.	Muutoksenhaku	75
5 luku.	Tietojen saaminen, luovuttaminen ja salassapito.....	76
6 luku.	Erinäiset säännökset	76
7 luku.	Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset	77
1.5.	Rintamasotilaseläkelaki	78
1.6.	Laki ulkomaille maksettavasta rintamalisästä	78
1.7.	Laki eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta 78	
1.8.	Laki maahanmuuttajan erityistuesta	80
1.9.	Työttömyysturvalaki.....	83
9 luku.	Työmarkkinatuen määrä ja kesto	83
1.10.	Sotilasavustuslaki.....	83
1.11.	Sotilasvammalaki	85
1.12.	Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista	85
1.13.	Asumistukilaki	86
1.14.	Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta	87
1.15.	Laki maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä.....	87
1.16.	Laki toimeentulotuesta.....	87
1.17.	Sosiaalihuoltolaki.....	88
1.18.	Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista.....	88
1.19.	Laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta .88	
1.20.	Laki Kansaneläkelaitoksesta	88
3 a luku.	Rahastot.....	88
2.	Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	89
3.	Voimaantulo	89
4.	Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	90
LAKIEHDOTUKSET		91
	Kansaneläkelaki	91
	kansaneläkelain voimaanpanosta.....	118
	vammaisetuuksista	124
	eläkkeensaajan asumistuesta	138
	rintamasotilaseläkelain muuttamisesta	153

ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 2 ja 10 §:n muuttamisesta	154
eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta annetun lain muuttamisesta	154
maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain muuttamisesta	157
työttömyysturvalain 9 luvun 3 § :n muuttamisesta	161
sotilasavustuslain muuttamisesta	162
sotilasvammalain muuttamisesta	164
Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta.....	166
13.....	168
asumistukilain muuttamisesta	168
maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 19 §:n muuttamisesta	170
maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta	170
toimeentulotuesta annetun lain 9 ja 11 §:n muuttamisesta	171
sosiaalihuoltolain muuttamisesta	172
sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 10 a §:n muuttamisesta	173
asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	174
20.....	174
Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta	174
LIITE.....	176
RINNAKKAISTEKSTIT	176
rintamasotilaseläkelain muuttamisesta	176
ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 2 ja 10 §:n muuttamisesta	179
eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta annetun lain muuttamisesta	180
maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain muuttamisesta	186
työttömyysturvalain 9 luvun 3 § :n muuttamisesta	194
sotilasavustuslain muuttamisesta	195
sotilasvammalain muuttamisesta	200
Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta.....	203
asumistukilain muuttamisesta	206
maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 19 §:n muuttamisesta	209
maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta	210
toimeentulotuesta annetun lain 9 ja 11 §:n muuttamisesta	211
sosiaalihuoltolain muuttamisesta	213

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 10 a §:n muuttamisesta	214
asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	215

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Kansaneläkelaki (347/1956) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1957. Kansaneläkelainsäädäntö on viidenkymmenen vuoden aikana toteutettujen useiden laajojen uudistusten vuoksi tullut vaikeaselkoiseksi ja säädösteknisesti epäjohdonmukaiseksi. Pääministeri Matti Vanhasen hallitusohjelmassa todetaan, että "Sosiaaliturvan lainsäädännön selkeyttämistä jatketaan. Järjestelmän on oltava yksilön kannalta selkeä ja ennakoitava sekä riittävän turvan antava." Uusi perustuslaki edellyttää, että säädösten asetuksenantovaltuudet ja säädösten taso tulee tarkistaa. Kansaneläkelainsäädännön uudistaminen on osa selvitysmies Arajärven ehdottamaa Kansaneläkelaitoksen toimeenpaneman lainsäädännön selkeyttämisohjelmaa. Esityksellä pyritään selkeyttämään kansaneläke- ja vammaisuuslainsäädäntö sekä eläkkeensaajia koskeva asumistukilaki.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Yleistä

Uudistettavaksi ehdotetaan viisi eri lakia. Kansaneläkelaisissa säädetään kansaneläkkeestä, eläkkeensaajien hoitotuesta ja lapsikorotuksesta. Leskeneläkettä ja lapseneläkettä koskevat säännökset ovat perhe-eläkelaisissa (38/1969). Uudistuksen piiriin kuuluvat myös laki lapsen hoitotuesta (444/1969), vammaistukilaki (124/1988) ja eläkkeensaajien asumistukilaki (591/1978).

Nykytilaa koskevassa kohdassa kuvataan nykyisen kansaneläke-, perhe-eläke- ja vammaisuusjärjestelmän sekä asumistukijärjestelmän keskeisiä piirteitä. Yksittäisiä säännöksiä on selostettu tarkemmin siltä osin kuin niihin ehdotetaan merkittäviä sisällöllisiä muutoksia. Nykytilan kuvauksessa ilmoitetut etuuskien ja tulo rajojen määrät ovat vuoden 2006 indeksitasossa.

Kansaneläke

Kansaneläkelain tarkoituksena on turvata henkilön toimeentulo työkyvyttömyyden, työttömyyden ja vanhuuden varalta silloin, kun henkilöllä ei ole oikeutta ansioeläkkeeseen tai kun ansioeläkkeen määrä jää vähäiseksi. Suomen kansalaisella on oikeus kansaneläkkeeseen, jos hän on asunut Suomessa vähintään kolme vuotta. Ulkomaan kansalaiselta edellytetään vähintään viiden vuoden yhtämittaista asumisaikaa Suomessa. EU-/ETA-maan ja Sveitsin (jäljempänä EU-/ETA-maa) kansalaiset rinnastetaan Suomen kansalaisiin. Asumisaika lasketaan siitä, kun henkilö on täyttänyt 16 vuotta. Henkilöllä on kuitenkin asumisajasta riippumatta oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hän tulee työkyvyttömäksi Suomessa ennen kuin hän on täyttänyt 21 vuotta.

Kansaneläkettä maksetaan vanhuuseläkkeenä, työkyvyttömyyseläkkeenä tai työttömyyseläkkeenä. Vanhuuseläke myönnetään 65 vuotta täyttäneelle henkilölle. Vanhuuseläke voidaan myöntää myös varhennettuna. Vuoden 2005 alusta varhennettun vanhuuseläkkeen alaikäraja nousi 62 vuoteen. Varhennettua eläkettä pienennetään 0,4 prosenttia jokaiselta varhennuskuukaudelta. Jos henkilö jää eläkkeelle 65 vuoden eläkeikää myöhemmin, eläkkeeseen maksetaan lykkäyskorotusta 0,6 prosenttia jokaiselta lykkäyskuukaudelta.

Työkyvyttömyyseläke myönnetään 16 - 64 vuotta täyttäneelle henkilölle, jonka sairaus, vika tai vamma estää kohtuullisen toimeentulon turvaavan työnteon. Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen alkaa, kun sairausvakuutuslain (1224/2004) mukainen sairauspäiväraha-aika tai päivärahan enimmäissuoritusaikaa vastaava aika on päättynyt. Määräajaksi työkyvyttömyyseläke myönnetään kuntoutus-tukena. Jos työkyvyttömyyseläkkeellä oleva henkilö menee ansiotyöhön ja ansaitsee vähintään 588,66 euroa kuukaudessa, toistaiseksi myönnetty täysimääräinen työkyvyttömyyseläke jätetään lepäämään enintään viiden vuoden ajaksi.

Yksilöllinen varhaiseläke on työkyvyttömyyseläke, joka voidaan myöntää ennen vuotta 1944 syntyneelle, 60—64 vuotta täytäneelle henkilölle. Eläkkeen myöntämisedellytykset ovat lievemmät kuin varsinaisessa työkyvyttömyyseläkkeessä. Yksilöllinen varhaiseläke ei voi alkaa enää vuoden 2008 jälkeen.

Työttömyyseläkkeeseen on oikeus 60—64-vuotiaalla pitkäaikaisesti työttömällä henkilöllä, jolla ei ole enää oikeutta työttömyysturvalain (1290/2002) mukaiseen päivärahaan. Lisäksi edellytetään, että henkilö täyttää työttömyyseläkkeen saamiseen vaadittavat työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien ja eläkesäännön mukaiset työssäoloehdot sekä on työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa. Työttömyyseläkettä on vuoden 2005 alusta voitu myöntää vain ennen vuotta 1950 syntyneelle henkilölle.

Kansaneläkkeen määrään vaikuttavat henkilön saamat muut eläketulot sekä henkilön asuinpaikkakunta, perhesuhteet ja asumisaika Suomessa. Kunnat jaetaan kalleusluokituksen perusteella kahteen eri kuntaryhmään. Täyden kansaneläkkeen määrä on 1 päivästä tammikuuta 2006 lukien ensimmäisen kuntaryhmän kunnissa yksinäisellä henkilöllä 510,80 ja avio- tai avoliitossa olevalla henkilöllä 450,29 euroa kuukaudessa. Toisen kuntaryhmän kunnissa täysimääräinen kansaneläke on 489,85 tai 432,44 euroa kuukaudessa. Kansaneläkettä ei makseta, jos sen määrä on pienempi kuin 11,38 euroa kuukaudessa.

Jos henkilö on julkisessa laitoshoidossa ja hoito kestää yli kolme kuukautta, kansaneläkkeen määrää pienennetään. Laitoshoidossa olevalle maksetaan kansaneläkettä 1 päivästä tammikuuta 2006 lukien perhesuhteista riippuen ensimmäisessä kuntaryhmässä enintään 268,96 tai 242,93 euroa kuukaudessa ja toisessa kuntaryhmässä enintään 247,85 tai 224,89 euroa kuukaudessa.

Täysimääräiseen kansaneläkkeeseen on yksinäisellä henkilöllä oikeus, jos hänen saamansa muut eläketulot eivät ylitä 567 euroa vuodessa. Rajamäärän ylittävistä eläketuloista puolet vähentää kansaneläkkeen määrää. Jos ensimmäisessä kuntaryhmässä asuvan yksinäisen henkilön tulot ylittävät 12 553 euroa vuodessa, kansaneläkettä ei enää makseta. Kansaneläkkeen määrään vaikuttaa myös

henkilön saama sotilasvammalain (404/1948) mukainen elinkoron omais- ja ikäkorotus, jotka määräytyvät sotainvalidin vamman tai sairauden perusteella.

Kansaneläkkeen määrään vaikuttaa myös henkilön Suomessa asuma aika. Täysimääräiseen vanhuuseläkkeeseen on oikeutettu henkilö, joka on 16 vuotta täytettyään ja ennen 65 vuoden ikää asunut Suomessa vähintään 40 vuotta. Jos Suomessa asuttu aika on tätä lyhyempi, eläkkeen määrä lasketaan kertomalla täysimääräisen kansaneläkkeen määrää suhteutuskertoimella. Suhteutuskerroin saadaan jakamalla henkilön Suomessa asuma aika 40 vuodella. Työkyvyttömyyseläkettä, työttömyyseläkettä ja varhennettua vanhuuseläkettä saava saa täyden eläkkeen, jos hän on asunut Suomessa vähintään 80 prosenttia 16 vuoden iän saavuttamisen ja eläkkeen alkamisen välisestä ajasta. Suhteutuskerroin lasketaan näissä tapauksissa jakamalla Suomessa asuttu aika ajalla, joka on 80 prosenttia 16 vuoden iän täyttämisen ja eläkkeen alkamisen välisestä ajasta.

Kansaneläkettä tarkistettaessa aikaisemmin tuloksi otettu työeläke otetaan huomioon työeläkeindeksin sijasta kansaneläkeindeksillä korotettuna (tarkistamissääntö). Jos työeläkkeen määrässä kuitenkin tapahtuu muu kuin indeksimuutos, se otetaan kansaneläkettä tarkistettaessa huomioon todellisen määräisenä.

Eläkettä maksetaan takautuvasti vuoden ajalta ennen hakemuksen jättämistä. Eläkkeensaajan muuttaessa ulkomaille muuhun kuin EU-/ETA-maahan kansaneläkettä maksetaan vuoden ajan muuttopäivästä. Jos henkilö ei ole välittömästi ennen ulkomaille muuttoa asunut Suomessa vähintään vuoden mittaista aikaa, eläkkeen maksaminen ulkomaille keskeytetään heti ulkomaille muuttoa seuraavan kuukauden alusta. Silloin kun eläkkeensaaja on asunut Suomessa ennen ulkomaille muuttoa vähintään kymmenen vuotta tai kun ulkomaille oleskelu johtuu eläkkeensaajan tai hänen lähiomaisensa sairaudesta, kansaneläkkeen maksamista voidaan kuitenkin jatkaa määrääjän tai toistaiseksi.

Lapsikorotus

Eläkkeensaajalla on oikeus saada kansan-

eläkelain mukaista lapsikorotusta, jos hänen huollettavanaan on alle 16-vuotias lapsi. Lapsikorotus myönnetään eläkkeensaajalle, joka saa kansaneläkettä, työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa täyttä työkyvyttömyyseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä, vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä. Lapsikorotukseen on oikeus myös henkilöllä, joka saa täyden työkyvyttömyyden perusteella myönnettyä lakisääteistä tapaturma-, liikennevakuutus- tai sotilasvammaeläkettä, elinkorkoa tai yli vuoden jatkuvaa ansionmenetyksen korvausta.

Lapsikorotus myönnetään jokaisesta eläkkeensaajan tai hänen puolisonsa alle 16-vuotiaasta lapsesta, joka elää samassa taloudessa eläkkeensaajan kanssa tai muualla asuvan eläkkeensaajan omasta lapsesta, jonka toimeentulosta eläkkeensaaja muutoin huolehtii. Lapsikorotuksen määrä lasta kohti on 18,68 euroa kuukaudessa. Sitä voidaan maksaa kummallekin eläkettä saavalle vanhemmalle saman lapsen perusteella.

Leskeneläke

Kansaneläkelaitoksen myöntämän yleisen perhe-eläkkeen tarkoituksena on turvata perheenhuoltajan kuoleman jälkeen lesken ja lasten toimeentulo. Perhe-eläkelain mukaiset etuudet ovat leskeneläke ja lapseneläke.

Leskellä, joka ei ole täyttänyt 65 vuotta ja joka ei saa työkyvyttömyytensä tai työttömyytensä vuoksi kansaneläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä tai vastaavaa ulkomaista eläkettä, on oikeus leskeneläkkeeseen. Lisäksi edellytetään, että leskellä on tai on ollut yhteinen lapsi edunjättäjän kanssa ja että avioliitto on solmittu ennen kuin edunjättäjä täytti 65 vuotta. Jollei yhteistä lasta ole, edellytyksenä on, että leski oli edunjättäjän kuollessa täyttänyt 50 vuotta ja avioliitto oli solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta ja edunjättäjä 65 vuotta ja että avioliitto oli jatkunut vähintään viisi vuotta.

Ulkomailla asuneelta edunjättäjältä samoin kuin leskeltä edellytetään kansalaisuudesta riippuen kolmen tai viiden vuoden asumisaikaa Suomessa. Lisäksi edellytetään, että leski asui Suomessa edunjättäjän kuollessa tai, jos leski on Suomen kansalainen, muutti tänne vuoden kuluttua edunjättäjän kuolemasta.

Leskeneläkkeenä maksetaan alkueläkettä kuuden kuukauden ajan ja sen jälkeen jatkoeläkettä. Alkueläkkeenä maksetaan perusmäärä ja vähintään vakiomääräinen täydennysmäärä. Perusmäärän suuruus on 86,51 euroa kuukaudessa ja vakiomääräinen täydennysmäärä on ensimmäisessä kuntaryhmässä vähintään 43 prosenttia ja toisessa kuntaryhmässä vähintään 40 prosenttia täysimääräisestä täydennysmäärästä. Jos leski saa kansaneläkettä tai ulkomailta maksettavaa vastaavaa eläkettä, alkueläkettä maksetaan vain siltä osin, kuin se ylittää kansaneläkkeen ja/tai ulkomailta maksettavan vastaavan eläkkeen, eläkkeensaajien asumistuen ja ylimääräisen rintamalisän määrän.

Jatkoeläkkeenä maksetaan perusmäärä ja tulosidonnainen täydennysmäärä. Perusmäärää maksetaan alkueläkkeen jälkeen, jos leskellä on huollettavanaan alle 18-vuotias lapsi. Jos leskellä ei ole huollettavanaan lasta, jatkoeläkkeenä maksetaan vain tulosidonnaista täydennysmäärää.

Lesken alku- ja jatkoeläkkeen täydennysmäärän määrään vaikuttavat lesken vuositulojen lisäksi myös omaisuuden määrä, asuin-kunta ja perhesuhteet. Täysimääräinen täydennysmäärä on 1 päivästä tammikuuta 2006 lukien ensimmäisessä kuntaryhmässä 424,29 ja toisessa kuntaryhmässä 403,34 euroa kuukaudessa. Jos leskeneläkkeensaaja on avioliitossa, enimmäismäärät ovat vastaavasti 363,77 tai 345,93 euroa kuukaudessa. Laitoshoidossa olevan henkilön leskeneläkkeen täydennysmäärän enimmäismäärät ovat perhesuhteista riippuen ensimmäisessä kuntaryhmässä 182,45 tai 156,42 ja toisessa kuntaryhmässä 161,34 tai 138,38 euroa kuukaudessa. Maksettavan leskeneläkkeen vähimmäismäärä on 11,38 euroa kuukaudessa.

Leskeneläkkeen täydennysmäärää laskettaessa vuosituloina otetaan huomioon myös lesken muut tulot kuin eläketulot. Työtuloista otetaan tuloina huomioon kuitenkin vain 60 prosenttia. Lisäksi tuloina otetaan huomioon kymmenen prosenttia lesken 57 899 euroa ylittävän omaisuuden arvosta, johon ei kuitenkaan lueta omassa käytössä olevaa asuntoa. Leskeneläke suhteutetaan edunjättäjän Suomessa asumaan aikaan ja maksetaan ulkomaille vastaavasti kuin kansaneläke. Leskeneläkkeen täydennysmäärään sovelletaan

myös tarkistamissääntöä vastaavasti kuin kansaneläkkeessä.

Lapseneläke

Oikeus perhe-eläkelain mukaiseen lapseneläkkeeseen on Suomessa asuvalla alle 18-vuotiaalla lapsella tai alle 21-vuotiaalla päätoimisesti opiskelevalla lapsella. Ulkomailla asuneelta edunjättäjältä edellytetään kansalaisuudesta riippuen kolmen tai viiden vuoden asumisaikaa Suomessa. Lisäksi edellytetään, että lapsi on asunut Suomessa edunjättäjän kuollessa tai muuttanut Suomeen vuoden kuluessa edunjättäjän kuolemasta. Lapseneläkkeeseen on oikeus edunjättäjän omalla lapsella ja otolapsella sekä lapsella, joka edunjättäjän kuollessa asui edunjättäjän kanssa samassa taloudessa ja jonka elatuksesta edunjättäjä vastasi. Lapseneläkettä ei kuitenkaan makseta, jos lapsi 16 vuotta täyttäneenä saa kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä.

Lapseneläkkeeseen kuuluu aina perusmäärä, jonka suuruus on 50,82 euroa kuukaudessa. Alle 18-vuotiaalle voidaan lisäksi makseta täydennysmäärä, jonka suuruuteen vaikuttavat lapsen saamat muut perhe-eläkkeet. Täydennysmäärän täysi määrä on 67,89 euroa kuukaudessa. Jos lapseneläke on suhteutettava sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, jäljempänä sosiaaliturva-asetus, perusteella, eläke suhteutetaan edunjättäjän Suomessa asumaan aikaan vastaavasti kuin kansaneläke. Lapseneläke myös maksetaan ulkomaille vastaavasti kuin kansaneläke. Maksettavan lapseneläkkeen vähimmäismäärä on 5,69 euroa kuukaudessa.

Lapsen hoitotuki

Lapsen hoitotuesta annetun lain mukaista lapsen hoitotukea maksetaan Suomessa asuvan alle 16-vuotiaan sairaan tai vammaisen lapsen hoidosta ja kuntoutuksesta aiheutuvan taloudellisen tai muun erityisen rasituksen korvaamiseksi. Lapsen hoidon ja kuntoutuksen tarpeen tulee kestää vähintään kuuden

kuukauden ajan. Hoidon ja kuntoutuksen tarpeesta aiheutuvan taloudellisen tai muun rasituksen ja sidonnaisuuden määrän perustella lapsen hoitotuki on porrastettu kolmeen ryhmään. Hoitotukena maksetaan 78,46 euroa, korotettuna hoitotukena 183,09 euroa ja erityishoitotukena 340,03 euroa kuukaudessa. Maksettavan lapsen hoitotuen vähimmäismäärä on 5,69 euroa kuukaudessa.

Vammaistuki

Vammaistukilain mukaisen vammaistuen tarkoituksena on tukea työikäisten vammaisten selviytymistä jokapäiväisessä elämässä, työssä ja opiskelussa. Jos Suomessa asuvan 16–64 -vuotiaan henkilön toimintakyky on heikentynyt yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan, hänelle maksetaan haitan, tarvittavan avun, palvelusten ja erityiskustannusten korvaamiseksi vammaistukea. Tukea ei kuitenkaan myönnetä, jos henkilö saa kansaneläkelain tai työeläkelakien mukaista työkyvyttömyyseläkettä, kuntoutustukea tai yksilöllistä varhaiseläkettä taikka maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain (1192/2002) mukaista erityistukea työkyvyttömyyden perusteella. Työeläkelakien mukainen osatyökyvyttömyyseläke ei kuitenkaan estä vammaistuen myöntämistä. Vammaistukea ei myöskään myönnetä, jos henkilö saa lakisäateistä avuttomuus- tai haitallisia saman vamman tai sairauden perusteella. Ulkomailta maksettava eläke-etuus tai samasta vammasta saatava avuttomuus- tai haitallisia tahi vammaistuki estää myös vammaistuen myöntämisen.

Vammaistuen määrä on porrastettu kolmeen ryhmään sairauden tai vamman aiheuttaman haitan suuruuden, henkilön avuntarpeen sekä ohjauksen ja valvonnan tarpeen perusteella tai sen perusteella, kuinka paljon henkilöllä on sairaudestaan tai vammastaan aiheutuvia erityiskustannuksia. Vammaistuen, korotetun vammaistuen ja erityisvammaistuen määrä on sama kuin vastaavasti porrastetun lapsen hoitotuen.

Alinta vammaistukea myönnettäessä edellytetään, että henkilölle aiheutuu sairaudesta tai vammasta olennaista haittaa ja sen lisäksi jatkuvia erityiskustannuksia. Korotettua vammaistukea myönnettäessä edellytetään joko huomattavaa haittaa tai säännöllisesti

toistuvaa toisen henkilön apua, ohjausta ja valvontaa taikka huomattavia erityiskustannuksia. Erityisvammaistuki edellyttää joka-päiväistä toisen henkilön apua, huomattavassa määrin säännöllistä ohjausta tai valvontaa taikka erittäin huomattavia erityiskustannuksia.

Vammaistuki on lapsen hoitotuen ohella sosiaaliturva-asetuksen liitteessä II a luokiteltu niin sanotuksi maksuihin perustumattomaksi erityisetuudeksi, jota maksetaan vain Suomessa asuvalle. Oikeus vammaistukeen on Suomessa asuvalle Suomen tai muun EU-/ETA-maan kansalaisella, joka on 16 vuotta täytettyään asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan. Muilta ulkomaan kansalaisilta edellytetään 16 vuotta täytettyään vähintään viiden vuoden yhdenjaksoista asumista Suomessa. Vammaistuen voi kuitenkin saada ilman edellä kerrottua asumisaikavaatimusta, jos henkilön sairaus on alkanut tai vamma on syntynyt Suomessa ennen kuin on kulunut viisi vuotta siitä, kun hän on täyttänyt 16 vuotta. Asumisaikavaatimusta ei ole myöskään silloin, kun henkilö 16 vuotta täyttäessään on saanut lapsen hoitotukea.

Eläkkeensaajien hoitotuki

Kansaneläkeläisissä säädetyllä eläkkeensaajien hoitotuella tuetaan kotona asuvan sairaan tai vammaisen eläkkeensaajan hoitoa sekä korvataan hänelle sairaudesta tai vammasta aiheutuvia erityiskustannuksia. Hoitotuen myöntäminen edellyttää, että henkilön toimintakyky on heikentynyt yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan.

Eläkkeensaajien hoitotukea maksetaan Suomessa asuvalle 65 vuotta täyttäneelle henkilölle. Hoitotukeen on oikeutettu myös Suomessa asuva alle 65-vuotias henkilö, joka saa työkyvyttömyyseläkettä, kuntoutustukea tai yksilöllistä varhaiseläkettä kansaneläkelain, työeläkelakien, kansanedustajain eläkelain (329/1967) tai valtioneuvoston jäsenten oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (809/1977) perusteella. Eläkkeensaajien hoitotukea ei myönnetä, jos henkilö saa osatyökyvyttömyyseläkettä, osa-aikaeläkettä tai hakisäteistä avuttomuus- tai haittalisää saman vamman tai sairauden perusteella taikka vas-

taavaa korvausta ulkomailta.

Myös eläkkeensaajien hoitotuen määrä on porrastettu kolmeen ryhmään henkilön avuntarpeen sekä ohjauksen ja valvonnan tarpeen perusteella tai sen perusteella, kuinka paljon hänellä on sairaudestaan tai vammastaan aiheutuvia erityiskustannuksia. Eläkkeensaajien hoitotukea maksetaan alimpana hoitotukena 52,55 euroa, korotettuna hoitotukena 130,83 euroa ja erityishoitotukena 261,64 euroa kuukaudessa. Hoitotuen määrä suhteutetaan henkilön Suomessa asumaan aikaan vastaavasti kuin kansaneläkkeessä. Myös asumisaikavaatimusta ja ulkomaille maksamista koskevat säännökset ovat kansaneläkettä vastaavat. Maksettavan eläkkeensaajien hoitotuen vähimmäismäärä on sama kuin kansaneläkkeessä eli 11,38 euroa kuukaudessa.

Ruokavaliokorvaus

Ruokavaliokorvauksesta säädetään kansaneläkeläisissä ja vammaistukilaisissa. Ruokavaliokorvaus myönnetään 16 vuotta täyttäneelle keliakiaa sairastavalle henkilölle, jolle on asianmukaisesti diagnosoidun sairauden vuoksi välttämätöntä käyttää gluteenittomia tuotteita. Ruokavaliokorvauksen tarkoituksena on korvata gluteenittomien tuotteiden käyttämisestä aiheutuvia lisäkustannuksia. Tuki maksetaan vammaistukena tai eläkkeensaajien hoitotukena. Ruokavaliokorvauksen suuruus on 21 euroa kuukaudessa.

Eläkkeensaajien asumistuki

Eläkkeensaajien asumistukilain mukaisen asumistuen tarkoituksena on alentaa pienituloisten eläkkeensaajien asumiskustannuksia. Tavoitteena on, että eläkkeellä oleva henkilö voisi jatkaa asumista kotonaan mahdollisimman pitkään. Asumistuella täydennetään pientä eläkettä saavan henkilön perustulo- ja tulon turvaa. Asumistukea myönnetään sekä vuokra- että omistusasunnossa asuville. Asumistukea voi saada vain yhteen vakinaiseen asuntoon, joka sijaitsee Suomessa.

Eläkkeensaajien asumistukeen on oikeutettu henkilö, joka on täyttänyt 65 vuotta. Tukeen on oikeutettu myös 16 – 64 -vuotias henkilö, joka saa kansaneläkelain mukaista kansaneläkettä tai perhe-eläkelain mukaista

leskeneläkettä. Leskeneläkkeenä voidaan maksaa myös pelkkää asumistukea. Varhennettua vanhuuseläkettä kansaneläkelain perusteella saava henkilö on oikeutettu eläkkeensaajien asumistukeen vasta 65 vuotta täytettyään.

Henkilö, joka saa työeläkelakeihin perustuvaa täyttä työkyvyttömyyseläkettä, työttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä, voi saada eläkkeensaajien asumistukea. Asumistukeen on oikeutettu myös henkilö, joka saa täyden työkyvyttömyyden perusteella lakisääteistä tapaturma- tai liikennevakuutusta koskevien eri lakien tai sotilasvammalain (404/1948) mukaista tapaturmaeläkettä, elinkorkoa, työkyvyttömyyseläkettä tai ansiomenetyksen korvausta. Myös edellä kerrottuja etuuksia vastaava ulkomainen etuus oikeuttaa eläkkeensaajien asumistukeen samoin kuin työkyvyttömyyden perusteella myönnetty maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain mukainen erityistuki sekä eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta annetun lain (39/2005) mukainen eläketuki.

Eläkkeensaajien asumistukeen ei ole oikeutta henkilöllä, joka saa alle 65-vuotiaalle maksettavaa työeläkejärjestelmän mukaista vanhuuseläkettä tai työeläkejärjestelmän mukaista perhe-eläkettä. Myöskään osaaikaeläkkeellä tai maatalouden luopumistukijärjestelmien mukaisella eläkkeellä olevalla ei ole oikeutta eläkkeensaajien asumistukeen. Nämä voivat hakea asumistukilain (408/1975) mukaista yleistä asumistukea.

Eläkkeensaajien asumistukea ei myönnetä henkilölle, joka saa yleistä asumistukea. Eläkettä saava voi joissakin tapauksissa valita, hakeeko hän eläkkeensaajien asumistukea vai yleistä asumistukea. Valinta on mahdollista esimerkiksi, kun eläkkeensaajalla tai eläkeläispuolisoilla on vähintään yksi lapsi tai kun eläkkeellä olevat sisarukset asuvat samassa asunnossa.

Silloin kun molemmilla puolisoilla on oikeus eläkkeensaajien asumistukeen, heille myönnetään yhteinen asumistuki, joka maksetaan puoliksi kummallekin. Jos varhennettua vanhuuseläkettä saavan puoliso on oikeutettu eläkkeensaajien asumistukeen, tukea ei puoliteta vaan se maksetaan kokonaan viimeksi mainitulle puolisolle.

Eläkkeensaajien asumistukea maksetaan 85 prosenttia perusomavastuun sekä tulojen perusteella määräytyvän lisäomavastuun ylittävistä kohtuullisista asumiskustannuksista. Perusomavastuu asumiskustannuksista on kaikille eläkkeensaajille sama 519,82 euroa vuodessa. Korvattavista asumiskustannuksista vähennetään perusomavastuun lisäksi lisäomavastuuna 40 prosenttia tuensaajan ja hänen puolisonsa tulorajan ylittävistä vuosituloista. Pienin maksettava asumistuki on 7,66 euroa kuukaudessa. Tukea voidaan siten maksaa, kun asumiskustannukset ylittävät 628 euroa vuodessa.

Lisäomavastuun tuloraja on yksinäisellä tuensaajalla 7 388 euroa. Avio- tai avoliitossa olevalla henkilöllä tuloraja on 10 830 euroa, jos toisella puolisoilla ei ole oikeutta asumistukeen. Silloin kun molemmilla puolisoilla on oikeus asumistukeen, tuloraja on 11 867 euroa. Tuloraja on kuitenkin alempi, 6 351 tai 9 791 euroa, jos henkilö tai toinen puolisoista saa perhe-eläkelain mukaista leskeneläkettä.

Vuosituloina otetaan huomioon eläkkeensaajan ja hänen puolisonsa saamat jatkuvat vuositulot. Tuloja ovat eläketulojen lisäksi kaikki säännölliset ansio- ja pääomatulot, joita ei ole erikseen säädetty etuoikeutetuiksi tuloiksi. Etuoikeutettuja tuloja, joita ei oteta vuosituloina huomioon, ovat eläkkeensaajien hoitotuki, vammaistuki, rintamalisä, ylimääräinen rintamalisä, perhe-eläkelain mukainen leskeneläkkeen perusmäärä ja kansaneläkelain mukainen lapsikorotus. Etuoikeutettuja tuloja ovat myös muun muassa tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukainen haittaraaha, sotilasvammalain mukainen elinkorko, eräät kuntoutusetuudet, työtoiminnasta maksettava korvaus, lapsilisä, toimeentulotuki ja omaishoitajan hoitopalkkio.

Vuosituloina otetaan huomioon myös kahdeksan prosenttia siitä omaisuuden arvosta, joka ylittää yksin asuvalla henkilöllä 13 966 euroa ja avio- tai avopuolisoilla 22 345 euroa vuodessa. Omaisuutena ei kuitenkaan oteta huomioon henkilön omassa käytössä olevaa asuntoa. Vuosituloista saadaan vähentää muiden lainojen kuin asuntolainojen korot. Asumistuki voidaan evätä tai sen määrää voidaan vähentää, jos tuen hakija on lahjoittanut omaisuuttaan tai muulla tavalla heiken-

tänyt taloudellista asemaansa siten, että se olennaisesti vaikuttaa hänen asumistukensa määrään.

Asumiskustannuksina otetaan huomioon asunnosta suoritettava vuokra tai vastike, erikseen maksettava tontin vuokra sekä omistusasunnon hankkimiseksi tai korjaamiseksi otettujen lainojen korot. Lisäksi otetaan huomioon omassa omakotitalossa asuvan lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannukset valtioneuvoston vuosittain vahvistamien normikustannusten suuruisina. Lämmityksen ja veden normikustannuksia sovelletaan myös osake- ja vuokra-asunnoissa, jos asunnon vastikkeeseen tai vuokraan ei sisälly lämmitys- tai vesikustannuksia taikka hakija ei maksa erillistä kiinteää vesimaksua. Lämmityskustannuksia laskettaessa yksin asuvan henkilön kohtuullisena asuinpinta-alana hyväksytään enintään 70 neliömetriä. Pinta-alaa korotetaan 15 neliömetrillä kutakin asunnossa asuvaa perheenjäsentä kohti.

Asumistuessa huomioon otettavien asumiskustannusten tulee olla kohtuulliset. Asunnon vuokra ei siten saa ylittää paikkakunnalla vastaavanlaisesta asunnosta yleisesti perittävää vuokraa. Asumiskustannusten yhteismäärä ei saa myöskään ylittää asunnon sijaintipaikkakunnan perusteella määräytyvää enimmäismäärää, jonka valtioneuvosto vahvistaa. Asumiskustannusten enimmäismäärää korotetaan 20 prosentilla, jos asumistuen saajan luona asuu vähintään yksi lapsi ja 40 prosentilla, jos hänen luonaan asuu vähintään kolme lasta. Lapsella tarkoitetaan asumistuen hakijan tai hänen puolisonsa alle 16-vuotiasta lasta tai kasvattilasta, jonka toimeentulosta hakija tai hänen samassa taloudessa asuva puolisonsa huolehtii.

Valtioneuvosto tarkistaa asumiskustannusten enimmäismääriä ja hoitomenonormeja vuosittain kansaneläkeindeksin muutosta vastaavasti siten, että ne riittävässä määrin vastaavat asumiskustannuksissa yleisesti tapahtuvaa muutosta.

Eläkkeensaajalle myönnetyn asumistuen määrää tarkistetaan viimeistään kahden vuoden kuluttua asumistuen myöntämisestä tai tarkistamisesta. Asumistuki maksetaan tuensaajalle kuukausittain. Asumistukea ei makseta julkisessa laitoshoidossa olevalle siltä ajalta, kun laitoshoido kestää yli yhdeksän

kuukautta.

Eläkkeensaajien asumistukilaisissa on säännökset Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada asumistuen ratkaisemista varten tarpeelliset tiedot vuokranantajalta, asunto- ja kiinteistöyhtiöiltä, työpaikkakassoilta, rahalaitoksilta sekä väestörekisteriviranomaisilta. Muilta osin noudatetaan soveltuvin osin kansaneläkelaisissa olevia säännöksiä tietojen saamisesta ja luovuttamisesta samoin kuin kansaneläkelain säännöksiä tuen hakemisesta ja maksamisesta, takaisinperinnästä sekä muutoksenhausta.

Kalleusluokitus

Kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun lain (955/1973) mukaan kunnat jaetaan tutkimuksella todettujen elinkustannusten erojen perusteella kahteen kalleusluokkaan. Valtioneuvosto vahvistaa kuntien kalleusluokituksen valtiovarainministeriön esityksestä. Voimassa olevan kuntien yleisen kalleusluokituksen vahvistamiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen (1230/2005) mukaan ensimmäiseen eli kalliimpaan kalleusluokkaan kuuluu 60 kuntaa. Muut kunnat kuuluvat toiseen kalleusluokkaan. Kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annettu laki on voimassa vuoden 2007 loppuun.

Kalleusluokitusta sovelletaan eräisiin sosiaalietuuksiin ja osittain myös palkkoihin. Palkkojen kalleusluokitus perustuu työ- ja virkaehtosopimuksiin. Kalleusluokituksen soveltaminen työmarkkinoilla on epäyhteistä ja useilla aloilla siitä on luovuttu kokonaan.

Kansaneläkkeen määrä sekä leskeneläkkeen täydennysmäärän määrä on sidottu kalleusluokituksen mukaiseen kuntaryhmyykseen. Etuuden määrä on myös eräissä muissa etuuslaeissa kytketty kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun lain mukaan määräytyvään kuntaryhmyykseen. Eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta annetun lain mukaisen eläketuen kansaneläkeosuuden ja maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain mukaisen erityistuen enimmäismäärä on säädetty eri suuruisiksi ensimmäisen ja toisen kuntaryhmän kunnissa. Näin on säädetty myös sotilasavustuslain (781/1993) mukaisen sotilasavustuksen, soti-

lasvammalain (404/1948) mukaisen huoltoeläkkeen ja täydennyskoron sekä toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaisen toimeentulotuen perusosan enimmäismäärän osalta.

Lisäksi rintamasotilaseläkelain (119/1977) mukaisen ylimääräisen rintamalisän määrä on kytketty kansaneläkkeen määrään ja sitä kautta myös kuntaryhmitukseen. Vastaava kytkentä kansaneläkkeen määrään ja kuntaryhmitukseen on tehty maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaisen luopumistuen täydennysosan osalta samoin kuin maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaisen sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosan osalta.

Työehtosopimuksissa on yleisesti määräksiä, joiden mukaan taulukkopalkat on sidottu kuntien kalleusluokituksen mukaiseen kuntaryhmitukseen. Kalleusluokituksen soveltaminen työehtosopimusten palkkamääräyksissä vaihtelee aloittain. Joillakin aloilla siitä on luovuttu kokonaan.

Maahanmuuttajan erityistuki

Maahanmuuttajan erityistukea voi saada 65 vuotta täyttänyt tai työkyvytön, 16–64 -vuotias maahanmuuttaja. Hakijan työkyky arvioidaan samoin perustein kuin haettaessa kansaneläkettä työkyvyttömyyden perusteella. Tuen saaminen ei edellytä Suomen kansalaisuutta.

Maahanmuuttajan erityistuen tarkoitus on turvata maahanmuuttajan toimeentulo vanhuuden ja työkyvyttömyyden ajalta. Ilman erityistukea iäkkäiden tai työkyvyttömiä maahanmuuttajien pääasiallinen toimeentulo muodostuisi toimeentulotuesta. Esimerkiksi iäkkäillä paluumuuttajilla ei ole mahdollisuutta saada täysimääräistä kansaneläkettä, koska he eivät ole oleskelleet maassa sen saamisen edellytyksenä olevaa aikaa.

Tuen saannin edellytyksenä on, että maahanmuuttaja on asunut Suomessa 16 vuotta täytettyään vähintään viisi vuotta yhtäjaksoisesti ja välittömästi ennen erityistuen alkamista. Jos tuen saaja oleskelee tilapäisesti ulkomailla enemmän kuin 90 päivää kalenterivuoden aikana, tuen maksaminen keskeytetään niiden kuukausien ajaksi, joiden aikana

henkilö oleskelee ulkomailla.

Erityistuen määrä on täysimääräisen erityistuen ja maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain 7 §:n mukaisen vuositulon erotus. Vuosituloksi katsotaan myös kahdeksan prosenttia siitä henkilön omaisuuden arvosta, joka ylittää 13 966 euroa tai, jos hän on avioliitossa, jolla puolisoiden yhteenlasketun omaisuuden arvo ylittää 22 345 euroa. Vuosituloa arvioitaessa omaisuudeksi ei lueta henkilön omassa käytössä olevaa asuntoa.

Täysimääräinen erityistuki on ensimmäisessä kuntaryhmässä 6 129,60 euroa ja toisessa kuntaryhmässä 5 878,20 euroa vuodessa. Jos erityistuen saaja on avioliitossa, täysimääräinen erityistuki on ensimmäisessä kuntaryhmässä 5 403,48 euroa ja toisessa kuntaryhmässä 5 189,28 euroa vuodessa. Erityistuki myönnetään sen kunnan kuntaryhmän mukaisena, jossa henkilö asuu erityistuen alkamisajankohtana.

Sotilasavustus

Sotilasavustusta voidaan myöntää tilanteissa, jossa asevelvollisuuslain (452/1950) tai siviilipalveluslain (1723/1991) mukainen palvelus on heikentänyt avustuksen hakijan toimeentulomahdollisuuksia ja hän on avustuksen tarpeessa.

Asevelvollisen omaiselle voidaan maksaa sotilasavustuksena perusavustus, asumisavustus ja erityisavustus turvaamaan hänen henkilökohtaisia olosuhteitaan ja paikallisia oloja vastaavan kohtuullisen toimeentulon, jollei hän saa sitä käytettävissään olevista tuloista tai varoista. Asevelvolliselle itselleen voidaan sotilasavustuksena maksaa asumisavustus ja opintolainojen korot.

Perusavustuksen täysi määrä kuukaudessa on yksinäiselle henkilölle paikkakunnalla maksettavan täyden kansaneläkkeen suuruisen. Avustus määräytyy porrastetusti hakijana olevan asevelvollisen perheenjäsenten lukumäärän mukaan. Täysimääräinen perusavustus on ensimmäiselle perheenjäsenelle 100, toiselle 50 ja kolmannelle sekä sitä useammalle perheenjäsenelle 30 prosenttia edellä mainitusta määrästä. Ulkomailla asuvalle asevelvollisen omaiselle perusavustus määräytyy yksinäiselle henkilölle toisessa kuntaryhmässä maksettavan täyden kansaneläk-

keen perusteella.

Sotilasavustuslain mukaisen sotilasavustuksen asumisavustus korvaa vuokra-, omistus- tai asumisoikeusasunnosta aiheutuvat todelliset, enintään kohtuullista asumistasoa vastaavat asumismenot. Vuokramenot korvataan enintään paikkakunnan käyvän vuokratason mukaisina.

Sotilasavustusta myönnettäessä otetaan huomioon asevelvollisen ja hänen perheenjäsentensä palvelusaikana käytettävissä olevat tosiasialliset tulot. Myös asevelvollisen ja hänen perheenjäsenensä käytettävissä oleva omaisuus on otettu sotilasavustusta myönnettäessä huomioon sotilasavustuksen tarpeen arvioinnissa. Muutoksenhakuasteiden ratkaisukäytäntöihin perustuen omaisuudesta otetaan huomioon vain säästöt sotilasavustusta myönnettäessä. Säästöinä pidetään käteisen rahan ja pankkitalletusten lisäksi myös osakkeita, obligaatioita, sijoitusrahasto-osuuksia ja vastaavia. Säästöjä ei oteta huomioon, jos asevelvollisen ja avustukseen oikeutettujen omaisten säästöjen yhteismäärä verojen vähentämisen jälkeen ei ylitä noin 3 000 euroa perheenjäsentä kohden.

Asevelvollisten omaisuus on usein vanhemmilta tai isovanhemmilta saatua ja tarkoitettu esimerkiksi asevelvollisen tulevia opintoja varten. Tällöin omaisuuden huomioon ottaminen tulona on voinut johtaa asevelvollisen kannalta kohtuuttomiin tilanteisiin.

Kansaneläkejärjestelmän rahoitus

Kansaneläkkeet rahoitetaan työnantajien maksamalla kansaneläkemaksuilla, valtion osuudella ja kansaneläkerahaston omaisuuden tuotoilla. Vuoden 2006 alusta, jolloin luovuttiin arvonalisäveron tuoton tulouttamisesta kansaneläkerahastoon, valtion rahoitusosuus kansaneläkkeiden kustannuksista on ollut 40 prosenttia. Lisäksi valtio rahoittaa kokonaan perhe-eläkkeistä, lapsen hoitotuesta sekä vammaistuesta aiheutuvat kustannukset samoin kuin eläkkeensaajien asumistuesta aiheutuvat kustannukset. Kansaneläkelaitoksen toimintamenoista 40 prosenttia luetaan kansaneläkerahaston kustannuksiksi ja ne rahoitetaan Kansaneläkelaitoksen varoista samoin kuin lapsikorotukset ja eläkkeensaajien

hoitotuet.

Valtio maksaa Kansaneläkelaitokselle ennen etuuden maksupäivää ennakkona 90 prosenttia valtion arvioidusta etuusmenoosuudesta. Valtio vastaa takuusuorituksella siitä, että kansaneläkerahaston varat eivät vuoden lopussa alita kansaneläkelaisissa säädettyä vähimmäismäärää, mikä on neljä prosenttia kansaneläkevakuutuksen vuosittaisista maksetuista kokonaismenoista. Valtio takaa myös kansaneläkerahaston päivittäisen maksumiuden.

2.2. Nykytilan arviointi

Kansaneläke-, vammaisetuus- ja asumistukilainsäädäntö

Vuonna 1957 voimaan tulleen kansaneläkelain perusteella kaikille maksettiin samansuuruisia kansaneläkkeen perusosaa ja sen lisäksi tulosidonnaisia lisiä. Vuonna 1962 kansaneläkkeen rinnalle tuli ansioperusteinen työeläke, jota ei otettu huomioon kansaneläkkeen tukiosaa määrättäessä. Vaiheittain 1980-luvulla toteutetussa kansaneläkeuudistuksessa kansaneläkkeen tukiosa ja pienituloisille maksettu tukilisä yhdistettiin kansaneläkkeen lisäosaksi ja lisäosasta tehtiin eläkevähenteinen. Samalla kaikille maksetun perusosan nimi muutettiin pohjaosaksi.

Kansaneläke sai nykyisen muotonsa ansioeläkkeitä täydentävänä toimeentulon turvaavana eläkkeenä vuoden 1996 kansaneläkeuudistuksessa, kun myös kansaneläkkeen pohjaosasta tehtiin eläkevähenteinen. Myös vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksun periminen lopetettiin vuonna 1996. Kansaneläkkeen pohjaosa ja lisäosa yhdistettiin vuoden 1997 alusta yhdeksi eläkevähenteiseksi kansaneläkkeeksi.

Kansaneläkelaki on ollut voimassa lähes viisikymmentä vuotta. Sinä aikana lakia on useaan kertaan muutettu toteuttamalla useita uudistuksia. Kansaneläkelakiin eri aikaan tehdyt yksittäisten pykälien ja kokonaisten lukujen muutokset ovat tehneet laista rakenteeltaan ja sisällöltään vaikeaselkoisen. Sama koskee vuonna 1969 voimaan tullutta perheläkelakia, johon tehtiin vuonna 1990 merkittävä rakenteellinen muutos eriyttämällä säännökset sen perusteella, onko edunjäntäjä

kuollut ennen 1 päivää heinäkuuta 1990 vai myöhemmin. Vammaisetuuksia koskeva lainsäädäntö on erillään kolmessa eri laissa. Eri laeissa on viittaussäännöksiä kansaneläkelaisissa oleviin menettelysäännöksiin. Kansaneläkejärjestelmän pienintä maksettavaa etuutta koskevat säännökset ovat historiallisista syistä jääneet erilaisiksi. Tarkoituksenmukaista ei ole, että eläkkeen tai etuuden eri osat tältä osin vaihtelevat.

Perustuslain mukaan yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskevista perusteista tulee säätää lain tasolla. Nykyisiä kansaneläkesäädöksiä täydentävät asetukset, joita on lainsäädännön muuttuessa myös tarkistettu useaan otteeseen.

Etuuksien myöntämisperusteista on säännöksiä myös asetustasolla. Tämä koskee erityisesti vammaisetuuksia. Myös joistakin etuuksien määräytymisen kannalta keskeisistä asioista on säännökset vain asetuksessa tai Kansaneläkelaitoksen ohjeissa. Eläkkeensaajien asumistuen osalta ei ole esimerkiksi laissa tai asetuksessa säännöstä siitä, ketkä asunnonsa asuvista henkilöistä ovat velvollisia vastaamaan asunnon asumiskustannuksista.

Alemman asteisten normien valtuutusäännösten täsmällisyydessä ja tarkkarajaisuudessa on puutteita. Myös yksittäisen säännösten sanamuotoja tulisi tarkentaa ja saattaa ajan tasalle.

Kalleusluokitus

Kuntien kalleusluokituksen tulisi perustua tutkimuksen perusteella todettuihin elinkustannusten eroihin eri kunnissa. Nykyisen kalleusluokituksen pohjana olevia kuntakohtaisia kustannustietoja ei ole kuitenkaan tarkistettu vuoden 1980 jälkeen.

Kalleusluokituksen jatkamista vuosille 2004 - 2007 koskevan hallituksen esityksen perusteissa (HE 267/2002 vp) todettiin, että tulonsiirtojen ja palkkojen porrastaminen kaavamaisesti määriteltujen kalleusluokkien mukaan soveltuu huonosti nyky-yhteiskunnan toimintamuotoihin. Eduskunta hyväksyi vuonna 2003 lain jatkamisen vuoden 2005 loppuun.

Sen jälkeen kuntien yleistä kalleusluokitusta ehdotettiin vuonna 2005 jatkettavaksi vielä kahdella vuodella eli vuoden 2007 loppuun

(HE 120/2005 vp). Hyväksyessään lain eduskunta hyväksyi lausuman, jonka mukaan eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että eduskunnalle annetaan vuoden 2006 toukokuun loppuun mennessä lakiehdotukset koskien kuntien kalleusluokitusjärjestelmästä luopumista viimeistään vuonna 2008. Kuntien kalleusluokituksen poistaminen on valtiontalouden kehyksissä ajoitettu vuodelle 2008.

Maksetut kansaneläkkeet, vammaisetuudet ja eläkkeensaajien asumistuet

Vuonna 2005 eläkevähenteisiä kansaneläkkeitä maksettiin yhteensä noin 2,1 miljardia euroa. Kansaneläkkeen saajia oli vuoden 2005 lopussa noin 659 000, joista täyttä kansaneläkettä saavia oli noin 97 000.

Vammaisetuuksia eli vammaistukea, lapsen hoitotukea ja eläkkeensaajien hoitotukea maksettiin vuoden 2005 lopussa noin 254 000 henkilölle. Maksettujen vammaisetuuksien määrä vuoden 2005 aikana oli yhteensä noin 362 miljoonaa euroa. Siitä noin 254 miljoonaa euroa oli eläkkeensaajien hoitotukea, noin 35 miljoonaa euroa vammaistukea ja noin 73 miljoonaa euroa lapsen hoitotukea. Perhe-eläkkeitä maksettiin vuonna 2005 yhteensä noin 38 miljoonaa ja lapsikorotuksia noin 5 miljoonaa euroa.

Yhä useampi eläkkeelle jäävä on oikeutettu ansiosidonnaiseen työeläkkeeseen. Tämän seurauksena kansaneläkettä saavien lukumäärä alenee. Sama koskee yleistä perhe-eläkettä. Väestön ikääntyessä eläkkeensaajien asumistukea ja hoitotukea saavien lukumäärä kuitenkin kasvaa, sillä näitä etuuksia myönnetään myös sellaisille eläkkeensaajille, jotka eivät ole oikeutettuja kansaneläkkeeseen.

Eläkkeensaajien asumistukea sai vuoden 2005 lopussa noin 170 300 henkilöä. Asumistukea maksettiin noin 297 miljoonaa euroa. Tuensaajista noin 43 000 oli täyttä kansaneläkettä saavia. Sellaisia asumistuensaajia, jotka eivät saa lainkaan kansaneläkettä tai Kansaneläkelaitoksen maksamaa leskenlaketta, oli noin 12 500. Alle 65-vuotiaita tuensaajista oli lähes joka kolmas. Omistusasunnoissa asuvia tuensaajia oli vuonna 2005 noin 23 500, 14 prosenttia kaikista tuensaa-

jista. Keskimääräinen maksettu eläkkeensaajien asumistuki oli noin 144 euroa kuukaudessa.

Kansaneläkerahaston etuusmenot olivat vuonna 2005 yhteensä noin 2,9 miljardia euroa, josta varsinaisten kansaneläkkeiden osuus oli noin 2,1 miljardia euroa. Työnantajilta perittävillä kansaneläkemaksuilla katettiin mainittuna vuonna kaikista kansaneläkerahaston menoista 46 prosenttia, noin 1,4 miljardia euroa. Arvonlisäveron tuotoilla menoista katettiin noin 0,4 miljardia euroa ja loput noin 1,1 miljardia euroa valtion varoista.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Kansaneläke ja perhe-eläke turvaavat Suomessa asuvan henkilön toimeentuloa vanhuuden ja työkyvyttömyyden ajalta sekä silloin, kun perhehuoltaja kuolee. Vammaisuuksien tarkoituksena on turvata Suomessa asuvan vammaisen henkilön selviytymistä jokapäiväisessä elämässä. Eläkkeensaajan asumistuella alennetaan pienituloisen eläkkeensaajan asumismenoja, jotta tämä voisi mahdollisimman pitkään jatkaa asumista kotonaan. Perusoikeuksia turvaavalta lainsäädännöltä edellytetään selkeyttä ja ymmärrettävyyttä. Lainsäädännön kattavuus, selkeys ja ennakoitavuus on tärkeää myös etuuden hakijan oikeusturvan kannalta.

Esityksen tavoitteena on selkeyttää kansaneläkettä, perhe-eläkettä, vammaisuuksia ja eläkkeensaajan asumistukea koskevan lainsäädännön rakennetta yhdistämällä nykyisin viidessä eri laissa olevat säännökset nykyistä tarkoituksenmukaisemmiksi kokonaisuuksiksi. Uusiin etuuslakeihin otettaisiin itsenäiset menettelyä koskevat säännökset, jolloin tarve viitata muihin lakeihin vähenisi.

Kuntien jakaminen kahteen eri kalleusluokkaan ei perustu ajanmukaisiin kustannus selvityksiin. Tämän vuoksi ei ole enää perusteita soveltaa kuntien yleistä kalleusluokitusta eläkettä tai etuutta määrättäessä ja maksettaessa. Asuinkunta ei jatkossa enää vaikuttaisi etuuden määrään. Etuus maksettaisiin

kaikille sen mukaisesti, kuin se määräytyy nykyisin kuntien kalleusluokituksen ensimmäiseen kuntaryhmään kuuluvissa kunnissa.

Lainsäädännön rakenteellisen selkeyttämisen lisäksi tavoitteena on selkeyttää myös yksittäisiä säännöksiä täsmentämällä niiden sanamuotoja ja määrittelemällä nykyistä kattavammin laeissa käytettyjä käsitteitä. Yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskevista perusteista säädettäisiin perustuslain vaatimusten mukaisesti lain tasolla. Samoin tarkistettaisiin alemman asteisten normien valtuutussäännökset siten, että ne täyttävät perustuslain asettamat vaatimukset säännösten täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta. Voimassa olevasta vakiintuneesta soveltamiskäytännöstä otettaisiin tarvittavat säännökset ehdotettuihin lakeihin. Tavoitteena on myös yksinkertaistaa lainsäädäntöä yhdenmukaistamalla menettelysäännöksiä ja kumoamalla ajan myötä tarpeettomaksi käyneitä tai vähämerkityksellisiä säännöksiä.

3.2. Keskeiset ehdotukset

3.2.1. *Lainsäädännön rakenteellinen selkeyttäminen*

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi neljä uutta lakia: kansaneläkelaki, laki kansaneläkelain voimaanpanosta, laki vammaisuuksista sekä laki eläkkeensaajan asumistuesta. Ehdotettuun uuteen kansaneläkelakiin otettaisiin voimassa olevan kansaneläkelain mukaisia etuuksia koskevat säännökset lukuun ottamatta eläkkeensaajien hoitotukea koskevia säännöksiä. Sen lisäksi lakiin otettaisiin perhe-eläkelain mukaisia etuuksia koskevat säännökset. Samalla siirrettäisiin Kansaneläkelaitoksen henkilökunnan toimihenkilöeläkeitä koskevat säännökset kansaneläkelaitoksesta annettuun lakiin (731/2001).

Ehdotettuun lakiin kansaneläkelain voimaanpanosta koottaisiin kansaneläkelaista ja perhe-eläkelaista sellaiset säännökset, joita sovelletaan vielä eräisiin ennen lain voimaantuloa myönnettyihin eläkkeisiin. Samoin voimaanpanolakiin otettaisiin säännökset ennen vuotta 1950 syntyneen henkilön oikeudesta työttömyyseläkkeeseen, ja ennen

vuotta 1944 syntyneen henkilön oikeudesta yksilölliseen varhaiseläkkeeseen. Voimaanpanolakiin kirjattaisiin myös voimassa olevat suojasäännökset, joilla on aikaisemmin toteutettujen lainmuutosten yhteydessä turvattu etuuden maksaminen vähintään entisen suuruisena. Samoin voimaanpanolaissa säädettäisiin tarvittavista uusista suojasäännöksistä.

Ehdotettuun lakiin vammaisetuksista otettaisiin säännökset lapsen hoitotuesta annetusta laista ja vammaistukilaista sekä kansaneläkelaiissa olevat säännökset eläkkeensaajien hoitotuesta. Laissa olisivat myös kansaneläkelain säännöksiä vastaavat menettelyä koskevat säännökset.

Ehdotetussa laissa eläkkeensaajan asumistuesta olisi säännökset oikeudesta eläkkeensaajan asumistukeen ja tuen määrätymisperusteista. Lakiin otettaisiin myös kansaneläkelain säännöksiä vastaavat menettelyä koskevat säännökset.

Uudessa kansaneläkelaiissa tavoitteena on sekä etuudensaajien että lain toimenpanijoiden kannalta mahdollisimman selkeä, johdonmukainen ja ymmärrettävä kokonaisuus. Lainsäädännön selkeyttä ja käytettävyyttä on pyritty lisäämään siten, että ehdotetun lain ensimmäisessä osassa olisivat kaikille etuuksille yhteiset säännökset, jotka koskevat lain tarkoitusta ja soveltamisalaa. Lain alussa olisi määritelmät avoliitosta ja erillään asumisesta, laitoshoidosta, työeläkkeestä sekä sosiaaliturva-asetuksesta. Lisäksi laissa olisi määritelmät edunjättäjästä lapseneläkettä myönnettäessä sekä täysorvosta.

Kansaneläkkeet ja perhe-eläkkeet muodostaisivat ehdotetussa kansaneläkelaiissa kumpikin oman kokonaisuutensa. Muita etuuksia olisi eläkkeeseen liittyvä lapsikorotus. Toimeenpanoa ja muutoksenhakua koskevat säännökset olisivat omana osanaan. Viimeisessä osassa olisivat säännökset tietojen saamisesta, luovuttamisesta ja salassapidosta, rahoituksesta sekä erinäiset säännökset.

Uusi kansaneläkelaki vastaisi pitkälti rakenteeltaan jo uudistettua työttömyysturvalakia ja sairausvakuutuslakia. Keskeisiä sosiaaliturvaetuuksia koskevien lakien yhtenäinen rakenne ja myös menettelysäännösten mahdollisimman suuri yhdenmukaisuus helpotaisi osaltaan lakien toimeenpanoa.

Ehdotetun uuden kansaneläkelain yksittäi-

set säännökset pohjaavat pääasiassa voimassa olevien lakien säännöksiin. Pitkiä ja vaikeaselkoisia säännöksiä on kuitenkin tarpeen mukaan jaettu useampiin, yhden asiakokonaisuuden käsittäviin säännöksiin. Säännösten sanamuotoja on samalla uudistettu pyrkimällä lyhyempään, ajankukaisempaan ja selkeämpään ilmaisuun.

Kansaneläkerahoituksen uudistaminen on selvitettävä erikseen.

3.2.2. *Kansaneläkelaki*

Asumisaikavaatimus

Kansaneläkkeen ja perhe-eläkkeen myöntämisen yleisenä edellytyksenä olisi, että henkilö asuu Suomessa tai muussa EU-/ETA-maassa silloin, kun oikeus eläkkeeseen syntyy. Ulkomaan kansalaisiin sovellettavaa Suomessa asumisen viiden vuoden vähimmäisaikaa ehdotetaan lyhennettäväksi. Käytännössä viiden vuoden asumisaikavaatimus on koskenut vain pientä osaa ulkomaalaisia, koska Suomen kansalaisiin sovellettavaa kolmen vuoden asumisaikavaatimusta sovelletaan myös EU-/ETA-maiden kansalaisiin, pakolaisiin ja valtiottomiin henkilöihin. Esityksessä ehdotetaan, että kaikkiin Suomessa asuviin sovellettaisiin kansalaisuudesta riippumatta samaa kolmen vuoden asumisaikavaatimusta. Asumisaika lasketaan 16 vuoden iän täyttämistä. Työkyvyttömyyseläkettä myönnettäessä kolmen vuoden asumisaikaa ei kuitenkaan vaadittaisi, jos henkilö tulee työkyvyttömäksi Suomessa asuessaan ennen 19 vuoden ikää.

Eläkkeen määrä ja tarkistaminen

Esityksessä ehdotetaan poistettavaksi perusteettomat asuinkunnasta aiheutuvat tasoerot kansaneläkkeestä ja sen mukaan määräytyvistä muista etuuksista. Kansaneläke maksettaisiin kaikille sen mukaisesti, kuin se määräytyy nykyisin kuntien kalleusluokituksen ensimmäiseen kuntaryhmään kuuluvissa kunnissa. Täysimääräisen kansaneläkkeen määrä kasvaisi toiseen kuntaryhmään kuuluvissa kunnissa noin 20 euroa kuukaudessa.

Kansaneläkkeiden ja perhe-eläkkeiden rahamäärät on voimassa olevassa laissa ilmoi-

tettu vuositasoisina. Eläkkeet maksetaan kuitenkin kuukausittain. Lainsäädännön havainnollisuuden ja ymmärrettävyyden parantamiseksi ehdotetaan, että eläkkeistä säädettäisiin kuukausimääräisinä.

Esityksessä on otettu huomioon syyskuun alusta 2006 toteutettava viiden euron suuruisen kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen täydennysmäärän tasokorotus (HE 124/2005 vp; lait 940 ja 941/2005). Tämä tasokorotus toteutetaan sitä edeltäneiden kahden tasokorotuksen tapaan saman suuruisena kummassakin kuntaryhmässä ja kaikille kansaneläkettä saaville.

Pienimmän maksettavan kansaneläkkeen ja perhe-eläkkeen määräksi ehdotetaan 5,38 euroa (vuoden 2006 indeksitasossa 5,69 euroa) kuukaudessa, jolloin se olisi sama kuin nykyisen pienimmän maksettavan lapseneläkkeen määrä.

Eläkkeiden indeksitaso olisi edelleen vuoden 2001 kansaneläkeindeksin taso, mikä vastaa kansaneläkeindeksistä annetun lain (456/2001) tasoa. Jos indeksitasoa muutettaisiin nykyisestä, siitä aiheutuisi mittavia muutostarpeita Kansaneläkelaitoksen etuusjärjestelmiin. Myös työttömyysturvalakiin (1290/2002) on kansaneläkeindeksiin sidotut rahamäärät otettu vuoden 2001 indeksitasossa.

Kansaneläkkeen ja perhe-eläkkeen määrä suhteutetaan henkilön Suomessa asumaan aikaan. Voimassa olevien säännösten mukaan asumisaika lasketaan kuitenkin vanhuus- ja perhe-eläkkeessä eri lailla kuin työkyvyttömyyseläkkeessä. Järjestelmän selkeyttämiseksi täyteen eläkkeeseen oikeuttavan asumisajan laskemista koskevia säännöksiä ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi eri eläke-muodoissa. Täysimääräiseen kansaneläkkeeseen olisi oikeutettu henkilö, joka on asunut Suomessa vähintään 80 prosenttia 16 vuoden iän täyttämisen ja eläkkeen alkamisen tai 65 vuoden iän täyttämisen välisestä ajasta. Perhe-eläkettä myönnettäessä asumisaikana otettaisiin vastaavasti huomioon edunjättäjän 16 vuoden iän täyttämisen ja kuoleman tai 65 vuoden iän täyttämisen välinen aika. Lapseneläke suhteutettaisiin edelleenkin vain silloin, kun edunjättäjän asumisaika Suomessa tulee ottaa huomioon sosiaaliturva-asetuksen perusteella. Käytännössä suhteuttamisajan

muutoksella ei ole suurta merkitystä.

Kansaneläkkeen määrään vaikuttava sotilasvammalain mukainen elinkoron ikä- ja omaiskorotus ehdotetaan etuoikeutettavaksi kansaneläkkeessä, koska kyseessä ei ole muiden kansaneläkkeeseen vaikuttavien tulojen mukaisesti ansioperusteinen eläke tai korvaus. Sotilasvammalain mukainen elinkoron ikä- ja omaiskorotus perustuvat sotainvalidin vammaan tai sairauteen ja ikäkorotus voidaan maksaa sen vuoden alusta, kun sotainvalidi täyttää 56 vuotta sen vuoden loppuun kun hän täyttää 65 vuotta. Omaiskorotus maksetaan sotainvalidin puolisoista ja lapsista. Sotilasvammalain mukainen elinkoron ikä- ja omaiskorotus ovat etuoikeutettuja tuloja eläkkeensaajien asumistuessa sekä ylimääräisessä rintamalisässä.

Kansaneläkkeen ja perhe-eläkkeen määrää tarkistettaessa nykyisin sovellettava tarkistamissääntö on eläkkeensaajan kannalta vaikeasti ymmärrettävä ja myös toimeenpanon kannalta hankala. Tarkistamissäännön mukaan kansaneläkettä ja perhe-eläkettä tarkistetaan siten, että aikaisemmin tuloksi luetut työeläkkeet otetaan huomioon työeläkeindeksin sijasta kansaneläkeindeksillä korotettuina. Järjestelmän selkeyttämiseksi tästä tarkistamissäännöstä ehdotetaan luovuttavaksi lain voimaantulon jälkeen alkavissa kansaneläkkeissä ja perhe-eläkkeissä. Kun tällaisen eläkkeen määrää tarkistetaan, muut eläketulot otettaisiin tulona huomioon tarkistusajan kohdan mukaisina. Lain voimaantullessa maksussa olevissa kansaneläkkeissä ja perhe-eläkkeissä tulona huomioon otetut eläketulot otettaisiin huomioon uuden lain mukaisesti sitä mukaa, kun kyseisissä eläketuloissa tapahtuu muu muutos kuin indeksikorotus.

Työkyvyttömyyseläke

Kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen alkamisajankohtaa ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi työeläkejärjestelmän kanssa tilanteessa, jossa eläkkeen hakija ei ole ollut voimassa olevassa laissa edellytetyä 300 päivää sairausvakuutuslain mukaisella sairauspäivärahalla. Jos henkilölle on sairauspäiväraha-ajasta riippumatta jo myönnetty työeläkelakien mukainen työkyvyttömyyseläke, hänelle voitaisiin myöntää samasta

ajankohdasta myös kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke.

Leskeneläke

Kuntien kalleusluokituksen soveltamisesta ehdotetaan luovuttavaksi myös leskeneläkkeissä. Leskeneläkkeen täydennysmäärä maksettaisiin kaikille sen mukaisesti, kuin se määräytyy nykyisin ensimmäiseen kuntakal-leusryhmään kuuluvissa kunnissa.

Nykyiset leskeneläkkeen alkueläkettä koskevat säännökset ovat vaikeaselkoisia. Alkueläkkeenä maksetaan perusmäärän lisäksi vähintään vakiomääräinen täydennysmäärä, jonka määrä on laissa ilmaistu prosenttiosuutena täydestä täydennysmäärästä. Vakiomääräisen täydennysmäärän ylittävää täydennysmäärää voidaan maksaa leskelle, jonka tulot ja omaisuus jäävät alle laissa säädettyjen rajojen. Tällaisia hakijoita on kuitenkin ollut vähän, alkuvuonna 2005 maksussa oli vain kolme tarveharkintaista alkueläkettä. Järjestelmän selkeyttämiseksi leskeneläkkeen alkueläkkeen tulosidonnaisesta täydennysmäärästä ehdotetaan luovuttavaksi, jolloin alkueläke maksettaisiin kaikille vakiomääräisenä. Alkueläkkeen määrä olisi 250,38 euroa (vuoden 2006 indeksitasossa 264,80 euroa) kuukaudessa, mikä vastaisi nykyisen alkueläkkeen perusmäärän ja vakiomääräisen täydennysmäärän yhteismäärää.

Leskeneläkkeen täydennysmäärää laskettaessa on otettu tulona huomioon kymmenen prosenttia lesken 57 268 euroa ylittävän netto-omaisuuden arvosta lukuun ottamatta omassa käytössä olevan asunnon arvoa. Veronalainen omaisuus on otettu huomioon verotusarvojen mukaisena. Varallisuusverotuksesta luovuttiin vuoden 2006 alusta, minkä jälkeen verohallinnolta ei ole enää saatavissa kattavasti eri omaisuuslajien verotusarvoja.

Joulukuussa 2005 lesken alkueläkkeen täydennysmäärää sai 2 100 henkilöä. Näistä vain 21 henkilöllä omaisuus oli niin suuri, että siitä muodostui leskeneläkkeen täydennysmäärään vaikuttavaa tuloa. Omaisuudella oli siten vain vähäinen vaikutus leskeneläkkeen määrään. Varallisuusverotuksen poistumisen vuoksi Kansaneläkelaitos joutuisi jatkossa selvittämään eräiden omaisuuslajien arvot muuten kuin verotusarvotietojen poh-

jalta. Selvittämisestä aiheutuisi nykyiseen verrattuna lisätyötä, vaikka omaisuuden vaikutus eläkkeen määrään jäisi vähäiseksi. Esityksessä ehdotetaan, että omaisuuden perusteella määrättävää laskennallista tuloa ei otettaisi huomioon lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärää laskettaessa. Myöskään pieniä, vuodessa yhteensä enintään 60 euron suuruisia korko- ja osinkotuloja ei otettaisi tuloina huomioon.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärää laskettaessa huomioon otettavista vuosituloista vähennetään asuntovelkojen korot, entiselle puolisolle maksettava elatusapu sekä eläkerasite. Lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärää laskettaessa etuoikeutetuksi tuloksi hyväksyttäisiin myös kansaneläkelain mukainen lapsikorotus.

Metsän pinta-alaverotus päättyi vuoden 2005 lopussa. Nykyisestä poiketen pinta-alaperusteista metsän tuottoa ei enää otettaisi tuloksi leskeneläkkeen täydennysmäärässä. Jatkossa myöskään puun myyntituloja ei otettaisi tuloina huomioon lesken eläkkeen täydennysmäärää laskettaessa.

Voimassa olevan lain mukaan leskeneläkkeen täydennysmäärää pienennetään, kun leskeneläkkeen määrään vaikuttavat tulot ovat nousseet vähintään 734 euroa (vuoden 2006 indeksitasossa 776 euroa) vuodessa. Tulojen alentuessa eläkkeen määrää korotetaan. Tulojen alenemiselle ei voimassa olevassa laissa ole kuitenkaan asetettu mitään vähimmäismäärää. Jotta aivan vähäinen tulojen aleneminen ei johtaisi eläkkeen määrän tarkistamiseen, tällaisissa tilanteissa ehdotetaan otettavaksi käyttöön uusi tarkistusraja. Se olisi vastaavan suuruinen kuin eläkkeensaajien asumistuessa käytössä oleva tarkistusraja. Lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärää tarkistettaisiin, kun eläkkeen määrään vaikuttavat tulot ovat alentuneet vähintään 367 euroa vuodessa. Vuoden 2006 indeksitasossa tarkistamisraja on 388 euroa vuodessa.

Perhe-eläkejärjestelmää ehdotetaan selkeytettäväksi myös siten, että leskeneläkettä ei enää maksettaisi pelkkänä asumistukena. Leskelle ei myöskään enää alettaisi maksaa uudelleen leskeneläkettä tilanteessa, jossa eläkkeen maksaminen on uuden avioliiton

solmimisen perusteella lakkautettu, mutta tämä uusi avioliitto purkautuu. Tällaisia tapauksia on säännöksen voimassaolon aikana ollut vain muutama.

Lapsikorotus

Lapsikorotuksen maksaminen työkyvyttömyyseläkettä saavalle edellyttää nykyisten säännösten mukaan henkilön täyttää työkyvyttömyyttä. Lapsikorotusta ei siten makseta, jos henkilö saa osatyökyvyttömyyseläkettä tai jos tapaturmavakuutuksen, liikennevakuutuksen tai sotilasvammalain mukainen eläke ei perustu täyteen työkyvyttömyyteen. Laista ehdotetaan poistettavaksi täyden työkyvyttömyyden edellytys. Henkilöllä olisi oikeus lapsikorotukseen työkyvyttömyyden asteesta riippumatta, jos hän saa laissa säädettyä työkyvyttömyyseläkettä. Lapsikorotus myönnettäisiin Suomessa tai muussa EU-/ETA-maassa asuvalle, mutta ei sosiaaliturvasopimuksen perusteella.

Menettely ja muutoksenhaku

Esityksessä ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi työeläkejärjestelmän kanssa se aika, jolta eläkettä voidaan maksaa takautuvasti. Eläkettä voitaisiin maksaa enintään kuuden kuukauden ajalta ennen hakemuksen jättämistä. Takautuva hakuaika lyhenisi puoleen nykyisestä. Tältä osin ehdotuksessa on otettu huomioon työeläkelainsäädäntöön hyväksytyt muutokset, jotta eläkkeen takautuvaa myöntämistä koskevat säännökset olisivat eri eläkejärjestelmissä mahdollisimman yhdenmukaiset. Lisäksi kansaneläkelakiin ehdotetaan otettavaksi selkeyttävä säännös siitä ajankohdasta, josta lukien eläkkeen määrää tarkistetaan. Silloin kun eläkkeen määrään vaikuttava muutos tapahtuu kuukauden ensimmäisenä päivänä, eläkkeen määrää tarkistettaisiin sen kuukauden alusta. Muussa tapauksessa eläkettä tarkistettaisiin muutosta seuraavan kuukauden alusta.

Eläkkeensaajan muutettua ulkomaille hänelle maksetaan kansaneläkettä tai perhe-eläkettä enintään vuoden ajan. Sen jälkeen eläkkeen maksaminen keskeytetään, ellei Kansaneläkelaitos hakemuksesta jatka eläk-

keen maksamista. Eläkkeen maksamista on voitu jatkaa, jos henkilö oli ennen eläkkeen alkamista asunut Suomessa vähintään 10 vuotta tai jos ulkomailla oleskelu oli välttämätöntä sairauden takia. Viimeksi mainitusta syystä eläkettä ei ole kuitenkaan juuri maksettu ulkomaille. Verovaroin tai veronluonteisin maksuin rahoitettua eläkettä ei ole tarkoituksenmukaista maksaa jatkuvasti ulkomaille. Tämän vuoksi eläkkeen maksaminen ulkomaille ehdotetaan keskeytettäväksi viimeistään vuoden kuluttua muuttopäivää seuraavan kuukauden alusta. Muuhun EU-/ETA-maahan muuttaminen ei edelleenkään keskeyttäisi eläkkeen maksamista.

Eläke voitaisiin edelleen maksaa kunnan toimielimelle, jos eläkkeen maksamista eläkkeensaajalle itselleen ei voida pitää tarkoituksenmukaisena eläkkeensaajan elintapojen tai sairauden vuoksi. Maksaminen kunnan toimielimelle voisi ehdotuksen mukaan kuitenkin tapahtua myös ilman eläkkeensaajan suostumusta. Vapausrangaistuksen vuoksi keskeytettyä eläkettä ei ehdotuksen mukaan enää maksettaisi eläkkeensaajan 16 vuotta täyttäneelle työkyvyttömälle lapselle, koska työkyvyttömän lapsen toimeentulo voidaan turvata muilla etuuksilla.

Kansaneläkelaitoksen oikeutta periä liikaa maksettu eläke takaisin toisesta samalle henkilölle takautuvasti maksettavasta etuudesta ehdotetaan laajennettavaksi tilanteessa, jossa kansaneläkkeensaajalle myönnetään työeläkelakien mukainen perhe-eläke. Ehdotuksen mukaan Kansaneläkelaitos voisi periä samalta ajalta liikaa maksetun kansaneläkkeen määrän takaisin takautuvasti suoritettavasta työeläkelakien mukaisesta perhe-eläkkeestä. Kansaneläkelaitoksen perimisoikeuden laajennus koskisi myös tapaturman ja liikennevahingon perusteella maksettavaa perhe-eläkettä sekä sotilasvammalain mukaista huoltoeläkettä.

3.2.3. *Laki kansaneläkelain voimaannpanosta*

Kansaneläkelain voimaannpanosta annettavaan lakiin ehdotetaan otettavaksi siirtymäkauden ajan sovellettavat säännökset työttömyyseläkkeestä ja yksilöllisestä varhaiseläkkeestä. Työttömyyseläkkeitä voidaan myön-

tää vielä vuoden 2014 aikana, jolloin viimeinen työttömyyseläkkeeseen oikeutettu ikäluokka täyttää 65 vuotta. Yksilöllisiä varhaiseläkkeitä ei voida myöntää enää vuoden 2008 jälkeen.

Kansaneläkelain voimaantullessa maksussa olevien etuuksien maksamista jatkettaisiin entisin perusteisiin siihen saakka, kunnes etuutta uuden lain voimaantulon jälkeen tarkistetaan seuraavan kerran. Toisen kuntaryhmän kunnissa maksussa olevat kansaneläkkeet ja leskeneläkkeet täydennysmäärät muutettaisiin kuitenkin lain voimaantullessa ensimmäisen kuntaryhmän tasoa vastaaviksi.

Voimaanpanolakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset, joilla suojattaisiin edelleen eräät vuoden 1956 kansaneläkelakiin ja perhe-eläkelakiin aikaisempina vuosina tehtyjen muutosten voimaantullessa maksussa olleet etuudet. Voimaanpanolakiin otettavat suojaussäännökset koskisivat perhe-eläkettä ennen 1 päivää heinäkuuta 1990 kuolleen edunjättäjän jälkeen, ennen 1 päivää tammikuuta 1996 alkaneen lapsikorotuksen maksamista, kansaneläkkeen maksamista entisen suuruisena tukiosan ja lisäosan yhdistymisen jälkeen, perhesuhteen muutoksen vaikutusta kansaneläkkeen ja perhe-eläkkeen määrään sekä näiden eläkkeiden suhteuttamatta jättämisen vaikutusta eläkkeen määrään.

Myös ennen 1 päivää heinäkuuta 1950 syntyneiden naisleskien oikeus leskeneläkkeeseen ennen 1 päivää heinäkuuta 1990 voimassa olleen säännöksen mukaisin perustein suojattaisiin ja tarkistettaisiin koskemaan kaikkia ennen 1 päivää heinäkuuta 1950 syntyneitä leskiä.

Työeläkkeen huomioon ottamisesta tulona 1 päivänä heinäkuuta 1975 ja 1 päivänä tammikuuta 2005 voimaan tulleiden lainmuutosten yhteydessä säädettäisiin voimaanpanolaisissa vastaavasti kuin nykyisessä kansaneläkelaisissa. Samoin etuoikeutettaisiin edelleen eräät vanhat eläketulot ja ennen vuotta 1997 alkaneet ulkomailta saatavat etuudet.

Voimaanpanolakiin ehdotetaan otettavaksi uusi, lain voimaantullessa ulkomaille maksettavia kansaneläkkeitä, perhe-eläkkeitä ja lapsikorotuksia koskeva suojaussäännös. Mainittuja etuuksia maksettaisiin ulkomaille entisin perusteisiin siihen saakka, kunnes etuut-

ta seuraavan kerran tarkistetaan. Ehdotettu takautuvan hakuajan lyhennys ei voimaanpanolain mukaan koskisi ennen kansaneläkelain voimaantuloa jätettyjä hakemuksia.

Kansaneläkelain ja perhe-eläkelain nykyistä tarkistamissäännöstä ei ehdotuksen mukaan sovellettaisi myöskään kansaneläkelain voimaantulleessa maksussa oleviin kansaneläkkeisiin ja leskeneläkkeisiin, kun tulona huomioon otettavassa muussa eläkkeessä tapahtuu lain voimaantulon jälkeen muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos.

3.2.4. *Laki vammaisuuksista*

Vammaisetuslainsäädännön yhtenäistämisen

Kansaneläkejärjestelmän mukaisilla vammaisuuksilla taataan sairaille ja vammaisille ihmisille yhdenvertaiset mahdollisuudet muiden ihmisten tavoin normaaliin elämään sekä parannetaan heidän elämänlaatuaan vamman olemassaolosta huolimatta. Tavoitteena on myös edistää vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia päästä yhdenvertaiseen asemaan muiden kansalaisten kanssa.

Vammaisetuudet ovat valtion rahoittamia etuuksia niiden yhteiskunnallisesta luonteesta johtuen. Vammaisen henkilön selviytymistä jokapäiväisessä elämässä on tuettu kansaneläkejärjestelmässä lapsen hoitotuella, vammaistuella ja eläkkeensaajien hoitotuella. Nämä tukijärjestelmät on laadittu toisiaan täydentäviksi siten, että niillä pyritään varmistamaan vammaisen henkilön elinkaaren mukainen avun- ja palvelun tarve.

Se seikka, että henkilö on nykyisen lainsäädännön perusteella oikeutettu hoito- tai vammaistukeen, ei merkitse sitä, että henkilö ei enää kuuluisi kunnallisen palvelujärjestelmän vastuun piiriin. Vastuu näiden henkilöiden hoidosta ja avun antamisesta heille kuuluu aina viime kädessä kunnalle. Henkilön joutuessa julkiseen laitoshoitoon hänellä ei ole enää oikeutta hoito- tai vammaistukeen.

Lapsen hoitotuen tarkoituksena on edistää pitkäaikaisesti sairaan tai vammaisen lapsen kehitystä ja hyvinvointia sekä tukea lapsen integroitumista omaan sosiaaliseen ympäristöönsä. Lapsen hoitotuen avulla turvataan pa-

remmat edellytykset vammaiselle lapselle osallistua täysipainoisesti yhteisönsä elämään mahdollisimman tasavertaisena jäsenenä. Etuuden tarkoituksena on myös tukea lapsen erityishoitoa ja kuntoutumiseen tähtäävää toimintaa ja ehkäistä joissain tapauksissa pysyvän työkyvyttömyyden syntymistä.

Hoitotukea myönnettäessä tarveharkinta tapahtuu lapsen tarpeista lähtien, koska kyse on lapselle suunnatusta tuesta. Tarveharkinta ei perustu lapsen vanhempien tai perheen taloudellisiin tai muihin olosuhteisiin. Lapsen hoitotukea ei myönnetä yksinään vamman tai sairauden lääketieteellisen diagnoosin perusteella. Huomioon otetaan lisäksi lapsen yksilölliset olosuhteet. Myös lapsen ikä vaikuttaa arvioinnissa. Riippuen vamman, vian tai sairauden luonteesta vanhempi lapsi voi kyetä ottamaan enemmän vastuuta itsestään ja esimerkiksi lääkityksestään, jolloin huoltajille aiheutuvan rasituksen määrä voi vähentyä.

Vammaistuen tarkoituksena on tukea muiden kuin eläkkeellä olevien 16–64-vuotiaiden henkilöiden selviytymistä jokapäiväisessä elämässä sekä osallistumista työelämään ja opiskeluun vammasta tai sairaudesta huolimatta. Tuella pyritään korvaamaan niitä erityisiä haittoja ja kustannuksia, joita vammasta tai sairaudesta aiheutuu. Vammaistuen avulla halutaan parantaa vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia täysipainoiseen ja yhdenvertaiseen elämään muiden rinnalla sekä tukea vammaisia henkilöitä olemaan yhteiskuntamme tasavertaisia jäseniä.

Vammaistuen myöntäminen edellyttää toimintakyvyn heikentymistä, jota arvioitaessa on otettava hakijan yksilölliset olosuhteet huomioon. Henkilön selviytymiseen tavanomaisessa elämässä vaikuttavat hänen perhesuhteensa ja elinolonsa. Myös työssä käyntiin, opiskeluun ja sosiaaliseen elämään osallistumiseen liittyvät yksilölliset seikat otetaan huomioon henkilön avuntarvetta tai vammasta johtuvia erityiskustannuksia arvioitaessa.

Eläkkeensaajien hoitotuen tavoitteena on mahdollistaa eläkettä saavien sairaiden tai vammaisten henkilöiden kotona asuminen mahdollisimman pitkään ja turvata tarvittavan avun ja palvelujen saaminen kotiin.

Eläkkeensaajien hoitotukea koskevat säännökset sisältyvät kansaneläkelakiin historial-

lisista syistä, koska eläkkeensaajien hoitotuki on katsottu kansaneläkkeen osaksi. Eläkkeensaajien hoitotuen myöntämistä koskevia säännöksiä on sittemmin muutettu, että tuki voidaan myöntää kansaneläkkeen maksamisesta riippumatta yli 65-vuotiaalle henkilölle tai nuoremmalle työkyvyttömälle henkilölle, joka muutoin täyttää eläkkeensaajien hoitotuen saamisedellytykset.

Eläkkeensaajien hoitotuki nähdään nykyisin osana vammaisasetuuksia eikä kansaneläkkeen osana. Tästä johtuen on luonteavaa siirtää eläkkeensaajien hoitotukea koskevat säännökset ehdotettavaan lakiin vammaisasetuuksista. Eläkettä saavan hoitotuki ehdotetaan rahoitettavaksi kokonaan valtion varoista. Muutoksilla vahvistetaan eläkettä saavan hoitotuen vammaisetusluonnetta.

Esityksen lähtökohtana on, että alle 16-vuotiaalle ja 16 vuotta täyttäneelle maksettavat vammaistuet ovat edelleen sosiaaliturva-asetuksen liitteen II a mukaisia maksuihin perustumattomia erityisasetuuksia. Erityisasetuuksina näitä vammaistukia ei maksettaisi ulkomaille eikä niitä myöskään suhteutettaisi Suomessa asuttuun aikaan. Tältä osin esitys ei merkitsisi muutosta nykyiseen tilanteeseen. Eläkettä saavan hoitotuen suhteuttamisesta asumisaikaan ehdotetaan luovuttavaksi. Sitä ei myöskään maksettaisi ulkomaille. Eläkettä saava hoitotuki rinnastuisi siten täysin muihin sosiaaliturva-asetuksen liitteessä mainittuihin erityisasetuuksiin.

Muut muutokset

Voimassa olevien vammaisasetuuksien nimiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että lapsen hoitotuen uusi nimi olisi alle 16-vuotiaan vammaistuki, vammaistuen nimi olisi 16 vuotta täyttäneen vammaistuki ja eläkkeensaajien hoitotuen nimi eläkettä saavan hoitotuki. Ruokavaliokorvausta maksettaisiin erillisenä itsenäisenä vammaisetusutena.

Vammaisetuuden myöntämisen edellytyksenä olevaa asumisaikaa Suomessa ehdotetaan lyhennettäväksi ulkomaalaisten osalta viidestä vuodesta kolmeen vuoteen vastavasti kuin ehdotetussa kansaneläkelaiissa. Asumisaikavaatimus ei edelleenkaan koskisi alle 16-vuotiaita lapsia.

Voimassa olevien säännösten mukaan 16

vuotta täyttäneelle henkilölle maksettavan vammaistuen tai hoitotuen myöntämisen estää saman sairauden tai vamman perusteella Suomesta tai ulkomailta maksettava muu hakisääteinen korvaus. Tällainen muu lakisääteinen korvaus, haittalisä, avuttomuuslisä tai hoitotuki, ei enää kokonaan estäisi vammaistuen tai hoitotuen myöntämistä silloin, kun muiden korvausten yhteismäärä on vammaistuen tai hoitotuen määrää pienempi. Korvausten vaikutus koskisi myös alle 16-vuotiaan vammaistukea. Yhteensovituksen piiriin otettaisiin myös vammaistukeen tai hoitotukeen rinnastettavat ulkomaiset etuudet. Kansaneläkelaitos maksaisi vammaistuen tai hoitotuen ja yhteensovituksessa huomioon otettavien muiden korvausten ja etuuksien yhteismäärän erotuksen.

Nykyisestä vammaistuesta poiketen 16 vuotta täyttäneen vammaistukea voisi saada myös 65 vuotta täyttänyt henkilö, joka ei ole vanhuuseläkkeellä. Eläkettä saavan hoitotuen myöntämisedellytyksistä poistettaisiin 65 vuoden ikä ja sen sijalle tulisi vanhuuseläkkeen saaminen. Hoitotukeen olisi edelleen oikeutettu myös täyttä työkyvyttömyyseläkettä saava. Muilta osin vammaisetuuksien myöntämisperusteisiin ei ehdoteta asiallisia muutoksia. Lain tasolle kirjattaisiin nykyisin osin asetus- ja ohjetasolla olevat tuen myöntämistä koskevat edellytykset. Samalla lakiin ehdotetaan otettavaksi määritelmät vammaisetuuksien myöntämisen kannalta keskeisistä käsitteistä. Näitä aikaisemmin lain tasolla määrittelemättömiä käsitteitä olisivat toimintakyvyn heikentyminen, henkilökohtaiset toiminnot, ohjaus ja valvonta sekä erityiskustannukset.

Vammaistuen ja hoitotuen määrä olisi porrastettu tuen tarpeen mukaan kolmeen eri tasoon vastaavasti kuin voimassa olevissa säännöksissä. Määrältään pienin tuki olisi ehdotuksen mukaan perustuki, seuraavaa kutsuttaisiin korotetuksi tueksi ja määrältään suurin tuki olisi ylin tuki. Vammaisetuuksien määriin ei ehdoteta muutoksia. Kaikki etuuksia koskevat rahamäärät otettaisiin lakiin kuukausimääräisinä ja ne sidottaisiin vuoden 2001 indeksitasoon. Pienimmän maksettavan vammaistuen ja hoitotuen määräksi ehdotetaan 5,38 euroa (vuoden 2006 indeksitasossa 5,69 euroa) kuukaudessa, mikä on tällä het-

kellä pienimmän maksettavan lapsen hoitotuen määrä.

Lakiin vammaisetuuksista ehdotetaan otettavaksi vastaavan sisältöiset säännökset etuuden tarkistamisajankohdasta, takautuvasta maksamisesta ja maksamisesta kunnan toimielimelle kuin ehdotettuun kansaneläkelakiin. Lakiin lisättäisiin myös säännös, jonka mukaan samalta ajalta maksettu tapaturma- tai liikennevahingon perusteella maksettava haittalisä, avuttomuuslisä tai hoitotuki voitaisiin maksaa Kansaneläkelaitokselle sen maksaman hoitotuen tai vammaistuen korvaukseksi.

3.2.5. *Laki eläkkeensaajan asumistuesta*

Perhe-eläke asumistuen perusteena

Esityksessä ehdotetaan, että oikeus eläkkeensaajan asumistukeen olisi muunkin perhe-eläkkeen kuin kansaneläkelain mukaisen leskeneläkkeen saajalla. Eläkkeensaajan asumistukeen oikeutetuksi tulisi siten henkilö, joka saa perhe-eläkettä työeläkelakien, hakisääteisen tapaturmavakuutuksen, sotilastapaturmalain, liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön tai sotilasvammalain perustella. Oikeus koskisi myös kansanedustajaa ja valtioneuvoston jäsentä, joka saa heitä koskevan eläkelainsäädännön perusteella perhe-eläkettä.

Samalla esitetään yhtenäistettäväksi leskeneläkettä saavien lisäomavastuun tulorajojen siten, että leskeneläkkeen saajat olisivat samassa asemassa kuin omaa eläkettä saavat. Lesken jatkoeläkkeen perusmäärä otettaisiin jatkossa tulona huomioon eläkkeensaajan asumistukea laskettaessa

Omaisuuksien huomioon ottaminen

Omaisuuksien vaikutus myönnettävän tuen määrään on eläkkeensaajien asumistuessa ollut merkittävämpi kuin leskeneläkkeissä. Omaisuus on vaikuttanut 17 000 asumistuen saajan tuen määrään. Tämän vuoksi omaisuuden perusteella määräytyvä kahdeksan prosentin laskennallinen tuotto otettaisiin edelleen huomioon eläkkeensaajan asumistukea määrättäessä.

Laissa ehdotetaan kuitenkin rajoitettavaksi

huomioon otettavien omaisuuslajien piiriä, koska kaikkien omaisuuslajien arvosta ei ole enää saatavissa luotettavaa tietoa verohallinnon kautta. Omaisuutena ehdotetaan otettavaksi huomioon kiinteistöt, elinkeinotoiminnan ja maatalouden varat sekä osuudet yhtiymien varallisuudesta, joiden arvosta olisi jatkossakin mahdollista saada tiedot verohallinnolta. Metsäomaisuus otettaisiin huomioon kertomalla verohallituksen vahvistama keskimääräinen vuotuinen tuotto metsän pinta-alalla ja luvulla 10. Huomioon otettaisiin myös talletukset, obligatiot ja joukkovelkakirjat, julkisesti noteeratut osakkeet ja sijoitusrahasto-osuudet sekä vakuutuslaitokset, joiden arvo on selvitettävissä rahalaitoksen tai liikkeelle laskijan antamien tietojen perusteella taikka julkisen noteerauksen perusteella. Julkisesti noteeratut osakkeet arvostettaisiin 70 prosenttiin pörssi-arvosta. Talletuksista vähennettäisiin käyttövaroina 2 000 euroa. Omassa käytössä olevaa asuntoa ei edelleenkään otettaisi omaisuutena huomioon.

Kuolinpesäosuuksien ja niiden tuottojen selvittäminen on ollut käytännössä erityisen työlästä. Osuudesta kuolinpesään ei osakkaalle yleensä kerry mitään tuottoa ennen pesän jakamista. Näistä syistä ehdotetaan, ettei osuutta kuolinpesään otettaisi enää huomioon omaisuutena ja ettei myöskään kuolinpesäosuuksista saatavaa tuottoa otettaisi huomioon tulona eläkkeensaajan asumistukea määrättäessä.

Velkojen korkojen huomioon ottaminen

Myös kulutusluottojen ja niiden korkojen selvittäminen on ollut työlästä. Kulutusluottojen korkoja ei saa vähentää yleiseen asumistukeen vaikuttavasta tulosta. Esityksessä ehdotetaan, että kulutusluottojen korkojen vähentämisestä huomioon otettavasta tulosta luovuttaisiin myös eläkkeensaajan asumistukea määrättäessä. Tulojen hankkimiseksi tai opintojen rahoittamiseksi otettujen lainojen korot voitaisiin kuitenkin edelleen vähentää eläkkeensaajan asumistuessa huomioon otettavasta tulosta.

Asuntolainojen korkomenot hyväksyttäisiin edelleen asumismenoina. Asuntolainojen korkoihin rinnastettaisiin jatkossa osaomistusasunnon osamaksun ja asumisoikeusmak-

sun maksamista varten otettujen lainojen korot.

Ennen 1 päivää syyskuuta 1991 otettujen asuntolainojen korkoja ei enää hyväksyttäisi tulojen vähennyksenä. Nämä vanhojen lainojen suojatut korot otettaisiin edelleen huomioon asumismenoina, mutta ei toiseen kertaan tulojen vähennyksenä.

Korko-, osinko- ja metsätulojen huomioon ottaminen

Korko- ja osinkotulot otettaisiin tuloina huomioon vastaavasti kuin leskeneläkkeissä vain, jos niiden yhteismäärä ylittää 60 euroa vuodessa.

Metsäverotuksessa siirryttiin vuoden 2006 alusta kokonaan puun myyntitulon verotukseen. Metsäverotuksen siirtymäkautena 1993 – 2005 osaa metsänomistajista on valintansa perusteella verotettu puun myyntitulon, osaa metsän laskennallisen tuoton perusteella. Siirtymäkauden aikana metsästä saatava tulo on metsänomistajan valitsemasta verotusmuodosta riippumatta otettu asumistukea määrättäessä aina huomioon metsän laskennallisen vuotuisen tuoton mukaisesti.

Veroviranomaiset tulevat myös jatkossa verohallinnon tarpeita varten määrittämään metsän keskimääräisen vuotuisen tuoton. Tuotto määritellään kuntakohtaisesti, ei tilakohtaisten tietojen perusteella kuten nykyisin.

Esityksessä ehdotetaan, että metsätalouden tulo otettaisiin eläkkeensaajan asumistuessa huomioon todellisen puun myyntitulon sijasta verohallinnon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) perusteella vahvistamaan keskimääräiseen vuotuisen tuottoon perustuen. Näin välttyttäisiin puun myyntitulojen jaksottamiseen liittyviltä ongelmilta.

Asumismenot

Asumismenojen määritelmää ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että uudessa laissa käytettäisiin asumiskustannusten sijasta yleisessä asumistuessa käytettyä asumismenojen käsitettä. Asumismenoina hyväksyttäisiin enintään kohtuulliset asumismenot, erillistä

säännöstä asumismenojen kohtuullistamisesta lakiin ei otettaisi. Asumismenojen enimmäismääristä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella ottaen huomioon asunnon sijaintipaikkakunta. Asumismenojen enimmäismääriä tarkistettaisiin vuosittain hintatason yleistä muutosta tai asumismenojen muutosta vastaavasti.

Lasten lukumäärä vaikuttaisi edelleen asumismenoina hyväksyttävien menojen enimmäismäärään. Voimassa olevassa eläkkeensaajien asumistukilaissa lapsiksi hyväksytään alle 16-vuotias lapsi. Lapsen ikäraja ehdotetaan nostettavaksi siten, että lapsella tarkoitettaisiin asumistuen hakijan asunnossa asuvaa alle 18-vuotiasta omaa tai puolison lasta sekä lastensuojelulaissa (638/1983) tarkoitettua kasvattilasta.

Lakiin otettaisiin voimassa olevan käytännön mukainen säännös siitä, milloin muun samassa asunnossa asuvan henkilön asumismenot katsotaan asumistuen hakijan menoiksi. Hakijan asumismenoina otettaisiin huomioon samassa asunnossa asuvan puolison ja lapsen asumismenot. Myös muun asunnossa asuvan henkilön asumismenot hyväksyttäisiin, jos henkilö ei itse pysty niistä vastaamaan. Jos asumistuen hakija ei tule toimeen ilman toisen henkilön apua, hakijaa pääsääntöisesti hoitavan henkilön asumismenot otettaisiin huomioon hakijan asumismenoina, kun hoitaja ja hoidettava asuvat samassa asunnossa.

Silloin kun 16 vuotta täyttäneellä lapsella itsellään olisi oikeus eläkkeensaajan asumistukeen, hänen osuutensa yhteisen asunnon asumismenoista otettaisiin huomioon vain hänen omaan asumistukeensa vaikuttavina asumismenoina.

Asumistuen piirin voitaisiin edelleen hyväksyä myös eri yhteismajoitustiloissa yöpyvä henkilö. Esityksessä ehdotetaan, että valtioneuvosto vahvistaisi asetuksella vuosittain tällaisen vailla vakinaista asuntoa olevan henkilön asumismenojen enimmäismäärän paikkakunnalla perittävien keskimääräisten yömajakustannusten mukaisesti.

Muut muutokset

Pienimmän maksettavan asumistuen määrä ehdotetaan alennettavaksi 5,38 euroon (vuo-

den 2006 indeksitasossa 5,69 euroon) kuukaudessa eli samaksi kuin kansaneläkkeessä.

Täytäntöönpanoa koskevat säännökset vastaisivat käytännössä ehdotetun kansaneläkelain säännöksiä. Aikaa, jolta asumistukea voidaan maksaa takautuvasti, lyhennettäisiin vuodesta puoleen vuoteen. Myös säännökset asumistuen maksamisesta kunnan toimielimelle ja maksun keskeyttämisestä vankeusrangaistuksen vuoksi vastaisivat ehdotetun kansaneläkelain säännöksiä.

Kansaneläkelaitoksen oikeutta periä liikaa maksettu eläkkeensaajan asumistuki takaisin toisesta samalle henkilölle takautuvasti maksetusta etuudesta esitetään laajennettavaksi koskemaan takautuvasti maksettavaa yleistä asumistukea ja työeläkettä. Eläkkeensaajan asumistuen periminen takaisin työeläkkeestä edellyttäisi kuitenkin, että työeläkkeestä peritään samalta ajalta takaisin myös kansaneläkettä. Asumistuen takaisinperintä tulisi vastustavalla tavalla mahdolliseksi myös kuntoutuksesta sekä sotilasvammalain mukaisesta huoltoeläkkeestä.

Eläkkeensaajan asumistuen rahoittamiseksi valtio suorittaisi Kansaneläkelaitokselle enakkona kuukauden aikana maksettavaksi arvioitujen tukien koko määrän. Tällä hetkellä enakkona maksetaan 90 prosenttia maksettavien tukien arvioidusta määrästä.

3.2.6. *Laki eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta*

Laista ehdotetaan poistettavaksi kuntien kalleusluokitusta koskevat säännökset. Pitkäaikaisesti työttömänä olleen henkilön eläketuen täysimääräinen kansaneläkeosuus olisi asunkunnasta riippumatta saman suuruinen kuin täyden kansaneläkkeen määrä nykyisissä ensimmäiseen kuntaryhmään kuuluvissa kunnissa. Tuesta säädettäisiin kuukausimääräisenä ja tuen vähimmäismäärää alennettaisiin vastaavasti kuin ehdotetussa uudessa kansaneläkelaiissa.

Lakiin tehtäisiin myös uudesta kansaneläkelaista aiheutuvat viittaussäännösten tarkistukset sekä muutettaisiin ilmoitusvelvollisuutta, etuuden tarkistamista ja kunnalle maksamista koskevia säännöksiä ehdotettua uutta kansaneläkelakia vastaaviksi. Lisäksi

lakiin otettaisiin säännös eläketuen väliaikaisesta myöntämisestä silloin, kun eläketuen määrään vaikuttavat muussa EU-/ETA-maassa kertyneet vakuutusajat.

3.2.7. *Laki maahanmuuttajan erityistuesta*

Kuntien kalleusluokitus ei ehdotuksen mukaan vaikuttaisi enää maahanmuuttajan erityistuen määrään. Tuki maksettaisiin asunkunnasta riippumatta nykyisen ensimmäisen kuntaryhmän tasoisena. Lakiin otettaisiin säännös siitä, että henkilön Suomessa asuminen ratkaistaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain perusteella (1573/1993) perusteella. Tuen määrä ilmoitettaisiin nykyisen vuosimäärän sijasta kuukausittaisena määränä, koska se on asiakkaita ajatellen selkeämpi tapa ilmaista tuen suuruus. Pienimmän maksettavan tuen määrä ehdotetaan alennettavaksi 5,38 euroon kuukaudessa (5,69 euroon vuoden 2006 indeksitasossa).

Omaisuuksilla on ollut käytännössä vähäinen vaikutus erityistuen määrään. Tästä syystä omaisuuden perusteella määräytyvää laskennallista kahdeksan prosentin suuruista tuloa ei otettaisi enää huomioon erityistukea määrättäessä. Sotilasvammalain mukainen elinkorko säädettäisiin kokonaan etuoikeutetuksi tuloksi samoin kuin etuoikeutettuja etuuksia vastaavat ulkomailta maksettavat etuudet.

Työkyvyttömyyden perusteella myönnettävän erityistuen alkamisaika yhdenmukaistettaisiin työeläkejärjestelmän kanssa vastaavasti kuin kansaneläkkeessä. Lain viittaus-säännökset tarkistettaisiin. Samoin tarkistettaisiin erityistuen saajan ilmoitusvelvollisuutta, tuen tarkistamista, maksamista laitoshoidon tai vankeusrangaistuksen ajalta sekä kunnan toimielimelle maksamista koskevia säännöksiä niin, että ne eivät ole ristiriidassa tässä esityksessä muutettaviksi ehdotettujen säännösten kanssa.

3.2.8. *Sotilasavustuslaki*

Kuntien kalleusluokitusjärjestelmästä eh-

dotetaan luovuttavaksi myös sotilasavustuksen perusavustuksen määrää laskettaessa. Perusavustuksen täysi määrä olisi asuinpaikasta riippumatta yksinäiselle henkilölle maksettavan täyden kansaneläkkeen suuruinen.

Asumismenojen arvioimista ehdotetaan muutettavaksi siten, että laista poistettaisiin määräys enintään kohtuullista asumistasoa vastaavien asumismenojen korvaamisesta. Muutoksella parannettaisiin asevelvollisen mahdollisuuksia säilyttää vakinainen asuntonsa palveluksen ajan. Samalla parannettaisiin sotilasavustusjärjestelmän hallinnollista toimivuutta. Lakiin jäisi edelleen säännös vuokramenojen korvaamisesta enintään paikkakunnan käyvän vuokratason mukaisina. Tällä estettäisiin vuokrilla keinottelu.

Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että asevelvollisuutta tai siviilipalvelusta suorittavan tai hänen perheensä varoja ei enää luetaisi tuloksi sotilasavustuksessa. Muutos parantaisi asevelvollisten tasa-arvoa, koska nykyinen käytäntö on asettanut asevelvolliset eri asemaan sillä perusteella, millaista omaisuutta heillä on. Muutoksella turvattaisiin myös asevelvolliselle mahdollisuus jatkaa palveluksen jälkeen välittömästi opintojaan silloin, kun varat ovat opintojen rahoitukseen tarkoitettuja säästöjä. Samalla muutos parantaisi sotilasavustuksen hallinnollista toimivuutta, koska asevelvollisten ei tarvitsisi enää esittää selvityksiä omaisuudestaan eikä toimeenpanijoiden tarvitsisi selvittää varojen käytettävyyttä.

Koska valmiuslaki (1080/1991) kattaa myös sotilasavustuksen ja sen sääntelyn poikkeusoloissa, menettelyä poikkeusoloissa koskeva sotilasavustuslain erityissäännös ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Lisäksi lakia ehdotetaan muutettavaksi nykyistä käytäntöä vastaavaksi siten, että sotilasavustusta olisi mahdollista maksaa myös asevelvolliselle, joka osallistuu vapaaehtoisin harjoituksiin puolustusvoimissa.

3.2.9. *Muut lait*

Kalleusluokituksen poistaminen

Kuntien kalleusluokitus ehdotetaan poistettavaksi myös sotilasvammalaista ja toimeentulotuesta annetusta laista. Myös maatalous-ryrittäjien luopumistuesta annettua lakia ja

maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annettua lakia muutettaisiin siten, että kalleusluokituksen vaikutus poistuisi luopumistukien ja sukupolvenvaihdoseläkkeiden täydennysosan osalta.

Rintamasotilaseläkelain voimassa olevan viittaussäännöksen perusteella myös ylimääräinen rintamalisä maksettaisiin vuoden 2008 alusta sen mukaisesti kuin ylimääräinen rintamalisä määräytyy nykyisin ensimmäiseen kuntaryhmään kuuluvissa kunnissa.

Muut muutokset

Metsän tuotto otettaisiin työttömyysturvain mukaista työmarkkinatukea ja asumistukilain mukaista yleistä asumistukea määrätessä tulona huomioon vastaavasti kuin eläkkeensaajan asumistuessa.

Asumistukilaissa huomioon otettava omaisuus määriteltäisiin vastaavasti kuin eläkkeensaajan asumistuessa. Asumistukilakiin lisättäisiin myös säännös, jonka nojalla Kansaneläkelaitos voisi periä takautuvasti maksetun asumistuen samalta ajalta maksetusta eläkkeensaajan asumistuesta.

Kansaneläkelaitoksesta annettuun lakiin ehdotetaan siirrettäväksi kansaneläkelaista säännös Kansaneläkelaitoksen rahastoista sekä Kansaneläkelaitoksen henkilökunnan toimihenkilöeläkkeitä koskevat säännökset.

Lisäksi tehtäisiin ehdotetuista uusista laeista sekä muista laeista aiheutuvat lakiviittausten tarkistukset rintamasotilaseläkelakiin, ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annettuun lakiin (998/1988), Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annettuun lakiin (566/2005), sotilasvammalakiin, toimeentulotuesta annettuun lakiin, sosiaalihuoltolakiin (710/1982), sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin (734/1992) ja asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annettuun lakiin sekä yhdenmukaistettaisiin eräitä menettelysäännöksiä.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Julkistaloudelliset vaikutukset

Ehdotus kansaneläke-, vammaisetuus- ja asumistukilainsäädännön uudistamiseksi on

luonteeltaan pääosin tekninen, lainsäädäntöä selkeyttävä ehdotus. Uudistus ei kuntien kalleusluokituksesta luopumisen lisäksi sisällä sellaisia lainsäädännön sisällöllisiä muutoksia, joilla olisi merkittävää vaikutusta etuusmenoihin.

Kalleusluokituksen poistaminen

Kuntien kalleusluokitusjärjestelmästä luopuminen lisäisi valtion rahoittamia etuus- ja toimeentulotukimenoja vuonna 2008 yhteensä noin 134 miljoonaa euroa ja kuntien toimeentulotukimenoja noin 11 miljoonaa euroa. Kuntien verotulojen arvioidaan uudistuksen johdosta kuitenkin kasvavan vuonna 2008 noin 32 miljoonaa euroa ja valtion verotulojen noin 1 miljoonaa euroa. Kirkollisveron tuoton arvioidaan kasvavan noin 2,4 miljoonaa euroa ja vakuutetun sairausvakuutusmaksun tuoton noin 2,5 miljoonaa euroa.

Valtion menojen lisäyksestä noin 112,1 miljoonaa euroa olisi kansaneläkevakuutuksen etuusmenojen lisäystä, joka katettaisiin kokonaan valtion varoista. Kansaneläkkeiden ja perhe-eläkkeiden etuusmenot kasvaisivat yhteensä noin 118,1 miljoonaa euroa sekä ylimääräisten rintamalisien etuusmenot noin 1,1 miljoonaa euroa. Eläketulojen kasvaminen pienentäisi kuitenkin eläkkeensaajan asumistuen etuusmenoja vuonna 2008 arviolta 3,4 miljoonaa euroa ja vuositasolla noin 6,8 miljoonaa euroa.

Valtion rahoittamia sotilasavustusten, maahanmuuttajan erityistukien ja pitkäaikaistyöttömien eläketukien etuusmenoja kalleusluokituksen poistaminen lisäisi vuonna 2008 yhteensä noin 0,6 miljoonaa euroa. Sotilasvammalain mukaisissa korvauksissa valtion menojen lisäys olisi noin 5,2 miljoonaa euroa ja maatalousyrittäjien luopumiskorvauksissa sekä sukupolvenvaihdoseläkkeissä yhteensä noin 2,4 miljoonaa euroa. Toimeentulotuen menot kasvaisivat siten, että valtion osuus menojen kasvusta olisi noin 10 miljoonaa euroa ja kuntien osuus noin 11 miljoonaa euroa. Toimeentulotukimenojen arvioissa on otettu huomioon myös muiden etuuksien määrän kasvamisesta aiheutuva toimeentulotukimenojen säästö.

Muut kansaneläkelain muutokset

Sotilasvammalain mukaisia elinkoron ikä- ja omaiskorotuksia oli vuonna 2005 maksussa noin 5 500 kansaneläkkeensaajalla. Heistä noin 3400 eläkkeensaajalla elinkorko on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1983, jolloin se otetaan tulona huomioon kansaneläkkeessä rajoitetusti. Näissä tilanteissa tulona huomioon ottaminen ei välttämättä vaikuta kansaneläkkeen määrään, koska vanha työeläke ja ikä- ja omaiskorotus otetaan tulona huomioon vain tiettyyn rajamäärään saakka. Ehdotus lisäisi kansaneläkemenoa arviolta 1 miljoonalla eurolla vuodessa.

Muiden eläketulojen huomioon ottaminen tarkistamisajankohdan mukaisena uusissa myönnettävissä kansaneläkkeissä ja perhe-eläkkeissä sekä nykyisen tarkistamissäännön ajan mittaan tapahtuva purkautuminen myös ennen lain voimaantuloa myönnettyistä eläkkeistä alentaisi kansaneläkemenoa ensimmäisinä vuosina arviolta 0,3—0,4 miljoonaa euroa vuodessa. Tasapainotilanteessa 15—20 vuoden kuluttua menojen arvioidaan jäävän vuositasolla noin 8 miljoonaa euroa nykytasoa pienemmiksi. Tarkistamissäännön poistamisen arvioidaan vaikuttavan hin voimaantulovuonna noin 0,2 miljoonaa euroa.

Kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen myöntäminen samasta ajankohdasta jo myönnetyn työeläkelakien mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen kanssa koskisi arvion mukaan noin 800 kansaneläkkeen saajaa. Muutoksen arvioidaan lisäävän kansaneläkemenoa noin 2 miljoonaa euroa vuodessa.

EU-/ETA-maiden ulkopuolelle maksetaan kansaneläkettä nykyisin noin 1000 henkilölle yhteensä noin 2 miljoonaa euroa. Ehdotuksen mukaan eläkkeen maksaminen keskeytettäisiin vuoden kuluttua siitä, kun eläkkeensaaja on muuttanut Suomesta EU-/ETA-maiden ulkopuolelle. Tästä johtuvan kansaneläkemenon vähennyksen arvioidaan olevan pitkällä aikavälillä enintään noin 1 - 2 miljoonaa euroa. Ensimmäisinä vuosina ehdotuksen kustannusvaikutus olisi suoja säännöksen vuoksi vähäinen.

Osatyökyvyttömyyseläkettä saavista henkilöistä lapsikorotukseen oikeutettuja arvioidaan olevan noin 800. Lapsikorotuksen maksaminen heille lisäisi kansaneläkemenoa noin 0,3 miljoonaa euroa vuodessa.

Kansaneläke- ja vammaisuuksia myönnettäessä ulkomaalaisilta vaadittava asumisaika Suomessa lyhenisi kolmeen vuoteen. Etuusmenojen arvioidaan tämän johdosta kasvavan noin 0,1 miljoonaa euroa vuodessa.

Leskeneläkkeen alkueläkkeen muuttamisen vakiomääräiseksi ei arvioida lisäävän etuusmenoja. Leskeneläkkeen alkueläkkeen tuloidonnaista täydennysmäärää maksettiin vuonna 2005 vain kolmelle leskelle. Omaisuuden laskennallisen tulon ja metsän laskennallisen tuoton huomioon ottamatta jättämisen vaikutus lesken jatkoeläkkeen etuusmenoihin olisi vähäinen.

Pienimmän maksettavan eläkkeen määrän yhtenäistäminen lisäisi annettavan uuden kansaneläkelain mukaisia eläkemenoja noin 0,2 miljoonalla eurolla vuodessa.

Laki vammaisuuksista

Eläkettä saavan hoitotukea ei enää suhteutettaisi Suomessa asuttuun aikaan. Tämän arvioidaan lisäävän etuusmenoja noin 0,7 miljoonalla eurolla vuodessa. Hoitotukea ei myöskään maksettaisi ulkomaille, minkä vaikutus etuusmenoon arvioidaan vähäiseksi. Myös 65 vuoden ikärajan poistamisen vammaistuesta arvioidaan vaikuttavan vain vähän etuusmenoihin. Vammaistuen ja hoitotuen yhteensovittaminen vastaavien korvausten kanssa lisäisi etuusmenoja. Kustannusvaikutus arvioidaan kuitenkin vähäiseksi.

Eläkettä saavan hoitotuki siirretään suoraan valtion rahoittamaksi. Muutos ei lisää valtion menoja, sillä valtion kansaneläkerahastoon maksamat takuusuoritukset alenevat hoitotuen kustannuksia vastaavasti.

Asumistukilait

Omaisuuden huomioon ottamisen nykyistä rajoitetummin arvioidaan lisäävän etuusmenoja vuositasolla noin 0,5 miljoonaa euroa eläkkeensaajan asumistuessa ja vain vähäisesti yleisessä asumistuessa. Muutos koskisi noin 2 000 eläkkeensaajan asumistukea saavaa ja noin sataa yleistä asumistukea saavaa.

Leskeneläkettä saavien asumistuensaajien lisäomavastuurajan yhdenmukaistaminen samalle tasolle omaa eläkettä saavien tuensaajien kanssa ja lesken jatkoeläkkeen pe-

rusmäärän ottaminen tulona huomioon eläkkeensaajan asumistukea laskettaessa lisäisi etuusmenoja vuositasona noin 0,3 miljoonaa euroa. Muutoksen arvioidaan koskevan noin 1 300 leskeneläkkeensaajaa.

Kulutustuottojen korkojen vähennysoikeuden poistamisen asteittain vuoden 2008 alusta lukien arvioidaan vähentävän eläkkeensaajan asumistuen etuusmenoja vuonna 2008 noin 0,5 miljoonaa euroa ja vuositasona tasapainotilanteessa noin 2,2 miljoonaa euroa. Vähennysoikeuden poistamisen arvioidaan koskevan noin 15 500 eläkkeensaajan asumistukea saavaa.

Suojaussäännöksen poistaminen ennen vuoden 1991 syyskuuta otettujen asuntolainojen koroilta koskisi noin 230 eläkkeensaajan asumistukea saavaa. Suojaussäännös poistuisi vähitellen. Toimenpiteen valtiontaloudellinen vaikutus olisi vähäinen.

Pienimmän maksettavan eläkkeensaajan asumistuen alentaminen 5,38 euroon lisäisi etuusmenoja noin 0,1 miljoonaa euroa vuodessa. Valtio maksaisi Kansaneläkelaitokselle eläkkeensaajan asumistuen valtion osuuden ennakoitavina vuosina vuoden 2008 alusta. Tästä aiheutuisi vuoden 2008 etuusmenoihin noin 5 miljoonan euron suuruinen kertakorotus.

Etuusmenot ja niiden lisäys rahoitetaan kummassakin asumistukijärjestelmässä kokonaan valtion varoista. Eläkkeensaajan asumistukea tarkistetaan kahden vuoden välein ja yleistä asumistukea vuoden välein. Tämän vuoksi etuusmenojen kasvu jäisi vuonna 2008 edellä esitettyä pienemmäksi. Valtion menojen arvioidaan kasvavan edellä kerrottujen muutosten johdosta vuonna 2008 eläkkeensaajan asumistuessa yhteensä noin 5,3 miljoonaa euroa. Yleisessä asumistuessa vaikutus arvioidaan vähäiseksi.

Sotilasavustuslaki

Omaisuuksien tuloksi arvioimisesta luopuminen lisäisi sotilasavustusmenoja vuositasona arviolta 0,1 miljoonalla eurolla. Asumismenojen kohtuullistamista koskevan säännöksen poistamisen ei arvioida juurikaan lisäävän menoja, koska kohtuullistamista on tehty käytännössä erittäin vähän. Sotilasavustusta saavien lukumäärän arvioidaan lisää-

ntyvän ehdotettujen lakimuutosten johdosta vain hyvin vähän.

Valtiontaloudelliset vaikutukset yhteensä

Kaikkien ehdotusten yhteenlaskettu valtion menojen lisäys vaikutus olisi vuonna 2008 noin 143 miljoonaa euroa. Tasapainotilanteessa valtion menojen lisäyksen arvioidaan olevan noin 124 miljoonaa euroa.

4.2. Vaikutukset tuensaajien kannalta

Kuntien kalleusluokituksesta luopumisella poistettaisiin tuensaajan asuinkunnasta aiheutuvat etuuksien määrässä olevat tasoerot, jotka eivät perustu ajan tasalla olevaan selvitykseen kuntien välillä olevista kustannuseroista. Kansaneläkkeensaajista suurin osa, noin 75 prosenttia asuu toisen kalleusluokan kunnissa. Esitys merkitsisi näissä kunnissa asuville kansaneläkkeen- ja leskeneläkkeensaajille enimmillään noin 20 euron nousua kuukausieläkkeen määrään. Kalleusluokituksen poistamisen arvioidaan koskevan noin 483 000 kansaneläkkeensaajaa ja noin 2 500 leskeneläkkeensaajaa.

Kalleusluokituksen poistamisen arvioidaan korottavan myös noin 1 100 pitkäaikaistyöttömän saamaa eläketukea ja noin 1 800 maahanmuuttajan saamaa erityistukea. Maatalousyrittäjien luopumistuessa ja sukupolvenvaihdoseläkkeessä muutos korottaisi yhteensä arviolta 9 500 henkilön maksussa olevaa tukea tai eläkettä. Näissä etuuksissa etuuden määrä nousisi enimmillään noin 20 euroa kuukausineläkkeessä.

Arviolta 26 500 ylimääräistä rintamalisää saavan tuki nousisi toisen kuntaryhmän kunnissa. Kuntien kalleusluokituksesta luopuminen muuttaisi myös noin 11 400 henkilölle maksettavan sotilasvammalain mukaisen etuuden määrää. Toisen kalleusluokan kunnassa asuvan täydennyskoron saajan osalta muutos olisi keskimäärin noin 81 euroa kuukaudessa ja huoltoeläkkeen saajan osalta keskimäärin noin 30 euroa kuukaudessa.

Noin puolet toimeentulotukea saavista kotitalouksista asuu toiseen kuntaryhmään kuukausittain kunnissa. Yksin asuvien sekä yksinhuoltajien perusosa nousee näissä kunnissa

vuoden 2006 tasossa laskettuna noin 16,5 euroa, avio- tai avoliitossa asuvien 14 euroa. Vastaavasti lasten perusosat nousevat lasten iästä ja perheen lasten lukumäärästä riippuen noin 8,7—12 euroa.

Kalleusluokituksesta luopumisen ja pienimmän maksettavan etuuden määrän alentamisen seurauksena kansaneläkkeeseen oikeutettujen määrä kasvaa. Uusia kansaneläkkeeseen oikeutettuja arvioidaan olevan vuonna 2008 yhteensä noin 11 000 ja uusia luopumistukeen oikeutettuja noin 1 200. Myös eläkkeensaajan asumistukeen oikeutettujen määrän arvioidaan kasvavan noin 800 tuensaajalla, kun pienimmän maksettavan tuen määrä alenee.

Luopuminen asumismenojen kohtuullistamisesta ja omaisuuden arvioimisesta tuloksi parantaa asevelvollisten ja heidän perheensä toimeentuloa ja lisää lakisääteistä asevelvollisuutta suorittavien taso-arvoa.

4.3. Sukupuolivaikutusten arviointi

Kansaneläkkeellä turvataan pientä ansioeläkettä saavan tai ansioeläkettä vailla olevan vähimmäiseläke. Naisten työeläkkeet ovat yleensä pienempiä kuin miesten työeläkkeet. Työeläkettä täydentävä kansaneläke kohdistuu siten enemmän naisiin kuin miehiin arvioitaen sukupuolten välisiä eläke-eroja. Myös yrittäjien osalta kansaneläkkeellä on suurempi merkitys nais- kuin miesyrittäjien kokonaiseläketurvassa.

Kansaneläkettä saavista noin kaksi kolmannesta on naisia. Toiseen kuntaryhmään kuuluvissa kunnissa naisten osuus kansaneläkettä saavista arvioidaan olevan noin 65 prosenttia. Kalleusluokituksesta luopuminen parantaisi siten erityisesti pientä kansaneläkettä saavien naisten asemaa. Toisen kuntaryhmän kunnissa kansaneläkkeen korotus koski arviolta 318 000 naista ja 171 000 miestä. Kansaneläkettä saavista miehistä suuri osa on työkyvyttömyyseläkkeellä olevia. Korotus parantaisi myös heidän taloudellista asemaansa.

Ennen 1 päivää heinäkuuta 1950 syntyneiden naisleskien oikeus leskeneläkkeeseen ennen 1 päivää heinäkuuta 1990 voimassa olleen säännöksen mukaisesti tarkistetaan koskemaan kaikkia leskiä.

Yksin elävistä toimeentulotuen saajista lähes 2/3 on miehiä. Lähes kaikki toimeentulotukea saavat yksinhuoltajat ovat puolestaan naisia. Toimeentulotuen asiakkaiden aseman parantamiseksi tehtävillä muutoksilla on siis vaikutusta erityisesti yksinhuoltajanaisten ja yksin elävien miesten asemaan.

4.4. Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Voimaantulovaiheessa uudistus edellyttää Kansaneläkelaitoksessa panostamista tiedottamiseen, ohjeiden uudistamiseen ja henkilöstön kouluttamiseen. Pidemmällä aikavälillä säännösten selkeyttäminen ja ajanmukaistaminen helpottaisivat ja nopeuttaisivat etuuskien toimeenpanoa Kansaneläkelaitoksessa. Myös asiakaspalvelu tehostuisi Kansaneläkelaitoksen toimistoissa, kun neuvonnan pohjana olisi kattava ja ajan tasalla oleva lainsäädäntö.

Varallisuudella on ollut varsin vähäinen vaikutus etuuden määrään leskeneläkkeen täydennysmäärässä, sotilasavustuksessa ja maahanmuuttajan erityistuessa. Näiden etuuskien hakemuskäsittely helpottuisi ja nopeutuisi, kun varallisuuden määrää ei tarvitsisi enää hakemuksen yhteydessä selvittää. Samoin hakemuskäsittelyä yksinkertaistaisi ja nopeuttaisi se, ettei kuolinpesien tuottoa tarvitsisi enää ottaa tulona huomioon. Tämä nopeuttaisi myös asumistukihakemusten käsittelyä.

4.5. Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksellä selkeytettäisiin voimassa olevaa lainsäädäntöä, mikä helpottaisi lakien täytäntöönpanoa ja yhdenmukaistaisi soveltamiskäytäntöä. Esityksellä myös edistettäisiin tassa-arvon toteutumista Suomen kansalaisten ja Suomeen muuttavien ulkomaalaisten välillä, kun kansaneläkkeen ja perhe-eläkkeen sekä vammaisetuuden myöntämisen edellytyksenä oleva asumisaikavaatimus yhdenmukaistettaisiin kolmeen vuoteen.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu selvitysmies Pentti Arajärven tekemien ehdotusten (Toimeentu-

loturvaa koskevan lainsäädännön selkeyttäminen; Sosiaali- ja terveysministeriön monisteita 1998:17) pohjalta sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen kanssa. Valmisteluun ovat lisäksi osallistuneet tai valmistelun yhteydessä on kuultu seuraavia tahoja: oikeusministeriö, ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, Eläketurvakeskus, Maatalousyrittäjien eläkelaitos, Suomen Kuntaliitto, Valtakunnallisten Eläkejärjestöjen Neuvottelukunta VENK, keskeiset työntekijä- ja työnantaja-järjestöt sekä yrittäjäjärjestöt.

Eduskunnassa käsiteltävänä ollutta hallituksen esitystä kansaneläkeläiksi ja laiksi vammaisetuuksista sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 209/2005 vp) on täydennetty siten, että siihen on lisätty kuntien kalleusluokituksen poistamisen edellyttämät sää-

dösmuutokset. Esitykseen on myös sisällytetty eduskunnalle annettavaksi luvattu eläkkeensaajien asumistukilain uudistus.

6. Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnassa on samanaikaisesti käsiteltävänä myös hallituksen esitys laeiksi maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta ja luopumisjärjestelmiä koskevien lakien muuttamisesta (HE 34/2006 vp). Mainitussa esityksessä ehdotettu uusi laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta on jo otettu huomioon tässä hallituksen esityksessä (kansaneläkelain 23 §). Maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annettavassa uudessa laissa tulisi ottaa huomioon myös kuntien kalleusluokituksesta luopuminen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Kansaneläkelaki

I OSA

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 luku. Lain tarkoitus, soveltamisala ja määritelmät

1 §. Lain tarkoitus. Pykälässä säädettäisiin kansaneläkelain tarkoituksesta. Kansaneläkelain tarkoituksena on turvata Suomessa asuvan henkilön toimeentuloa vanhuuden ja työkyvyttömyyden ajalta sekä turvata täällä asuvan lesken ja lapsen toimeentuloa Suomessa asuvan henkilön kuoltua. Voimassa olevassa kansaneläkelaiissa, jäljempänä vuoden 1956 kansaneläkelaki ja perhe-eläkelaiissa ei lain tarkoitusta ole erikseen säännelty.

Pääsääntöisesti oikeus kansaneläkelain mukaisiin etuuksiin olisi vain Suomessa asuvalla henkilöllä. Suomessa asumisesta säädettäisiin 4 §:ssä.

2 §. Etuudet. Pykälässä säädettäisiin kansaneläkkeenä ja perhe-eläkkeenä maksettavista etuuksista. Pykälän 1 momentti vastaa osittain kansaneläkelain 20 §:ää ja 2 momentti osittain perhe-eläkelain 1 §:n 1 momenttia Kansaneläkelain mukaisena etuutena maksettaisiin myös lapsikorotus.

3 §. Lain toimeenpano. Kansaneläkelain mukaiset tehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos. Ehdotettu pykälä vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 2 §:n 1 momenttia ja perhe-eläkelain 5 §:ää.

4 §. Suomessa asuminen. Pykälän mukaan henkilön Suomessa asuminen määräytyisi asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) mukaan. Asumiseen rinnastetaan myös tilanteet, joissa henkilöön muuten sovelletaan edellä mainittua lakia. Ehdotettu pykälä vastaa osittain sisällöltään vuoden 1956 kansaneläkelain 1 §:ää ja perhe-eläkelain 1 §:n 2 momenttia.

5 §. Avoliitto, erillään asuminen ja laitosh-

hoito. Pykälän 1 momentti sisältäisi kansaneläkelain avoliiton määritelmän. Määritelmä on uusi. Avoliitolla tarkoitetaan sitä, että mies ja nainen, jotka eivät ole keskenään avioliitossa, elävät yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa. Momentti vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 28 §:n 2 momenttia ja perhe-eläkelain 32 a §:n 2 momenttia. Avoliiton määritelmän tavoite on, että avoliiton vaikutus etuuksien myöntämiseen ja määräytymiseen kävisi laista selvästi ilmi. Kaikissa säännöksissä, joissa henkilön avo- tai avioliitolla on merkitystä, on selkeästi sanottu, koskeeko säännös avo- tai avioliittoa vai molempia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että jatkuvan julkisen laitoshoidon tai muun syyn vuoksi jatkuvasti erillään asuvia aviopuolisoita, joilla ei tästä syystä ole yhteistä taloutta, ei katsottaisi avioliitossa oleviksi kansaneläkelain säännöksiä sovellettaessa. Muuna syynä ei yleensä voida pitää sitä, että aviopuolisot avioliiton solmimisen jälkeen jäävät asumaan eri maihin. Muuta syytä arvioitaessa voidaan ottaa huomioon hakijan selvitys siitä, ettei puolisoilla ole yhteistä taloutta, erillään asumisen syy ja asumisen pitkäaikaisuus. Muu syy arvioidaan tapauskohtaisesti. Momentti vastaa asiallisesti nykyistä käytäntöä ja vuoden 1956 kansaneläkelain 28 §:n 1 momenttia ja perhe-eläkelain 32 a §:n 1 momenttia.

Rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain (950/2001) 8 §:n 3 ja 4 momentin perusteella rekisteröidyssä parisuhteessa oleva henkilö rinnastetaan avioliitossa olevaan henkilöön.

Pykälän 3 ja 4 momentissa säädettäisiin mitä tarkoitetaan julkisella laitoshoidolla ja 5 momentissa olisi asiaan liittyvä asetuksenantovaltuutus. Laitoshoidosta sekä kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenettelystä ja siihen liittyvästä lausuntomenettelystä säädettäisiin tarkemmin sosiaali- ja terveystieteiden asetuksella. Säännökset vastaavat osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 42 a §:ää.

6 §. Työeläke. Pykälä sisältäisi työeläkkeen määritelmän. Määritelmä on uusi. Työeläkkeenä pidetään 1 momentissa mainittujen h-

kien mukaisia työ- tai perhe-eläkkeitä sekä 2 momentin mukaan muuta työ- tai virkasuhteeseen, yrittäjätoimintaan tai luottamustehtävään perustuvaa työ- tai perhe-eläkettä. Luottamustehtävään perustuva eläke on esimerkiksi Ahvenanmaan maakuntapäivien jäsenen eläke. Vapaaehtoiset lisäeläkkeet samoin kuin yksilölliseen eläkevakuutukseen perustuvat työ- ja perhe-eläkkeet olisivat määritelmän mukaisia työeläkkeitä, kun ne perustuvat työsuhteeseen tai yrittäjätoimintaan. Yksityishenkilön, maatalousyrittäjän ja liike- tai ammatinharjoittajan ottamaan ja hänen kokonaan kustantamaan yksilölliseen eläkevakuutukseen perustuvaa eläkettä ei kuitenkaan katsota työeläkkeeksi. Ehdotettu määritelmä vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 26 §:n 1 momentin 1 kohtaa sekä soveltamiskäytännön tulkintaa työeläkkeestä.

7 §. Sosiaaliturva-asetus. Kun henkilö on asunut tai työskennellyt kahdessa tai useammassa EU-/ETA-maassa, hänen kansaneläkelain mukaisia etuuksiaan käsiteltäessä otetaan huomioon se, mitä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1408/71 (sosiaaliturva-asetus) säädetään. Säännös on uusi ja se on otettu lakiin lainsäädännön selkeyttämiseksi.

8 §. Asumisedellytys. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin, että henkilöllä on oikeus kansaneläkkeeseen, perhe-eläkkeeseen ja lapsikorotukseen, jos hän asuu Suomessa. Henkilön on tullut asua Suomessa silloin, kun oikeus eläkkeeseen syntyy ja myös silloin, kun eläke alkaa. Oikeus vanhuuseläkkeeseen syntyy henkilön täytettyä eläkeiän. Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen syntyy, kun henkilö tulee työkyvyttömäksi. Perhe-eläkkeeseen oikeus syntyy edunjättäjän kuollessa.

Jos Suomessa asuva henkilö on aikaisemmin työskennellyt (ollut vakuutettuna) muussa EU-/ETA-maassa ja oikeus kansaneläkkeeseen syntyy kansallisen lain perusteella eli hakija asuu Suomessa ja täyttää kolmen vuoden asumisaikavaatimuksen, hänen eläkkeensä lasketaan kahdella eri tavalla. Myös perhe-eläke lasketaan kahdella eri tavalla, jos

edunjättäjä täytti kansallisen lain mukaiset edellytykset. Eläke lasketaan ensinnäkin sosiaaliturva-asetuksen mukaisena kansallisena eläkkeenä eli kansaneläkelain säännösten mukaan. Tällöin hakijan muista EU-/ETA-maista saamia sosiaaliturva-asetuksen mukaisia samanlaisia eläkkeitä ei saa ottaa tulona huomioon. Eläke lasketaan myös sosiaaliturva-asetuksen mukaisesti suhteutettuna pro rata -eläkkeenä siten, että henkilön muussa EU-/ETA-maassa täyttyneet vakuutuskaudet lasketaan mukaan Suomen vakuutuskausiin ikään kuin hän olisi työskennellyt tai asunut senkin ajan Suomessa. Tällöin myös Suomen työeläke otetaan tulona huomioon todellista suurempana eli sen suuruisena, minkä henkilö olisi ansainnut, jos olisi työskennellyt Suomessa senkin ajan, jonka hän on työskennellyt toisessa EU-/ETA-maassa. Tämän jälkeen eläkkeen määrästä lasketaan Suomen vakuutuskausia vastaava osuus. Edellä mainitusta kahdesta eläkkeestä myönnetään suurempi. Pääsääntöisesti sosiaaliturva-asetuksen mukainen kansallinen eläke on pro rata -eläkkeessä säädettäisiin, että Suomessa asuneella tai työskennelleellä henkilöllä on oikeus kansaneläkkeeseen ja perhe-eläkkeeseen myös silloin, kun hän asuu Suomen ulkopuolella EU-/ETA-maassa ja häneen sovelletaan tai edunjättäjänsä sovellettiin sosiaaliturva-asetusta.

Perhe-eläkkeen edellytyksenä on lisäksi, että edunjättäjä asui kuollessaan Suomessa tai Suomen ulkopuolella EU-/ETA-maassa. Tällöin edellytetään, että häneen sovellettiin sosiaaliturva-asetusta. Jos henkilö asuu tai edunjättäjä kuoli muussa EU-/ETA-maassa taikka Suomessa asuva henkilö tai Suomessa kuollut edunjättäjä ei ole asunut Suomessa kolmea vuotta, oikeus kansaneläkkeeseen tai perhe-eläkkeeseen syntyy vain sosiaaliturva-asetuksen perusteella. Tällöin eläke lasketaan vain sosiaaliturva-asetuksen mukaisena pro rata-eläkkeenä. Näissä tilanteissa vertailua pro rata-eläkkeen ja sosiaaliturva-asetuksen mukaisen kansallisen eläkkeen välillä ei tehtäisi. Jos eläke muun muassa EU-/ETA-maassa asuvalle laskettaisiin myös sosiaaliturva-asetuksen mukaisena kansallisena eläkkeenä, olisivat kustannukset EU-/ETA-maahan maksettavista eläkkeistä huomatta-

vasti suuremmat kuin nykyisin, koska sosiaaliturva-asetuksen mukainen kansallinen eläke on yleensä suurempi kuin pro rata-eläke.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin eläkkeen laskemisesta 2 ja 3 momenttia sovellettaessa. Eläke lasketaan tällöin vain sosiaaliturva-asetuksen mukaisena pro rata-eläkkeenä vastaavasti kuin nykyisin.

Nykyisen perhe-eläkelain 2 b § on poistettu uudesta kansaneläkelaista tarpeettomana.

9 §. Asumisaikavaatimus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kansaneläkkeen ja lapsikorotuksen myöntämisen edellytyksenä olevasta asumisaikavaatimuksesta. Nykyisten säännösten mukainen viiden vuoden asumisaikavaatimus muilla kuin Suomen kansalaisilla on poistettu ja asumisaikavaatimukset yhtenäistetty siten, että vaatimus olisi kolme vuotta henkilön 16 vuoden iän täyttämisen jälkeen kansalaisuudesta riippumatta.

Pykälän 2 momentin mukaan työkyvyttömyyseläkkeessä ja lapsikorotuksessa kolmen vuoden Suomessa asumista ei kuitenkaan edellytetäisi, jos henkilön työkyvyttömyys on alkanut hänen asuessaan Suomessa ja ennen kuin hän on täyttänyt 19 vuotta. Ikäraja on muutettu nykyisestä 21 vuodesta 19 vuoteen ja vastaa asumisaikavaatimukseen tehtyä muutosta. Nykyisin asiasta säädetään vuoden 1956 kansaneläkelain 23 §:ssä.

Pykälän 3 momentin mukaan perhe-eläke voidaan myöntää, kun edunjättäjä oli asunut Suomessa 16 vuotta täytettyään vähintään kolmen vuoden ajan. Leskeneläkkeen myöntäminen edellyttää lisäksi, että leski on asunut Suomessa ennen edunjättäjän kuolemaa vähintään kolmen vuoden ajan 16 vuotta täytettyään ja muuttanut Suomeen vuoden kuluessa edunjättäjän kuolemasta. Perhe-eläkkeessä asumisaikavaatimusta ei edellytetäisi, jos edunjättäjä oli kuollessaan alle 19-vuotias tai jos leski oli edunjättäjän kuollessa alle 19-vuotias. Lapseneläkkeen osalta edellytetäisiin edunjättäjän asumisaikavaatimuksen lisäksi myös, että lapsi on asunut Suomessa edunjättäjän kuollessa tai muuttanut Suomeen vuoden kuluessa edunjättäjän kuolemasta. Myöskin perhe-eläkkeessä asumisaikavaatimus on yhtenäistetty siten, että vaatimus olisi kolme vuotta muillakin kuin Suomen kansalaisilla. Nykyisin asiasta säädetään perhe-eläkelain 4 §:n 1 momentin 1

kohdassa, 2 momentin 1 kohdassa ja 3 momentissa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että sosiaaliturva-asetusta sovellettaessa henkilön muussa valtiossa täyttyneet asumis- ja työkentelykaudet (vakuutuskaudet) otetaan tarvittaessa huomioon edellä kolmen vuoden asumisaikaa laskettaessa. Tällöin kuitenkin edellytetään, että Suomessa asuttua aikaa on vähintään yksi vuosi. Jos muussa valtiossa täyttyneet kaudet otetaan huomioon, lasketaan eläke vain sosiaaliturva-asetuksen mukaisena pro rata -eläkkeenä vastaavasti kuin nykyisin. Näin ollen pääsääntöisesti edullisempaa sosiaaliturva-asetuksen mukaista kansallista eläkettä ei myönnettäisi.

II OSA

KANSANELÄKE

2 luku. Vanhuuseläke

10 §. Oikeus vanhuuseläkkeeseen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kansaneläkkeen vanhuuseläkeistä. Vanhuuseläkkeen saamisesta varhennettuna tai lykättynä säädettäisiin 2 ja 3 momentissa. Säännöksen sanamuotoa on tarkennettu nykyistä käytäntöä vastaavasti siten, että eläke maksetaan pysyvästi varhennusvähennyksellä pienennettynä myös 65 vuoden iän täyttämisen jälkeen. Pykälä vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 20 §:n 1 momentin 1 kohdan ensimmäistä virkettä sekä vanhuuseläkkeen varhennusvähennyksen ja lykkäyskorotuksen osalta 25 a §:n 1 ja 2 momenttia ja nykyistä käytäntöä.

Pykälän 4 momentissa on nykyistä käytäntöä vastaavasti säädetty siitä, että varhennusvähennys ja lykkäyskorotus tehdään eläkkeeseen sen jälkeen, kun kansaneläkkeessä on otettu huomioon asumisajan, perhesuhteiden, ja tulojen vaikutus.

11 §. Työttömyyspäivärahaa saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen. Pykälässä säädettäisiin työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 momentin perusteella työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä saavan vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneen henkilön oikeudesta saada vanhuuseläke 62-vuotiaana ilman, että eläkkeeseen tehdään varhennusvähennystä. Pykälä vastaa

vuoden 1956 kansaneläkelain 20 §:n 1 momentin 1 kohdan viimeistä virkettä.

3 luku. Työkyvyttömyyseläke

12 §. *Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen.* Pykälässä säädettäisiin oikeudesta kansaneläkelain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen eri tilanteissa ja minkä ikäiselle eläke voidaan myöntää. Työkyvyttömyyseläkettä ei voitaisi myöntää 10 §:n 2 momentin mukaista varhennettua vanhuuseläkettä saavalle. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 20 §:n 1 momentin 2 kohtaa sekä 22 §:n 1, 2, 6 ja 7 momenttia.

13 §. *Kuntoutuksen varmistaminen.* Pykälässä säädettäisiin kuntoutusmahdollisuuksien varmistamisesta sekä kuntoutuksen ja muiden palveluiden piiriin ohjaamisesta. Pykälä vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 36 §:n 2 ja 3 momenttia.

14 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen myöntäminen.* Pykälässä säädettäisiin työkyvyttömyyseläkkeen myöntämisaikasta ja siitä, missä tilanteissa kuntoutustuki myönnetään. Pykälä vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 22 §:n 3 momenttia ja 22 b §:n 1 momenttia.

15 §. *Työkyvyttömyyseläkeoikeuden alkaminen.* Pykälässä säädettäisiin, mistä ajankohdasta alkaen työkyvyttömyyseläke voitaisiin myöntää. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 39 §:n 3 ja 5 momenttia. Pykälän 1 momenttiin on lisätty säännös, jonka mukaan kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke voisi alkaa samaan aikaan työeläkelakien mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen kanssa.

16 §. *Alle 20-vuotiaan oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen* Pykälässä säädettäisiin nuorten kuntoutusrahan vaikutuksesta työkyvyttömyyseläkkeen alkamiseen. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 39 §:n 4 momenttia.

17 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen aikainen ansiotyö ja eläkkeen lepäämään jättäminen.* Pykälässä säädettäisiin, missä tilanteessa täysimääräinen kansaneläke jätetään työansion vuoksi lepäämään. Lisäksi säädetään, milloin eläke laitetaan uudelleen maksuun ja milloin eläke lakkaa ilman eri päätöstä. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 22 §:n 4 ja 5 momenttia.

18 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen lakkauttaminen.* Pykälässä säädettäisiin siitä, milloin työkyvyttömyyseläke lakkautetaan. Säännös vastaa osittain asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 31 §:n 1 momenttia.

4 luku. Kansaneläkkeen määräytymisperusteet

19 §. *Kansaneläkkeen määrä.* Pykälässä säädettäisiin täysimääräisen kansaneläkkeen määrästä. Avio- tai avoliitossa olevan henkilön täysimääräisen kansaneläkkeen määrä on vuoden 2005 kansaneläkeindeksin tasossa 57,22 tai 54,28 euroa kuukaudessa pienempi kuin yksinäisen henkilön. Täysimääräisen kansaneläkkeen määrät on ilmoitettu kuukausimääräisenä ja ne vastaavat vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasoa. Määrissä on otettu huomioon 1 päivänä syyskuuta 2006 tehtävä viiden euron tasokorotus. Lisäksi pykälästä on poistettu kuntakalleusluokituksen vaikutus eläkkeen määrään. Säännös vastaa muutoin asiallisesti osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 24 §:ää.

20 §. *Eläketulojen vaikutus kansaneläkkeeseen.* Pykälässä säädettäisiin eläketulojen vaikutuksesta kansaneläkkeeseen ja se vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 26 §:n 1 momentin viimeistä virkettä. Täysimääräiseen kansaneläkkeeseen oikeuttavan tuloajan määrä vastaa vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasoa.

21 §. *Suomessa asutun ajan vaikutus kansaneläkkeen määrään.* Pykälässä säädettäisiin Suomessa asumisen vaikutuksesta kansaneläkkeen määrään. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että kansaneläkkeen määrää laskettaessa otetaan huomioon henkilön Suomessa asuma aika, joka on kulunut 16 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkamiseen. Kuitenkaan 65 vuoden iän täyttämisen jälkeistä aikaa ei oteta huomioon, vaikka eläke olisi alkanut sen jälkeen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että 1 momentin aikaa laskettaessa huomioon ei oteta aikaa, jona henkilö on saanut ulkomailta kansaneläkettä tai työeläkettä vastaavaa eläkettä tai etuutta.

Pykälän 3 ja 4 momentissa säädettäisiin suhteutuskertoimen laskemisesta ja aikamäärien pyöristämisestä. Säännöksessä on yhte-

näistetty aika, jonka perusteella henkilöllä on oikeus täyteen vanhuuseläkkeeseen, varhennettuun vanhuuseläkkeeseen ja työkyvyttömyyseläkkeeseen. Nykyisin täyteen vanhuuseläkkeeseen edellytetään 40 vuoden Suomessa asumisaika ja varhennettuun vanhuuseläkkeeseen ja työkyvyttömyyseläkkeeseen 80 prosentin Suomessa asumisaika. Ehdotettua 80 prosentin säännöstä sovellettaisiin myös vanhuuseläkkeeseen. Muutoin säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 26 b §:n 1—4 momenttia.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jolloin työkyvyttömyyseläkettä ei suhteuteta henkilön Suomessa asumaan aikaan. Nykyinen 21 vuoden ikäraja on alennettu 19 vuoteen. Muutoin säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 25 b §:n 2 momentin viimeistä lausetta.

22 §. *Kansaneläkkeeseen vaikuttavat eläketulot.* Pykälässä säädettäisiin siitä, mitkä eläketulot vaikuttavat kansaneläkkeen määrään.

Eläketulona otetaan pääsääntöisesti huomioon henkilön jatkuvasti vähintään kuuden kuukauden ajalta tai vuosittain toistuvasti saama eläke. Alle kuudeksi kuukaudeksi myönnetty eläke voidaan ottaa tuloksi, jos myös kansaneläke myönnetään alle kuudeksi kuukaudeksi. Samoin vuosittain toistuvat eläketulot esimerkiksi liikennevahingon perusteella kesän ajalta maksettavat korvaukset otetaan tuloksi. Eläketulot, joiden määrät vaihtelevat kuukausittain otetaan vuositulona huomioon kansaneläkkeen myöntämisen tai tarkistamisajankohdan määräisenä. Tällaisia ovat esimerkiksi sijoitussidonnaisuuden tai valuuttakurssien muuttumisen vuoksi kuukausittain muuttuvat eläketulot. Pykälän 1 momentti vastaa osittain asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 26 §:n 1 momenttia ja nykyistä käytäntöä. Eläketulojen luettelosta on kuitenkin jätetty pois kunnan tai kuntayhtymän kanssa tehtyyn perhehoitajalain (312/1992) 1 §:ssä tarkoitettuun perhehoitoa koskevaan toimeksiantosopimukseen perustuva, sosiaalihuoltolain 27 b §:ssä tarkoitettuun omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuva eläke ja perhe-eläke, koska ne kuuluvat kunnallisen eläkelain piiriin, joka sisältyy 6 §:n työeläke-määritelmään.

Sotilasvammalain mukainen elinkorko etuoikeutettaisiin kokonaisuudessaan. Siten soti-

lasvammalain 8 §:n 2 momentin ja 9 §:n mukainen elinkoron ikä- ja omaiskorotus ei vähentäisi enää kansaneläkettä. Elinkorkoa ei myöskään miltään osin oteta tulona huomioon kansaneläkettä tiukemmin tulosisäntänsä eläkkeensaajien asumistuessa eikä ylimääräisessä rintamalisässä. Elinkoron määrä voi veteraaneilla nousta haitta-asteen muuttuessa suuremmaksi ja tällöin kansaneläke tulisi tarkistettavaksi. Tämä puolestaan aiheuttaisi tulonmenetyksen veteraaneille, koska elinkoron ikä- ja omaiskorotuksen määrä saattaa olla suojattuna 1 päivänä syyskuuta 1991 voimaantulleen lain voimaantulosääntönsä perusteella. Kansaneläkkeen tarkistuksen vuoksi suoja purkautuisi.

Myös ulkomailta maksettavat eläketulot vaikuttavat kansaneläkkeen määrään. Sosiaaliturva-asetusta sovellettaessa henkilön omaan vakuutukseen perustuvaa etuutta ei saa ottaa tulona huomioon kansaneläkkeessä. Toisen henkilön vakuutukseen perustuva eläke, esimerkiksi perhe-eläke, voidaan ottaa tulona huomioon kansaneläkkeessä. Jos kaksi maata ottaa tulona huomioon saman eläkkeen, voidaan sama eläke ottaa tulona huomioon sosiaaliturva-asetuksen mukaan vain osittain. Lisäksi nykyisessä säännöksessä oleva maininta rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä on poistettu tarpeettomana.

Pykälän 2 momentti vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 26 §:n 5 momenttia. Pykälän 3 momentti vastaa osittain 26 §:n 2 momentin 7 kohtaa. Pykälän 4 momentti vastaa asiallisesti 26 §:n 3 momenttia.

23 §. *Kansaneläkkeessä etuoikeutetut karttumet ja korotukset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, mitä eläkkeeseen sisältyviä karttumuksia ja korotuksia ei oteta tulona huomioon kansaneläkkeen määrää laskettaessa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykyisen tulkinnan mukaisesti, että perhe-eläkkeeseen sisältyvä edunjäntäjän 63 ikävunoden täyttämisen jälkeen tekemästä työstä karttunut eläke otetaan tulona huomioon.

Pykälän 1 momentin 4 kohtaan on lisätty lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja sotilastapaturmalain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen maksettava kertakorotus. Muutoin säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 26 §:n 2 momenttia.

24 §. *Kansaneläkkeen tarkistaminen.* Pykä-

lässä säädettäisiin siitä, missä tilanteissa kansaneläke tarkistetaan. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vuoden 1956 kansaneläkelain 32 a §:n 2 momentista poiketen, että kansaneläkettä tarkistettaessa eläketulot otetaan tulona huomioon aina tarkistusajankohdan mukaisina eikä ainoastaan kansaneläkeindeksillä korotettuna. Näin menetellään myös, kun kansaneläkkeen saajan perhesuhteet muuttuvat esimerkiksi puolison kuoleman johdosta. Momenttiin on lisätty nykyistä käytäntöä vastaavasti, että kansaneläke tarkistettaisiin viimeistään kahden vuoden kuluttua kansaneläkkeen myöntämisestä tai tarkistamisesta, kun henkilö saa sijoitussidonnaiseen vakuutukseen perustuvaa eläkettä, jonka määrä voi vaihdella jopa kuukausittain. Pykälän 1 ja 2 momentin säännökset vastaavat muutoin asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 32 a §:ää.

Pykälän 3 momenttiin on lisätty nykyisen käytännön mukainen kansaneläkkeen tarkistamisajankohta. Kansaneläke tarkistetaan pääsääntöisesti muutosta seuraavan kuukauden alusta. Jos muutos kuitenkin tapahtuu kalenterikuukauden 1 päivänä, kansaneläke tarkistetaan sen kuukauden alusta. Kun kansaneläke tarkistetaan puolison kuoleman johdosta, tarkistus tehdään aina puolison kuolemaa seuraavan kuukauden alusta.

25 §. Kansaneläkkeen vähimmäismäärä. Pykälässä säädetään kansaneläkkeen vähimmäismäärästä, joka alennettaisiin nykyisestä 10,76 eurosta 5,38 euroon kuukaudessa. Määrä vastaa vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasoa. Muutoin säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 23 a §:ää.

III OSA

PERHE-ELÄKE

5 luku. Leskeneläke

26 §. Oikeus leskeneläkkeeseen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin leskeneläkkeen edellytyksistä silloin, kun leskellä ja edunjäntäjällä on yhteinen lapsi. Tällöin edellytetään, että avioliitto oli solmittu ennen kuin edunjäntäjä oli täyttänyt 65 vuotta eikä lasta ole annettu ottolapseksi ennen edunjäntäjän kuolemaa. Säännös vastaa asiallisesti perhe-

eläkelain 21 §:n 1 momentin 1 kohtaa ja 22 §:n 1 momenttia.

Jos yhteistä lasta ei ole, leskeneläkkeen edellytyksenä olisi 2 momentin mukaan, että leski oli edunjäntäjän kuollessa täyttänyt 50 vuotta ja avioliitto oli solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta ja edunjäntäjä 65 vuotta. Avioliiton oli tällöin tullut jatkoa vähintään viisi vuotta. Säännös vastaa perhe-eläkelain 21 §:n 1 momentin 2 kohtaa.

Pykälän 3 ja 4 momentissa säädettäisiin, että leskeneläkkeeseen ei ole oikeutta 65 vuotta täytäneellä leskellä eikä leskellä, joka tämän lain tai ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen perhe-eläkelain tai kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain 4 ja 5 §:n mukaista leskeneläkettä tai näitä vastaavaa ulkomailta maksettavaa eläkettä. Säännökset vastaavat asiallisesti perhe-eläkelain 22 §:n 2 momenttia ja 21 §:n 1 momentin johdantokappaletta.

27 §. Alkueläke ja jatkoeläke. Pykälässä säädettäisiin, että leskeneläkkeenä maksetaan alkueläkettä ja jatkoeläkettä. Jatkoeläkkeenä maksetaan perusmäärä ja tulosidonnainen täydennysmäärä. Leskeneläkettä ei enää maksettaisi pelkkänä eläkkeensaajien asumistukena. Säännös vastaa osittain perhe-eläkelain 29 §:n 1 momentin johdantokappaletta.

28 §. Alkueläke. Pykälässä säädettäisiin alkueläkkeestä, jota maksetaan kuuden kuukauden ajalta edunjäntäjän kuolemasta. Alkueläke on vakiomääräinen, 242,56 euroa kuukaudessa. Alkueläkkeeseen ei enää maksettaisi tulosidonnaista täydennysmäärää. Alkueläkkeen määrä on vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasossa. Määrässä on myös otettu huomioon 1 päivänä syyskuuta 2006 tuleva tasokorotus.

Pykälän 2 momentin mukaan alkueläke suhteutettaisiin 32 §:n mukaan. Alkueläkkeen vähimmäismäärää alennettaisiin vastaavasti kuin kansaneläkkeessä. Alkueläkettä ei maksettaisi, jos sen määrä olisi alle 5,38 euroa kuukaudessa. Määrä vastaa vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasoa. Säännös vastaa asiallisesti osittain perhe-eläkelain 15 g §:n 2 momenttia ja 15 a §:n 8 momenttia.

Pykälän 3 momentin mukaan, jos alkueläke on suurempi kuin Kansaneläkelaitoksen leskelle maksama muu eläke tai sitä vastaava

ulkomailta maksettava eläke, maksetaan alkueläkkeenä muun eläkkeen yli menevä osuus. Muuta eläkettä laskettaessa huomioon ei oteta enää leskelle maksettavaa eläkkeensaajien asumistukea eikä kansaneläkelain mukaista lapsikorotusta. Säännös vastaa muutoin perhe-eläkelain 21 §:n 4 momentin toista virkettä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin alkueläkkeen lakkaamisesta. Eläke lakkaisi henkilön 65 vuoden iän täyttymistä tai alle 50-vuotiaan lesken uuden avioliiton solmimista seuraavan kuukauden alusta. Säännös vastaa osittain perhe-eläkelain 26 §:n 1 momenttia

29 §. Jatkoeläke. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin oikeudesta jatkoeläkkeeseen. Jos leski saa muuta Kansaneläkelaitoksen maksamaa eläkettä tai vastaavaa ulkomailta maksettavaa eläkettä, jatkoeläkkeeseen ei ole oikeutta. Sosiaaliturva-asetusta sovellettaessa jatkoeläke voi pienentyä enintään toisen maan maksaman eläkkeen määrällä. Säännös vastaa osittain perhe-eläkelain 21 §:n 4 momentin ensimmäistä virkettä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että jatkoeläkkeenä maksetaan perusmäärä, jos leskellä on edunjättäjän kanssa yhteinen alle 18-vuotias lapsi tai hänen kanssaan samassa taloudessa asuu alle 18-vuotias lesken tai edunjättäjän lapsi edellyttäen, että lapsi on asunut samassa taloudessa edunjättäjän kuollessa. Leskellä voi tällöin olla oikeus myös tulosidonnaisen täydennysmäärään. Säännös vastaa osittain perhe-eläkelain 29 §:n 1 momenttia.

Jos edellä mainittua lasta ei ole, leskelle voidaan maksaa 3 momentin mukaan vain tulosidonnaista täydennysmäärää. Säännös vastaa osittain perhe-eläkelain 29 §:n 2 momenttia.

6 luku. **Jatkoeläkkeen määrätymisperusteet**

30 §. Jatkoeläkkeen määrä. Pykälässä säädettäisiin jatkoeläkkeen perusmäärästä ja täysimääräisestä täydennysmäärästä. Määrät ovat kuukausimääriä ja vastaavat vuoden 2001 kansaneläkeindeksiä. Määrissä on myös otettu huomioon 1 päivänä syyskuuta 2006

tuleva tasokorotus. Lisäksi pykälästä on poistettu kuntakalleusluokituksen vaikutus eläkkeen määrään. Säännös vastaa osittain perhe-eläkelain 15 a §:n 2—4 momenttia.

31 §. Vuositulojen vaikutus jatkoeläkkeen täydennysmäärään. Pykälässä säädettäisiin vuositulojen vaikutuksesta jatkoeläkkeen täydennysmäärään ja se vastaa osittain perhe-eläkelain 15 b §:n 1 momenttia. Täysimääräiseen täydennysmäärään oikeuttava tuloraja vastaa vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasoa.

32 §. Suomessa asutun ajan vaikutus leskeneläkkeen määrään. Pykälässä säädettäisiin edunjättäjän Suomessa asuman ajan vaikutuksesta leskeneläkkeen määrään. Leskeneläkkeen osalta on muutettu nykyinen täyteen eläkkeeseen oikeuttava aika kansaneläkettä vastaavaksi eli 80 prosentiksi edunjättäjän 16 ikävuoden ja kuoleman välisestä ajasta. Muutoin säännös vastaa osittain perhe-eläkelain 15 g §:n 2 ja 3 momenttia.

33 §. Jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttavat vuositulot. Pykälän 1 momentissa määritellään täydennysmäärää laskettaessa huomioon otettavat lesken jatkuvasti saamat tai vuosittain toistuvat tulot. Jatkuvalla tulolla tarkoitetaan vähintään kuuden kuukauden ajalta saatua tuloa. Toistuvalla vuositulolla tarkoitetaan vuosittain toistuvaa myös alle kuudelta kuukaudelta saatua tuloa.

Leskeneläkkeen täydennysmäärän tulokäsite on laajempi kuin kansaneläkkeessä. Täydennysmäärässä otetaan siten kansaneläkkeestä poiketen tulona huomioon 1 momentin 1 kohdan mukaisesti työeläkkeen ja liikenne- ja tapaturmakorvausten lisäksi muun muassa sanomalehtimies- ja taiteilijaeläkkeet, vakuutuseläkkeet, vastuuvakuutukseen ja yksilölliseen eläkevakuutukseen perustuvat eläkkeet sekä rikosvahinkolain (935/1973) ja potilasvahinkolain (585/1986) mukaiset korvaukset. Lisäksi maatalousyrittäjien luopumisjärjestelmän mukaiset eläkkeet otetaan kokonaan tulona huomioon. Momentin 2 kohdassa säädettäisiin nykyistä vastaavasti, että myös työeläkkeenä maksettava kuntoutustuki ja tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) ja liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta an-

netun lain (625/1991) mukaiset etuudet otettaisiin tulona huomioon. Momentin 3 kohdassa säädettäisiin työtulon ja siihen rinnastettavien tulojen huomioon ottamisesta. Tällaisesta tulosta otettaisiin huomioon 60 prosenttia. Momentin 4 kohdassa säädettäisiin osinko- ja korkotulojen huomioon ottamisesta. Ne otettaisiin tuloksi vain, jos ne yhteensä ylittävät 60 euroa vuodessa. Myös muut pääomatulot otettaisiin tulona huomioon 5 kohdan mukaan. Samoin ulkomailta maksettavat edellä mainittuja tuloja vastaavat tulot otettaisiin 6 kohdan mukaan tulona huomioon. Sosiaaliturva-asetusta sovellettaessa edunjättäjän vakuutukseen perustuvaa etuutta ei saa ottaa tulona huomioon leskeneläkkeessä. Jos kaksi maata ottaa saman tulon huomioon, tulee tulo suhteuttaa sosiaaliturva-asetuksen mukaisesti. Omaisuudesta ei enää laskettaisi tuloa nykyiseen tapaan eikä metsätalouden laskennallista tuloa otettaisi tulona huomioon.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että työeläkkeen varhennettu vanhuuseläke otetaan tulona huomioon täydennysmäärässä lisättyä varhennusvähennyksellä kuten nykyisin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että nykyisestä poiketen vain asuntovelkojen korot hyväksyttäisiin vähennettäviksi. Siten puolisolle maksettavaa elatusapua tai eläkkeensaajan maksamaa syytinkiä ei hyväksyttäisi tuloista vähennettäväksi.

Muutoin säännös vastaa asiallisesti osittain perhe-eläkelain 15 b §:ää ja huomioon otettavan työtulon osalta 30 §:n 1 momentin toista virkettä.

34 §. *Jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttava työtulo ja siihen rinnastettava tulo.* Pykälässä säädettäisiin, mitä pidetään työtulona ja siihen rinnastettavana tulona, joka otetaan huomioon 33 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisesti. Pykälän 2 momentin 5 kohtaan on lisätty nykyistä käytäntöä vastaavasti maininta siitä, että sairausvakuutuslain perusteella maksettavaa äitiys-, isyys-, ja vanhempainrahaa sekä erityishoitorahaa pidetään työtulon rinnastettavana tulona. Edelleen saman momentin 6 kohtaan on lisätty vuorotteluvapaalain mukainen vuorottelukorvaus, jota myös pidetään työtulon rinnastettavana tulona. Pykälä vastaa muuten asiallisesti per-

he-eläkelain 30 §:n 1 momenttia.

35 §. *Jatkoeläkkeen täydennysmäärässä etuoikeutetut tulot.* Pykälässä säädettäisiin täydennysmäärässä etuoikeutetuista tuloista. Pykälän 1 kohtaan on lisätty etuoikeutetuksi tuloksi tämän lain mukainen lapsikorotus sekä 14 ja 15 kohtiin nykyistä käytäntöä vastaavasti kustannusten korvaukset kuten matkakustannukset ja haitan perusteella maksettavat korvaukset, esimerkiksi tapaturmavakuutuksen perusteella maksettava haittalisa.

Pykälän 3 kohtaan on etuoikeutetuksi tuloksi lisätty nykyistä käytäntöä vastaavasti opintotukilain mukainen opintoraha. Nykyisessä laissa oleva maininta rintamalisästä on jätetty pois tarpeettomana, koska rintamalisien saajat ovat siinä iässä, ettei leskeneläkkeen täydennysmäärään voi olla enää oikeutta. Pykälän 8 kohtaan on lisätty maininta siitä, että perhe-eläkkeeseen sisältyvä edunjättäjän 63 ikävuoden täyttämisen jälkeen tehdystä työstä karttunut eläke ei ole etuoikeutettua tuloa jatkoeläkkeen täydennysmäärässä. Etuoikeutettua tuloa ei myöskään nykyisestä poiketen olisi työntekijän eläkelain 12 §:n 4 momentissa tarkoitettu lesken perhe-eläkkeeseen sisältyvä lykkäyskorotus. Pykälän 20 ja 21 kohtaan on etuoikeutetuiksi tuloksi lisätty metsätaloudesta saatu tulo sekä osuus kuolinpesän tuotosta. Pykälä vastaa muuten asiallisesti perhe-eläkelain 15 b §:n 3 momenttia.

7 luku. **Jatkoeläkkeen tarkistaminen ja lakkaaminen**

36 §. *Jatkoeläkkeen täydennysmäärän tarkistaminen.* Pykälässä säädettäisiin jatkoeläkkeen täydennysmäärän tarkistamisesta. Pykälän 1 momentin 2 kohtaan on lisätty säännös siitä, että lesken täydennysmäärään vaikuttavan tulon on alennuttava vähintään 367 euroa vuodessa, jotta täydennysmäärää voitaisiin korottaa. Tämä vähentäisi käytännössä tarkistusilanteita. Määrä on vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasossa ja vastaa eläkkeensaajan asumistuen vastaavaa tarkistusrajaa. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykyiseen käytäntöön perustuva tarkistamisajankohta ja se vastaa kansaneläkkeen tarkistamisajankohtaa. Muutoin pykälä vastaa asiallisesti perhe-eläkelain 17 §:n 1 ja 3

momenttia. Perhe-eläkelain 17 §:n 2 momentista poiketen leskeneläkkeen täydennysmäärää tarkistettaessa eläketulot otetaan tulona huomioon aina tarkistusajankohdan todellisen määrän mukaisina eikä siten, että aiemmin tuloksi otettua määrää korotetaan vain kansaneläkeindeksillä.

37 §. Jatkoeläkkeen lakkaaminen. Pykälässä säädettäisiin jatkoeläkkeen lakkaamisesta. Säännös vastaa asiallisesti perhe-eläkelain 26 §:n 1 ja 2 momenttia. Lisäksi pykälän 4 momentissa säädettäisiin jatkoeläkkeen perusmäärän lakkaamisesta tilanteessa, jossa lesken tai edunjättäjän lapsi, joka on asunut samassa taloudessa lesken ja edunjättäjän kanssa jo edunjättäjän kuollessa muuttaa pois lesken taloudesta tai edellä mainittu lapsi tai nuorin lesken ja edunjättäjän yhteisistä lapsista täyttää 18 vuotta.

38 §. Lakkautettavan jatkoeläkkeen myöntäminen kertasuorituksena. Pykälässä säädettäisiin leskeneläkkeen maksamisesta kertasuorituksena. Pykälä vastaa asiallisesti perhe-eläkelain 27 §:ää. Leskellä ei kuitenkaan olisi enää oikeutta lesken jatkoeläkkeeseen aikaisemman avioliiton perusteella, vaikka lesken uusi avioliitto purkautuu. Asiasta säädettäisiin 3 momentissa.

39 §. Jatkoeläkkeen vähimmäismäärä. Pykälässä säädettäisiin jatkoeläkkeen vähimmäismäärästä. Määrää alennettaisiin vastavasti kuin kansaneläkkeessä 10,76 eurosta 5,38 euroon kuukaudessa. Säännös vastaa Muutoin asiallisesti perhe-eläkelain 15 a §:n 8 momenttia. Vähimmäismäärä on vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasossa.

8 luku. Lapseneläke

40 §. Oikeus lapseneläkkeeseen. Pykälässä säädettäisiin lapseneläkkeen myöntämisedellytyksistä. Lapseneläkkeeseen on oikeus alle 18-vuotiaalla lapsella. Lapseneläkeoikeus on myös 18—20 -vuotiaalla päätoimisesti opiskelevalla lapsella. Päätoimisella opiskelulla tarkoitettaisiin pääsääntöisesti, mitä työttömyysturvain 2 luvun 6 §:n 2 momentissa säädetään päätoimisesta opiskelusta. Päätoimiseksi opiskeluksi katsottaisiin nykyisen käytännön mukaan myös opiskeluun pakollisena liittyvä käytännön harjoittelu ja työvoimapolitiittinen koulutus. Lisäksi päätoimisena

opiskeluna voitaisiin pitää muutakin kuin edellä tarkoitettua opiskelua, jos opinnot, niiden laajuus ja sitovuus huomioon ottaen vastaavat edellä työttömyysturvalaissa tarkoitettua opiskelua. Pykälä vastaa asiallisesti osittain perhe-eläkelain 20 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että lapseneläkkeeseen on oikeus vain yhden edunjättäjän jälkeen. Edunjättäjällä tarkoitetaan lapsen omaa vanhempaa tai muuta henkilöä, jonka kanssa lapsi asui samassa taloudessa edunjättäjän kuollessa ja joka vastasi lapsen elatuksesta. Nykyisen käytännön mukaan edunjättäjän katsotaan vastanneen lapsen elatuksesta, jos lapsesta maksettavat muut etuudet kuin lapsilisä ja elatustuki eli esimerkiksi eläkkeet ja hoitomaksut yhteensä eivät ylitä kyseessä olevasta lapsesta maksettavaa lapsilisän ja elatustuen yhteismäärää. Kun esimerkiksi perhehoitoon sijoitetusta lapsesta maksetaan lapsilisän ja elatustuen lisäksi perhehoitajalain perusteella hoitomaksu ja määrä ylittää näin ollen lapsesta maksettavan lapsilisän ja elatustuen, henkilön ei tällöin katsota vastanneen lapsen elatuksesta.

Pykälän 3 momenttiin sisältyy täysorvon määritelmä ja se vastaa asiallisesti perhe-eläkelain 19 §:n 3 momentin toista virkettä ja 4 momenttia sekä nykyistä käytäntöä.

Pykälän 4 momentin mukaan, jos lapsi saa muuta eläkettä, ei oikeutta lapseneläkkeeseen ole. Säännös vastaa osittain perhe-eläkelain 20 §:n 2 momenttia.

41 §. Lapseneläkkeen osat. Pykälässä säädettäisiin lapseneläkkeen osista. Säännös vastaa osittain perhe-eläkelain 28 §:n 1 momenttia.

42 §. Lapseneläkkeen määrä. Pykälässä säädettäisiin perusmäärän ja täydennysmäärän määrät. Määrät ovat kuukausimääriä ja ne ovat vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasossa. Muutoin säännös vastaa asiallisesti perhe-eläkelain 28 §:n 1 momenttia.

43 §. Eläketulojen vaikutus lapseneläkkeen täydennysmäärään. Pykälässä säädettäisiin lapsen saaman muun perhe-eläkkeen vaikutuksesta lapseneläkkeen täydennysmäärään ja se vastaa asiallisesti perhe-eläkelain 28 §:n 2 momenttia. Sosiaaliturva-asetusta sovellettaessa täydennysmäärä voi pienentyä enintään toisen maan maksaman eläkkeen määrällä.

44 §. Suomessa asutun ajan vaikutus lap-

seneläkkeen määrään. Pykälässä säädettäisiin edunjäätäjän Suomessa asuman ajan vaikutuksesta lapseneläkkeen määrään. Edunjäätäjän Suomessa asumalla ajalla on vaikutusta lapseneläkkeen määrään ainoastaan silloin, kun edunjäätäjän Suomessa asuma aika olisi otettava huomioon sosiaaliturva-asetuksen perusteella. Tällöin suhteutuskerroin määräytyy kuten leskeneläkkeessä. Säännös vastaa asiallisesti perhe-eläkelain 28 §:n 5 momenttia.

45 §. Lapseneläkkeen täydennysmäärän tarkistaminen. Pykälässä säädettäisiin lapseneläkkeen täydennysmäärän tarkistamisesta. Tarkistus voidaan tehdä ilman hakemusta ja nykyisestä poiketen myös ilman lapseneläkkeensaajan kuulemista. Pykälän 1 momentin säännös vastaa asiallisesti perhe-eläkelain 31 §:ää ja perhe-eläkeasetuksen (449/1969) 2 §:n 1 momentin viimeistä virkettä siltä osin kuin tarkistus voidaan tehdä ilman hakemusta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin nykyiseen käytäntöön perustuva tarkistamisajankohta ja se vastaa kansaneläkkeen ja lesken jatkoeläkkeen tarkistamisajankohtaa.

46 §. Lapseneläkkeen lakkaaminen. Pykälässä säädettäisiin lapseneläkkeen lakkaamisesta ja se vastaa asiallisesti perhe-eläkelain 25 §:ää.

47 §. Lapseneläkkeen vähimmäismäärä. Pykälässä säädettäisiin lapseneläkkeen vähimmäismäärästä, joka on vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasossa. Säännös vastaa asiallisesti perhe-eläkelain 28 §:n 4 momenttia.

9 luku. **Perhe-eläkettä koskevat yhteiset säännökset**

48 §. Perhe-eläkkeen alkamisajaka. Pykälässä säädettäisiin lapseneläkkeen ja leskeneläkkeen alkamisajasta. Jatkoeläke myönnetään alkueläkkeen jälkeen, edunjäätäjän kuolemaa seuraavan seitsemännen kuukauden alusta. Säännös vastaa asiallisesti perhe-eläkelain 24 §:ää.

49 §. Perhe-eläkkeen myöntäminen määräajaksi. Pykälässä säädettäisiin perhe-eläkkeen määräajaisesta myöntämisestä niissä tapauksissa, joissa edunjäätäjän kuolemasta ei voida esittää selvitystä. Lopullinen

päätös annetaan, kun edunjäätaja on julistettu kuolleeksi kuolleeksi julistamisesta annetun lain (127/2005) perusteella. Momentti vastaa osittain perhe-eläkelain 1 §:n 3 momenttia ja nykyistä käytäntöä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jolloin edunjäätäjällä on maksussa jokin muu Kansaneläkelaitoksen etuus. Jotta perhe-eläke voidaan myöntää, Kansaneläkelaitoksen maksama muu etuus on ensin keskeytettävä.

50 §. Perhe-eläkeoikeuden menetys. Pykälässä säädettäisiin perhe-eläkeoikeuden menettämisestä silloin, kun edunjäätäjän kuolema on aiheutettu rikoksella tahallisesti. Säännös vastaa asiallisesti perhe-eläkelain 23 §:ää.

IV OSA

MUUT ETUUEDET

10 luku. **Lapsikorotus**

51 §. Oikeus lapsikorotukseen. Pykälässä säädettäisiin oikeudesta lapsikorotukseen. Oikeus lapsikorotukseen on vain Suomessa asuvalla henkilöllä, joka täyttää 9 §:n mukaisen asumisaikavaatimuksen ja saa Suomesta jotakin tämän pykälän 1 momentissa mainittua eläkettä tai korvausta. Luettelo vastaa pääasiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 29 §:n 2 momentin luetteloa, kuitenkin siten, että 2 ja 3 kohdassa mainittujen etuuksien osalta on poistettu täyden työkyvyttömyyden edellytys. Näin ollen lapsikorotukseen olisi oikeus työkyvyttömyysasteesta riippumatta, jos hakija saa lakisäateisen tapaturmavakuutuksen, sotilastapaturmalain, liikennevakuutusta koskevien eri lakien tai sotilasvammalain mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä, elinkorkoa, työkyvyttömyyseläkettä tai sellaista ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan kun liikennevahingon sattumisesta on kulunut vuosi. Nykyisestä poiketen lapsikorotus voitaisiin myöntää myös osatyökyvyttömyyseläkettä saavalle henkilölle. Lapsikorotusta ei enää uuden kansaneläkelain voimaan tultua pidetä kansaneläkkeenä. Lapsikorotus myönnettäisiin vain Suomessa asuvalle henkilölle tai sellaiselle henkilölle, joka asuu maassa, jossa sovelletaan sosiaaliturva-

asetusta tai jonka kanssa Suomella on sellainen sosiaaliturvasopimus, joka kattaa lapsikorotuksen. Lapsikorotusta ei voida myöntää ulkomailta maksettavan eläkkeen perusteella muutoin kuin sosiaaliturva-asetusta sovellettaessa.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin lapsikorotukseen oikeuttavista lapsista. Momentit vastaavat vuoden 1956 kansaneläkelain 29 §:n 1, 3 ja 4 momenttia.

52 §. Lapsikorotuksen määrä. Pykälässä säädettäisiin lapsikorotuksen määrästä, joka on 17,66 euroa kuukaudessa lasta kohti. Määrä on vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasossa. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 29 §:n 5 momenttia.

53 §. Lapsikorotuksen lakkaaminen. Pykälään on kirjattu lapsikorotuksen lakkauttamistilanteet ja se vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 29 §:n 7 momenttia. Pykälän 2 kohdassa mainitulla muulla etuudella tarkoitetaan eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta annetun lain (39/2005) mukaista eläketukea, kansaneläkelain voimaantulon jälkeen annetun lain 2 §:n mukaista tai muuta työttömyyseläkettä sekä saman lain 3 §:ssä tarkoitettua yksilöllistä varhaiseläkettä.

V OSA

TOIMEENPANO JA MUUTOKSENHAKU

11 luku. Toimeenpano

54 §. Etuuksien hakeminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin etuuden hakemisesta, korottamisesta ilman hakemusta, lomakkeiden vahvistamisesta ja hakijan puhevallan käyttämisestä esimerkiksi sairauden takia. Nykyisestä kansaneläkeasetuksen 56 §:stä poiketen kuolinpesän edustaja ei voisi enää hakea etuutta etuuteen oikeutetun henkilön kuoleman jälkeen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin työkyvyttömyyseläkkeen muuttumisesta vanhuuseläkkeeksi tilanteessa, jossa eläkkeen määräytymisperusteet eivät muutu. Tällöin työkyvyttömyyseläke muutetaan automaattisesti vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iässä.

Pykälä vastaa asiallisesti osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 35 §:n 1 momentin en-

simmäistä virkettä sekä 2 ja 3 momenttia, 32 a §:n 1 momentin viimeistä virkettä sekä 85 §:ää.

55 §. Etuuksien maksaminen takautuvasti. Pykälässä säädettäisiin etuuden maksamisen alkamisesta ja takautuvasta hakuajasta. Takautuva haku aika lyhennettäisiin nykyisestä vuoden takautuvasta hakuajasta kuuteen kuukauteen. Takautuva haku aika vastaisi uudistetun olevan yksityisten alojen työeläkelainsäädännön mukaisten työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeiden takautuvia hakuaikoja. Muilta osin säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 39 §:n 1 momenttia.

56 §. Eläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin, mitä tietoja eläkehakemuksessa tulee ilmoittaa sekä eläkkeensaajan ilmoitusvelvollisuudesta. Pykälää on annettavien tietojen ja ilmoitusvelvollisuuden osalta täsmennetty avoliittoon menemisestä ja sen päättymisestä sekä aviopuolisoiden erillään asumisesta. Tietoa kansalaisuudesta tai sen muuttumisesta eikä erikseen asuinkunnasta kuntakalleusluokituksen poistumisen vuoksi vuoden 2008 alusta enää tarvitsisi ilmoittaa. Pykälä vastaa asiallisesti osittain vuoden 1956 kansaneläkeasetuksen 48 §:ää, 51 §:n 1 momenttia, 53 b §:n 1 momenttia sekä 54 §:n 1 ja 2 momenttia.

57 §. Työkyvyttömyyseläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin, mitä tietoja työkyvyttömyyseläkehakemuksessa tulee ilmoittaa sekä työkyvyttömyyseläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuudesta. Pykälää on annettavien tietojen ja ilmoitusvelvollisuuden osalta täsmennetty siten, että tieto siitä, onko hakija hakenut sairauskorvauksia tai sairausajan palkkaa Suomesta tai ulkomailta tulisi ilmoittaa. Kansaneläkelaitos voisi erityisestä syystä hankkia myös omalla kustannuksellaan hakemuksessa tarvittavan lääkärintodistuksen. Pykälä vastaa asiallisesti osittain kansaneläkeasetuksen 50 §:n 1 ja 2 momenttia, 53 §:n 1 momenttia ja 55 §:ää.

58 §. Leskeneläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin, mitä tietoja leskeneläkehakemuksessa tulee ilmoittaa sekä leskeneläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuudesta. Hakemuksessa ilmoitettavia tietoja ja leskeneläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuutta on täsmennetty vastaavasti kuin

56 ja 57 §:ssä. Omaisuutta koskevia tietoja ei tarvitsisi enää ilmoittaa eikä lesken asuinkuntaa. Pykälä vastaa asiallisesti osittain perhe-eläkeasetuksen (449/1969) 1 §:n 1 momentin viittauksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkeasetuksen hakemista koskevaa 5 lukua sekä perhe-eläkeasetuksen 1 ja 2 §:ää.

59 §. Lapseneläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin, mitä tietoja lapseneläkehakemuksessa tulee ilmoittaa sekä lapsen tai hänen huoltajansa ilmoitusvelvollisuudesta. Hakemuksessa ilmoitettavia tietoja ja ilmoitusvelvollisuutta on täsmennetty. Pykälä vastaa asiallisesti perhe-eläkeasetuksen 1 §:n 1 momentin viittauksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkeasetuksen hakemista koskevaa 5 lukua sekä perhe-eläkeasetuksen 2 §:n 1 momentin toista virkettä ja osittain 2 §:n 3 momenttia.

60 §. Lapsikorotuksen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin, mitä tietoja lapsikorotushakemuksessa tulee ilmoittaa sekä lapsikorotuksen saajan ilmoitusvelvollisuudesta. Pykälää on annettavien tietojen ja ilmoitusvelvollisuuden osalta täsmennetty siten, että hakijan tulee ilmoittaa asumisaikavaatimusta varten Suomessa asumat ajat, jos hän ei saa tai ei ole hakenut kansaneläkettä. Hakijan on ilmoitettava myös siitä, että hän vastaa muualla asuvan lapsensa toimeentulosta. Lisäksi lapsikorotuksen saajan tulee ilmoittaa avio- tai avopuolison lapsen muutosta eri talouteen tai lapsen antamisesta otto- tai kasvattilapiseksi. Pykälä vastaa asiallisesti osittain kansaneläkeasetuksen 48 §:ää, 51 §:n 1 momenttia ja 54 §:n 3 momenttia.

61 §. Työkyvyttömyyseläkkeen ratkaisemista varten tarvittavat tiedot. Pykälässä säädettäisiin työkyvyttömyyseläkkeen hakijan tai saajan velvollisuudesta käydä Kansaneläkelaitoksen määräämän lääkärin luona tai sen nimeämässä hoitolaitoksessa työkyvyn selvittämistä varten. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 36 §:n 1 momenttia.

62 §. Hakemuksen ratkaiseminen käytettävissä olevien tietojen perusteella. Pykälässä säädettäisiin hakemuksen ratkaisemisesta käytettävissä olevien tietojen perusteella. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 37 §:ää.

63 §. Etuutta koskeva päätös. Pykälä on

uusi ja siinä säädettäisiin päätöksen antamisesta. Päätös annettaisiin vain pyynnöstä silloin, kun etuuteen tehdään indeksitarkistus tai muu vastaava suoraan lain nojalla määräytyvä tarkistus. Päätös annettaisiin maksutta. Päätöstä ei kuitenkaan annettaisi väliaikaisesta keskeyttämisestä, joka tehdään 73 §:n perusteella. Tieto keskeyttämisestä annettaisiin tällöin kirjallisella ilmoituksella. Pykälä vastaa asiallisesti osittain nykyistä käytäntöä.

64 §. Maksaminen. Pykälässä säädettäisiin etuuden maksamisesta etuudensaajalle sekä kuolinpesälle. Maksupäivistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Säännös vastaa asiallisesti osittain kansaneläkeasetuksen 57 §:n 1 momenttia, 58 §:n 1 momenttia sekä 59 §:ää.

65 §. Etuuden keskeyttäminen ulkomaille muuttamisen vuoksi. Pykälässä säädettäisiin eläkkeen keskeyttämisestä, kun etuudensaaja muuttaa ulkomaille asumaan. Pykälä vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 41 §:n 1 momentin kahta ensimmäistä virkettä ja 2 momenttia. Säännöksestä on poistettu etuuden maksaminen ulkomaille toistaiseksi silloin, kun etuudensaaja on asunut vähintään 10 vuoden ajan Suomessa ennen eläkkeen alkamista tai ulkomailla oleskelu on välttämätöntä etuudensaajan tai hänen lähiomaisensa sairauden takia. Eläke maksetaan sosiaaliturva-asetuksen perusteella edelleen EU-/ETA-maihin. Etuudensaajan tai lähiomaisen sairauden perusteella ei eläkettä juurikaan ulkomaille makseta. Näin ollen ulkomaille maksamisen poistamisella ei ole suurta käytännön merkitystä.

66 §. Etuuden keskeyttäminen vankeusrangaistuksen vuoksi. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin etuuden keskeyttämisestä, kun etuudensaajan vankeusrangaistus on kestänyt kolme kuukautta. Pykälästä on poistettu maininta pakkolaitoksesta tarpeettomana ja otettu huomioon 1 päivänä lokakuuta voimaantulevasta vankeusuudistuksesta johtuvat sanamuotojen täsmennykset.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin keskeytetyn etuuden maksamisen aloittamisesta nykyisen käytännön mukaisesti. Etuutta alettaisiin maksaa pääsääntöisesti vapautumista seuraavan kuukauden alusta. Silloin kun vapautuminen tapahtuu kuukauden 1 päivänä,

etuutta alettaisiin kuitenkin maksaa sen kuu-kauden alusta. Rikoslain 2 c luvun 8 §:ssä tarkoitettuun valvottuun koevapauteen pääseminen rinnastettaisiin vapautumiseen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin etuuden maksamisesta toimeentulon turvaamiseksi etuudensaajan avio- tai avopuolisolle ja 16 vuotta nuoremmille lapsille. Vankeusrangaistuksen ajalta etuutta ei voitaisi maksaa enää etuudensaajan työkyvyttömille 16 vuotta täyttäneille lapsille, koska he saavat jo toimeentulonsa turvaamiseksi muuta etuutta, pääsääntöisesti täyttä kansaneläkettä. Muilta osin pykälä vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 42 §:ää.

67 §. *Etuuden maksaminen kunnan toimielimelle.* Pykälässä säädettäisiin etuuden maksamisesta kunnan toimielimelle käytettäväksi etuudensaajan ja hänen 66 §:ssä tarkoitettujen omaistensa elatukseen. Etuuden maksamisesta kunnalliselle toimielimelle ei tarvitsisi enää saada etuudensaajan suostumusta. Etuutta ei myöskään enää voitaisi maksaa etuudensaajan työkyvyttömille 16 vuotta täyttäneille lapsille, koska he saavat jo toimeentulonsa turvaamiseksi muuta etuutta, pääsääntöisesti täyttä kansaneläkettä. Muilta osin pykälä vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 44 §:ää.

68 §. *Lapseneläkkeen maksamisen erityissäännökset.* Pykälässä säädettäisiin lapseneläkkeen maksamisesta. Pykälä vastaa perhe-eläkelain 35 §:ää ja nykyistä käytäntöä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta maksaa lapseneläke lapsen huoltajalle silloin, kun lapsi on alaikäinen eikä hän ole edunvalvojansa huollettavana. Ennen eläkkeen maksamista huoltajalle Kansaneläkelaitoksen on kuultava sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua kunnan toimielintä, lapsen edunvalvojaa sekä 15 vuotta täyttänyttä lasta. Momentti vastaa asiallisesti perhe-eläkelain 35 §:n 1 momenttia. Siihen on kuitenkin lisätty maininta velvollisuudesta kuulla lapsen edunvalvojaa ja 15 vuotta täyttänyttä lasta.

Alle 18-vuotiaan lapsen lapseneläke maksetaan pääsääntöisesti lapsen edunvalvojalle, jona yleensä toimii lapsen vanhempi. Pykälän 2 momentin mukaan edunvalvojan suostumuksella lapseneläke voidaan kuitenkin

maksaa 15 vuotta täyttäneelle lapselle itselleen. Momentti vastaa asiallisesti perhe-eläkelain 35 §:n 3 momenttia.

Jos lapseneläkkeen maksaminen huoltajalle vaarantaa lapsen toimeentulon, voidaan lapseneläke 3 momentin mukaan maksaa kunnan sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle tai toimielimen suostumuksella muullekin henkilölle. Momentti vastaa asiallisesti perhe-eläkelain 35 §:n 2 momenttia.

69 §. *Eläkkeen katsominen ennakkosuorituksiksi.* Pykälässä säädettäisiin kansaneläkkeen katsomisesta perhe-eläkkeen ennakkosuorituksiksi sekä tilanteesta, jossa perhe-eläke katsotaan kansaneläkkeen ennakkosuorituksiksi. Nykyisestä poiketen säännös mahdollistaisi myös kansaneläkkeen katsomisen perhe-eläkkeen ennakkosuorituksiksi. Pykälä vastaa osittain perhe-eläkelain 32 §:n 2 momenttia.

70 §. *Takautuvan kansaneläkkeen ja lapsikorotuksen maksaminen.* Pykälässä säädettäisiin takautuvan kansaneläkkeen ja lapsikorotuksen maksamisesta samalle ajalle maksetun työttömyysetuuden, koulutusetuuden, sairauspäivärahan ja kuntoutusrahan maksajalle. Lapsikorotusta ei kuitenkaan makseta samalta ajalta maksettavan sairauspäivärahan korvaukseksi, koska muista momentin etuuksista poiketen sairauspäivärahaan ei sisälly lapsikorotusta. Pykälään on lisätty maininta takautuvan kansaneläkkeen maksamisesta kuntoutusrahan maksajalle, muilta osin pykälä vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 43 a §:ää.

71 §. *Eläkkeen myöntäminen väliaikaisesti.* Säännös on uusi ja siinä säädettäisiin eläkkeen myöntämisestä väliaikaisesti tilanteissa, joissa henkilön eläkkeeseen vaikuttavan muun eläkkeen tai korvauksen hakeminen kestää. Eläkettä tai korvausta haetaan tällöin valtiosta, jossa sovelletaan sosiaaliturvasetusta. Näissä tilanteissa kansaneläke ja leskeneläkkeen täydennysmäärä voitaisiin myöntää väliaikaisesti. Kun kansaneläkkeen tai leskeneläkkeen täydennysmäärään vaikuttava muu eläke tai korvaus myönnetään, Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus periä liikaa maksettu kansaneläke tai leskeneläkkeen täydennysmäärä takautuvasti myönnetystä muusta eläkkeestä tai korvauksesta.

72 §. *Eläkkeen periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen täydennysmäärän myöntämisestä väliaikaisena työeläkkeen tai muun korvauksen muutoksenhaun ollessa vireillä. Kansaneläkelaitoksella on oikeus periä työeläke tai muu korvaus samalta ajalta maksetun kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen täydennysmäärän korvaukseksi. Momentti vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 45 §:n 2 momenttia.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin työeläkkeen tai muun korvauksen maksamisesta eläkelaitoksen oikaistessa tai tarkistaessa työeläkkeen tai muun korvauksen tai myöntäessään oikaisupäätöksen jälkeen kuntoutustuelle jatkoa. Säännökset vastaavat tältä osin vuoden 1956 kansaneläkelain 45 §:n 3 momenttia. Lisäksi momentissa säädettäisiin nykyisestä poiketen Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada eläkelaitokselta samalle ajalle myönnetty perhe-eläke, sotilasvammalain mukainen huoltoeläke tai tapaturman ja liikennevahingon perusteella maksettava perhe-eläke siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua kansaneläkettä. Säännöksellä laajennettaisiin Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada takautuvasti myönnettävä perhe- tai huoltoeläke Kansaneläkelaitokselle sen samalta ajalta maksaman kansaneläkkeen korvaukseksi. Laajennuksen tarkoituksena on helpottaa takaisinperintää myös eläkkeensaajan kannalta. Kansaneläkelaitoksen ei näissä tilanteissa tarvitsisi vaatia liिकासuoritusta takaisin eläkkeensaajalta itseltään.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin ajasta, jonka kuluessa eläkkeen maksamista koskeva vaatimus on tehtävä eläkelaitokselle tai muulle eläkkeen maksajalle. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 45 §:n 2 momentin viimeistä virkettä.

73 §. *Maksamisen väliaikainen keskeyttäminen.* Pykälässä säädettäisiin etuuden väliaikaisesta keskeyttämisestä tai vähentämisestä tilanteissa, jossa etuuden saajalla ei ole oikeutta etuuteen tai sen määrää tulisi vähentää. Jos eläkkeensaaja ei toimita keskeytyksen yhteydessä pyydettyä lisäselvitystä, ratkaistaan asia käytettävissä olevien selvitysten perusteella päätöksellä, joka annetaan viimeistään neljän viikon kuluessa väliaikaista

keskeyttämistä koskevasta ilmoituksesta kuiten nykyisin. Keskeytystä koskevaan ilmoitukseen ei voi hakea muutosta. Pykälä vastaa asiallisesti osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 45 §:n 1 ja 4 momenttia.

74 §. *Etuuden lakkaaminen.* Säännös on uusi ja vastaa nykyistä käytäntöä. Etuutta maksettaisiin enintään etuudensaajan kuolin-kuukauden loppuun saakka.

75 §. *Takaisinperintä.* Pykälässä säädettäisiin etuuden takaisinperinnästä. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 88 a §:ää.

76 §. *Takaisinperittävän saatavan vanhentuminen.* Pykälässä säädettäisiin takaisinperittävän saatavan vanhentumisesta. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 88 b §:ää.

12 luku. Muutoksenhaku

77 §. *Muutoksenhakuoikeus.* Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta Kansaneläkelaitoksen päätökseen. Pykälän 1 momentti on uusi ja siinä säädettäisiin muutoksenhakuasteista. Pykälän 2 ja 4 momentit vastaavat asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 73 §:n 1, 2 ja 4 momenttia.

Pykälän 3 momentin säännös on uusi ja siinä säädettäisiin muutoksenhausta silloin, kun henkilö, johon sovelletaan sosiaaliturvasasetusta, on ollut vakuutettuna kahdessa tai useammassa valtiossa. Hän voi hakea muutosta eläkepäätökseen, kun hän on saanut kaikkien valtioiden päätöksiä koskevan yhteenvedon. Kuitenkin työkyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytyksiä koskevaan Kansaneläkelaitoksen päätökseen henkilö voi hakea muutosta jo kansallisen päätöksen perusteella.

Pykälän 5 momentti on myös uusi ja siinä säädettäisiin siitä, että Kansaneläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

78 §. *Muutoksenhakuajaka.* Pykälässä säädettäisiin muutoksenhakuajasta ja se vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 73 §:n 3 momenttia ja Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 20 a §:ää.

79 §. *Itseoikaisu.* Pykälässä säädettäisiin, että Kansaneläkelaitos voi oikaista muutoksenhaun kohteena olevan päätöksen. Pykälä

vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 73 a §:ää.

80 §. *Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus.* Pykälässä säädettäisiin muutoksenhakuelimen mahdollisuudesta ottaa valitus tutkittavakseen valituksen myöhästymisestä huolimatta. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 73 b §:ää.

81 §. *Asiavirheen korjaaminen.* Pykälässä säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen mahdollisuudesta poistaa virheellinen päätös asianomaisen suostumuksella. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 74 b §:ää.

82 §. *Lainvoimaisen päätöksen oikaisu.* Pykälässä säädettäisiin evätyen edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä uuden selvityksen perusteella. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 74 §:n 2 momenttia.

83 §. *Asian uudelleen ratkaiseminen työeläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta.* Pykälässä säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen mahdollisuudesta käsitellä asia uudelleen ilman päätöksen poistamista tai asianomaisen suostumusta pelkästään asianosaisen kuultuaan, kun esimerkiksi työeläkelaitos myöntää tai korottaa takautuvasti eläkettä. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 74 c §:ää.

84 §. *Lainvoimaisen päätöksen poistaminen.* Pykälässä säädettäisiin lainvoimaisen päätöksen poistamisesta. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 74 §:n 1 momenttia.

VI OSA

MUUT SÄÄNNÖKSET

13 luku. **Tietojen saaminen, luovuttaminen ja salassapito**

85 §. *Tiedot viranomaisilta sekä eläke- ja vakuutuslaitoksilta.* Pykälässä säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada eri lakien mukaisten tehtäviensä hoitamista varten viranomaisilta ja muilta tahoilta tietoja eri etuuksien määräämistä varten. Pykälän 1 momentin 6 kohdaksi on lisätty nykyistä tietojensaantisäännöstä selkeyttävä säännös Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada työttömyyskassoilta tiedot ansioon suhteutetuista

päivärahoista. Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada tietoja verohallinnolta on tarkennettu pykälän 3 momentissa. Varallisuusverotuksen poistumisen vuoksi varallisuudesta saatavia tietoja on täsmennetty. Verohallinnolta saataisiin edelleen tiedot ansio- ja pääomatu-loista, tulonhankkimisvähennyksistä, luonnollisista vähennyksistä, kiinteistöistä, verotusta varten lasketuista elinkeinotoiminnan ja maatalouden nettovarosta sekä osuuksista yhtymien nettovaroihin. Nykyisestä poiketen metsäomaisuudesta saataisiin pinta-alatiedot ja julkisesti noteeratuista osakkeista ja sijoitusrahasto-osuuksista lukumäärät. Lisäksi momenttiin on lisätty säännös oikeudesta saada tiedot verohallinnolta työntekijän eläkelain 72 §:n mukaisista vakuutuspalloista, yrittäjälle ja maatalousyrittäjälle kunakin vuonna vahvistetuista työtuloista sekä pakollisista eläke- ja työttömyysvakuutusmaksuista. Pykälän 4 momentissa säädetään lisäksi, että Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada muut välttämättömät tiedot etuuksien määräämistä varten. Muina välttämättöminä tietoina Kansaneläkelaitos saisi tiedon muun muassa verotuskunnasta ja verotoimiston valmisteluryhmästä. Tietoja tarvitaan, kun verotoimistosta joudutaan selvittämään Kansaneläkelaitoksen saamia puutteellisia ja virheellisiä verotustietoja. Pykälässä säädetyt tiedot saataisiin maksutta. Jos tiedot saataisiin tiettyssä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle tiettyjä kustannuksia, kustannukset kuitenkin korvataan. Pykälä vastaa asiallisesti osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 46 a §:ää ja kustannusten osalta 46 b §:n 3 momenttia.

86 §. *Tiedot etuuden ratkaisemista varten.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen ja muutoksenhakuelimen oikeudesta saada tietoja käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten sekä tietoja Suomea sitovissa sosiaaliturvasopimuksissa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi eri viranomaisilta, Eläketurvakeskukselta, eläkkeiden maksajilta sekä rahalaitoksilta koskien eläkkeen hakijaa tai saajaa. Tiedonsaanti kuolinpesän osalta on poistettu, koska kuolinpesän omaisuutta eikä tuottoa oteta tulona huomioon leskeneläkkeen täydennysmäärässä. Säännös vastaa

vuoden 1956 kansaneläkelain 46 b §:n 1 momenttia ja perhe-eläkelain 38 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen ja muutoksenhakuelimen oikeudesta saada työkyvyttömyyseläkkeen ratkaisemista varten tiedot lääkäreiltä, terveydenhuollon toimintayksiköiltä sekä sosiaalipalvelujen tuottajalta tai hoitolaitokselta. Säännös vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 46 b §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksella ja muutoksenhakuelimellä on oikeus saada 1 momentin tiedot maksutta. Kuitenkin 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa lausunnon antajalla olisi oikeus saada lausunnosta palkkio. Säännös vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 46 b §:n 3 momenttia.

87 §. Tiedot Eläketurvakeskukselta ja eräiltä eläkkeen maksajilta. Pykälässä säädettäisiin Eläketurvakeskuksen, Valtiokonttorin ja Kuntien eläkevakuutuksen velvollisuudesta ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle pyynnöstä tiedot työkyvyttömyyseläkkeen hakemismenettelyä varten arvioidun työeläkkeen määrästä sekä tiedot 63 vuoden ikään mennessä karttuneen ennakoidun työeläkkeen määrästä kansaneläkkeen määrän laskemista varten. Momentti vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 46 c §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada Eläketurvakeskukselta tiedot 65 vuotta täyttäneistä työeläkevakuutetuista, jotka eivät saa työeläkettä. Kansaneläkelaitos selvittää näiden ja omien tietojensa perusteella ne henkilöt, joille Kansaneläkelaitos lähettää kehotuksen haakea vanhuuseläkettä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada pykälän mukaiset tiedot maksutta.

88 §. Tiedot laitoshoidosta ja vankeusrangaistuksesta. Pykälässä säädettäisiin laitoksen velvollisuudesta ilmoittaa etuudensaajan joutumisesta pysyvään laitoshoittoon sekä hoidon päättymisestä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vankilan velvollisuudesta ilmoittaa tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä. Pykälän 3 momentissa säädetään tietojen saamisesta

maksutta. Pykälästä on poistettu pakkolaitosta koskeva maininta. Muutoin säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 46 c §:n 2 - 4 momenttia.

89 §. Tiedot laitushoitoa koskevaa neuvottelumenettelyä varten. Pykälässä säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen ja sosiaali- ja terveysministeriön oikeudesta saada tietoja 5 §:n 5 momentissa tarkoitettua neuvottelumenettelyä varten. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 46 d §:ää.

90 §. Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa. Pykälässä säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta luovuttaa tietoja Eläketurvakeskukselle ja eläkkeen maksajalle kokonaiseläketurvan määräämistä varten sekä muiden maiden viranomaisille ja laitoksille sosiaaliturvasopimusten ja sosiaaliturvasetuksen täytäntöönpanoa varten. Pykälän 3 kohdassa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta luovuttaa tämän lain 61 §:n mukaisen tutkimuksen tekemistä varten lainkohdassa yksilöidyt arkaluontoiset tiedot lääkärille tai tutkimus- tai sairaanhoitolaitokselle. Kohta on uusi ja se vastaa nykyistä käytäntöä ja sairausvakuutuslain 19 luvun 5 §:n 2 momenttia. Muutoin säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 46 e §:ää.

91 §. Muuta etuutta varten saatujen tietojen käyttäminen. Kansaneläkelaitos tarvitsee eri etuuksien hoitamisessa usein samoja tietoja joko hakijalta itseltään tai muilta viranomaisilta ja laitoksilta. Jotta näitä tietoja ei tarvitsisi toistamiseen hankkia, säädettäisiin pykälässä, että Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus yksittäistapauksessa käyttää jonkin muun etuusasian käsittelyä varten saatuja tietoja käsitellessään kansaneläkelain mukaisia etuuksia. Pykälä vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 46 f §:ää.

92 §. Tietojen luovuttaminen edelleen. Pykälässä säädettäisiin muun muassa väestörekisterikeskukselta ja Eläketurvakeskukselta saatujen tietojen edelleen luovuttamisesta. Pykälä vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 46 g §:ää.

93 §. Tiedot ulosottoviranomaiselle. Pykälässä säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta luovuttaa ulosottoviranomaiselle tämän pyynnöstä tiedot niiden etuuksien määrästä, jotka voidaan ulosmitata tai jotka otetaan huomioon ulosoton suojaosuutta

määrättäessä. Pykälä vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 79 §:n 3 momenttia.

94 §. Tekninen käyttöyhteys. Pykälässä säädettäisiin teknisen käyttöyhteyden avaamisesta tiedon saajille. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 46 h §:ää ja perheläkelain 38 §:n 2 ja 3 momenttia.

95 §. Tiedot viranomaisille. Pykälässä säädettäisiin välttämättömien tietojen omaloitteisesta luovuttamisesta silloin, kun kyseessä on sosiaaliturvaan kohdistuvien väärinkäytösten tai rikoksen selvittäminen tai rikoksen syytteen pano. Pykälän sanamuotoa on selkiytetty, mutta se vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 46 i §:ää.

96 §. Tiedot etuuden hakijalle. Pykälän mukaan Kansaneläkelaitoksen olisi annettava eläkkeenhakijalle etukäteen tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan luovuttaa päätöksentekoa varten. Pykälä vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 46 j §:ää.

14 luku. **Rahoitus**

97 §. Rahoitettavat etuudet ja kulut. Pykälässä säädettäisiin siitä, että kansaneläkelain ja kansaneläkelain voimaannpanosta annetun lain mukaiset etuudet maksetaan kansaneläkerahastosta. Kansaneläkerahastosta maksetaan myös maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 15 §:n mukaan perusturvaosuuteen kuuluvat kansaneläkekulut ja perhe-eläkekulut sekä 40 prosenttia Kansaneläkelaitoksen toimintakuluista. Pykälä vastaa asiallisesti mitä vuoden 1956 kansaneläkelain 58 §:ssä säädetään kansaneläkelaitoksen hallintokustannusten jaosta. Muilta osin pykälä on uusi.

98 §. Kansaneläkerahaston tuotot. Pykälä on uusi. Pykälässä säädettäisiin, että kansaneläkerahaston kulut eli 97 §:n mukaiset etuudet ja osa toimintakuluista rahoitettaisiin työnantajan kansaneläkemaksusta kertyvillä varoilla, valtion maksuosuuksilla ja kansaneläkerahaston muilla tuotoilla. Muita tuottoja ovat 2 momentin mukaan rahaston sijoitus-
tuotot.

99 §. Työnantajan kansaneläkemaksu. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin työnantajan kansaneläkemaksuvelvollisuudesta sekä yksityisen työnantajan maksun porrastamisesta

kuluvan käyttöomaisuuden hankintamenoista tekemien poistojen ja maksettujen palkkojen suhteessa.

Pykälän 2 momentin mukaan työnantajan kansaneläkemaksun suorittamisesta säädettäisiin erikseen työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetussa laissa (366/1963). Työnantajan kansaneläkemaksun maksuprosentista ja maksun porrastamisesta säädettäisiin edelleen erikseen annettavalla lailla.

Pykälä vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 3 §:ää.

100 §. Kansaneläkelaitoksen rahoitusosuus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen rahoitusosuudesta. Kansaneläkelaitoksen osuus olisi 60 prosenttia maksettujen vanhuuseläkkeiden, työkyvyttömyyseläkkeiden, työttömyyseläkkeiden ja yksilöllisten varhaiseläkkeiden yhteismäärästä. Vastaavalla tavalla rahoitettaisiin myös 97 §:ssä tarkoitetut maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavat kansaneläkekulut.

Lisäksi Kansaneläkelaitos rahoittaisi kokonaan lapsikorotukset ja kansaneläkerahastosta maksettavat Kansaneläkelaitoksen toimintakulut. Tästä säädettäisiin pykälän 2 momentissa.

101 § Valtion rahoitusosuus. Pykälän mukaan valtion varoista rahoitettaisiin kaikki tämän lain mukaiset perhe-eläkkeet sekä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavat perhe-eläkekulut.

Pykälän 2 momentin mukaan valtio vastaisi edelleen 100 §:ssä tarkoitetuista kansaneläkkeiden kuluista siltä osin kuin Kansaneläkelaitoksen osuus ei niitä kata.

102 §. Valtion takuusuoritus ja maksuvalmiussuoritus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen rahoitusomaisuuden vähimmäismäärästä kalenterivuoden päättyessä. Vähimmäismäärän olisi oltava vähintään neljä prosenttia kansaneläkevakuutuksen vuotuisista kokonaiskuluista. Vähimmäismäärää laskettaessa otetaan huomioon 97 §:n mukaisten kulujen lisäksi vammaisetuuksista annetun lain, eläkkeensaajien asumistukilain, rintamasotilaseläkelain, ja ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain mukaista etuuksista aiheutuvat kulut. Jos vähimmäismäärää ei saavuteta, puuttuva osa suoritetaan valtion varoista (*takuu-*

suoritus).

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kansaneläkerahaston maksuvalmiuden turvaamisesta eli valtion maksuvalmiussuorituksesta. Pykälä vastaa asiallisesti osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 59 §:n 2 ja 3 momenttia.

103 §. Valtion osuuden ja takuusuorituksen suorittaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin valtion rahoitusosuuksien ennakkosuorituksista Kansaneläkelaitokselle. Ennakoon suoritettaisiin kuukausittain 90 prosenttia arvioiduista rahoitusosuuksista. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 64 §:ää.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtion takuusuorituksen ennakosta. Takuusuorituksen kuukausittain yhtä suurina erinä maksettava ennakko voitaisiin Kansaneläkelaitoksen rahoituksen turvaamiseksi tarvittaessa maksaa myös etupainotteisesti. Säännös vastaa asiallisesti kansaneläkeasetuksen 20 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentissa annettaisiin valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin valtion maksuennakoiden ja lopullisten rahoitusosuuksien vahvistamisesta ja suorittamisesta samoin kuin sitä varten Kansaneläkelaitokselta tarvittavista tiedoista.

104 §. Arvio seuraavan vuoden kuluista. Pykälässä säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriölle toimitetavasta arviosta kansaneläkerahastosta seuraavan vuoden aikana maksettavista etuuskuluista ja Kansaneläkelaitoksen toimintakuluista. Säännös vastaa muutoin kansaneläkeasetuksen 20 §:n 1 momenttia, mutta arvion toimittamisajankohtaa on aikaistettu kuukaudella.

105 §. Kansaneläkelaitoksen valvontaoikeus. Pykälässä säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta valvoa työnantajan kansaneläkemaksun määräämistä, maksuunpanoa, kantoa ja tilitystä sekä tarkastaa näiltä osin verotusta koskevia asiakirjoja. Käytännössä Kansaneläkelaitos on tarkastanut verotusta koskevia asiakirjoja verovirastoissa työnantajien kansaneläkemaksun oikeellisuuden toteamiseksi. Pykälä vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 19 §:ää.

15 luku. **Erinäiset säännökset**

106 §. Viivästysajalta maksettava korotus. Pykälässä säädettäisiin etuuden maksamises-

ta viivästysajalta korotettuna sekä korotuksen korkokannasta. Pienimmän maksettavan viivästyskorotuksen määrä vastaa vuoden 2001 kansaneläkeindeksiä. Säännös vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 39 b §:n 1, 2 ja 5 momenttia.

107 §. Viivästysaika. Pykälässä säädettäisiin siitä, miltä ajalta viivästyskorotus laskeetaan. Säännös vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 39 b §:n 2 momenttia sekä 2—4 ja 6 momenttia.

108 §. Eläkkeen alentaminen laitoshoidon vuoksi. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen täydennysmäärän maksamisesta alennettuna, kun julkinen, jatkuva laitoshoido on kestänyt kolme kuukautta. Julkinen laitoshoido on määritelty tämän lain 5 §:n 3 ja 4 momentissa.

Pykälän 3 ja 4 momentissa säädettäisiin laitoshoidon vaikutuksesta lykättyyn ja varhennettuun vanhuuseläkkeeseen sekä eläkkeen maksamisesta alennettuna tilanteessa, jossa henkilö saa myös eläkkeensaajien asumistukea. Lisäksi 5 momenttiin on lisätty nykyistä käytäntöä vastaava säännös siitä, että eläkettä maksetaan alentamattomana laitoshoidon päättymistä seuraavan kuukauden alusta tilanteissa, joissa laitoshoido päättyy kuukauden 16 päivänä tai sen jälkeen. Pykälässä mainitut rahamäärät vastaavat vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasoa. Määrissä on otettu huomioon 1 päivänä syyskuuta 2006 tuleva tasokorotus kuntakalleusluokituksen poistuminen vuoden 2008 alusta. Pykälä vastaa asiallisesti osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 42 b §:ää ja perhe-eläkelain 34 a §:ää.

109 §. Indeksisidonnaisuus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin laissa säädettyjen etuuksien ja niiden määräytymisperusteiden indeksisidonnaisuudesta siten kuin kansaneläkeindeksissä annetussa laissa säädetään lukuun ottamatta 17 §:n 1 momentin ja 35 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaista tulo-rajaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin rahamäärien indeksitasosta. Laissa olevat määrät vastaisivat sitä kansaneläkeindeksin pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettujen kansaneläkkeiden suuruus on laskettu. Pykälä vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 77 §:n 1 momenttia.

110 §. Rahamäärien pyöristäminen. Pykälässä säädettäisiin etuuksien ja määräytymisperusteiden pyöristämisestä. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 88 §:n 2 momenttia.

Tarpeettomana ehdotetaan kumottavaksi vuoden 1956 kansaneläkelain 88 §:n 1 momentti, jonka mukaan Kansaneläkelaitos voi päättää, että eläkelaitokselle suoritettavaa maksua ei peritä tai maksussa tai tilityksessä olevaa virhettä ei oikaista, jos maksu tai virhe on niin vähäinen, että periminen tai virheen oikaiseminen aiheuttaisi suhteettoman paljon työtä tai kustannuksia.

111 §. Ulosmittaus- ja siirtokielto. Pykälässä säädettäisiin tämän lain mukaisen etuuden ulosmittaus- ja siirtokiellosta. Etuus voitaisiin ulosmitata vain puolisolle tai lapselle taikka vahingonkorvauksena lapselle maksettavan elatusavun perimiseksi. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 79 §:n 1, 2 ja 4 momenttia.

112 §. Soveltamissäännös. Muualla lain-säädännössä on viittauksia vuoden 1956 kansaneläkelakiin ja perhe-eläkelakiin tai kansaneläkkeeseen, perhe-eläkkeeseen tai lapsikorotukseen. Tämän vuoksi pykälään ehdotetaan otettavaksi yleinen viittaussäännöksiä koskeva soveltamissäännös. Sen mukaan jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä viitataan kansaneläkelakiin tai perhe-eläkelakiin tai niiden nojalla myönnettyyn tai maksettavaan etuuteen, viittauksen katsotaan tarkoittavan tämän lain mukaisia säännöksiä ja etuuksia.

113 §. Voimaantulo. Tämän lain voimaantulosta säädettäisiin kansaneläkelain voimaantulosta annetussa laissa. Voimaantulolaissa säädettäisiin myös työttömyyseläkkeestä, yksilöllisestä varhaiseläkkeestä, ennen 1 päivää heinäkuuta 1990 kuolleen edunjättäjän jälkeen myönnettävästä perhe-eläkkeestä sekä ennen kansaneläkelain voimaantuloa säädetyistä etuuksista ja eläkkeistä koskevista suojaussäännöksistä.

1.2. Laki kansaneläkelain voimaantulosta

1 §. Kansaneläkelain voimaantulo. Pykälässä säädettäisiin, että kansaneläkelaki tulee

voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tällä lailla ehdotetaan kumottavaksi vuoden 1956 kansaneläkelaki ja perhe-eläkelaki niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen. Asiasta säädettäisiin pykälän 2 momentissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että uutta kansaneläkelakia sovelletaan myös vuoden 1956 kansaneläkelain ja perhe-eläkelain perusteella myönnettyihin eläkkeisiin ja etuuksiin. Kuitenkin esimerkiksi jos ennen 1 päivää tammikuuta 2008 keskeytetty etuus laitetaan uudelleen maksuun uuden lain aikana, eläke laitetaan maksuun entisin perustein.

Kuntakalleusluokituksen vaikutus eläkkeiden määrään on tarkoitus poistaa vuoden 2008 alusta. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että kansaneläkelain voimaantullessa kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun lain ja asetuksen perusteella toisen kalleusluokan mukaisesti maksussa olevat kansaneläkkeet ja leskeneläkkeen täydennysmäärät muutettaisiin vuoden 2008 alusta samansuuruisiksi muiden kansaneläkkeiden ja leskeneläkkeiden kanssa.

Pykälän 5 momentin mukaan tammikuun alussa 2008 maksussa olevat kansaneläkkeet muutetaan kansaneläkelain mukaisiksi etuoikeuttamalla sotilasvammalain mukaisen elinikoron ikä- ja omaiskorotus kansaneläkkeessä. Perhe-eläkelain mukainen leskeneläkkeen täydennysmäärä muutettaisiin tammikuun 2008 alussa kansaneläkelain mukaiseksi poistamalla perhe-eläkelain 30 b §:n 2 momentin perusteella omaisuudesta lasketun tulon ja metsän tuoton vaikutus. Asiasta säädettäisiin voimaantulosäännöksen 6 momentissa. Kansaneläkettä ei edellä mainituissa tilanteissa muutoin tarkistettaisi, ellei muuta tarkistamisperustetta ole. Muutokset tehtäisiin ilman hakemusta ja päätös annettaisiin vain pyynnöstä pykälän 7 momentin mukaan.

Pykälän 8 momentissa säädettäisiin etuuden maksamisen jatkamisesta entisin perustein, jos etuus on maksussa kansaneläkelain voimaantullessa. Etuutta ei muuteta kansaneläkelain voimaan tullessa uuden lain mukaiseksi muutoin kuin 4 momentissa tarkoitettun kuntakalleusluokituksen poistumisen vuoksi ja 5 ja 7 momentissa mainittujen etuoikeuttamisten vuoksi. Siten etuuden maksamista jatketaan entisin perustein siihen saakka,

kunnes se lakkaa tai se tarkistetaan. Kun etuus tarkistettaisiin uuden lain voimassaolon ajalla, ei kansaneläkelain 21 §:n tai 32 §:n mukaista asumisaikaan suhteuttamista tehtäisi uudelleen.

Pykälän 9 momentissa säädettäisiin etuuden takautuvasta tarkistamisesta tai myöntämisestä. Jos etuus myönnettäisiin ajalle ennen 1 päivä tammikuuta 2008, sovellettaisiin ennen 1 päivää tammikuuta 2008 voimassa olleita säännöksiä.

Pykälän 10 momentissa säädettäisiin takautuvasta hakuajasta, kun hakemus on tullut viireille ennen kansaneläkelain voimaantuloa. Takautuva haku aika säilyy näissä tilanteissa edelleen vuoden pituisena.

2 §. Työttömyyseläke. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ennen vuotta 1950 syntyneen pitkäaikaisesti työttömän henkilön oikeudesta saada työttömyyseläkettä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vuoden 1956 kansaneläkelain säännösten soveltamisesta työttömyyseläkkeen myöntämiseen, maksamiseen, keskeyttämiseen ja takaisinperintään, työttömyyseläkkeen muuttamiseen työkyvyttömyyseläkkeeksi sekä rangaistuslaitoksen ilmoitusvelvollisuuteen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin työttömyyseläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuudesta. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkeasetuksen 53 a §:ää.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin siitä, mitä kansaneläkelain säännöksiä työttömyyseläkkeeseen muutoin sovelletaan.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin siitä, että työttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi ilman hakemusta, kun henkilö täyttää 65 vuotta, jos eläkkeen määräytymisperusteet eivät tällöin muutu. Säännös vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 35 §:n 3 momenttia ja nykyistä käytäntöä.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin työttömyyseläkkeensaajan oikeudesta kansaneläkelain 10 luvun mukaiseen lapsikorotukseen. Säännös vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 29 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohtaa.

3 §. Yksilöllinen varhaiseläke. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ennen vuotta 1944 syntyneen henkilön oikeudesta saada yksilöllistä varhaiseläkettä. Lisäksi momentissa säädettäisiin vuoden 1956 kansaneläkelain 26 §:n 7 momentin säännöksen soveltamisesta

yksilölliseen varhaiseläkkeeseen ja vuoden 1956 kansaneläkeasetuksen 53 §:n 2 momentin soveltamisesta eläkkeensaajan ilmoitusvelvollisuuteen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, mitä kansaneläkelain säännöksiä yksilölliseen varhaiseläkkeeseen muutoin sovelletaan.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että yksilöllinen varhaiseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iässä, jos eläkkeen määräytymisperusteet eivät ole muuttuneet.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin yksilöllisen varhaiseläkkeensaajan oikeudesta kansaneläkelain 10 luvun mukaiseen lapsikorotukseen. Säännös vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 29 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohtaa.

4 §. Ennen 1 päivää heinäkuuta 1950 syntyneen lesken oikeus leskeneläkkeeseen. Ennen 1 päivää heinäkuuta 1990 voimassa olleen perhe-eläkelain mukaan leskeneläkkeeseen oli oikeus vain naisleskellä, jos avioliitto oli solmittu ennen kuin edunjättäjä oli täyttänyt 65 vuotta, leski oli edunjättäjän kuollessa täyttänyt 40 vuotta ja avioliitto oli jatkunut vähintään kolme vuotta. Perhe-eläkelainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä leskeneläke oikeuden edellytykseksi säädettiin muun muassa se, että avioliiton tuli olla solmittu ennen kuin leski täytti 50 vuotta, jos puolisoilla ei ollut yhteistä lasta. Perhe-eläkelain muuttamisesta annetun lain (104/1990) voimaantulosäännöksen 5 momentin mukaan oikeus kuitenkin säilyy sellaisella naisleskellä, joka on syntynyt ennen 1 päivänä heinäkuuta 1950 tai sitä ennen. Siten lainmuutoksessa suojattiin sellaisen naislesken oikeus leskeneläkkeeseen, joka on täyttänyt 40 vuotta ennen 1 päivää heinäkuuta 1990 ja jonka avioliitto oli solmittu ennen kuin edunjättäjä täytti 65 vuotta ja avioliitto oli jatkunut edunjättäjän kuollessa kolme vuotta. Esityksessä ehdotetaan, että sanonta koskee myös miesleskeä.

5 §. Perhe-eläkkeen määräytyminen ennen 1 päivää heinäkuuta 1990 kuolleen edunjättäjän jälkeen. Säännös vastaa osittain perhe-eläkelain 2 luvun säännöksiä ja perhe-eläkelain muuttamisesta annetun lain (104/1990) voimaantulosäännöksen 2 momenttia.

6 §. Ennen 1 päivää tammikuuta 1996 d-

kanut lapsikorotus. Pykälässä säädettäisiin ennen vuotta 1996 alkaneen lapsikorotuksen maksamisen jatkamisesta entisiin määrätymisperustein. Lapsikorotusta maksetaan niin kauan, kunnes lapsikorotus lakkaa joko lapsen täyttäessä 16 vuotta tai kun ennen 1996 voimassa olleiden säännösten mukaiset edellytykset eivät enää täyty. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/1995) voimaantulosäännöksen 6 momenttia.

7 §. *Kansaneläkkeen, perhe-eläkkeen ja lapsikorotuksen maksaminen ulkomaille.* Pykälässä säädettäisiin ennen kansaneläkelain voimaantuloa vuoden 1956 kansaneläkelain 41 §:n perusteella ulkomaille maksettavien kansaneläkkeen, perhe-eläkkeen ja lapsikorotuksen suojaamisesta kansaneläkelain voimaan tulon jälkeen. Kansaneläkelain perusteella kansaneläkkeen, perhe-eläkkeen ja lapsikorotuksen maksaminen keskeytetään aina viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun eläkkeensaaja on muuttanut ulkomaille. Ennen kansaneläkelain voimaantuloa ulkomaille maksettujen etuuksien maksamista jatketaan kuitenkin entisiin perusteisiin niin kauan, kun etuus tarkistetaan tai se lakkaa.

8 §. *Työeläkkeen tulona huomioon otaminen kun eläketapahtuma on ennen 1 päivää heinäkuuta 1975.* Pykälässä säädettäisiin ennen 1 päivää heinäkuuta 1975 alkaneen työeläkkeen ja ennen 1 päivää tammikuuta 1983 alkaneen sotilasvammalain mukaisen huoltoeläkkeen ja luopumiseläkelain mukaisen luopumiseläkkeen tulona huomioon ottamisesta kansaneläkkeessä ja leskeneläkkeen täydennysmäärässä. Säännöksestä on poistettu sotilasvammalain 8 §:n 2 momentin ja 9 §:n elinkoron ikä- ja omaiskorotuksen tuloksilukemista koskeva kohta korotusten etuoikeuttamisen vuoksi. Säännös vastaa muutoin vuoden 1956 kansaneläkelain 27 ja 27 b §:ää sekä perhe-eläkelain 15 d ja 15 f §:ää.

9 §. *Työeläkkeen tulona huomioon otaminen 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen alkavassa kansaneläkkeessä ja leskeneläkkeen täydennysmäärässä.* Kun kansaneläke tai leskeneläkkeen täydennysmäärä alkaa 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen, otetaan 1 päivänä tammikuuta 2005 tai myöhemmin alkava työeläke tulona huomi-

oon 31 päivänä joulukuuta 2004 karttuneena eläkkeenä, jos henkilö on täyttänyt 63 vuotta ennen 1 päivää tammikuuta 2005. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ennen vuotta 2005 alkaneen työeläkkeen tulona huomioon ottamisesta 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen alkavassa kansaneläkkeessä ja leskeneläkkeen täydennysmäärässä.

Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1023/2004) voimaantulosäännöksen 3 ja 4 momenttia ja perhe-eläkelain muuttamisesta annetun lain (1024/2004) voimaantulosäännöksen 3 ja 4 momenttia.

10 §. *Etuoikeutetut eläketulot ja eräät ulkomailta maksettavat etuudet.* Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin liikennevakuutusta koskevien eri lakien mukaisten ansionmenetykskorvausten etuoikeuttamisesta kansaneläkkeessä, kun ne ovat alkaneet ennen 1 päivää tammikuuta 1985. Tuloksi ei oteta myöskään sellaista enintään vuoden ajalta lyhyissä erissä maksettua ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan ennen 1 päivää tammikuuta 1995 sattuneen vahingon perusteella. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (53/1985) voimaantulosäännöksen 3 momenttia ja vuoden 1956 kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (981/1994) voimaantulosäännöksen 1 momenttia.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin tapaturmavakuutusta koskevien eri lakien vapaaehtoiseen tapaturmavakuutukseen perustuvan eläkkeen ja elinkoron etuoikeuttamisesta kansaneläkkeessä silloin, kun se on alkanut ennen vuotta 1994. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (564/1993) voimaantulosäännöksen 6 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain ja liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella maksettavien etuuksien etuoikeuttamisesta, kun etuus on alkanut ennen vuotta 1999. Lisäksi edellytetään, että etuuden maksaminen on jatkunut yhdenjaksoisesti. Jos etuuden maksaminen keskeytyy yhdenkin kuukauden ajaksi, se otetaan sen jälkeen tulona huomioon kansaneläkkeessä ja leskeneläkkeen täydennysmää-

rässä. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (914/1998) voimaantulosäännöksen 2 momenttia ja perhe-eläkelain muuttamisesta annetun lain (916/1998) voimaantulosäännöksen 2 momenttia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että ennen vuotta 1997 alkaneessa kansaneläkkeessä ja leskeneläkkeen täydennysmäärässä otetaan tulona huomioon kansaneläkelain 23 §:n 2 momentin mukainen ulkomaan eläke, kun kansaneläkettä ja leskeneläkkeen täydennysmäärää tarkistetaan kansaneläkelain 25 tai 38 §:n perusteella. Jos kansaneläkettä tai leskeneläkkeen täydennysmäärää tarkistetaan takautuvasti ennen vuotta 1997, otetaan ulkomaan eläke tulona huomioon 1 päivänä tammikuuta 1997 alkaen. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (979/1996) voimaantulosäännöksen 3 momenttia ja perhe-eläkelain muuttamisesta annetun lain (982/1996) voimaantulosäännöksen 3 momenttia.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin 65 vuoden iän täyttämisen jälkeiseen aikaan perustuvan työeläkkeen lykkäyskorotuksen etuoikeuttamisesta kansaneläkkeessä. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (588/1978) voimaantulosäännöksen 10 momenttia.

11 §. *Kansaneläkkeen suojaaminen tukiosan ja tukilisän lisäosaksi yhdistämisessä.* Pykälässä säädettäisiin vuoden 1983 ja 1984 lainmuutosten johdosta aiheutuneista suojaussäännöksistä. Lainmuutoksella 1 päivänä tammikuuta 1983 yhdistettiin tukiosa ja tukilisa lisäosaksi ja samalla suojattiin ennen vuotta 1983 maksussa olevat kansaneläkkeet seuraavaan tarkistukseen saakka. Pykälässä säädettäisiin myös puolisoien lisäosan pienenemisen estämiseksi säädetyistä suojasta. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (103/1982) voimaantulosäännöksen 5 ja 6 momenttia.

12 §. *Kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen suojaaminen perhesuhteiden vaikutuksen vuoksi.* Pykälässä säädettäisiin 1 päivänä syyskuuta 1991 voimaan tulleen lainmuutoksen johdosta aiheutuneesta kansaneläkkeen ja

leskeneläkkeen suojasta. Jos kansaneläkkeen saajan puoliso ei saanut ennen 1 päivää syyskuuta 1991 kansaneläkettä tai rintamasotilaseläkettä, kansaneläkkeen saajan kansaneläke määräytyi yksinäisen henkilön perheluokan mukaan. Tammikuun alusta 1991 voimaan tulleessa lainmuutoksessa kansaneläkkeen määräytymisperusteita muutettiin siten, että lisäosan perheluokka määräytyi pelkästään sen perusteella, oliko eläkkeensaaja avio- tai avoliitossa vai ei, merkitystä ei ollut sillä saiko puoliso kansaneläkettä tai rintamasotilaseläkettä. Jos ennen 1 päivää syyskuuta 1991 avio- tai avoliitossa olevan henkilön kansaneläke määräytyi yksinäisen henkilön perheluokan mukaan, sen määrä suojataan seuraavaan kansaneläkelain mukaiseen perheluokan tarkistukseen saakka. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (471/1991) voimaantulosäännöksen 3 ja 4 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin leskeneläkkeen vastaavasta suojaamisesta. Perhe-eläkkeen lisäosa maksettiin aina ennen lainmuutosta yksinäiselle maksettavan lisäosan suuruusena eli lesken perhesuhteilla ei ollut merkitystä. Lainmuutoksen jälkeen leskeneläkkeensaajan perhesuhteet vaikuttavat lisäosan määrään ja ennen lainmuutosta alkaneen leskeneläkkeen lisäosa suojataan siihen saakka, kunnes leskeneläke tarkistetaan avioliiton solmimisen tai purkautumisen vuoksi tai leskeneläkkeen saajan puolisolle myönnetään kansaneläke tai perhe-eläke. Säännös vastaa asiallisesti perhe-eläkelain muuttamisesta annetun lain (472/1991) voimaantulosäännöksen 2 momenttia.

13 §. *Kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen maksaminen ennen 1 päivää tammikuuta 1994 voimassa olleiden säännösten mukaisesti.* Pykälässä säädettäisiin ennen 1 päivänä tammikuuta 1994 alkaneen kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen määrän suojaamisesta tilanteessa, jossa eläke on alkanut ennen Suomen liittymistä Euroopan talousalueeseen. Ennen 1 päivää tammikuuta 1994 kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen täydennysmäärään ei vaikuttanut henkilön tai edunjättäjän ulkomailla asuma aika. Pykälässä suojataan ennen lainmuutosta alkaneet suhteuttamat kansaneläkkeet ja leskeneläkkeen täydennysmäärät. Kansaneläkkeen ja les-

keneläkkeen saaja voi hakea eläkkeensä laskemista suhteutetuksi kansaneläkelain mukaan. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (547/1993) voimaantulosäännöksen 2 ja 3 momenttia ja perhe-eläkelain muuttamisesta annetun lain (548/1993) voimaantulosäännöksen 2 ja 3 momenttia.

14 §. *Ennen 1 päivää tammikuuta 2008 alkaneen kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen tarkistaminen.* Kun kansaneläke tai leskeneläkkeen täydennysmäärä on myönnetty ennen kansaneläkelain voimaan tuloa, tulona huomioon otettava työeläke tai muu etuus otetaan tuloa huomioon myöntämisaikajohdan mukaisena.

Kun kansaneläkettä tai leskeneläkkeen täydennysmäärää laskettaessa on otettu tulona huomioon työeläke tai muu etuus, se otetaan kansaneläkettä ja leskeneläkkeen täydennysmäärää tarkistettaessa huomioon entisen suuruisena. Siten kansaneläkettä tai leskeneläkkeen täydennysmäärää tarkistettaessa aikaisemmin tulona huomioon otetut eläkkeet ja korvaukset otetaan huomioon kansaneläkeindeksillä korotettuna. Näin ollen tulona huomioon otetun etuuden määrä poikkeaa sen todellisesta määrästä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ennen kansaneläkelain voimaantuloa alkaneessa kansaneläkkeessä tai leskeneläkkeen täydennysmäärässä tulona huomioon otetun eläkkeen tai muun etuuden ottamisesta huomioon todellisen määräisenä, kun työeläkkeen tai muun etuuden määräytymisperusteissa tapahtuu lainmuutoksen jälkeen määräytymisperusteiden muu kuin indeksisidonnaisuudesta tai vastaavasta johtuva muutos. Tulona huomioon otettu työeläke tai muu etuus otetaan huomioon todellisen määräisenä kansaneläkelain voimaantulon jälkeen, jos sen määräytymisperusteissa tapahtuu muutos. Näin ollen etuuden huomioon ottaminen todellisen määräisenä voi koskea myös ennen kansaneläkelain voimaantuloa alkaneita kansaneläkkeitä ja leskeneläkkeitä Työeläkkeiden ja muiden etuuksien määräytymisperusteissa ei niiden alkamisen jälkeen yleensä kuitenkaan tapahdu muutoksia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työeläkkeen tai muun etuuden määrän säilymisestä entisen suuruisena eli kansaneläkeindeksillä

korotettuna niissä tilanteissa, joissa kansaneläke tai leskeneläkkeen täydennysmäärä tarkistetaan perhesuhteiden muutoksen vuoksi.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin työeläkkeen tai muun etuuden määrän säilymisestä entisen suuruisena eli kansaneläkeindeksillä korotettuna niissä tilanteissa, joissa henkilö siirtyy perhe-eläkkeeltä kansaneläkkeelle tai päinvastoin.

Pykälän 4 momentin mukaan työeläkkeen tai muun etuuden määrä säilyisi ennallaan niissä tilanteissa, joissa vuoden 1956 kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke, yksilöllinen varhaiseläke tai työttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi tai työttömyyseläke muuttuu työkyvyttömyyseläkkeeksi edellyttäen, että tulona huomioon otetun eläkkeen määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin, että pykälää sovelletaan vain sellaiseen työeläkkeeseen tai muuhun etuuteen, joka perustuu lakiin, asetukseen, julkiseen eläkesääntöön tai sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 1408/71. Työeläkkeen tai muun etuuden määräytymisperusteiden muutoksena ei pidetä indeksisidonnaisuudesta johtuvaa tai sitä vastaavaa muutosta.

Pykälän 2 momentti vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 32 a §:n 3 momenttia ja perhe-eläkelain 17 §:n 3 momenttia sekä 3–5 momentti vuoden 1956 kansaneläkelain 26 §:n 4 momenttia ja perhe-eläkelain 15 b §:n 5 momenttia.

15 §. *Saatavan vanhentuminen.* Pykälässä säädetään saatavan takaisinperinnästä luopumista ja takaisinperittävän saatavan vanhentumista koskevien säännösten soveltamisesta ennen 1 päivää kesäkuuta 2004 liikaa maksettuihin etuuksiin ja syntyneisiin saattaviin. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (350/2004) voimaantulosäännöksen 2 momenttia.

16 §. *Indeksisidonnaisuus.* Pykälässä säädettäisiin lain 9 §:ssä mainittujen rahamäärien sitomisesta kansaneläkeindeksiin. Pykä-

lässä mainittu rahamäärä on ilmoitettu vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasoisena

17 §. Lain voimaantulo. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Ennen tämän lain toimeenpanoa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.3. Laki vammaisetuuksista

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Lain tarkoitus. Pykälässä säädettäisiin lain tarkoituksesta. Etuuksilla olisi tarkoitus tukea Suomessa asuvan vammaisen tai pitkäaikaisesti sairaan henkilön selviytymistä jokapäiväisessä elämässä, osallistumista työhön tai opiskeluun sekä hänen kotona asumistaan, hänen toimintakykynsä ylläpitämistä, kuntoutustaan ja hoitoaan.

Voimassa olevassa kansaneläkelaiissa, vammaistukilaiissa sekä lapsen hoitotuesta annetussa laissa lain tarkoitusta ei ole erikseen säännelty.

Vammaisetuuteen olisi oikeus vain Suomessa asuvalla henkilöllä. Suomessa asumisesta säädettäisiin 4 §:ssä.

2 §. Etuudet. Pykälässä säädettäisiin tämän lain perusteella myönnettävistä vammaisetuuksista, niiden myöntämisajoista ja korvausryhmistä. Vammaisetuuksia olisivat alle 16-vuotiaan vammaistuki, 16 vuotta täyttäneen vammaistuki, eläkettä saavan hoitotuki ja ruokavaliokorvaus.

Vammaisetuudet ja korvausryhmät on nimetty uudelleen. Säännös on uusi ja se on sisällytetty lakiin selkeyden vuoksi.

3 §. Lain toimeenpano. Tämän lain mukaiset tehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos. Ehdotettu pykälä vastaisi asiallisesti vammaistukilain 5 §:ää, lapsen hoitotuesta annetun lain 5 §:ää sekä vuoden 1956 kansaneläkelain 2 §:n 1 momenttia.

4 §. Suomessa asuminen. Pykälän mukaan henkilön Suomessa asuminen määräytyisi asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 3, 3 a ja 4 §:n mukaan. Ehdotettu pykälä vastaisi sisällöltään vammaistukilain 1 §:ää sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 1 §:ää. Nykyisestä poiketen myös eläkettä saavan hoitotuen

osalta Suomessa asuminen määräytyisi asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 3, 3 a ja 4 §:n mukaisesti. Näin ollen eläkettä saavan hoitotuen saaminen edellyttäisi nykyisestä poiketen tosiasiallista asumista Suomessa.

5 §. Määritelmät. Pykälässä määriteltäisiin keskeisimmät laissa käytettävät käsitteet. Toimintakyvyn heikentymisellä tarkoitettaisiin henkilön jokapäiväisessä elämässään tarvitsemien toimintojen vaikeutumista sairauden, vian tai vamman takia. Määritelmä on uusi ja on sisällytetty lakiin selkeyden vuoksi.

Henkilökohtaisilla toiminnoilla tarkoitettaisiin liikkumista, henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimista, sairaanhoidollisia toimenpiteitä, pukeutumista, ruokailua ja muita näihin verrattavia toimintoja. Kuten nykyisinkin muina verrattavina toimintoina pidettäisiin esimerkiksi sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyviä toimintoja samoin kuin turvautumista puhetta korvaaviin kommunikaatiomuotoihin kuten viittomakieleen. Säännös vastaisi asiallisesti kansaneläkeasetuksen (594/1956) 45 §:n 4 momenttia sekä vammaistukiasetuksen (989/1988) 3 §:n 1 momenttia.

Ohjauksella ja valvonnalla tarkoitettaisiin henkilön tarvitsemaa säännöllistä opastusta ja silmälläpitoa henkilökohtaisissa toiminnoissa, välttämättömissä kotitaloustöissä ja asiainnissa kodin ulkopuolella tai toisen henkilön jatkuvaa varuillaan oloa. Säännös vastaisi kansaneläkeasetuksen 45 §:n 1 momenttia sekä vammaistukiasetuksen 3 §:n 3 momenttia.

Erityiskustannuksilla tarkoitettaisiin toimintakyvyn heikentymisestä aiheutuvia tarpeellisia ylimääräisiä ja jatkuvia kustannuksia niiltä osin kuin henkilö vastaa niistä itse. Säännös vastaa asiallisesta kansaneläkeasetuksen 45 §:n 2 momenttia ja vammaistukiasetuksen 4 §:n 1 momenttia.

6 §. Asumisaikavaatimus. Pykälässä säädettäisiin tarkemmin vammaisetuksien myöntämisen edellytyksenä olevasta asumisaikavaatimuksesta. Nykyisten säännösten mukainen viiden vuoden asumisaikavaatimus on lyhennetty kolmeen vuoteen. Vammaisetus voitaisiin myöntää, jos hakija on asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan. Kuten

Kuten nykyisin lapsen vammaistuki myönnettäisiin ilman asumisaikavaatimusta.

Henkilöllä olisi kuitenkin oikeus 16 vuotta täyttäneen vammaistukeen ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä, jos hän on 16 vuotta täyttäessään saanut alle 16-vuotiaan vammaistukea taikka hänen sairautensa on alkanut tai vammansa ~~on~~ syntynyt Suomessa asuessa ja ennen kuin hän on täyttänyt 19 vuotta.

Ehdotettu pykälä vastaisi osittain vammaistukilain 2 a §:ää sekä kansaneläkelain 23 §:ää.

2 luku. **Vammaisetuudet**

7 §. *Alle 16-vuotiaan vammaistuki.* Pykälässä säädettäisiin alle 16-vuotiaan oikeudesta vammaistukeen, sekä tuen suuruudesta eri tilanteissa. Kuten nykyisinkin hoitotuen myöntäminen edellyttäisi, että sairaan lapsen hoidosta, huolenpidosta ja kuntoutuksesta aiheutuva rasitus ja sidonnaisuus on tavanomaista suurempaa. Nykyistä käytäntöä vastaavasti rasitusta ja sidonnaisuutta arvioitaisiin vertaamalla sitä vastaavanikäisen terveen lapsen hoidosta aiheutuvaan rasitukseen ja sidonnaisuuteen. Rasitus voi käsittää myös taloudellista rasitusta eli kustannuksia hoidosta, huolenpidosta tai kuntoutuksesta. Alle 16-vuotiaan vammaistukea ei kuitenkaan voitaisi enää myöntää yksinomaan kustannusten perusteella. Pykälä vastaa asiallisesti lapsen hoitotuesta annetun lain 2 §:ää ja nykyistä käytäntöä.

Pykälän 3 momentin mukaan Kansaneläkelaitos voisi antaa tarkempia ohjeita, miten rasitusta ja sidonnaisuutta eri sairausryhmissä arvioidaan.

8 §. *16 vuotta täyttäneen vammaistuki.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin 16 vuotta täyttäneen henkilön oikeudesta vammaistukeen. Nykyisestä poiketen myös 65 vuotta täyttänyt henkilö voisi saada vammaistukea, jos hän jatkaa työssäkäyntiään eikä hän saa vanhuuseläkettä. Muutoin momentti vastaisi asiallisesti osittain vammaistukilain 1 §:n 1 momenttia ja 2 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin 16 vuotta täyttäneen vammaistuen suuruudesta eri tilanteissa. Momentti vastaisi asiallisesti nykyisen vammaistukilain 2 §:n 1 momenttia

ja määrät vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasoa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin sokean, liikuntakyvyttömän tai varhaiskuuron henkilön oikeudesta ylimpään vammaistukeen. Säännös vastaa asiallisesti vammaistukiasetuksen 2 §:n 2 momentin viimeistä virkettä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai eri lakien mukaista vanhuuseläkettä saavalla ei olisi oikeutta 16 vuotta täyttäneen vammaistukeen. Myöskään ulkomailta maksettavaa vastaavaa etuutta saavalla tai maahanmuuttajan erityistukea saavalla ei olisi oikeutta 16 vuotta täyttäneen vammaistukeen. Näillä henkilöillä olisi kuitenkin oikeus eläkettä saavan hoitotukeen.

Kansaneläkelaitos voisi pykälän 5 momentin mukaan antaa tarkempia ohjeita, miten sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuva haitta arvioidaan.

9 §. *Eläkettä saavan hoitotuki.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin oikeudesta eläkettä saavan hoitotukeen. Täyttä työkyvyttömyyseläkettä kansaneläkelain tai työeläkelakien perusteella saavalla henkilöllä olisi oikeus eläkettä saavan hoitotukeen kuten nykyisin. Nykyistä käytäntöä vastaten työkyvyttömänä ei pidettäisi henkilöä, joka saa työeläkelakien mukaista osatyökyvyttömyyseläkettä.

Eläkettä saavan hoitotuki voitaisiin myöntää nykyisestä poiketen myös alle 65-vuotiaalle henkilölle, joka saa vanhuuseläkettä. Vanhuuseläkkeenä pidetään myös varhennettua vanhuuseläkettä. Myös ne henkilöt, jotka saavat täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettavaa lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tai sotilastapaturmalain mukaista tapaturmaeläkettä taikka liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön mukaista täyttä työkyvyttömyyseläkettä, kuuluisivat nykyisestä poiketen eläkettä saavan hoitotuen piiriin. Momentti vastaisi osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 30 a §:n 1 momenttia. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin eläkettä saavan hoitotuen suuruudesta eri tilanteissa. Hoitotuen määrät on ilmoitettu kuukausimäärinä ja ne vastaavat vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasoa. Momentti vastaisi asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 30 a §:n 1 momenttia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin sokean tai liikuntakyvyttömän henkilön oikeudesta vähintään perushoitotukeen. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 30 a §:n 5 momenttia.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen mahdollisuudesta tarvittaessa hankkia kunnan sosiaaliviranomaisen lausunto hakijan tarvitseman avun ja palvelusten tarpeesta ja määrästä. Säännös vastaisi asiallisesti kansaneläkeasetuksen 50 §:n 3 momenttia.

10 §. Tuet erityiskustannusten perusteella. Pykälässä säädettäisiin, että jos 9 §:n mukainen hoitotuki tai 8 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdan mukainen vammaistuki myönnetään toimintakyvyn heikentymisen ja erityiskustannusten perusteella, edellytyksenä on, että erityiskustannukset nousevat myönnettävän tuen määrään. Sama koskisi tilannetta, kun vammaistuki myönnetään 8 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla toimintakyvyn heikentymisen, haitan ja erityiskustannusten perusteella. Säännös vastaisi asiallisesti kansaneläkeasetuksen 45 §:n 3 momenttia ja vammaistukiasetuksen 4 §:n 2 momenttia.

11 §. Kokonaisharkinta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että vammaistuki ja hoitotuki myönnetään sen suuruisena kuin eri tekijöiden yhteisvaikutus oikeuttaa. Siten henkilö voi saada vain yhden korvausryhmän mukaista tukea kerrallaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että eri tekijöiden yhteisvaikutus arvioidaan kokonaisuutena. Hoitotukea ja 16 vuotta täytäneen vammaistukea ratkaistaessa selvitetään aina kaikkien tuen myöntämiseen vaikuttavien osatekijöiden yhteisvaikutus. Kokonaistilannetta arvioitaessa otetaan huomioon muun muassa hakijan lääketieteellinen ja sosiaalinen tila, ohjauksen ja valvonnan tarve sekä kuinka paljon hänellä on erityiskustannuksia. Alle 16-vuotiaan vammaistuessa kokonaistilanne arvioidaan lapsen hoidosta, huolenpidosta ja kuntoutuksesta aiheutuvan rasituksen ja sidonnaisuuden perusteella.

Pykälän 1 momentti vastaa kansaneläkelain 30 a §:n 2 momenttia ja vammaistukilain 2 §:n 2 momenttia. Pykälän 2 momentti on uusi ja vastaa nykyistä käytäntöä.

12 §. Vammaistuessa tai hoitotuessa huomioon otettavat etuudet. Pykälän 1 momen-

tissa säädettäisiin siitä, mitkä etuudet vaikuttavat henkilölle maksettavan vammaistuen tai hoitotuen määrään. Huomioon otettaisiin saman sairauden, vian tai vamman perusteella maksettavat 1 momentin 1 kohdassa mainitut lakisääteiset korvaukset samoin kuin momentin 2 kohdassa mainitut niitä vastaavat ulkomailta maksettavat korvaukset. Huomioon otettaisiin vain lakisääteiset korvaukset, ei esimerkiksi vapaaehtoiseen sairausvakuutukseen perusteella maksettavaa korvausta. Tältä osin pykälä vastaa asiallisesti kansaneläkelain 30 a §:n 8 momenttia sekä vammaistukilain 3 §:n 4 momenttia. Lisäksi ehdotetaan otettavaksi huomioon ulkomailta maksettava vammaistukeen tai hoitotukeen rinnastettava etuus.

Huomioon otettaisiin henkilön jatkuvasti pääsääntöisesti vähintään kuuden kuukauden ajalta saama korvaus. Alle kuudeksi kuukaudeksi myönnetty korvaus voidaan ottaa tulona huomioon, jos myös vammaistuki tai hoitotuki myönnetään alle kuudeksi kuukaudeksi.

Voimassa olevien säännösten mukaan saman sairauden tai vamman perusteella Suomesta tai ulkomailta maksettava lakisääteinen korvaus estää kokonaan vammaistuen tai eläkkeensaajien hoitotuen maksamisen. Vammaistukea tai eläkkeensaajien hoitotukea ei makseta, vaikka se olisi suurempi kuin tuen estävä lakisääteinen korvaus. Lapsen hoitotukeen näillä korvauksilla ei nykyisin ole vaikutusta. Yhdenmukaisuuden vuoksi momentissa laajennettaisiin näiden korvausten vaikutus koskemaan myös alle 16-vuotiaan vammaistukea.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että henkilölle voitaisiin maksaa vammaistukea tai hoitotukea myös silloin, kun henkilö saa 1 momentin mukaista huomioon otettavaa lakisääteistä korvausta tai ulkomaista etuutta. Edellytyksenä vammaistuen tai hoitotuen maksamiselle olisi, että huomioon otettavien korvausten ja etuuksien yhteismäärä on pienempi kuin vammaistuen tai hoitotuen määrä. Henkilölle maksettaisiin tällöin vammaistuen tai hoitotuen ja huomioon otettavien korvausten ja etuuksien yhteismäärän erotus. Vammaistukea tai hoitotukea ei kuitenkaan maksettaisi, jos sen määrä kuukaudessa jäisi alle maksettavan tuen

vähimmäismäärän. Momentissa säädettäisiin myös vammaisetuuden pienimmästä maksettavasta määrästä, jota alennettaisiin nykyisestä 10,76 eurosta 5,38 euroon kuukaudessa vastaavasti kuin kansaneläkkeessä. Muutoin määrä vastaa vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasoa. Nykyisin pienimmästä maksettavasta määrästä säädetään vuoden 1956 kansaneläkelain 30 b §:n 4 momentissa.

13 §. *Vammaistuki eläkkeen lepäämisajalta.* Pykälässä säädettäisiin työkyvyttömyyseläkkeen lepäämisajalta maksettavasta vammaistuesta. Henkilölle maksetaan ilman hakemusta 16 vuotta täyttäneelle maksettavaa ylintä vammaistukea eläkkeen lepäämisajalta, enintään kuitenkin 24 kuukaudelta. Pykälä vastaa asiallisesti vammaistukilain 2 §:n 4 momenttia.

14 §. *Ruokavaliokorvaus.* Pykälässä säädettäisiin henkilön oikeudesta ruokavaliokorvaukseen, sekä ruokavaliokorvauksen suuruudesta. Oikeus ruokavaliokorvaukseen edellyttää, että 16 vuotta täyttäneellä henkilöllä on asianmukaisesti määritelty sairaus, jonka vuoksi hänen on ehdottoman välttämätöntä käyttää pysyvästi gluteenittomia tuotteita. Ruokavaliokorvauksen suuruus on 21 euroa kuukaudessa ja sitä voidaan maksaa yhtä aikaa hoitotuen tai vammaistuen kanssa. Pykälä vastaa asiallisesti vammaistukilain 2 §:n 3 momenttia sekä kansaneläkelain 30 a §:n 3 momenttia.

3 luku. Toimeenpano

15 §. *Vammaisetuuden hakeminen.* Pykälässä säädettäisiin etuuden hakemisesta, lomakkeiden vahvistamisesta ja hakijan puhevallan käyttämisestä silloin, kun hän ei sitä itse kykene käyttämään esimerkiksi sairauden takia. Pykälä vastaa asiallisesti osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 35 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä sekä 2 momenttia, johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:ssä.

16 §. *Takautuva hakuaika.* Pykälässä säädettäisiin vammaisetuuden takautuvasta hakuajasta. Takautuva hakuaika lyhennettäisiin vastaavasti kuin kansaneläkkeessä kuuteen kuukauteen nykyisestä vuoden takautuvasta hakuajasta. Säännös vastaa muutoin vuoden 1956 kansaneläkelain 39 §:n 1 momenttia,

johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:ssä.

17 §. *Alle 16-vuotiaan vammaistuen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin, mitä tietoja vammaisetuushakemuksessa tulee ilmoittaa sekä vammaisetuuden saajan ilmoitusvelvollisuudesta. Pykälää on annettavien tietojen ja ilmoitusvelvollisuuden osalta täsmennetty ja se vastaa asiallisesti osittain kansaneläkeasetuksen 50 §:ää, 54 §:n 2, 5 ja 6 momenttia sekä lapsen hoitotuesta annetun asetuksen 2 §:ää.

18 §. *Hoitotuen ja 16 vuotta täyttäneen vammaistuen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin, mitä tietoja hoitotuki- ja 16 vuotta täyttäneen vammaistukihakemuksessa tulee ilmoittaa sekä näiden etuuskien saajan ilmoitusvelvollisuudesta. Pykälää on annettavien tietojen ja ilmoitusvelvollisuuden osalta täsmennetty ja se vastaa asiallisesti osittain kansaneläkeasetuksen 50 §:ää, 54 §:n 2, 5 ja 6 momenttia ja vammaistukiasetuksen 6 §:ää.

19 §. *Ruokavaliokorvauksen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin, mitä tietoja ruokavaliokorvaushakemuksessa tulee ilmoittaa sekä ruokavaliokorvauksen saajan ilmoitusvelvollisuudesta. Pykälää on annettavien tietojen ja ilmoitusvelvollisuuden osalta täsmennetty ja se vastaa asiallisesti osittain kansaneläkeasetuksen 50 §:ää, 54 §:n 2, 5 ja 6 momenttia sekä vammaistukiasetuksen 6 §:ää.

20 §. *Vammaisetuuden hakijan terveydentilaselvitys.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vammaisetuuden hakijan velvollisuudesta toimittaa lääkärinlausunto hakemuksen liitteeksi. Säännös vastaa osittain kansaneläkeasetuksen 50 §:n 2 momenttia, vammaistukiasetuksen 6 §:ää ja lapsen hoitotuesta annetun asetuksen 2 §:ää.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vammaisetuuden hakijan tai saajan velvollisuudesta käydä Kansaneläkelaitoksen määräyksestä sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuneen toimintakyvyn alenemisen tai avun tarpeen sekä hoidon ja kuntoutuksen tarpeen sekä siitä aiheutuvan rasituksen selvittämiseksi tai vammaisetuuden edellytysten uudelleen arvioimiseksi tutkittavana Kansaneläkelaitoksen nimeämän lääkärin luona tai sen nimeämässä hoitolaitoksessa. Säännös vastaa

asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 36 §:n 1 momenttia, johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä ja lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:ssä.

21 §. Hakemuksen ratkaiseminen käytettävissä olevien tietojen perusteella. Pykälässä säädettäisiin hakemuksen ratkaisemisesta käytettävissä olevien tietojen perusteella. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 37 §:ää, johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:ssä.

22 §. Etuutta koskeva päätös. Pykälä on uusi ja siinä säädettäisiin päätöksen antamisesta. Päätös annettaisiin vain pyynnöstä silloin, kun etuuteen tehdään indeksitarkistus tai muu vastaava suoraan lain nojalla määräytyvä tarkistus. Päätös annettaisiin maksutta. Päätöstä ei kuitenkaan annettaisi etuuden maksamisen väliaikaisesta keskeyttämisestä, joka tehdään 31 §:n perusteella. Tieto keskeyttämisestä annettaisiin tällöin kirjallisella ilmoituksella. Pykälä vastaa asiallisesti osittain nykyistä käytäntöä.

23 §. Maksaminen. Pykälässä säädettäisiin etuuden maksamisesta etuudensaajalle sekä kuolinpesälle. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 38 §:ää, johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä ja lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:ssä, kansaneläkeasetuksen 57 §:n 1 momenttia, 58 §:n 1 momenttia sekä 59 §:ää, vammaistukiasetuksen 6 §:n 3 momenttia ja lapsen hoitotuesta annetun asetuksen 3 §:ää.

24 §. Keskeyttäminen laitoshoidon vuoksi. Pykälässä säädettäisiin vammaisetuuden keskeyttämisestä, kun julkinen, jatkuva laitoshoido on kestänyt kolme kuukautta. Pykälän 3—4 momentissa säädettäisiin, mitä tarkoitetaan julkisella laitoshoidolla. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään lisäksi tarkemmin jatkuvasta, julkisesta laitoshoidosta ja asian selvittämiseen liittyvästä neuvottelumenettelystä. Pykälä vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 42 a §:ää, vammaistukilain 4 §:ää sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 4 §:ää.

25 §. Keskeyttäminen vankeusrangaistuksen vuoksi. Pykälässä säädettäisiin vammaisetuuden keskeyttämisestä, kun etuudensaajan vankeusrangaistus on kestänyt kolme kuukautta. Etuuden maksaminen aloitetaan

vapautumista seuraavan kuukauden alusta. Pykälästä on poistettu maininta pakkolaitoksesta. Lisäksi pykälää on täsmennetty nykyisen käytännön mukaisesti siten, että jos vapautumispäivä on kuukauden ensimmäinen päivä, etuuden maksaminen aloitetaan sen kuukauden alusta. Rikoslain 2 c luvun 8 §:ssä tarkoitettuun koevapauteen pääseminen rinnastettaisiin vapautumiseen.

Pykälä vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 42 §:ää, johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä.

26 §. Maksaminen kunnan toimielimelle. Pykälässä säädettäisiin vammaisetuuden maksamisesta kunnan toimielimelle käytettäväksi etuudensaajan elatukseen. Etuuden maksamisesta kunnan toimielimelle ei tarvitsisi enää saada etuudensaajan suostumusta. Muutoin pykälä vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 44 §:ää, johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä.

27 §. Alle 16-vuotiaan vammaistuen maksamisen erityissäännökset. Pykälässä säädettäisiin alle 16-vuotiaan vammaistuen maksamisesta kunnan sosiaaliviranomaisen kuulemisen jälkeen lapsen huoltajalle tai muulle sopivalle henkilölle tilanteessa, jossa lapsi ei ole edunvalvojansa huollettavana. Myös lapsen edunvalvojaa ja 15 vuotta täyttänyttä lasta itseään tulisi kuulla. Lisäksi pykälässä säädettäisiin alle 16-vuotiaan vammaistuen maksamisesta kunnan sosiaalihuollon toimielimelle tai kunnan toimielimen suostumuksella muulle henkilölle silloin kun maksamista lapsen edunvalvojalle tai huoltajalle ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. Pykälä vastaa asiallisesti lapsen hoitotuesta annetun lain 8 §:ää.

28 §. Ennakkosuoritus. Pykälässä säädettäisiin hoitotuen ja 16 vuotta täyttäneen vammaistuen pitämisestä toistensa ennakkosuorituksena, jos etuudet myönnetään samalle ajalle. Pykälä vastaa asiallisesti osittain vammaistukilain 3 §:n 3 momenttia.

29 §. Vammaistuen tai hoitotuen myöntäminen väliaikaisesti. Säännös on uusi ja siinä säädettäisiin vammaisetuuden myöntämisestä väliaikaisella päätöksellä tilanteissa, joissa henkilön vammaisetuuteen vaikuttavan etuuden tai korvauksen myöntäminen kestää. Lopullinen päätös annetaan, kun etuudesta ja korvauksesta on annettu päätös. Sama koskee

pykälän 2 momentin mukaan myös muutoksenhautilanteita.

30 §. Vammaistuen tai hoitotuen periminen takautuvasti maksettavasta korvauksesta. Pykälässä säädettäisiin mahdollisuudesta maksaa takautuvasti maksettavat korvaukset suoraan Kansaneläkelaitokselle takaisinperintätilanteiden välttämiseksi. Säännöstä voitaisiin soveltaa tilanteissa, joissa 12 §:n 1 momentin 1 kohdan mukainen korvaus on myönnetty samalle ajalle, jolta on maksettu vammais- tai hoitotukea. Säännös on uusi. Vaihtoehtoisesti liikaa maksettu vammais- tai hoitotuki voitaisiin periä takaisin tuensaajalta normaalia takaisinperintämenettelyä käyttäen.

Pykälän 2 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksen olisi ilmoitettava korvauksen maksajalle vähintään kaksi viikkoa ennen maksamista, että korvaus tai osa siitä on maksettava Kansaneläkelaitokselle.

31 §. Maksamisen väliaikainen keskeyttäminen. Pykälän 1 ja 3 momentissa säädettäisiin vammaisetuuden väliaikaisesta keskeyttämisestä tai vähentämisestä tilanteessa, jossa etuuden saajalla ei ilmeisesti ole oikeutta etuuteen tai sen määrää tulisi vähentää. Jos tuensaaja ei toimita keskeytyksen yhteydessä pyydettyä lisäselvitystä, ratkaistaan asia käytävissä olevien selvitysten perusteella päätöksellä, joka annetaan neljän viikon kuluessa väliaikaista keskeyttämistä koskevasta ilmoituksesta. Väliaikaisesta keskeyttämisestä ei ole muutoksenhauoikeutta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vastavasti kuin kansaneläkelaiissa, että jos keskeytettyä etuutta aletaan maksaa uudelleen, sitä ei ilman erityistä syytä makseta pidemmältä kuin kuuden kuukauden ajalta.

Säännös vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 45 §:n 1 ja 4 momenttia, joihin viitataan vammaistukilain 8 §:ssä ja lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:ssä.

32 §. Vammaisetuuden tarkistaminen. Pykälässä säädettäisiin, että hoito- ja vammaistuki tarkistettaisiin, jos tuensaajan terveydentila paranee tai huononee taikka hänen toimintakyvyssään, erityiskustannuksissaan tai muissa olosuhteissaan on tapahtunut sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada vammaisetuutta tai sen määrään. Myös lääketieteen kehitys ja hoitokäytäntöjen muuttu-

minen voi aiheuttaa tuen tarkistuksen. Vammais- ja hoitotuki tarkistetaan myös, jos tuensaajalle myönnetään 12 §:n 1 momentin mukainen etuus tai korvaus tai sitä tarkistetaan.

Pykälän 2 momentin mukaan korotus voidaan myöntää hakemuksetta, jos Kansaneläkelaitoksella on korotuksen edellytyksestä tieto.

Pykälän 3 momenttiin on lisätty vastaava tarkistamisajankohta kuten kansaneläkkeessä.

Säännös vastaa muutoin asiallisesti osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 31 §:n 3 momenttia, vammaistukilain 3 §:n 2 momenttia, sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 3 §:n 3 momenttia.

33 §. Vammaisetuuden lakkaaminen. Pykälässä säädettäisiin vammaisetuuden lakkaamisesta. Pykälä vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 31 §:n 3 momenttia, vammaistukilain 3 §:n 2 momenttia ja lapsen hoitotuesta annetun lain 3 §:n 3 momenttia. 16 vuotta täyttäneen vammaistuki lakkaisi, kun vammaistuen saajalle syntyy oikeus eläkettä saavan hoitotukeen. Nykyisestä poiketen myös eläkettä saavan hoitotuki lakkaisi, kun tuen saaja muuttaa ulkomaille. Hoitotukea ei enää maksettaisi edes EU-/ETA-maahan.

34 §. Takaisinperintä. Pykälässä säädettäisiin etuuden takaisinperinnästä. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 88 a §:ää, johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:ssä.

35 §. Takaisinperittävän saatavan vanhentuminen. Pykälässä säädettäisiin takaisinperittävän saatavan vanhentumisesta. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 88 b §:ää, johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:ssä.

4 luku. Muutoksenhaiku

36 §. Muutoksenhauoikeus. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta Kansaneläkelaitoksen päätökseen. Pykälän 1 momentti on uusi ja siinä säädettäisiin muutoksenhausta. Pykälän 4 momentti on myös uusi ja siinä säädettäisiin siitä, että Kansaneläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan väliaikai-

seen päätökseen ei saa hakea muutosta. Muutoin säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 73 §:ää, vammaistukilain 7 §:n 1 ja 2 momenttia, sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 8 b §:n 1 ja 2 momenttia.

37 §. Muutoksenhakuaika. Pykälässä säädetäisiin muutoksenhakuajasta ja se vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 73 §:n 3 momenttia, vammaistukilain 7 §:n 3 momenttia, lapsen hoitotuesta annetun lain 8 b §:n 3 momenttia sekä Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 20 a §:ää.

38 §. Itseoikaisu. Pykälässä säädetäisiin, että Kansaneläkelaitos voi oikaista muutoksenhaun kohteena olevan päätöksen. Pykälä vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 73 a §:ää, vammaistukilain 7 a §:ää, sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 8 c §:ää.

39 §. Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus. Pykälässä säädetäisiin muutoksenhakuelimen mahdollisuudesta ottaa valitus tutkittavakseen valituksen myöhästymisestä huolimatta. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 73 b §:ää, vammaistukilain 7 b §:ää, sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 8 d §:ää.

40 §. Asiavirheen korjaaminen. Pykälässä säädetäisiin Kansaneläkelaitoksen mahdollisuudesta poistaa virheellinen päätös asianomaisen suostumuksella. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 74 b §:ää, vammaistukilain 7 d §:ää, sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 8 f §:ää.

41 §. Lainvoimaisen päätöksen oikaisu. Pykälässä säädetään evätyn edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä uuden selvityksen perusteella. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 74 §: 2 momenttia, vammaistukilain 7 c §:n 2 momenttia, sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 8 e §:n 2 momenttia.

42 §. Lainvoimaisen päätöksen poistaminen. Pykälässä säädetäisiin lainvoimaisen päätöksen poistamisesta. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 74 §:n 1 momenttia, vammaistukilain 7 c §:n 1 momenttia, sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 8 e §:n 1 momenttia.

5 luku. Tietojen saaminen, luovuttaminen ja salassapito

43 §. Tiedot etuuden ratkaisemista varten. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin Kansaneläkelaitoksen ja muutoksenhakuelimen oikeudesta saada tietoja käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten sekä tietoja Suomea sitovissa sosiaaliturvasopimuksissa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi eri viranomaisilta, Eläketurvakeskukselta, eläkkeiden maksajilta ja työnantajalta. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 46 b §:n 1 momenttia, johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä ja lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:ssä.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin Kansaneläkelaitoksen ja muutoksenhakuelimen oikeudesta saada vammaisetuuden ratkaisemista varten tiedot lääkäreiltä, terveydenhuollon toimintayksiköiltä sekä sosiaalipalvelujen tuottajalta tai hoitolaitokselta. Säännös vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 46 b §:n 2 momenttia, johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä ja lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:ssä.

Pykälän 3 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksella ja muutoksenhakuelimellä on oikeus saada 1 momentin tiedot maksutta. Kuitenkin 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa lausunnon antajalla olisi oikeus saada lausunnosta palkkio. Säännös vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 46 b §:n 3 momenttia, johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä ja lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:ssä.

44 §. Tiedot laitoshoidosta ja vankeusrangaistuksesta. Pykälässä säädetäisiin laitoksen velvollisuudesta ilmoittaa etuudensaajan joutumisesta pysyvään laitoshoittoon sekä vankeusrangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä. Nykyisestä poiketen vankilalla olisi velvollisuus ilmoittaa myös etuudensaajan pääsemisestä valvottuun koevapauteen sekä koevapauden keskeytymisestä. Pykälästä on poistettu pakkolaitosta koskeva maininta. Pykälän 3 momentissa säädetäisiin 1—2 momentin tietojen maksuttomuudesta. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 46 c §:n 2—4 momenttia, joihin viitataan vammaistukilain 8 §:ssä sekä lapsen hoitotuesta

annetun lain 9 §:ssä.

45 §. Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa. Pykälässä säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta luovuttaa 20 §:n 2 momentin mukaisen tutkimuksen tekemistä varten lainkohdassa yksiköidyt arkaluontoiset tiedot lääkärille tai tutkimus- tai sairaanhoitolaitokselle. Säännös on laissa uusi ja se vastaa osin nykyistä käytäntöä sekä sairausvakuutuslain 19 luvun 5 §:n 2 momenttia.

46 §. Tiedot laitoshoidon koskevaa neuvottelumenettelyä varten. Pykälässä säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada tietoja 24 §:n 5 momentissa tarkoitettua neuvottelumenettelyä varten. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 46 d §:ää, johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:ssä.

47 §. Muuta etuutta varten saatujen tietojen käyttäminen. Kansaneläkelaitos tarvitsee eri etuuksien hoitamisessa usein samoja tietoja joko hakijalta itseltään tai muilta viranomaisilta ja laitoksilta. Jotta näitä tietoja ei tarvitsisi toistamiseen hankkia, säädettäisiin pykälässä, että Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus yksittäistapauksessa käyttää jonkin muun etuusasian käsittelyä varten saatuja tietoja käsitellessään vammaisetuslain mukaisia etuuksia. Pykälä vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 46 f §:ää, johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:ssä.

48 §. Tiedot etuuden hakijalle. Pykälän mukaan Kansaneläkelaitoksen olisi annettava vammaisetuuden hakijalle etukäteen tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan luovuttaa päätöksentekoa varten. Pykälä vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 46 j §:ää, johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:ssä.

6 luku. Muut säännökset

49 §. Viivästysajalta maksettava korotus. Pykälässä säädettäisiin etuuden maksamisesta viivästysajalta korotettuna sekä korotuksen korkokannasta. Pykälä vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 39 b §:n 1 ja 2 sekä 5 momenttia, johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:ssä.

50 §. Viivästysaika. Pykälässä säädettäisiin siitä, miltä ajalta viivästyskorotus lasketaan. Säännös vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 39 b §:n 2—4 momenttia sekä 6 momenttia, johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:ssä.

51 §. Indeksisidonnaisuus ja rahamäärien pyöristäminen. Pykälässä säädettäisiin lain rahamäärien, lukuun ottamatta ruokavaliokorvausta ja 13 §:n mukaista tulorajaa, sitomisesta kansaneläkeindeksiin. Lain rahamäärät vastaavat vuoden 2001 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden indeksiä. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 77 §:ää, vammaistukilain 11 §:n 7 momenttia, sekä lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin etuuskien ja vähimmäismäärien pyöristämisestä. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 88 §:n 2 momenttia, johon viitataan vammaistukilain 8 §:ssä ja lapsen hoitotuesta annetun alin 9 §:ssä

52 §. Ulosmittaus- ja siirtokiello. Pykälässä säädettäisiin tämän lain mukaisen etuuden ulosmittaus- ja panttauskiellosta. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 79 §:n 1 ja 4 momenttia, joihin viitataan vammaistukilain 8 §:ssä ja lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:ssä.

53 §. Rahoitus. Pykälässä säädettäisiin vammaisetuuksien rahoittamisesta. Valtio rahoittaisi vammaisetuuksista Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kulut. Nykyisestä poiketen myös eläkettä saavan hoitotuki rahoitettiin kokonaan valtion varoista.

Pykälän 2 momenttiin on otettu valtuutus-säännös, jonka mukaan valtion maksamien ennakoiden ja lopullisen rahoituksen suorittamisesta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella säädettäisiin myös tiedoista, jotka Kansaneläkelaitoksen tulee toimittaa sosiaali- ja terveysministeriölle ennakoiden ja lopullisen rahoituksen vahvistamista varten.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vammaisetuuksien myöntämisestä ja maksamisesta aiheutuvien Kansaneläkelaitoksen toimintakulujen lukemisesta kansaneläkerahastosta maksettaviin toimintakuluihin. Niiden rahoittamisesta ehdotetaan säädettäväksi

kansaneläkelain 101 §:ssä. Eläkettä saavan hoitotuen rahoitusta ja uutta valtuutusään-
nöstä lukuun ottamatta pykälä vastaa asialli-
sesti vuoden 1956 kansaneläkelain 63 §:ää,
vammainenlain 6 §:ää, sekä lapsen hoito-
tuesta annetun lain 6 §:ää.

7 luku. **Voimaantulo- ja siirtymäsään- nökset**

54 §. Soveltamissäännös. Muualla lainsäädännössä on viittauksia vammaistukilakiin, lapsen hoitotuesta annettuun lakiin tai vuoden 1956 kansaneläkelain eläkkeensaajien hoitotukea koskeviin säännöksiin. Tämän vuoksi pykälään ehdotetaan otettavaksi yleinen viittaussäännöksiä koskeva soveltamissäännös. Sen mukaan jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä viitataan edellä mainittuihin säännöksiin tai niiden nojalla myönnettyyn tai maksettavaan etuuteen, viittauksen katsotaan tarkoittavan tämän lain mukaisia säännöksiä ja etuuksia.

55 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentin mukaan laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että tällä lailla kumotaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annettu vammaistukilaki ja 4 päivänä heinäkuuta 1969 annettu laki lapsen hoitotuesta siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin pykälän 3 momentin mukaan.

56 §. Siirtymäsäännökset. Pykälän 1 momentin mukaan tammikuun alussa 2008 maksussa oleva Suomessa asuvan henkilön asumisaikaan suhteutettu eläkkeensaajien hoitotuki muutettaisiin ilman hakemusta tämän lain mukaiseksi hoitotueksi. Muutoksesta annettaisiin päätös vain pyynnöstä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että vammaisetuuslakia sovellettaisiin myös vuoden 1956 kansaneläkelain, vammaistukilain ja lapsen hoitotuesta annetun lain perusteella myönnettyihin vammais- ja hoitotukiin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin etuuden maksamisen jatkamisesta entisin perustein, jos etuus on maksussa tämän lain voimaantullessa. Etuuden maksamista jatketaan entisin perustein siihen saakka, kunnes se

tarkistetaan tai lakkaa. Jos henkilöllä on lain voimaan tullessa maksussa vammaistuki ja henkilö saa tällöin vanhuuseläkettä, vammaistuen maksamista voidaan kuitenkin jatkaa siihen saakka kunnes saaja täyttää 65 vuotta, ellei tukea tarkisteta tai lakkauteta tätä ennen. Samoin menetellään, jos henkilö saa vammaistukea ja 9 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaista täyttä työkyvyttömyyseläkettä lain voimaan tullessa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin etuuden takautuvasta myöntämisestä tai tarkistamisesta. Jos etuus myönnettäisiin ajalle ennen 1 päivää tammikuuta 2008, sovellettaisiin ennen 1 päivää tammikuuta voimassa olleita säännöksiä.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin ennen vuotta 2008 alkaneen eläkkeensaajien hoitotuen maksamisesta ulkomaille entisin perustein seuraavaan tarkistukseen tai etuuden lakkaamiseen saakka.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin siitä, että ennen 1 päivää heinäkuuta 1988 myönnetyt apu- ja hoitolisät, jotka muutettiin 1 päivänä heinäkuuta 1988 eläkkeensaajien hoitotueksi maksetaan edelleen entisin suuruisina siihen saakka, kun etuus tarkistetaan tai se lakkaa. Säännös koee vain niitä henkilöitä, jotka ovat saaneet ennen 1 päivää heinäkuuta 1988 samanaikaisesti tapaturmavakuutuslain, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain, sotilasvammalain, liikennevakuutuslain tai näitä vastaavan aikaisemman lain mukaista avuttomuus- tai haittalisää.

Pykälän 7 momentissa säädettäisiin sitä, että ennen 1 päivää tammikuuta 1989 myönnettyt invalidirahat, jotka muutettiin 1 päivästä tammikuuta 1989 vammaistueksi, maksetaan edelleen entisen suuruisena siihen saakka, kun vammaistuki tarkistetaan tai se lakkaa. Maksamista jatketaan entisen suuruisena, vaikka henkilö olisi saanut ennen 1 päivää heinäkuuta 1989 samanaikaisesti tapaturmavakuutuslain, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain, sotilasvammalain, liikennevakuutuslain tai näitä vastaavan aikaisemman lain mukaista avuttomuus- tai haittalisää.

Pykälän 8 ja 9 momenteissa säädettäisiin sellaisten henkilöiden eläkkeensaajien hoitotukien suojaamisesta, joilta pohjaosan maksaminen on lakannut vuosien 1996—2001 lainmuutoksissa.

Pykälän 10 momentissa säädettäisiin takautuvasta hakuajasta, kun hakemus on tullut viireille ennen tämän lain voimaantuloa. Takautuva hakuajasta säilyy näissä tilanteissa vuoden pituisena.

Pykälän 11 momentissa säädettäisiin siitä, että tämän lain mukaiset etuudet vastaavat lapsen hoitotuesta annetun lain, vammaistukilain ja vuoden 1956 kansaneläkelain mukaista hoitotukea ja vammaistukea. Perusvammaistuki ja perushoitotuki vastaisivat edellä mainittujen lakien mukaista alinta määrää, korotettu vammaistuki ja hoitotuki vastaisivat etuuskien keskimmäistä määrää sekä ylin vammaistuki ja hoitotuki vastaisivat tukien suurinta määrää. Tämän lain mukainen ruokavaliokorvaus vastaisi vuoden 1956 kansaneläkelain ja vammaistukilain mukaista ruokavaliokustannusten korvausta.

Pykälän 12 momentissa säädettäisiin saatavan vanhentumista koskevien säännösten soveltamisesta ennen 1 päivää kesäkuuta 2004 liikaa maksettuihin etuuksiin ja syntyneisiin saataviin. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (350/2004) voimaantulosäännöksen 2 momenttia.

1.4. Laki eläkkeensaajan asumistuesta

1 luku. Yleiset säännökset ja määritelmät

1 §. Lain tarkoitus. Pykälässä säädettäisiin eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain tarkoituksesta. Lain tarkoituksena on alentaa Suomessa asuvan henkilön asumismenoja maksamalla hänelle asumistukea ja siten turvata pientä eläkettä saavan toimeentuloa asumismenojen osalta eläkkeen ohella. Oikeus eläkkeensaajan asumistukeen on vain Suomessa asuvalla henkilöllä. Suomessa asumisesta säädettäisiin 2 §:ssä. Voimassa olevassa eläkkeensaajien asumistukilaisissa ei lain tarkoitusta ole erikseen säädetty.

2 §. Suomessa asuminen. Pykälän mukaan Suomessa asuminen määräytyisi asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 3, 3a ja 4 §:n mukaan. Eläkkeensaajan asumistuen myöntämisen edellytyksenä on, että henkilö asuu tosiasiallisesti Suomessa. Siten sellai-

nen henkilö, joka kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin, mutta asuu ulkomailla ei ole oikeutettu eläkkeensaajan asumistukeen. Ehdotettu pykälä vastaa voimassa olevan eläkkeensaajien asumistukilain 1 a §:ää.

3 §. Lain toimeenpano. Tämän lain mukaiset tehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos. Ehdotettu pykälä vastaa asiallisesti eläkkeensaajien asumistukilain 9 §:ää.

4 §. Avoliitto ja erillään asuminen. Pykälän 1 momentti sisältäisi tämän lain mukaisen avoliiton määritelmän. Määritelmä on uusi ja se vastaisi myös kansaneläkelaisissa (xxx/200x) olevaa määritelmää. Avoliitolla tarkoitetaan sitä, että mies ja nainen, jotka eivät ole keskenään avioliitossa, elävät yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa. Avoliiton määritelmän tavoite on, että avoliiton vaikutus asumistuen myöntämiseen ja määräytymiseen kävisi laista selvästi ilmi. Kaikissa säännöksissä, joissa henkilön avo- tai avioliitolla on merkitystä, on selkeästi sanottu, koskeeko säännös avo- tai avioliittoa vai molempia. Momentti vastaa asiallisesti eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 28 §:n 2 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että aviopuolisoita, joilla ei ole yhteistä taloutta, koska he asuvat jatkuvasti erillään jatkuvan julkisen laitoshoidon tai muun synn vuoksi, ei katsottaisi avioliitossa oleviksi tämän lain säännöksiä sovellettaessa. Muu syy arvioidaan tapauskohtaisesti. Sitä arvioitaessa voidaan ottaa huomioon hakijan selvitys siitä, ettei puolisoilla ole yhteistä taloutta, erillään asumisen syy ja asumisen pitkäaikaisuus. Muuna syynä ei yleensä voida pitää sitä, että aviopuolisot avioliiton solmimisen jälkeen jäävät asumaan eri paikkakunnille tai eri maihin. Momentti vastaa asiallisesti nykyistä käytäntöä ja eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 28 §:n 1 momenttia.

Rekisteröidyssä parisuhteessa oleva henkilö rinnastetaan avioliitossa olevaan henkilöön rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain 8 §:n 3 ja 4 momentin perusteella.

5 §. Asumismenot. Pykälässä säädettäisiin siitä, mitkä menot katsotaan asumismenoiksi. Pykälän 1 kohdassa säädettäisiin siitä, että asumismenoiksi katsotaan asunnosta makset-

tava vuokra, vastike tai asumispalveluasunnon palvelumaksun asumismeno-osuus. Vastikkeena otetaan huomioon sekä hoito-, rahoitus-, että ylimääräinen vastike. Vuokraan ja vastikkeeseen voi sisältyä vesi- ja lämmityskustannuksia tai niiden yhteydessä voidaan maksaa kiinteää vesimaksua. Nämä vesi- ja lämmityskustannukset otetaan huomioon vuokrana tai vastikkeena. Asumismenoiksi ei hyväksytä vuokran yhteydessä maksettavaa sähkömaksua. Jos vuokraan sisältyvää sähköä osuutta ei voida selvittää, vuokrasta vähennetään verohallituksen vahvistaman luontoisetujen raha-arvon mukainen määrä. Vuokran tai vastikkeen yhteydessä maksettavia, eroteltuja muita maksuja ei hyväksyttäisi asumismenoiksi. Tällaisia maksuja ovat esimerkiksi autopaikka-, autotalli-, kaapeli-tv-, pesutupa-, sauna-, siivous-, turvahuelin- ja säilytystilojen maksut sekä atk-liittymien maksut. Asumisoikeusasunnot ja osaomistusasunnot rinnastetaan vuokra-asuntoihin.

Jos lämmitys- ja vesikustannukset eivät sisälly vuokraan tai vastikkeeseen tai vedestä ei makseta vuokran tai vastikkeen yhteydessä kiinteää vesimaksua, lämmitys- ja vesikustannukset hyväksytään asumismenoiksi valtioneuvoston asetuksella vahvistamien hoitomenojen mukaisesti.

Pykälään on 1 kohtaan lisätty nykyistä käytäntöä vastaavasti säännös siitä, että asumismenoiksi katsotaan myös tontin vuokra, jollei se sisälly asunnosta maksettavaan vuokraan tai vastikkeeseen. Samoin 1 kohtaan on lisätty nykyistä käytäntöä vastaavasti säännös siitä, että asumismenoiksi katsotaan myös palvelumaksun asumismeno-osuus.

Pykälän 2 kohdassa säädettäisiin siitä, että asumismenoilla tarkoitetaan myös asumistuen hakijan tai hänen puolisonsa omistaman omakotitalon lämmitys-, vesi-, ja kunnossapitokustannuksia. Omakotitalolla tarkoitetaan muuta kuin asunto-osakeyhtiön tai asunto-osuuskunnan omistamaa taloa. Hakijan tai hänen puolisonsa omistaman omakotitalon asumiskustannukset otetaan aina huomioon valtioneuvoston vahvistamien hoitomenojen mukaisesti. Kunnossapitokustannusten katsotaan kattavan omakotitalon vakuutusmaksut, nuohousmaksut ja korjauskulut.

Pykälän 3 kohdassa säädettäisiin siitä, että

asumismenoja ovat myös asunnon hankkimiseksi tai kunnossapitämiseksi otettujen lainojen korot, jos asunnon omistaa asumistuen hakija tai hänen avio- tai avopuolionsa.

Pykälään on 4 kohdaksi lisätty säännös siitä, että myös asumisoikeusasunnoista annetun lain (650/1990) mukaisen hallinto-oikeuden hankkimiseksi ja osaomistusasunnon hankkimista varten otettujen lainojen korot voitaisiin hyväksyä asumismenoiksi. Aiemmin nämä korot on otettu huomioon vuosituosta tehtävänä vähennyksenä. Koska kyseessä on asumiseen liittyvä meno, ehdotetaan ne hyväksyttäväksi asumismenoina.

Pykälän 2 ja 3 kohdat vastaavat asiallisesti eläkkeensaajien asumistukilain 2 §:ää ja 1 kohta vastaa asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukilain 2 §:ää ja osittain nykyistä käytäntöä.

6 §. Lapsi. Pykälä on uusi ja se sisältäisi tämän lain mukaisen lapsen määritelmän. Lapsen ikäraja on korotettu nykyisestä 16 vuodesta 18 ikävuoteen ja kasvattilapsen osalta määritelmää on tarkennettu. Ehdotetun säännöksen mukaan lapsella tarkoitetaan alle 18-vuotiasta asumistuen hakijan tai hänen avio- tai avopuolionsa lasta tai lastensuojelulain (683/1983) 41 §:ssä tarkoitettua kasvattilasta, joka asuu asumistuen hakijan kanssa samassa taloudessa.

7 §. Laitoshoido. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin, mitä tarkoitetaan julkisella laitoshoidolla ja 3 momentissa olisi asiaan liittyvä asetuksenantovaltuutus. Laitoshoidosta sekä kuntien ja Kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenettelystä ja siihen liittyvästä lausunnonantomenettelystä säädettäisiin tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Pykälä vastaa eläkkeensaajien asumistukilain 7 §:n 2-4 momenttia.

2 luku. **Asumistuen määrätymisperusteet**

8 §. Oikeus asumistukeen. Pykälässä säädettäisiin eläkkeensaajan asumistukeen oikeutetuista henkilöistä. Pykälän 1 momentin mukaan 65 vuotta täyttäneellä henkilöllä olisi edelleen aina oikeus eläkkeensaajan asumistukeen riippumatta siitä saako hän eläkettä. Momentti vastaa asiallisesti osittain eläk-

keensaajien asumistukilain 1 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin 16 vuotta täyttäneen henkilön asumistukioikeudesta silloin, kun hän saa momentissa mainittua eläkettä, korvausta tai etuutta. Henkilön ei katsota saavan eläkettä, jos se on maksettu kertakorvauksena, eläke on keskeytetty tai työkyvyttömyyseläke on jätetty läpäämään.

Asumistukeen olisi oikeus 2 momentin 1 ja 2 kohdan mukaan henkilöllä, joka saa kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, leskeneläkettä, uuden kansaneläkelain voimaantulon annettavan lain 2 §:n mukaista työttömyyseläkettä, 3 §:n mukaista yksilöllistä varhaiseläkettä tai 4 tai 5 §:ssä tarkoitettua leskeneläkettä taikka maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain (1192/2002) mukaista erityistukea työkyvyttömyyden perusteella.

Eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta annetun lain 3 §:n 3 momentin perusteella eläketuen saajalla on nykyisin oikeus eläkkeensaajien asumistukeen siten kuin eläkkeensaajien asumistukilaissa säädetään. Siten oikeus eläkkeensaajien asumistukeen on eläketukea saavalla henkilöllä samoin kuin edellä mainitun lain 2 §:n perusteella kansaneläkelain mukaista vanhuuseläkettä 62 ikävuoden täyttämisen jälkeen saavalla henkilöllä. Lainsäädännön selkeyden vuoksi ehdotetaan, että eläketukea saavan oikeudesta asumistukeen säädettäisiin eläkkeensaajan asumistuesta annettavassa laissa ja säännös lisättäisiin pykälän 2 momentin 3 kohdaksi.

Asumistukioikeus olisi myös 2 momentin 4, 6 ja 8 kohdan mukaan henkilöllä, joka saa työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä tarkoitettujen lakien mukaista tai muuta vastaavaa lakiin perustuvaa työ- tai virkasuhteen perusteella maksettavaa täyttä työkyvyttömyyseläkettä, kansanedustajain eläkelain (329/1967) taikka valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (870/1977) mukaista työkyvyttömyyseläkettä taikka täyden työkyvyttömyyden perusteella myönnettyä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, sotilastapaturmalain (1211/1990), liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön, sotilasvammalain mukaista jatkuvaa tapa-

turmaeläkettä, elinkorkoa, työkyvyttömyyseläkettä tai sellaista ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan, kun liikennevahingon sattumisesta on kulunut vuosi. Myös eri lakien mukaista työttömyyseläkettä ja julkisten alojen työeläkelakien mukaista yksilöllistä varhaiseläkettä saava olisi oikeutettu asumistukeen momentin 5 kohdan mukaan.

Kansaneläkejärjestelmän leskeneläkettä ei enää maksettaisi pelkästään eläkkeensaajan asumistukena eikä asumistukea sidottaisi pelkästään kansaneläkelain mukaisen leskeneläkkeen saamiseen vaan asumistukioikeus olisi muunkin lain perusteella leskeneläkettä saavalla. Siten pykälän 2 momentin 4, 6 ja 8 kohtiin on lisätty säännös siitä, että eläkkeensaajan asumistukeen on oikeus myös sellaisella henkilöllä, joka saa perhe-eläkettä työntekijän eläkelain 3 §:ssä tarkoitettujen lakien, kansanedustajain perhe-eläkelain (107/1990), valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain, lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, sotilastapaturmalain, liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön tai sotilasvammalain perusteella.

Pykälän 2 momentin 7 kohtaan on lisätty nykyistä käytäntöä vastaava säännös siitä, että myös tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä ja elinkorkoa sekä liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista jatkuvaa työkyvyttömyyseläkettä ja vuoden kuluttua vahingon sattumisesta ansionmenetykskorvausta saavalla henkilöllä olisi oikeus eläkkeensaajan asumistukeen.

Jatkuvaksi katsotaan etuus, jota maksetaan vähintään kuuden kuukauden ajalta.

Lisäksi momentin 9 kohdassa säädettäisiin siitä, että edellä mainittuja vastaavia ulkomailta maksettavia etuuksia saavalla olisi myös oikeus eläkkeensaajan asumistukeen. Kohta vastaa osittain eläkkeensaajien asumistukilain 1 §:n 1 momentin 5 kohtaa. Muutoin pykälän 2 momentti vastaa asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukilain 1 §:n 1 momentin 1-4 ja 6 kohtia.

Jos henkilö saa työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainittujen lakien mukaista tai muuta

vastaavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai työntekijän eläkelain 3 §:n 1 momentin 1-3 kohdassa mainittujen lakien mukaista työttömyyseläkettä tai mainitun lain 3 §:n 2 momentissa mainittujen julkisten alojen työeläkelakien mukaista yksilöllistä varhaiseläkettä taikka työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 28 §:n mukaista työttömyyseläkettä tai kansanedustajain eläkelain (329/1967) taikka valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (870/1977) mukaista työkyvyttömyyseläkettä ja tällainen eläke muuttuu alle 65 vuoden iässä maksettavaksi vanhuuseläkkeeksi ja henkilölle maksetaan asumistukea välittömästi ennen vanhuuseläkkeen alkamista, asumistuen maksaminen jatkuu niin kauan kuin edellytykset muutoin täyttyvät. Asiasta säädetäisiin pykälän 3 momentissa.

Kansaneläkelain mukaista vanhuuseläkettä varhennettuna saavalla ei olisi oikeutta asumistukeen ennen 65 vuoden iän täyttämistä. Asiasta säädetäisiin pykälän 4 momentissa.

Pykälän 5 momentissa säädetäisiin siitä, että eläkkeensaajan asumistukea ei myönnetä henkilölle, joka saa asumistukea asumistukilain (408/1975) perusteella.

Pykälän 3-5 momentit vastaavat eläkkeensaajien asumistukilain 1 §:n 3 - 5 momenttia. Koska rintamasotilaseläkettä ei enää makseta, pykälästä poistettaisiin tarpeettomana rintamasotilaseläkettä koskeva maininta.

9 §. Huomioon otettavat asumismenot. Pykälässä säädetäisiin siitä, mitkä asumismenot otetaan huomioon eläkkeensaajan asumistukea laskettaessa. Asumismenoina otetaan huomioon kohtuulliset menot yhdestä Suomessa sijaitsevasta vakinaiseksi katsottavasta asunnosta. Vakinaiseksi katsotaan asunto, jossa hakija asuu tosiasiallisesti pääosan vuodesta tai jota muutoin voidaan pitää vakinaisena. Jos hakija asuu jatkuvasti ulkomailla pääosan vuodesta, Suomessa olevaa asuntoa ei katsota vakinaiseksi asunnoksi eikä asumistukea siten makseta. Lisäksi edellytetään, että hakijan on asuttava asunnossa asumistuen alkaessa. Hakijan katsotaan asuvan asunnossa asumistuen alkaessa, jos hän muuttaa asuntoon sen kuukauden kuluessa, jonka alusta asumistuki myönnetään. Poik-

keuksellisesti asumistuki voidaan myöntää tilapäisen asumismenojen perusteella, jos asumistuen hakija iän, sairauden, asunnon kunnan tai sijainnin vuoksi ei voi asua koko vuotta vakinaisessa asunnossaan. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi vuokratulojen remontit, jonka johdosta asukkaat joutuvat muuttamaan tilapäisesti toiseen asuntoon.

Pykälän 2 momentin 1 kohdassa säädetäisiin, että hakijan asumismenojen lisäksi otetaan aina huomioon hänen samassa asunnossa asuvien avio- tai avopuolisonsa ja 6 §:ssä mainittujen lasten asumismenot. Jos samassa asunnossa asuva lapsi saa kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä ja hänellä on sen perusteella oikeus eläkkeensaajan asumistukeen, lapsen asumismenot otetaan huomioon vain hänelle myönnettävässä asumistuessa. Pykälän 2 momentin 2 kohtaan on lisätty kotona asumista tukeva, nykyistä käytäntöä vastaava säännös siitä, että mikäli hakija ei tule toimeen ilman toisen henkilön jatkuvaa apua, hänen asumismenoinaan otetaan huomioon myös samassa asunnossa asuvan, hakijaa päätoimisesti hoitavan henkilön asumismenot. Päätoimiseksi hoitajaksi katsotaan henkilö, joka hoitaa asumistuen hakijaa kokopäivätoimisesti ja saa omaishoidontukea tai palkkaa tästä työstä. Näissä tilanteissa edellytetään myös, että hakija saa uuden vammaisetuuksista annettavan lain mukaista ylintä hoitotukea tai muuta vastaavaa tukea.

Lisäksi hakijan asumismenoina otetaan huomioon myös samassa asunnossa asuvan muun kuin avio- tai avopuolison, lasten tai hakijaa päätoimisesti hoitavan henkilön asumismenot, jos hänen ei voida katsoa vastaavan asumismenoina omalta osaltaan. Muun asunnossa asuvan henkilön katsotaan vastaavan asumismenoina, jos hänen tulonsa ovat vähintään työttömyysturvalain (1290/2002) mukaisen täyden peruspäivärahan suuruiset. Asiasta säädetäisiin 2 momentin 3 kohdassa.

Hakijan asumismenoina otetaan huomioon 3 momentin mukaan vain sellaiset asumismenot, joista hakija tosiasiallisesti vastaa eikä kukaan muu ole niistä vastuussa huoltovelvollisuuden vuoksi. Näin ollen esimerkiksi asumistuen saajan luona asuvan perhehoitoon sijoitetun lapsen asumismenot ei oteta huomioon asumistuen saajan asumismenoi-

na, koska perhehoitajalle maksettavasta palkkiosta ja korvauksesta annetun asetuksen (420/1992) 2 §:n 2 momentin mukaan perhehoitajalle maksettava kulukorvaus kattaa muun muassa perhehoidossa olevan henkilön asumisesta aiheutuvat tavanomaiset menot. Hakijan asumismenoina ei oteta huomioon myöskään sellaisia alle 18-vuotiaan lapsen asumismenoja, joista jonkun muun tulee huoltovelvollisuuden nojalla vastata, ellei kyse ole lastensuojelulain 41 §:n mukaisesta kasvattilapsesta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin siitä, että valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 5 §:n 2 kohdassa tarkoitetuista omakotitalon asumismenoista sekä niistä lämmityskustannuksina hyväksyttävistä asumismenoista, jotka eivät sisälly vuokraan tai vastikkeeseen ja vedestä aiheutuvista kustannuksista, jotka eivät sisälly vuokraan tai vastikkeeseen eikä asumistuen hakija maksa erillistä kiinteää vesimaksua.

Pykälän 5 momenttiin on lisätty nykyistä käytäntöä vastaava säännös siitä, että usein asuntoa vaihtavan henkilön asumismenot voidaan ottaa huomioon tiettyjen valtioneuvoston asetuksella määriteltävien keskimäärien kustannusten mukaisina. Näin menettellään lähinnä tilanteissa, joissa henkilöllä ei ole vakinaista asuntoa ja hän asuu esimerkiksi asuntoloissa eikä usein tapahtuvan asuntolan vaihdoksen takia ole mahdollista määrittellä henkilön todellisia asumismenoja.

Pykälä vastaa asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukilain 2 §:n 3 ja 4 momenttia sekä nykyistä käytäntöä.

10 §. Asumismenojen enimmäismäärä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että asumistukea laskettaessa huomioon otettavien asumismenojen enimmäismääristä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Enimmäismääriä vahvistettaessa otettaisiin huomioon asunnon sijaintipaikkakunta.

Pykälän 2 momentin mukaan hakijan asumismenojen enimmäismääriä korotettaisiin 20 tai 40 prosentilla lasten lukumäärästä riippuen.

Säännös vastaa asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukilain 3 §:n 3 momenttia.

11 §. Asumismenojen omavastuuosuus. Pykälässä säädettäisiin asumismenojen omavas-

tuusuudesta. Omavastuuosuus koostuu kahdesta osasta, perusomavastuusta ja lisäomavastuusta ja siitä säädetään 1 momentissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin perusomavastuusta. Perusomavastuu on asumismenojen osa, joka on kaikkien asumistukea saavien itsensä kustannettava. Sen suuruus on 491,51 euroa vuodessa.

Eläkkeensaajan asumistukeen olisi nykyisestä poiketen 8 §:n mukaisesti oikeus paitsi henkilöllä, joka saa leskeneläkettä kansaneläkejärjestelmästä myös henkilöllä, joka saa leskeneläkettä työeläkejärjestelmästä tai lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön taikka sotilasvammalain perusteella. Ehdotetun muutoksen vuoksi myös lisäomavastuun tulorajat tulisi yhtenäistää, jotta leskeneläkkeen saajat olisivat samassa asemassa kuin omaa eläkettä saavat. Tällöin oikeus asumistukeen ja sen määrä riippuisi eläkkeensaajan ja hänen puolisonsa tulojen määrästä yhtäläisesti eläkeläistä riippumatta. Siten yksin asuvalta henkilöltä ja avio- tai avopuolisoilta poistettaisiin erilliset lisäomavastuut niissä tilanteissa, joissa henkilö tai toinen puolisoista saa nykyisin perhe-eläkelain mukaista leskeneläkettä. Lisäomavastuun suuruus on edelleen 40 prosenttia siitä vuositulojen osasta, joka ylittää yksin asuvalta 6 986 euroa vuodessa. Puolisolla raja on 10 240 euroa vuodessa, jos toisella puolisoilla ei ole oikeutta asumistukeen ja 11 221 euroa, jos molemmilla puolisoilla on oikeus asumistukeen tai toinen saa alle 65-vuotiaalle maksettavaa kansaneläkelain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä. Jos tulot jäävät alle edellä mainittujen tulorajojen, lisäomavastuuta ei lasketa. Asiasta säädettäisiin pykälän 3 momentissa.

Määrät ovat vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasossa. Säännös vastaa asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukilain 4 §:ää.

12 §. Vuositulo. Pykälässä säädettäisiin tulojen huomioon ottamisesta asumistukea laskettaessa. Tulona otettaisiin 1 momentin mukaan huomioon hakijan ja hänen avio- tai avopuolisonsa jatkuvat tai vuosittain toistuvat tulot lukuun ottamatta 14 §:ssä mainittuja etuoikeutettuja tuloja. Jatkuvalla tulolla tarkoitetaan pääsääntöisesti vähintään kuudelta kuukaudelta saatua tuloa. Tulon jatkuvuutta

ja vuosittaista toistumista sovelletaan samalla tavalla kuin kansaneläkkeessä. Tulot otetaan huomioon vuositulona.

Pykälän 2 momentin mukaan korko- ja osinkotulot otettaisiin nykyisestä poiketen tulona huomioon vain, jos niiden yhteismäärä ylittää 60 euroa vuodessa. Kun korko- ja osinkotulot ylittävät edellä mainitun määrän, korko- ja osinkotulot otetaan kokonaan tulona huomioon. Rajaa sovelletaan molempien puolisoiden osalta erikseen. Säännös helpottaa tulojen arviointia niissä varsin yleisissä tilanteissa, joissa hakijalla ja hänen avio- tai avopuolisollaan on vain vähäisiä korko- tai osinkotuloja. Korkotulona pidetään esimerkiksi talletukselle ja osuuspääomalle sekä sijoitusrahaston tuotto-osuudelle maksettua korkoa. Sijoitusrahaston kasvuosuuden ja säästöhenkivakuutuksen tuotto lisätään vuosittain pääomaan eikä siitä siten katsota syntyvän sellaista korkotuloa, joka otettaisiin tulona huomioon. Ennen talletuksista huomioon otettavien korkotulojen määrittämistä tehdään talletuksista 2000 euron käyttövaravähennys. Vähennys tehdään molempien puolisoiden talletuksista erikseen. Osinkotulona otetaan huomioon pörssinoteeratuille ja muille osakkeille maksettu osinko.

Metsätalouden tulona otettaisiin kaikissa tilanteissa huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 7 §:n 2 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla. Siten nykyistä käytäntöä vastaavasti puunmyyntituloa ei oteta tulona huomioon. Asiasta säädetään pykälän 3 momentin uudessa säännöksessä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin siitä, että vuositulona otetaan lisäksi huomioon kahdeksan prosenttia siitä 13 §:n mukaisesta veloilla vähennetystä yhteenlasketusta omaisuudesta, jolla hakijan omaisuuden arvo ylittää 13 205 euroa tai avio- tai avopuolisilla 21 128 euroa.

Pykälän 5 momentin mukaan vuositulosta vähennetään velkojen korot lukuun ottamatta omassa käytössä olevan asunnon hankkimiseksi tai kunnossapitämiseksi otettujen lainojen korkoja sekä kulutusluottojen korkoja. Asunnon hankkimiseksi tai kunnossapitämiseksi otettujen lainojen korkoja ei vähennetä vuositulosta, koska ne otetaan huomioon

asumismenoina. Asumistukilain mukaisessa asumistuessa ei hyväksytä tulojen vähennyksenä velkojen korkoja, siten eläkkeensaajan asumistuessaikin olisi perusteltua luopua kulutusluottojen vähennysoikeudesta. Kulutusluotoksi katsotaan kuluttajansuojalain 7 luvun 1 §:n 1 momentin mukaisesti laina, maksun lykkäys tai muu vastaava taloudellinen järjestely, jonka elinkeinonharjoittaja sopimuksen mukaan myöntää tai lupaa kuluttajalle. Kulutusluotto voidaan myöntää tililuottona, kertaluottona tai hyödykesidonnaisena luottona. Tililuottoja ovat esimerkiksi tililuotto, kertaluottoja ovat muut kuin tili- luotot, esimerkiksi osamaksusopimukseen perustuvat luotot ja hyödykesidonnaisia luottoja ovat tavaran tai palvelun hankkimiseksi myönnettävät luotot, jolloin luotonantajana on esimerkiksi rahoitusyhtiö tai tavaran myyjä. Vuositulosta vähennettäviä velkojen korkoja olisivat siten esimerkiksi opintolainan ja tulon hankkimista varten otetun velan korot sekä muut kuin edellä mainittujen velkojen korot, esimerkiksi kesämökin korjaamiseksi otetun velan korot.

Määrät ovat vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasossa lukuun ottamatta 2 momentissa mainittua 60 euron rajaa ja käyttövaravähennystä, joihin ei tehdä vuosittaista indeksitarkistusta. Pykälä vastaa asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n 1 momenttia ja nykyistä käytäntöä.

13 §. Huomioon otettava omaisuus. Pykälässä säädettäisiin siitä, minkälainen omaisuus otetaan huomioon laskettaessa omaisuudesta tuloa sekä miten omaisuuden arvo määritetään.

Pykälän 1 momentissa luetellaan huomioon otettavat omaisuuslajit. Tällaisia ovat kiinteistöt, elinkeinotoiminnan ja maatalouden varat sekä osuudet yhtymien varoista, metsäomaisuus, talletukset, obligaatiot, joukkovelkakirjat ja muut vastaavat, julkisesti noteeratut osakkeet, sijoitusrahasto-osuudet sekä vakuutussijoitukset. Kiinteistöt, elinkeinotoiminnan ja maatalouden varat, osuudet yhtymien varoista sekä metsäomaisuus otetaan huomioon vain, jos omaisuus sijaitsee Suomessa. Nykyisestä poiketen omaisuutena ei otettaisi huomioon asunto-osakkeita, muita kuin pörssiyhtiöiden eli esimerkiksi perheyhtiöiden osakkeita, kulkuvälineitä eikä koti-

eläimiä, koska tietoja ei ole enää saatavissa verohallinnolta varallisuusverotuksen poistuttua.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin omaisuuden arvostamisesta. Arvostamisessa käytetään verohallinnolta saatavia tietoja kiinteistöjen, elinkeinotoiminnan ja maatalouden varojen, yhtymäosuuksien varoista sekä metsäomaisuuden osalta. Obligaatiot ja joukkovelkakirjat otetaan huomioon käyvän arvon mukaisina ja vakuutusjärjelyt takaisinostarvoon nykyisen käytännön mukaisesti.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin nykyistä käytäntöä vastaavasti, että ennen talletusten huomioon ottamista omaisuutena vähennetään hakijan ja hänen puolisonsa talletuksista käyttövaroina 2000 euroa.

Omaisuutena ei otettaisi huomioon edelleenkin omassa käytössä olevaa asuntoa. Nykyisestä poiketen omaisuutena ei otettaisi huomioon osuutta jakamattomaan kuolinpesään. Kuolinpesäosuuksien huomioon ottamisesta ehdotetaan luovuttavan, koska niillä on ollut vähäinen merkitys maksettavien asumistukien määrään ja niiden selvittäminen on sekä toimeenpanijan että tuen hakijan kannalta monimutkaista. Lisäksi tuen hakijat ovat kokeneet kuolinpesäosuuksien huomioon ottamisen epäoikeudenmukaiseksi varsinkin niissä tilanteissa, joissa kuolinpesän realisoiminen ei ole ollut käytännössä mahdollista. Asiasta säädettäisiin pykälän 4 momentissa.

Pykälä vastaa asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n 3 momenttia.

14 §. Etuoikeutetut tulot. Pykälässä säädettäisiin siitä, mitä tuloja ei oteta tulona huomioon asumistuen määrää laskettaessa.

Perhe-eläkelain (39/1969) mukaista leskeneläkettä saavilla henkilöillä on ollut erilliset lisäomavastuurajat, jotka ovat olleet omaa eläkettä saavan henkilön lisäomavastuurajoja alemmat. Tämä on johtunut siitä, että leskeneläkkeen saajalla asumistukitulona on otettu huomioon vain leskeneläkkeen täydennysmäärä eikä perusmäärä. Kun lisäomavastuurajat ehdotetaan yhtenäistettäväksi, kansaneläkelain mukaisen leskeneläkkeen perusmäärä tulisi ottaa tulona huomioon, joten se ehdotetaan poistettavaksi etuoikeutetuista tuloista.

Etuoikeutettujen tulojen luetteloon lisättä-

isiin nykyistä käytäntöä vastaavasti kustannusten korvaukset, muut haitan perusteella maksettavat korvaukset, esimerkiksi liikenevahingon tai potilasvahingon perusteella maksettavat avuttomuuslisät, opintotukilain mukainen opintoraha sekä eräille ulkomalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille maksettava rintama-avustus, joka maksetaan vuosittain. Koska kuolinpesän tuottoa ei enää otettaisi tulona huomioon, siitä lisättäisiin maininta pykälän 1 momentin 15 kohtaan.

Säännöksessä on otettu huomioon ehdotetavasta kansaneläkelaista ja vammaisetuksista annettavasta laista aiheutuvat muutokset.

Pykälä vastaa muutoin asiallisesti eläkkeensaajien asumistukilain 6 §:n 2 momenttia.

15 §. Asumistuen määrä. Pykälässä säädettäisiin eläkkeensaajan asumistuen määrästä. Asumistukena maksettaisiin 85 prosenttia huomioon otettavista vuosittaisista asumismenoista, jotka ylittävät omavastuuosuuden eli perusomavastuun ja tulojen mukaan määräytyvän lisäomavastuun yhteismäärän. Säännös vastaa asiallisesti eläkkeensaajien asumistukilain 3 §:n 1 momenttia.

16 §. Avio- tai avopuolisoiden asumistuki. Avio- tai avopuolisoiden lasketaan yhteinen asumistuki ottaen huomioon yhden asunnon asumismenot ja molempien tulot. Asumistuki maksetaan puoliksi kummallekin, jos molemmilla puolisoilla on oikeus asumistukeen. Jos vain toisella puolisoilla on oikeus asumistukeen, asumistuki maksetaan kokonaan asumistukeen oikeutetulle puolisoille. Säännös vastaa nykyistä käytäntöä ja asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukilain 3 §:n 4 momentin ensimmäistä virkettä.

17 §. Asumistuen tarkistaminen. Pykälässä säädettäisiin tilanteista, jolloin asumistuki tarkistetaan. Pykälän 1 momentin mukaan asumistuki tarkistettaisiin kahden vuoden välein määräaikaistarkistuksella. Sen lisäksi asumistuki tarkistettaisiin 2 momentissa mainituissa tilanteissa. Säännöstä on tarkennettu asumistuen saajan perhesuhteiden muutosten osalta. Asumistukeen vaikuttavien vuositulon ja asumismenojen huomattavan muutoksen euromäärät on tuotu asetuksesta lain tasolle. Lakiin ehdotetaan otettavaksi asumistukeen vaikuttavan lapsen ikärajan korottamisesta

johtuva uusi tarkistusperuste, jonka mukaan asumistuki tarkistettaisiin lapsen täyttäessä 18 vuotta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että jos asumistuki alenisi, asumistuen määrää ei kuitenkaan tarkisteta asumismenojen huomattavan muutoksen vuoksi asumismenojen noustessa, ellei myös vuosituloissa ole tapahtunut huomattavaa muutosta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin nykyisen käytännön mukaisesti siitä, mistä ajankohdasta asumistuki tarkistetaan eri tilanteissa vastaavasti kuin kansaneläkkeessä. Lisäksi momenttiin on lisätty nykyistä käytäntöä vastaavasti tarkennus tarkistamisajankohdasta tilanteissa, joissa asumistuen saaja vaihtaa asuntoa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin asumistuen määrän muuttamisesta niissä tilanteissa, joissa enimmäismäärien korottamiseen oikeuttavien lasten määrässä tapahtuu muutos. Säännös vastaa muutoin asiallisesti eläkkeensaajien asumistukilain 8 §:n 1-4 momenttia sekä eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 39 §:n 1 momenttia.

18 §. Asumistuen epääminen tai alentaminen. Pykälässä säädettäisiin siitä, että asumistukea ei myönnettäisi tai sitä voitaisiin alentaa, jos hakija on heikentänyt taloudellista asemaansa lahjoittamalla asumistukeen vaikuttavaa omaisuuttaan tai muulla toimenpiteellä, esimerkiksi luopumalla hänelle tulevasta tulosta. Taloudellisen aseman heikentäminen otetaan nykyisestä poiketen huomioon siten, että tuki myönnetään sen suuruisena kuin se olisi ollut ilman heikentävää toimenpidettä. Tuen epääminen tai alentaminen voi kestää enintään kolme vuotta.

Asumistuen epäämiseen tai alentamiseen ei edelleenkään ryhdyttäisi, jos esimerkiksi lahjoitus on tehty jo ennen henkilön sairastumista, jonka perusteella hän tulee myöhemmin saamaan eläkettä ja asumistukea. Tällöin henkilön ei voida katsoa ryhtyneen toimenpiteeseen tarkoituksenaan saada suurempaa asumistukea. Epäämiseen tai alentamiseen ei ole aihetta myöskään silloin, kun toimenpiteestä on kulunut pitkä aika. Pitkänä aikana on käytännössä pidetty noin viittä vuotta.

Säännös vastaa asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukilain 8 a §:n 1 mo-

menttia.

19 §. Asumistuen vähimmäismäärä. Pykälässä säädettäisiin asumistukena maksettavasta vähimmäismäärästä, joka olisi 5,38 euroa kuukaudessa. Määrä on nykyisestä poiketen ilmoitettu kuukausimääräisenä ja se vastaa vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasoa. Jos kyseessä on avio- tai avopuolisoiden asumistuki, maksetaan vähimmäismäärä puoliksi kummallekin puolisolle.

Säännös vastaa asiallisesti eläkkeensaajien asumistukilain 3 §:n 2 momenttia.

3 luku. **Toimeenpanoa koskevat säännökset**

20 §. Asumistuen hakeminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin asumistuen hakemisesta, asumistuen lomakkeiden vahvistamisesta ja hakijan puhevallan käyttämisestä silloin, kun hakija ei itse pysty huolehtimaan asumistukeen liittyvistä asioista esimerkiksi sairauden takia. Nykyisestä eläkkeensaajien asumistukiasetuksen (642/1979) 1 §:stä ja kansaneläkeasetuksen 56 §:stä poiketen kuolinpesän edustaja ei voisi enää hakea asumistukea siihen oikeutetun henkilön kuoleman jälkeen.

Pykälä vastaa asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 35 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä, 2 momenttia ja 85 §:ää.

21 §. Takautuva hakuaika. Pykälässä säädettäisiin asumistuen maksamisen alkamisesta ja takautuvasta hakuajasta. Takautuva hakuaika lyhennettäisiin nykyisestä vuoden takautuvasta hakuajasta kuuteen kuukauteen. Takautuva hakuaika vastaisi uuden kansaneläkelain mukaisten eläkkeiden takautuvia hakuajoja. Muilta osin säännös vastaa eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 39 §:n 1 momenttia.

22 §. Asumistuen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin, mitä tietoja asumistukihakemuksessa tulee ilmoittaa sekä asumistuensaajan ilmoitusvelvollisuudesta.

Pykälää on annettavien tietojen ja ilmoitusvelvollisuuden osalta täsmennetty avoliit-

toon menemisen ja sen päättymisen sekä aviopuolisoiden erillään asumisen osalta. Lisäksi on ilmoitettava asunnossa asuvien henkilöiden lukumäärän muuttumisesta sekä ulkomaille muutosta tai siellä oleskelusta. Omaisuutta koskevat tiedot sekä omaisuudessa tapahtuneet muutokset tulee ilmoittaa 13 §:ssä mainittujen omaisuuslajien osalta.

Pykälä vastaa asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukiasetuksen 1, 3 ja 4 §:ää ja kansaneläkeasetuksen 48, 51, 54 §:n 1 momenttia ja 55 §:ää.

23 §. Hakemuksen ratkaiseminen käytävissä olevien tietojen perusteella. Pykälässä säädettäisiin asumistukihakemuksen ratkaisemisesta käytävissä olevien tietojen perusteella silloin, kun asumistuen hakija tai saaja ei ole antanut tarvittavia tietoja asumistuen ratkaisemiseksi. Asumistuki voidaan näissä tilanteissa hylätä tai lakkauttaa. Säännös vastaa asiallisesti eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 37 §:ää.

24 §. Asumistukea koskeva päätös. Pykälä on uusi ja siinä säädettäisiin päätöksen antamisesta. Päätös annettaisiin myös hakijalle, vaikka asumistuki maksetaan kunnalle asumistuensaajan tai hänen perheensä toimeentulon turvaamiseksi. Päätös annetaan maksutta. Päätöstä ei kuitenkaan annetaisi väliaikaisesta keskeyttämisestä, joka tehdään 31 §:n perusteella. Tieto keskeyttämisestä annettaisiin tällöin kirjallisella ilmoituksella. Pykälä vastaa asiallisesti osittain nykyistä käytäntöä.

25 §. Maksaminen. Pykälässä säädettäisiin asumistuen maksamisesta sen saajalle sekä kuolinpesälle. Nykyisin asumistuki maksetaan kuten kansaneläke ja perhe-eläke kolmessa maksuryhmässä jokaisen kalenterikuukauden 4, 14. ja 22. päivä tai sitä edeltävänä pankkipäivänä. Kansaneläkelaitoksen eläkkeensaajan asumistuen käsittelyjärjestelmän uudistamisen yhteydessä on tarkoitus siirtyä yhteen maksupäivään, joka olisi kuukauden 4. päivä tai sitä edeltävä pankkipäivä jo 2007 vuoden alusta. Säännös vastaa asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukiasetuksen 6 §:n perusteella vuoden 1956 kansaneläkeasetuksen 57 §:n 1 momenttia, 58 §:n 1 momenttia sekä 59 §:ää.

26 §. Keskeyttäminen laitoshoidon vuoksi.

Pykälässä säädettäisiin asumistuen maksamisesta, kun asumistuen saaja on jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa. Pykälää on täsmennetty laitoshoidon päättymisen jälkeisen maksamisen alkamisen osalta. Muuten pykälä vastaa asiallisesti eläkkeensaajien asumistukilain 7 §:n 1 momenttia.

27 §. Keskeyttäminen vankeusrangaistuksen vuoksi. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin etuuden keskeyttämisestä, kun etuudensaajan vankeusrangaistus on kestänyt kolme kuukautta. Vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annettu laki (317/1953) on kumottu lailla 786/2005, joka tulee voimaan 1.10.2006. Muutoksen myötä muun muassa pakkorangaistukset poistuvat, joten tämän johdosta pykälää ehdotetaan ajantasaisesti vaksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin keskeytetyn asumistuen uudelleen maksamisesta. Asumistukea alettaisiin maksaa pääsääntöisesti vapautumista seuraavan kuukauden alusta. Silloin, kun vapautuminen tapahtuu kuukauden 1 päivänä, etuutta alettaisiin kuitenkin maksaa sen kuukauden alusta. Säännös vastaa nykyistä käytäntöä. Rikoslain 2 c luvun 8 §:ssä tarkoitettuun valvottuun koevapauteen pääseminen rinnastettaisiin vapautumiseen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin etuuden maksamisesta toimeentulon turvaamiseksi etuudensaajan avio- tai avopuolisolle ja 18 vuotta nuoremmille lapsille. Vankeusrangaistuksen ajalta etuutta ei voitaisi maksaa enää etuudensaajan työkyvyttömille 16 vuotta täyttäneille lapsille, koska he saavat jo toimeentulonsa turvaamiseksi muuta etuutta, pääsääntöisesti täyttä kansaneläkettä. Vastaava muutos on ehdotettu tehtäväksi kansaneläkelakiin.

Pykälä vastaa asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 42 §:ää.

28 §. Maksaminen kunnan toimielimelle. Pykälässä säädettäisiin asumistuen maksamisesta kunnan toimielimelle käytettäväksi asumistuen saajan ja hänen 9 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen omaistensa asumiskustannusten alentamiseen. Asumistuen maksamisesta kunnalliselle toimielimelle ei tarvitsisi enää saada asumistuen saajan suos-

tumusta. Muilta osin pykälä vastaa asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 44 §:ää.

29 §. Takautuvan asumistuen pidättäminen Kansaneläkelaitokselle. Pykälä on uusi ja siinä säädettäisiin takautuvan asumistuen pidättämisestä Kansaneläkelaitokselle, jos eläkkeensaajan asumistuki myönnetään takautuvasti samalle ajalle, jolta asumistuen saaja on saanut asumistukilain mukaista asumistukea. Nykyinen menettely edellyttää takautuvan eläkkeensaajan asumistuen maksamista tuen hakijalle, vaikka hän on jo saanut samalta ajalta yleistä asumistukea. Aiheetta maksettu yleinen asumistuki joudutaan perimään takaisin hallinnollisesti raskasta takaisinperintämenettelyä noudattaen. Asumistukijärjestelmästä toiseen siirtymistilanteet ovat melko yleisiä ja säännös joustavoittaa menettelyä huomattavasti ja sillä vältetään asumistuen saajan kannalta ikävä takaisinperintä.

30 §. *Asumistuen periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin asumistuen myöntämisestä väliaikaisena työeläkkeen tai muun korvauksen muutoksenhaun ollessa vireillä. Kansaneläkelaitoksella on oikeus periä työeläke tai muu korvaus samalta ajalta maksetun asumistuen korvaukseksi. Kansaneläkelaitos saa periä liikaa maksetun asumistuen myös silloin, kun työeläkelaitos jatkaa muutoksenhaun perusteella myönnettyä kuntoutustukea. Momentti vastaa osittain vuoden 1956 kansaneläkelain 45 §:n 2 momenttia.

Pykälän 2 ja 3 momenttiin lisättäisiin säännös työeläkkeen tai muun korvauksen maksamisesta asumistuen korvaukseksi työeläkelaitoksen oikaistessa tai tarkistaessa työeläkkeen tai muun korvauksen tai myöntäessään oikaisupäätöksen jälkeen kuntoutustuella jatkoa. Lisäksi säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada eläkelaitokselta samalle ajalle myönnetty perhe-eläke, sotilasvammalain mukainen huoltoeläke tai tapaturman ja liikennevahingon perusteella maksettava perhe-eläke siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua asumistukea. Säännöksellä laajennettaisiin Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada takautuvasti myönnettävä eläke tai korvaus sen samalta ajalta maksaman asumistuen korvaukseksi. Tarkoituksena on hel-

pottaa asumistuen toimeenpanoa työeläkkeen tai korvauksen takautuvissa maksutilanteissa ja välttää useissa tilanteissa asumistuen takaisinperintä.

Asumistuen periminen takautuvasti maksettavasta eläkkeestä tai korvauksesta edellyttää kuitenkin, että Kansaneläkelaitos perii samanaikaisesti takaisin myös samalta ajalta liikaa maksettua kansaneläkettä. Asiasta säädettäisiin pykälän 4 momentissa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin ajasta, jonka kuluessa kansaneläkkeen ja asumistuen maksamista koskeva vaatimus on tehtävä eläkelaitokselle tai muulle eläkkeen maksajalle.

Säännös vastaa muutoin asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 45 §:n 2 momenttia

31 §. *Maksamisen väliaikainen keskeyttäminen.* Pykälässä säädettäisiin asumistuen väliaikaisesta keskeyttämisestä tai vähentämisestä tilanteissa, jossa asumistuen saajalla ei ole oikeutta asumistukeen tai sen määrää tulisi vähentää. Jos asumistuen saaja ei toimita keskeytyksen yhteydessä pyydettyä lisäselvitystä, ratkaistaan asia käytettävissä olevien selvitysten perusteella päätöksellä, joka annetaan neljän viikon kuluessa väliaikaista keskeyttämistä koskevasta ilmoituksesta kuten nykyisin. Keskeytystä koskevaan ilmoitukseen ei voisi hakea muutosta. Pykälä vastaa asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 45 §:n 1 ja 4 momenttia.

32 §. *Asumistuen lakkaaminen.* Säännös on uusi ja vastaa osittain nykyistä käytäntöä. Pykälässä säädettäisiin asumistuen lakkaamisesta. Asumistuki lakkautettaisiin muuttoa seuraavan kuukauden alusta, jos asumistuen saaja muuttaa pois asunnosta, johon hän on saanut asumistukea eikä asumistukea tarkisteta asunnon vaihdon perusteella. Asumistuki lakkautettaisiin sen kuukauden alusta, josta asumistuen saaja saa asumistukilain mukaista asumistukea. Asumistuki lakkautettaisiin myös silloin, kun asumistuen saaja on joutunut jatkuvaan julkiseen laitoshoidon ja hänen puolisonsa asumistuki tarkistetaan, koska heillä ei enää ole yhteistä taloutta asumistuen saajan laitoshoidon vuoksi. Asumistuki lak-

kautettaisiin aina seuraavan kuukauden alusta, kun asumistuen saajalla ei enää de asumiskustannuksia. Jos asumismenot lakkaavat kalenterikuukauden 1 päivänä, asumistuki lakkautetaan sen kuukauden alusta. Määräaikaistarkistustilanteissa asumistuen saajalle lähetetään kirje ja esitöyetty hakemus noin kahta kuukautta ennen määräaikaistarkistuksen ajankohtaa. Jos asumistuen saaja ei palauta häneltä pyydettyä hakemusta määräajassa, asumistuki lakkautettaisiin tarkistuksen ajankohdasta.

Pykälän 2 momentin mukaan asumistuki lakkautettaisiin edellä mainittujen tilanteiden lisäksi aina kun edellytykset sen saamiseen eivät täyty. Asumistuki voidaan lakkauttaa myös tuen saajan omasta pyynnöstä.

Asumistukea maksetaan sen kuukauden loppuun, jonka aikana asumistuen saaja on kuollut. Asiasta säädettäisiin pykälän 3 momentissa.

33 §. Takaisinperintä. Pykälässä säädettäisiin asumistuen takaisinperinnästä. Säännös vastaa asiallisesti eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 88 a §:ää.

34 §. Takaisinperittävän saatavan vanhentuminen. Pykälässä säädettäisiin takaisinperittävän saatavan vanhentumisesta. Säännös vastaa asiallisesti eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 88 b §:ää.

4 luku **Muutoksenhaku**

35 §. Muutoksenhakuoikeus. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta Kansaneläkelaitoksen päätökseen. Pykälän 1 ja 4 momentti ovat uusia. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin muutoksenhakuasteista ja 4 momentissa säädettäisiin, että Kansaneläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta. Vastaavat muutokset on tehty myös annettavaan kansaneläkelakiin. Pykälän 2 ja 3 momentit vastaavat asiallisesti eläkkeensaajien asumistukilain 10 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 73 §:n 1, 2 ja 4 momenttia.

36 §. Muutoksenhakuajaka. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhakuajasta ja se vastaa osittain eläkkeensaajien asumistukilain

10 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 73 §:n 3 momenttia. Päätöksen tiedoksiannosta säädetään Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 20 a §:ssä, mutta lainsäädännön selkeyden vuoksi ehdotetaan, että säännös lisätään myös eläkkeensaajan asumistuesta annettavaan lakiin.

37 §. Itseoikaisu. Pykälässä säädettäisiin, että Kansaneläkelaitos voi oikaista muutoksenhaun kohteena olevan päätöksen. Pykälä vastaa asiallisesti eläkkeensaajien asumistukilain 10 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 73 a §:ää.

38 §. Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus. Pykälässä säädettäisiin muutoksenhakuelimen mahdollisuudesta ottaa valitus tutkittavakseen valituksen myöhästymisestä huolimatta. Säännös vastaa asiallisesti eläkkeensaajien asumistukilain 10 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 73 b §:ää.

39 §. Asiavirheen korjaaminen. Pykälässä säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen mahdollisuudesta poistaa virheellinen päätös asianomaisen suostumuksella. Säännös vastaa eläkkeensaajien asumistukilain 10 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 74 b §:ää.

40 §. Lainvoimaisen päätöksen oikaisu. Pykälässä säädettäisiin evätyn asumistuen myöntämisestä tai myönnetyn asumistuen lisäämisestä uuden selvityksen perusteella. Säännös vastaa eläkkeensaajien asumistukilain 10 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 74 §:n 2 momenttia.

41 §. Asian uudelleen ratkaiseminen työeläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta. Pykälässä säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen mahdollisuudesta käsitellä asia uudelleen ilman päätöksen poistamista tai asianosaisten suostumusta pelkästään asianosaista kuultuaan, kun esimerkiksi työeläkelaitos myöntää tai korottaa takautuvasti eläkettä. Säännös vastaa eläkkeensaajien asumistukilain 10 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 74 c §:ää.

42 §. Lainvoimaisen päätöksen poistaminen. Pykälässä säädettäisiin lainvoimaisen päätöksen poistamisesta. Säännös vastaa eläkkeensaajien asumistukilain 10 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956

kansaneläkelain 74 §:n 1 momenttia.

5 luku **Tietojen saaminen, luovuttaminen ja salassapito**

43 §. *Tiedot asumistuen ratkaisemista varten.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen ja muutoksenhakuelimen oikeudesta saada tietoja käsiteltävänä olevan asumistuen ratkaisemista varten eri viranomaisilta, julkisoikeudelliselta yhteisöltä, Eläketurvakeskukselta ja eläkkeiden maksajilta. Lisäksi tietoja saataisiin potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta, työnantajalta ja työttömyyskassalta, vuokranantajilta sekä asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöltä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tiedonsaantioikeudesta rahalaitoksilta koskien asumistuen hakijaa, saajaa sekä tämän avio- tai avopuolisoa. Momentista on poistettu tarpeettomana tietojensaantioikeus koskien kuolinpesää, jossa hakija tai hänen puolisonsa on osakkaana.

Kansaneläkelaitoksella ja muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pykälässä säädetty tiedot maksutta.

Säännös vastaa asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukilain 13 a §:ää ja 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 46 b §:n 1 momenttia

44 §. *Tiedot väestörekisteriviranomaiselta.* Pykälässä säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada asumistuen täytäntönpäätöksiä varten väestörekisteriviranomaiselta tarpeelliset rakennus- ja huoneistotiedot ja niissä tapahtuneet muutokset. Pykälä vastaa eläkkeensaajien asumistukilain 13 b §:ää.

45 §. *Tiedot laitoshoidosta ja vankeusrangaistuksesta.* Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin laitoksen velvollisuudesta ilmoittaa asumistuen saajan joutumisesta pysyvään laitoshoittoon sekä vankeusrangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä sekä koevapautteen pääsemisestä ja sen keskeytymisestä. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tietojen saamisesta maksutta. Pykälästä poistettaisiin pakkolaitosta koskeva maininta ja lisättäisiin lokakuun alusta 2006 voimaantulevan vankeusuudistuksen sisältämiä muutoksia. Muutoin säännös vastaa asiallisesti eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 46

c §:n 2-4 momenttia.

46 §. *Tiedot laitoshoidosta koskevaa neuvottelumenettelyä varten.* Pykälässä säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen ja sosiaali- ja terveysministeriön oikeudesta saada tietoja 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua neuvottelumenettelyä varten. Säännös vastaa eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 46 d §:ää.

47 §. *Muuta etuutta varten saatujen tietojen käyttäminen.* Kansaneläkelaitos tarvitsee eri etuuksien hoitamisessa usein samoja tietoja joko hakijalta itseltään tai muilta viranomaisilta ja laitoksilta. Jotta näitä tietoja ei tarvitsisi toistamiseen hankkia, säädettäisiin pykälässä, että Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus yksittäistapauksessa käyttää jonkin muun etuusasian käsittelyä varten saatuja tietoja käsitellessään tämän lain mukaista asumistukea. Pykälä vastaa eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 46 f §:ää.

48 §. *Tekninen käyttöyhteys.* Pykälässä säädettäisiin, että Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla tietoja muun muassa vuokranantajilta ja väestörekisteriviranomaisilta. Säännös vastaa eläkkeensaajien asumistukilain 13 c §:ää.

49 §. *Tiedot viranomaisille.* Pykälässä säädettäisiin välttämättömien tietojen omaloitteisesta luovuttamisesta silloin, kun kyseessä on sosiaaliturvaan kohdistuvien väärinkäytösten tai rikoksen selvittäminen tai rikoksen syytteen esittäminen. Pykälän sanamuoto on selkiytetty, mutta se vastaa asiallisesti eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 46 i §:ää.

50 §. *Tiedot etuuden hakijalle.* Pykälän mukaan Kansaneläkelaitoksen olisi annettava eläkkeenhakijalle etukäteen tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan luovuttaa päätöksentekoa varten. Pykälä vastaa eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 46 j §:ää.

6 luku **Erinäiset säännökset**

51 §. *Viivästysajalta maksettava korotus.*

Pykälässä säädettäisiin asumistuen maksamisesta viivästysajalta korotettuna sekä korkotuksen korkokannasta. Pienimmän maksettavan viivästyskorotuksen määrä vastaa vuoden 2001 kansaneläkeindeksiä. Säännös vastaa osittain eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 39 b §:n 1, 2 ja 5 momenttia.

52 §. Viivästysaika. Pykälässä säädettäisiin siitä, miltä ajalta viivästyskorotus lasketaan. Säännös vastaa osittain eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 39 b §:n 2 momenttia sekä 2-4 ja 6 momenttia.

53 §. Indeksidonnaisuus. Pykälässä säädettäisiin laissa säädettyjen rahamäärien indeksidonnaisuudesta siten kuin kansaneläkeindeksissä annetussa laissa säädetään. Kuitenkaan 12 §:n 2 momentin ja 13 §:n 3 momentin käyttövaravähennystä ja korko- ja osinkotuloja koskevaa 60 euron rajaa ei tarkisteta kansaneläkeindeksillä vuosittain.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin rahamäärien indeksitasosta. Laissa olevat määrät vastaisivat sitä kansaneläkeindeksin pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettujen kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

54 §. Lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannusten sekä asumismenojen enimmäismäärien tarkistaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannusten sekä 9 §:n 5 momentissa tarkoitettujen yhteismajoituksessa asuvan henkilön keskimääräisten asumismenojen tarkistamisesta. Valtioneuvoston asetuksella tarkistettaisiin vuosittain, että edellä mainitut asumismenot vastaavat enintään asumismenojen muutosta.

Pykälän 2 momentin mukaan asumismenojen enimmäismäärät tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksillä. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella tarkistetaan vuosittain, kansaneläkeindeksillä korotetut määrät vastaavat asumismenojen muutosta.

Pykälä vastaa asiallisesti osittain eläkkeensaajien asumistukilain 13 §:n 1 ja 2 momenttia.

55 §. Rahamäärien pyöristäminen. Pykälässä säädettäisiin maksettavan asumistuen, asumismenojen ja niiden enimmäismäärien

sekä tulo- ja omaisuuserien, asumistuen perusomavastuun ja vähimmäismäärän pyöristämisestä. Säännös vastaa asiallisesti eläkkeensaajien asumistukilain 13 §:n 3 momenttia

56 §. Ulosmittaus- ja siirtokiello. Pykälässä säädettäisiin tämän lain mukaisen etuuden ulosmittaus- ja siirtokiellosta. Säännös vastaa eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n viittaussäännöksen perusteella vuoden 1956 kansaneläkelain 79 §:n 1 ja 4 momenttia.

57 §. Rahoitus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että asumistuista Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kulut korvattaisiin valtion varoista. Pykälän 2 momentin mukaan valtion olisi maksettava Kansaneläkelaitokselle kuukausittain valtionosuuden ennakkoa. Asiasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Lain toimeenpanosta aiheutuvat toimintakulut korvataan kansaneläkerahastosta pykälän 3 momentin mukaan. Säännös vastaa asiallisesti osittain vuoden 1978 eläkkeensaajien asumistukilain 11 §:n 1 momenttia.

7 luku **Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset**

58 §. Soveltamissäännös. Muualla lainsäädännössä on viittauksia eläkkeensaajien asumistukilakiin. Tämän vuoksi pykälään ehdotetaan otettavaksi yleinen viittaussäännöksiä koskeva soveltamissäännös. Sen mukaan jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä viitataan eläkkeensaajien asumistukilakiin tai sen nojalla maksettavaan asumistukeen, viittauksen katsotaan tarkoittavan tämän lain mukaisia säännöksiä ja asumistukea.

59 §. Voimaantulo. Pykälässä säädettäisiin, että eläkkeensaajan asumistukilaki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Samalla ehdotetaan kumottavaksi vuoden 1978 eläkkeensaajien asumistukilaki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voitaisiin kuitenkin ryhtyä jo ennen tämän lain voimaantuloa.

60 §. Siirtymäsäännökset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että maksussa olevan asumistuen maksamista jatkettaisiin eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain voi-

maan tullessa entisin perustein niin kauan, kun asumistuki tarkistettaisiin tämän lain 17 §:n perusteella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että vuositulon vähennyksenä olevat eläkkeensaajien asumistukilain muuttamisesta annetun lain (473/1991) voimaantulosäännöksen 2 momentin perusteella suojatut asuntolainojen korot sekä kulutusluottojen korot poistetaan asteittain siten, että korkotulojen vaikutus vuositulojen vähennyksenä poistuisi viidessä vuodessa 1 päivästä tammikuuta 2008 alkaen. Poistaminen toteutettaisiin vuosittain siten, että 31 päivänä joulukuuta 2007 maksussa olevan eläkkeensaajien asumistuen vähennyksenä olevien velkojen korkojen määrää vähennetään 20 prosentilla kunkin vuoden alussa kuitenkin vähintään 250 eurolla. Vuoden 1991 lainmuutoksessa suojattujen velkojen korkojen oli tarkoitus hallituksen esityksen (205/1990) mukaan poistua viidessä vuodessa lainmuutoksen voimaantulosta 1 päivänä syyskuuta 1991 lukien. Suojatut asuntolainojen korot on otettu huomioon sekä vuositulon vähennyksen että asumiskustannuksina, joten korkojen suojaaminen aiheuttaa nykyisin ylikompensaatiota eläkkeensaajien asumistuensaajille.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, että hakijan asumismenojen enimmäismäärää korotetaan ennen lainvoimaantuloa 16 vuotta täyttäneen mutta alle 18-vuotiaan lapsen osalta tämän lain 10 §:n mukaisesti vasta lain voimaantulon jälkeen tehtävässä 17 §:n mukaisessa tarkistuksessa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että jos hakemus olisi tullut vireille ennen eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain voimaantuloa, asumistukea ei ilman erityistä syytä myönnettäisi pidemmältä kuin vuoden ajalta takautuvasti.

1.5. Rintamasotilaseläkelaki

9 a §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että eri momenteissa olevat viittaukset vuoden 1956 kansaneläkelakiin muutetaan viittaukseksi ehdotettuun kansaneläkelakiin. Lisäksi pykälän 4 momentista on sotilasvammalain mukaisen elinkoron etuoikeuttamisen vuoksi poistettu tarpeettomana maininta siitä, että ylimääräinen rintamalisä laske-

taan sellaisen kansaneläkkeen perusteella, jossa ei ole otettu huomioon sotilasvammalain mukaista elinkorkoa.

9 b §. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana säännökset ylimääräisen rintamalisän tarkistamisesta ja lakkauttamisesta sotilasvammalain mukaisen elinkoron vuoksi.

17 §. Pykälää muutettaisiin siten, että viittaukset vuoden 1956 kansaneläkelakiin muutettaisiin viittauksiksi ehdotettuun kansaneläkelakiin.

1.6. Laki ulkomaille maksettavasta rintamalisästä

2 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi kansalaisuutta koskevat maininnat ja muutettavaksi siten, että viittaukset vuoden 1956 kansaneläkelain muutettaisiin viittauksiksi ehdotettuun kansaneläkelakiin.

10 §. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin viittausten osalta 2 §:ää vastaavat muutokset.

1.7. Laki eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta

2 §. *Eläketuen saajan oikeus vanhuuseläkkeeseen.* Pykälän 1 momentissa oleva viittaus vuoden 1956 kansaneläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi ehdotettuun uuteen kansaneläkelakiin.

3 §. *Suhde muihin etuuksiin.* Työttömyyseläkettä ja yksilöllistä varhaiseläkettä koskevat säännökset on ehdotettu siirrettäviksi kansaneläkelain voimaanpanosta annettavaan lakiin. Työeläkelainsäädäntöön on tehty vastaavia muutoksia. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaavilta osin.

Eläketukea saavan oikeudesta eläkkeensaajan asumistukeen ehdotetaan säädettäväksi eläkkeensaajan asumistuesta annettavan lain 8 §:ssä. Tämän vuoksi pykälän 3 momentti, jossa on sisällöltään vastaava säännös, ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Samalla pykälän 4 ja 5 momentti siirtyisivät 3 ja 4 momentiksi.

Lapsikorotuksesta ehdotetaan säädettäväksi uuden kansaneläkelain 51 §:ssä. Pykälän 3 momentin viittaus ehdotetaan muutettavaksi

viittaukseksi kyseiseen pykälään.

Perhe-eläkettä koskevat säännökset sisältyvät nykyään perhe-eläkelakiin (38/1969). Perhe-eläkettä koskevat säännökset on ehdotettu siirrettäviksi perhe-eläkelaista uuteen kansaneläkelakiin. Pykälän 4 momenttiin on tehty tästä johtuvat muutokset.

6 §. Kansaneläkeosuuden määrä. Pykälä ehdotetaan kirjoitettavaksi kokonaan uudelleen siten, että 1 ja 2 momentin säännökset otettaisiin 1 momenttiin, 3 ja 4 momentin säännökset 2 ja 3 momenttiin sekä 6 momentin säännökset sellaisenaan 4 momenttiin. Pykälän 5 momentti kumottaisiin kuntaryhmittymisen poistumisen vuoksi.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin täysimääräisen kansaneläkeosuuden määrästä yksinäisen henkilön osalta ja avioliitossa olevan osalta. Pykälästä poistettaisiin kuntaryhmien vaikutus kansaneläkeosuuden määrään.

Kansaneläkkeeseen vaikuttavista eläketuloista ehdotetaan säädettäväksi uuden kansaneläkelain 22 §:ssä. Niistä eläketuloista, jotka vaikuttaisivat eläketuen kansaneläkeosuuteen, säädettäisiin uuden kansaneläkelain 22 §:n 1 ja 2 momenteissa. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus vuoden 1956 kansaneläkelain 26 §:n 4 momenttiin, jossa säädetään vuositulona huomioon otettujen tulojen tarkistamisesta henkilön siirtyessä leskeneläkkeeltä kansaneläkkeelle. Muutos johtuu annettavaan uuteen kansaneläkelakiin ehdotetusta muutoksesta.

Suomessa asutun ajan vaikutuksesta kansaneläkkeen määrään ehdotetaan säädettäväksi uuden kansaneläkelain 21 §:ssä. Eläketuen kansaneläkeosuuden määrään vaikuttavasta ajasta säädetään mainitun pykälän 1 – 4 momentissa. Tästä johtuvat muutokset ehdotetaan tehtäväksi pykälän 3 momenttiin.

Pykälän 4 momentissa oleva pienin maksettava määrä alennettaisiin 10,76 eurosta 5,38 euroon kuukaudessa.

8 §. Eläketuki laitoshoidon ja vankeusrangaistuksen aikana. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi muutokset viittauksiksi annettavan uuden kansaneläkelain niihin säännöksiin, joissa säädetään eläketuen maksamisesta laitoshoidon ja vankeusrangaistuksen ajalta. Lisäksi pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi.

9 §. Ilmoitusvelvollisuus. Pykälään ehdote-

taan lisättäväksi velvollisuus ilmoittaa avoliittoon menemisestä ja avoliiton päättymisestä vastaavasti kuin kansaneläkelaisissa. Pykälästä on poistettu maininta asuinkunnan muuttumisesta johtuvasta ilmoitusvelvollisuudesta.

12 §. Eläketuen maksaminen. Pykälässä oleva viittaus vuoden 1956 kansaneläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi ehdotetun uuden kansaneläkelain 64 §:n 1 momenttiin, jossa säädetään eläkkeen maksamisesta.

13 §. Eläketuen väliaikainen maksaminen. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin mahdollisuudesta myöntää eläketuki väliaikaisena silloin, kun hakijan muussa sosiaaliturva-asetusta soveltavassa maassa karttuneiden vakuutusaikojen selvittely on kesken.

14 §. Eläketuen saajan oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen. Pykälän 1 momentissa oleva viittaus vuoden 1956 kansaneläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi ehdotetun uuden kansaneläkelain 12 §:ään.

16 §. Eläketuen tarkistaminen. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta eläketuen kansaneläkeosuuden tarkistamisesta silloin, kun eläketuen saaja menee avoliittoon tai avoliitto päättyy. Vuoden 1956 kansaneläkelain 32 a §:n 2 momentissa säädetään kansaneläkkeen tarkistamisesta vuosituloissa tapahtuneen muutoksen vuoksi. Menettelystä on tarkoitus luopua kansaneläkkeen osalta, joten maininta siitä ehdotetaan poistettavaksi momentista.

18 §. Eläketuen maksaminen kunnan toimielimelle. Pykälässä säädetään eläketuen maksamisesta kunnan toimielimelle käytettäväksi tuensaajan ja hänen puolisonsa ja alle 16-vuotiaiden lastensa elatukseen. Tuen maksaminen kunnan toimielimelle ei enää edellyttäisi etuudensaajan suostumusta. Ehdotetut muutokset vastaavat annettavaan kansaneläkelakiin tehtäväksi ehdotettuja muutoksia.

Laissa ei ole tällä hetkellä säännöstä siitä, kuka voi tehdä esityksen eläketuen maksamisesta kunnan toimielimelle. Uudessa 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että esityksen eläketuen maksamisesta kunnan toimielimelle voisi tehdä tuensaaja, hänen avio- tai avopuolionsa, muu omaisensa tai henki-

lö, joka hänestä pääasiallisesti huolehtii taikka kunnan asianomainen toimielin. Muutos ehdotus vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 44 §:n 2 momenttia ja ehdotetun uuden kansaneläkelain 67 §:n 2 momenttia.

20 §. Ulosmittauskielto. Pykälässä oleva viittaus vuoden 1956 kansaneläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi annettavan uuden kansaneläkelain 93 §:ään, jossa ehdotetaan säädettäväksi ulosottoviranomaiselle annettavista tiedoista.

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännöksen 2 momentissa säädettäisiin, että Kansaneläkelaitos muuttaisi vuoden 2007 lopussa toisen kuntaryhmän mukaan maksussa olevan eläketuen kansaneläkeosuuden 1 päivästä tammikuuta 2008 tämän lain mukaan maksettavaksi kansaneläkeosuudeksi. Muutoin lain voimaantullessa maksussa olevien eläketukien maksamista jatkettaisiin entisiin perustein siihen saakka kunnes kansaneläkeosuutta tarkistetaan tai eläketuki lakkaa

Voimaantulosäännöksen 3 momentin mukaan 6 §:ssä säädetyt rahamäärät vastaavat vuoden 2001 tammikuussa maksettavina oleiden kansaneläkkeiden indeksitasoa.

1.8. Laki maahanmuuttajan erityistuesta

2 §. Määritelmät. Maahanmuuttajan erityistuesta annettua lakia sovellettaessa maahanmuuttajalla tarkoitetaan sellaista Suomeen muuttanutta 16 vuotta täyttäneitä henkilöä, jolla ei ole oikeutta asumisaikaan suhteuttamattomaan kansaneläkkeeseen. Täysimääräiseen kansaneläkkeeseen oikeuttavasta asumisajasta on säädetty vuoden 1956 kansaneläkelain 25 b §:ssä.

Ehdotetussa uudessa kansaneläkelaiissa Suomessa asutun ajan vaikutuksesta kansaneläkkeen määrään säädettäisiin lain 21 §:ssä. Uudistuksen myötä täysimääräiseen kansaneläkkeeseen olisi oikeutettu henkilö, joka on asunut Suomessa vähintään 80 prosenttia 16 vuoden iän täyttämisen ja eläkkeen alkamisen tai 65 vuoden iän täyttämisen välisestä ajasta. Maahanmuuttajan erityistukilain 2 §:n 1 kohdan viittaus ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi uuden kansaneläkelain 21 §:ään.

4 §. Erityistuen myöntämisedellytykset. Asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annettua lakia muutet-

tiin vuoden 2005 alusta voimaan tulleella lailla (635/2004) siten, että myös maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain soveltamisala määräytyy soveltamisalain mukaan. Lainsäädännön selkeyttämiseksi maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain 4 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan erityistuen hakijan Suomessa asuminen ratkaistaisiin soveltamisalain 3, 3 a ja 4 §:n perusteella. Ehdotettu muutos vastaa Kansaneläkelaitoksen nykyistä käytäntöä.

6 §. Erityistuen määrä. Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi maininnat kuntaryhmistä. Pykälän 2 ja 3 momentti ehdotetaan yhdistettäväksi 2 momentiksi ja 4 sekä 5 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Täysimääräisen erityistuen määrät ilmoitettaisiin kuukausimääräisenä ja ne vastaisivat vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasoa ensimmäisessä kuntaryhmässä. Määrissä on otettu huomioon 1 päivänä syyskuuta 2006 tehtävä viiden euron tasokorotus.

7 §. Huomioon otettavat tulot (vuositulo). Nykyisin myös omaisuus otetaan huomioon maahanmuuttajan erityistukea määrättäessä pykälän 3 momentin mukaan. Omaisuuden merkitys maahanmuuttajan erityistukeen vaikuttavana tulona on käytännössä vähäinen. Tästä syystä omaisuuden huomioon ottamisesta ehdotetaan luovuttavaksi. Omaisuuden vaikutuksen poistumisen johdosta 7 §:n otsikosta ehdotetaan poistettavaksi sanat ”ja omaisuus” ja pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

Pykälän 2 momentissa säädetään erityistukea myönnettäessä tuloista, joita ei oteta huomioon erityistukea laskettaessa (etuoikeutetut tulot). Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että etuoikeutettujen tulojen luetteloon, kohdaksi 9, lisättäisiin sotilasvammalain mukainen elinkorko. Nykyisin Kelan ohjeistukseen perustuva vakiintunut käytäntö on ollut, että erityistukea määrättäessä sotilasvammalain mukaisesta elinkorosta on otettu tulona huomioon vain omaiskorotus. Lainmuutoksella elinkorko ehdotetaan säädettäväksi kokonaan etuoikeutetuksi tuloksi vastaavasti kuin kansaneläkkeen osalta on ehdotettu. Lisäksi ehdotetaan, että myös momentissa lueteltuja Suomesta maksettavia etuuksia vastaavat ulkomailta maksettavat etuudet olisivat etuoikeutettuja. Kyseiset

etuudet mainittaisiin momentin kohdassa 11. Tällaisia etuuksia ovat mm. ulkomailta maksettavat lapsikorotukset ja vammaisetuudet. Kohtiin 4 ja 7 sisältyvät viittaukset vuoden 1956 kansaneläkelakiin ehdotetaan muutettaviksi viittauksiksi uuteen kansaneläkelakiin ja vammaisetuuksista annettavaan lakiin, sekä 5 kohdan viittaus työntekijäin eläkelakiin viittaukseksi vuoden 2007 alusta voimaan tulevaan työntekijän eläkelakiin. Lisäksi viime mainitusta viittauksesta ehdotetaan poistettavaksi sanat eläkesääntö ja eläkeohjesääntö, koska työntekijän eläkelain 3 §:ssä myös eläkesäännöt on sisällytetty käsitteeseen työeläkelaki. Ehdotettujen muutosten johdosta nykyinen 2 momentin 9 kohta siirtyisi 10 kohdaksi.

9 §. Erityistuen vähimmäismäärä ja pyöritys. Pykälän 1 momentissa on mainittu erityistuen pienin maksettava määrä. Määrä ehdotetaan muutettavaksi 10,76 eurosta 5,38 euroksi. Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettaviksi sanat ”omaisuus- ja”, koska hakijan ja hänen puolisonsa varallisuutta ei enää otettaisi tukea myönnettäessä huomioon.

14 §. Erityistuen dkaminen eräissä tilanteissa. Pykälän 1 momentin vanhentuneet viittaukset vuoden 1963 sairausvakuutuslakiin ehdotetaan muutettavaksi. Uusi sairausvakuutuslaki (1224/2004) on tullut voimaan 1 tammikuuta 2005.

Jos maahanmuuttajalla on oikeus työeläkelakien ja kansaneläkelain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen, niiden maksaminen voi alkaa samasta ajankohdasta. Erityistuki työkyvyttömyyden perusteella edellyttää yleensä sairauspäivärahan enimmäisajan täyttymistä. Jotta erityistuki voidaan myöntää ilman sairauspäivärahaedellytystä, pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan työkyvyttömyyden perusteella myönnettävä erityistuki voisi alkaa samaan aikaan työeläkelakien ja kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen kanssa. Erityistuki työkyvyttömyyden perusteella voitaisiin myöntää myös työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta henkilölle, joka on täyttänyt 63 vuotta ja jolle on myönnetty työeläkelakien mukainen vanhuuseläke ja kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke. Erityistuki voitaisiin kui-

tenkin edellä mainituissa tapauksissa myöntää aikaisintaan sen kuukauden alusta, jolloin henkilö on hakenut erityistukea.

18 §. Ilmoitusvelvollisuus. Pykälässä säädetään maahanmuuttajan erityistuen saajan ilmoitusvelvollisuudesta. Omaisuuden vaikutuksen poistumisen ja kuntakalleusluokituksesta luopumisen johdosta pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettaviksi velvollisuus ilmoittaa omaisuudessa tapahtuneista muutoksista ja asuinkunnan muuttumisesta.

19 §. Erityistuen tarkistaminen. Pykälässä säädetään erityistuen tarkistamisesta. Pykälän 2 momentin 2 kohdan viittaus perheläkelakiin muutettaisiin viittaukseksi uuteen kansaneläkelakiin. Kuntakalleusluokituksesta luopumisen johdosta ehdotetaan poistettavaksi pykälän 2 momentin 4 kohta, jossa säädetään erityistuen tarkistamisesta erityistuen saajan muuttaessa eri kalleusryhmään kuuluvaan kuntaan.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että jos erityistuen määrään vaikuttava tulojen tai perhesuhteiden muutos on tapahtunut kuukauden ensimmäisenä päivänä, tarkistettaisiin myös erityistuki sen kuukauden alusta. Esimerkiksi kun henkilön eläketulot muuttuvat kuukauden ensimmäisestä päivästä lukien, on myös erityistuki tarkoituksenmukaista tarkistaa samasta ajankohdasta lukien. Jos muutos tapahtuu muuna kuin kuukauden ensimmäisenä päivänä, tarkistettaisiin erityistuki muutosta seuraavan kuukauden alusta. Momentti vastaa Kansaneläkelaitoksen nykyistä käytäntöä.

21 §. Erityistuki laitoshoidon aikana. Pykälässä säädetään erityistuen maksamisesta laitoshoidon aikana. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettaviksi kuntaryhmää koskevat viittaukset. Lisäksi 1 momentin viittaus vuoden 1956 kansaneläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi uuteen kansaneläkelakiin sisältyvään laitoshoidon määritelmään. Pykälässä mainitut erityistuen rahamäärät vastaavat vuoden 2001 kansaneläkeindeksin tasoa. Määrissä on otettu huomioon 1 päivänä maaliskuuta 2005 tehty ja 1 päivänä syyskuuta 2006 tehtävä tasokorotus sekä kuntakalleusluokituksen poistuminen.

Pykälän 2 momentin sanamuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi uutta kansaneläkelakia vastaavasti. Erityistukea maksettaisiin alen-

tamattomana eläkkeensaajan asumistukea saavalle henkilölle sen kuukauden loppuun, jona julkinen laitoshoido on kestänyt yhdeksän kuukautta. Lisäksi 2 momentin viittaus eläkkeensaajien asumistukilakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi uuteen eläkkeensaajan asumistuesta annettavaan lakiin.

Ehdotetun 3 momentin mukaan erityistukea alettaisiin maksaa alentamattomana laitoshoidon päättymistä seuraavan kuukauden alusta, jos laitoshoido päättyy kuukauden 16 päivänä tai sen jälkeen. Jos laitoshoido päättyy kuukauden 1 ja 15 päivän välisenä aikana, alettaisiin keskeytettyä erityistukea maksaa alentamattomana laitoshoidon päättymiskuukauden alusta. Säännösehdotus vastaa nykyistä käytäntöä ja ehdotetun uuden kansaneläkelain vastaavaa säännöstä.

22 §. Erityistuki vankeusrangaistuksen aikana. Vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annettu laki on kumottu lailla 786/2005, joka tulee voimaan 1.10.2006. Tämän myötä muun muassa pakkolaitosrangaistukset poistuvat. Tämän johdosta pykälän otsikko ja sen ensimmäisen virkkeen teksti ehdotetaan ajantasaistettavaksi.

Ehdotetun 2 momentin mukaan keskeytettyä erityistukea aletaan uudelleen maksaa vapautumista seuraavan kuukauden alusta. Jos henkilö vapautuu kuukauden 1 päivänä, erityistuki maksettaisiin kuitenkin sen kuukauden alusta. Säännös vastaa nykyistä käytäntöä. Rikoslain 2 c luvun 8 §:ssä tarkoitettuun valvottuun koevapauteen pääseminen rinnastettaisiin vapautumiseen.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että erityistukea ei voitaisi enää maksaa vankeusrangaistuksen ajalta etuudensaajan työkyvyttömillä 16 vuotta täyttäneille lapsille. Vastaava muutos on ehdotettu tehtäväksi kansaneläkelakiin.

23 §. Erityistuen maksaminen kunnan toimielimelle. Pykälässä säädetään erityistuen maksamisesta kunnan toimielimelle käytettäväksi tuensaajan ja hänen puolisonsa ja alle 16-vuotiaiden lastensa elatukseen. Erityistuen maksaminen kunnan toimielimelle ei enää edellyttäisi etuudensaajan suostumusta. Ehdotetut muutokset vastaavat kansaneläkelakiin tehtäväksi ehdotettuja muutoksia.

Laissa ei ole tällä hetkellä määritelty kuka voi tehdä esityksen maahanmuuttajan erityis-

tuen maksamisesta kunnan toimielimelle. Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 2 momentti, jonka mukaan esityksen erityistuen maksamisesta kunnan toimielimelle voi tehdä tuensaaja, hänen aviopuolionsa, muu omainsensa tai henkilö, joka hänestä pääasiallisesti huolehtii taikka kunnan asianomainen toimielin. Muutosehdotus vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 44 §:n 2 momenttia ja ehdotetun uuden kansaneläkelain 67 §:n 2 momenttia.

26 §. Erityistuen alentaminen. Pykälässä säädetään erityistuen alentamisesta taloudellisen aseman heikentämisen vuoksi. Omaisuuden vaikutuksen poistumisen vuoksi pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että omaisuuden lahjoittaminen ei voisi enää johtaa erityistuen alentamiseen. Tuen alentamisen syynä voisi olla, että henkilö on luopunut tulostaan tai muulla tavalla heikentänyt taloudellista asemaansa taikka ryhtynyt muuhun toimenpiteeseen ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että erityistukea myönnettäisiin virheellisin perustein. Kuten nykyisinkin tuen epääminen tai alentaminen voisi kestää enintään kolmen vuoden ajan.

31 §. Päätöksen oikaiseminen. Pykälässä oleva viittaus vuoden 1956 kansaneläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi ehdotettuun uuteen kansaneläkelakiin.

32 §. Takaisinperintä. Pykälän 3 momentin viittaus perhe-eläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi ehdotettuun uuteen kansaneläkelakiin.

33 §. Tietojensaantioikeus. Koska tuen hakijan omaisuutta ei enää otettaisi huomioon tukea myönnettäessä, ehdotetaan pykälän 2 momentista poistettavaksi maininta Kansaneläkelaitoksen ja lain mukaisen muutoksenhakuvelimen oikeudesta saada tietoja rahaliitokselta koskien kuolinpesää, jossa etuuden hakija tai saaja tai hänen puolionsa on osakkaana.

Pykälän 5 momentissa oleva viittaus vuoden 1956 kansaneläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi ehdotetun uuden kansaneläkelain vastaaviin tietojen saamista ja luovuttamista koskeviin säännöksiin. Vastavasti kuin työkyvyttömyyseläkkeessä olisi Kansaneläkelaitoksella oikeus luovuttaa erityistuen hakijan tai saajan terveydentilaa, sairautta, hoitotoimenpiteitä, ammattia, työ-

olosuhteita ja työn laatua koskevia tietoja lääkärille tai terveydenhuollon toimintayksikölle tai tutkimuslaitokselle silloin, kun henkilö on 11 §:n 2 momentin nojalla velvoitettu käymään työkyvyttömyyden selvittämistä varten lääketieteellisissä tutkimuksissa.

36 §. Ulosmittaus. Pykälän 3 momentissa oleva viittaus vuoden 1956 kansaneläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi ehdotettuun uuteen kansaneläkelakiin.

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännöksen 2 ja 3 momentin mukaan Kansaneläkelaitos muuttaisi 1 päivänä tammikuuta 2008 maksussa olevan erityistuen tämän lain mukaiseksi siten, että sotilasvammalain mukaista elinkorkoa eikä omaisuudesta laskettua tuloa enää oteta tulona huomioon erityistukea määrättäessä. Muutoin Kansaneläkelaitos muuttaisi vuoden 2007 lopussa toisen kuntaryhmän mukaan maksussa olevan erityistuen 1 päivästä tammikuuta 2008 tämän lain mukaan maksettavaksi erityistueksi.

Erityistuen maksamista jatketaan muutoin entisin perustein siihen saakka kunnes se lakkaa tai sitä tarkistetaan. Tästä säädettäisiin voimaantulosäännöksen 4 momentissa.

Voimaantulosäännöksen 5 momentin mukaan Kansaneläkelaitos tekee 2 ja 3 momentissa tarkoitetut muutokset viran puolesta. Muutoksesta ei anneta päätöstä muutoin kuin erityistuen saajan pyynnöstä.

Voimaantulosäännöksen 6 momentissa säädettäisiin laissa säädettyjen rahamäärien sitomisesta kansaneläkeindeksiin. Lain 6, 19 ja 21 §:ssä säädetyt rahamäärät vastaavat vuoden 2001 tammikuussa maksettavina oleiden kansaneläkkeiden indeksitasoa.

1.9. Työttömyysturvalaki

9 luku Työmarkkinatuen määrä ja kesto

3 §. Tarveharkinnassa huomioon otettavat tulot. Metsätalouden tulona otettaisiin kaikissa tilanteissa huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 7 §:n 2 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla. Nykyistä käytäntöä vastaavasti puun myyntituloa ei oteta tulona huomioon.

1.10. Sotilasavustuslaki

3 §. Sotilasavustus. Pykälän 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että asevelvollisuutta tai siviilipalvelusta suorittavan tai hänen perheensä varoja ei enää luettaisi tuloksi sotilasavustuksessa.

Pykälän 2 kohdan säännös asumismenojen kohtuullistamisesta on osoittautunut soveltamisen kannalta ongelmalliseksi. Kohtuullisen asumistason määrittely aiheuttaa vaikeuksia asumisavustuksia ratkaistaessa. Epäselvää on myöskin, tulisiko kohtuullistamisen kohdistua asunnon kokoon ja sitä kautta asumismenoihin, vai ainoastaan asumismenoihin. Kohtuullistamisen seurauksena asevelvollinen saattaa joutua luopumaan asunnostaan. Käytännössä kohtuullistamista tehdään erittäin vähän.

Asumismenojen arvioimista ehdotetaan muutettavaksi siten, että 3 §:n 2 kohdasta poistettaisiin määräys enintään kohtuullista asumistasoa vastaavien asumismenojen korvaamisesta. Jos asevelvollinen osoittaa huolehtineensa asumismenoistaan riittävän pitkän ajan jo ennen palvelukseen astumistaan, asumismenot tulisi ottaa huomioon todellisen määräisinä. Vuokrilla keinottelu estettäisiin säännöksellä vuokramenojen korvaamisesta enintään paikkakunnan käyvän vuokratason mukaisina.

8 §. Perusavustus. Pykälän 2 momentista poistettaisiin sana ”paikkakunnalla”, koska sillä ei kuntaryhmien poistamisen jälkeen ole enää merkitystä. Samalla perusteella kumottaisiin pykälän 3 momentti, jossa perusavustuksen suuruus on määritelty kuntaryhmän perusteella. Pykälän nykyinen 4 momentti siirtyisi 3 momentiksi.

9 §. Asumisavustus. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi sanat ”enintään kohtuullista asumistasoa vastaavat” samoin perustein kuin on todettu 3 §:n 2 kohtaan ehdotettavien muutosten osalta.

Asumismenot otettaisiin lähtökohtaisesti huomioon todellisuudessa maksettavien menojen mukaisina. Tämän vuoksi 2 momentin viimeinen virke, jossa on valtuutus Kansaneläkelaitoksen oikeudesta antaa tarkempia määräyksiä asumismenojen huomioon ottamisesta, ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana. Lisäksi ehdotetaan poistettavaksi viit-

taukset aravalakiin (1189/1993) ja asuntotuotantolakiin (247/1966). Asuntotuotantolaki on kumottu 1.1.1994 ja aravalain mukaisten henkilökohtaisten lainojen myöntäminen päättyi 31.12.1996, joten asevelvollisuuttaan suorittavilla henkilöillä ei enää ole kyseisten lakien mukaisia lainoja.

11 §. Huomioon otettavat tulot. Pykälän nykyistä otsikkoa ”Huomioon otettavat tulot ja varat” ehdotetaan muutettavaksi siten, että otsikosta poistetaan sanat ”ja varat”. Minikäänlaisia varoja tai omaisuutta ei ehdotuksen mukaan luettaisi asevelvollisen ja hänen perheensä tuloiksi. Tämän mukaisesti myös pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

Pykälän 1 momentin 2 b kohdan viittaus kuntoutusrahalakiin (611/1991) ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi mainitun lain kumonneeseen, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettuun lakiin.

Asevelvollisten mahdollisesti saamat korko- ja osinkotulot ovat yleensä pieniä, eivätkä välttämättä edes kohdistu palvelusaikaan. Tämän vuoksi ehdotetaan, että omaisuudesta saatavat tuotot eivät vaikuttaisi sotilasavustuksen määrään ja myöntämiseen eikä niitä tarvitsisi selvittää. Tämä helpottaisi ja nopeuttaisi avustushakemusten käsittelyä. Omaisuudesta saatava tuotto ehdotetaan lisättäväksi pykälän 2 momentin ns. etuoikeutettujen tulojen luetteloon kohdaksi 10.

Viittaukset kansaneläkelakiin ja vammaistukilakiin muutettaisiin viittauksiksi uuteen vammaisetuuksista annettavaan lakiin. Tämän johdosta pykälän 1 momentin kohdat 7–10 siirtyisivät kohdiksi 6–9.

12 §. Avustuksen määrääminen. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi käytävissä olevan varallisuuden vaikutus maksettavan sotilasavustuksen määrään 11 §:ään ehdotettuja muutoksia vastaavasti. Sotilasavustus määrättäisiin korvattavien menojen ja käytävissä olevien tulojen erotuksena.

14 §. Maksamisaika. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vapaaehtoisia harjoituksia koskeva lisäys. Muutos selkeyttäisi lakia, kun lainkohdassa säädettäisiin kattavasti kaikista tilanteista, joissa asevelvollinen on asevelvollisuuslain (452/1950) tai siviilipalveluslain (1723/1991) mukaisessa palveluk-

sessä.

Vapaaehtoisella harjoituksella ei tässä yhteydessä tarkoitettaisi esimerkiksi jonkin maanpuolustusjärjestön harjoitusta, jonka järjestämisessä puolustusvoimat ei ole mukana.

16 §. Avustuksen maksaminen ja avustuserän menettäminen. Pykälän otsikkoon ehdotetaan tehtäväksi kielellinen korjaus ja 1 momenttiin 14 §:n 1 momenttiin tehtäväksi ehdotettua muutosta vastaava, vapaaehtoista harjoitusta puolustusvoimissa koskeva lisäys.

17 §. Maksaminen erityistapauksissa. Pykälän 1 momentin 1 kohta ”kärsimässä vapausrangaistusta” muutettaisiin kuuluvaksi ”suorittamassa ehdotonta vankeusrangaistusta”. Vapausrangaistuksen kärsiminen on vanhanaikainen ilmaisu, joka on jäänyt pois käytöstä. Momentin 2 kohdan sanamuotoon tehdään tekninen korjaus.

22 a §. Tietojensaantioikeus. Tietojen saantia rahalaitoksilta koskevat säännökset on aikanaan otettu niihin lakeihin, joissa tarkoitettujen etuuksien myöntämiseen vaikuttaa etuuden hakijan tai saajan omaisuus. Säännökset ovat olleet tarpeen talletusten ja niistä saatujen korkotulojen selvittämiseksi. Koska tuen hakijan omaisuutta ja sen tuottoa ei enää otettaisi sotilasavustusta myönnettäessä huomioon, ehdotetaan tietojen saantia rahalaitoksilta koskeva 22 a §:n 2 momentti kumottavaksi.

Vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annettu laki on kumottu lailla 786/2005, joka tulee voimaan 1.10.2006. Tämän myötä muun muassa pakkolaitosrangaistukset poistuvat. Tämän johdosta pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetussa laissa tarkoitetuista pakkolaitoksista.

Edellä tarkoitettujen muutosten johdosta pykälän nykyinen 3 momentti siirtyisi 2 momentiksi.

27 §. Menettely poikkeusoloissa. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Valmiuslain 16 §:n yleissäännös antaa riittävät mahdollisuudet kaikkien etuuksien osalta myös puolustustilain (1083/1991) tarkoittamia tilanteita lievemmissä valmiuslain tarkoittamissa poikkeusoloissa säännellä etuuksista normaalioloista poikkeavalla tavalla. Valmiuslaki kattaa myös sotilasavustuksen ja sen sääntelyn poikkeusoloissa.

Voimaantulo. Lain voimaantullessa mak-
sussa olevat perusavustukset muutettaisiin
ilman eri hakemusta lain 8 §:n mukaisiksi.
Muuta lain muutoksia sovellettaisiin, kun
avustus myönnetään tai tarkistetaan 1 päivästä
tammikuuta 2008 tai sen jälkeen.

1.11. Sotilasvammalaki

6 §. Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan teh-
täväksi tekninen muutos, jolla korjataan van-
hentunut viittaus sosiaalihuoltolain 17 §:n 1
momentin 7 kohdan mukaiseen omaishoidon
tukeen viittaukseksi nykyiseen omaishoidon
tuesta annettuun lakiin (937/2005).

Laki omaishoidon tuesta tuli voimaan vuo-
den 2006 alussa. Omaishoidon tuesta an-
netulla lailla kumottiin sosiaalihuoltolain
omaishoitoa koskeneet säännökset. Lisäksi
sosiaalihuoltolain muuttamisesta annetulla
lailla (938/2005) muutettiin sosiaalihuolto-
lain 17 §:n 1 momentti siten, että 1 momentin
7 kohdasta poistettiin maininta omaishoidon
tuesta. Vuoden 2006 alusta 17 §:n 1 momen-
tin 7 kohta viittaa vammaisten henkilöiden
työllistymistä tukevaan toimintaan ja vam-
maisten henkilöiden työtoimintaan. Muutok-
sen yhteydessä ei ollut tarkoitus muuttaa soti-
lasvammalain mukaisten korvausten maksa-
misen perusteita.

14 §. Pykälän 2 momentissa mainitut huol-
toeläkkeen euromäärät ehdotetaan muutetta-
viksi vastaamaan nykyistä ensimmäistä kal-
leusluokkaa. Samalla 5 momentti kumottai-
siin tarpeettomana.

18 §. Pykälän 1 momentista poistettaisiin
nykyistä toista kalleusluokkaa koskevat
etuuksien euromäärät.

30 §. Pykälän 4 momentti ehdotetaan muu-
tettavaksi ja pykälään ehdotetaan lisättäväksi
uudet 57 momentit siten, että pykälän sisältö
vastaisi uuden kansaneläkelain 72 §:n sisäl-
töä. Pykälän 4 momentissa säädetään tilan-
teesta, jossa Valtiokonttori myöntää etuuden
saajalle huoltoeläkettä takautuvasti valituk-
sen johdosta. Kansaneläkelaitos voi periä
Valtiokonttorin takautuvasti maksaman huol-
toeläkkeen samalta ajalta liika maksetun kan-
saneläkkeen, ylimääräisen rintamalisän, les-
keneläkkeen täydennysmäärän ja eläkkeen-
saajan asumistuen korvaukseksi.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan laajen-

nettavaksi Kansaneläkelaitoksen oikeutta pe-
riä takautuvasti myönnettävä huoltoeläke
Valtiokonttorilta koskemaan kaikkia tilantei-
ta, joissa Valtiokonttori maksaa huoltoeläket-
tä takautuvasti. Kansaneläkelaitos voisi periä
Valtiokonttorin takautuvasti maksaman huol-
toeläkkeen Kansaneläkelaitokselle sen sa-
malta ajalta liikaa maksaman kansaneläk-
keen, ylimääräisen rintamalisän, leskeneläk-
keen täydennysmäärän tai eläkkeensaajan
asumistuen korvaukseksi. Nykyisen lain mu-
kaan oikeus koskee vain tilanteita, joissa
huoltoeläke on myönnetty valituksen johdos-
ta takautuvasti. Muissa tilanteissa liikasuo-
ritus on peritty eläkkeensaajalta itseltään.

Ehdotetun kansaneläkelain mukaan sotilas-
vammalain mukaista elinkorkoa siihen liittyy-
vine ikä- ja omaiskorotuksineen ei jatkossa
otettaisi tulona huomioon kansaneläkettä
määrättäessä. Tämän vuoksi takautuvasti
maksetun elinkoron perintää koskevat sään-
nökset poistettaisiin tarpeettomana.

Pykälän 6 momentin mukaan takautuvasti
maksetun huoltoeläkkeen periminen liikaa
maksetun asumistuen korvaukseksi 4 ja 5
momenteissa tarkoitetuissa tilanteissa on
mahdollista vain silloin, kun Kansaneläkelai-
tos perii huoltoeläkettä samalla liikaa makse-
tun kansaneläkkeen, ylimääräisen rintama-
lisän tai leskeneläkkeen täydennysmäärän
korvaukseksi. Pykälän 7 momentin sisältö
vastaa nykyisen lain 30 §:n 4 momentin vii-
meistä virkettä. Lisäksi ehdotetaan muutetta-
vaksi sana tapaturmavirasto sanaksi Valtio-
konttori.

43 a §. Korjattaisiin viittaus työntekijän
eläkelakiin viittaamaan uuteen työntekijän
eläkelakiin, joka tulee voimaan 1.1.2007.

1.12. Laki Kansaneläkelaitoksen kuntou- tusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuk- sista

4 §. Määritelmät. Pykälän 5 kohdan sisäl-
tämää viittaussäännöstä muutettaisiin työntekijän
eläkelain muuttamisen johdosta.

34 §. Eläkkeensaajan kuntoutusraha. Pykä-
län 1 kohta jaettaisiin lainkohdan selkeyttä-
miseksi kahtia siten, että uudessa 1 kohdassa
säädetäisiin työeläkelakien perusteella
myönnetystä työkyvyttömyys- ja työttö-
myyseläkkeestä ja uudessa 2 kohdassa kan-

saneläkelain perusteella myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä. Sukupolvenvaihdoseläkettä koskeva nykyinen 2 kohta säilyisi sisällöltään ennallaan siirtyen kohdaksi 3.

Pykälän 1 ja 2 kohdan sisältämät viittaussäännökset muutettaisiin koskemaan uutta työntekijän eläkelakia ja työntekijän eläkelain voimaanpanolakia, annettavaa yrittäjän eläkelain voimaanpanolakia sekä annettavaa uutta kansaneläkelakia ja kansaneläkelain voimaanpanolakia.

38 §. Maksaminen ilman yhteensovitusta. Pykälän 1 momentin 2 kohdan sisältämää viittaussäännöstä muutettaisiin kansaneläkelain muuttamisen johdosta.

39 §. Takautuva maksaminen. Pykälän 1 momentin sisältämää viittaussäännöstä muutettaisiin johtuen työntekijän eläkelain muuttamisesta. Lisäksi pykälästä poistettaisiin viittaus kansaneläkelain 39 §:n 7 momenttiin, koska ehdotetussa kansaneläkelain 70 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädettäisiin takautuvasti maksettavan kansaneläkkeen pidättämisestä Kansaneläkelaitokselle ajalta, jolta henkilö on saanut kuntoutusrahaa.

47 §. Maksaminen työnantajalle. Pykälän 2 momentin 2 kohdan sisältämää viittaussäännöstä muutettaisiin yrittäjien eläkelain muuttamisen johdosta.

60 §. Tietojensaantioikeus. Pykälään tehtäisiin rikoslakiin esitettyjen henkilön koevapautta koskevien säännösten edellyttämät muutokset.

67 §. Indeksitarkistus. Pykälän viittaukset työntekijän eläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi viittauksiksi työntekijän eläkelakiin.

1.13. Asumistukilaki

2 §. Pykälän 2, 3 ja 4 kohdissa olevat viittaukset eläkkeensaajien asumistukilakiin muutettaisiin viittauksiksi eläkkeensaajan asumistuesta annettavaan lakiin.

3 §. Pykälän 3 momentissa todettaisiin nykyistä käytäntöä vastaavasti, että huomioon otettavasta omaisuudesta vähennetään velat. Nykyisestä poiketen vähäisiä korko- ja osinkotuloja ei otettaisi tulona huomioon. Säännös helpottaa tulojen arviointia niissä verrattain yleisissä tilanteissa, joissa ruokakunnan jäsenillä on aivan vähäisiä korko- tai osinkotuloja. Ne otettaisiin tulona huomioon vain,

jos ruokakunnan jäsenen yhteenlasketut korko- ja osinkotulot ylittävät viisi euroa kuukaudessa. Tällöin hänen kaikki korko- ja osinkotulonsa otetaan tulona huomioon. Korkotulona pidetään esimerkiksi talletukselle ja osuuspääomalle sekä sijoitusrahaston tuotto-osuudelle maksettua korkoa. Sijoitusrahaston kasvuosuuden ja säästöhenkivakuutuksen tuotto lisätään vuosittain pääomaan eikä siitä siten katsota syntyvän sellaista korkotuloa, joka otettaisiin tulona huomioon. Ennen korkotulojen määrittämistä tehtäisiin 2000 euron käyttövaravähennys jokaisen ruokakunnan jäsenen talletuksista erikseen. Käyttövaravähennyksen osalta säännös vastaa nykyistä soveltamiskäytäntöä.

Metsätalouden tulona otettaisiin kaikissa tilanteissa huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 7 §:n 2 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla. Näin saatava vuotuinen tulo muutetaan kuukausituloksi jakamalla se luvulla 12. Nykyistä käytäntöä vastaavasti puun myyntitulo ei oteta tulona huomioon.

3 a §. Uudessa pykälässä säädettäisiin siitä, minkälainen omaisuus otetaan huomioon laskeuttaessa omaisuudesta tuloa sekä miten omaisuuden arvo määritetään. Pykälä vastaa eläkkeensaajan asumistuesta annettavaan lakiin ehdotettua 13 §:ää.

Pykälän 1 momentissa luetellaan huomioon otettavat omaisuuslajit. Kiinteistöt, elinkeinotoiminnan ja maatalouden varat, osuudet yhtymien varoista sekä metsäomaisuus otetaan huomioon vain, jos omaisuus sijaitsee Suomessa. Nykyisestä poiketen omaisuutena ei otettaisi huomioon asunto-osakkeita, muita kuin pörssiyhtiöiden, esimerkiksi perheyhtiöiden osakkeita, kulkuvälineitä eikä kotieläimiä, koska tietoja ei ole enää saatavissa verohallinnolta varallisuusverotuksen poistuttua.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin omaisuuden arvostamisesta. Arvostamisessa käytetään verohallinnolta saatavia tietoja kiinteistöjen, elinkeinotoiminnan ja maatalouden varojen, yhtymäosuuksien varojen sekä metsäomaisuuden osalta. Obligaatiot ja joukkovelkakirjat otetaan huomioon käyvän arvon mukaisina ja vakuutuslajit takaisinos-toarvoon nykyisen käytännön mukaisesti.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin nykyistä käytäntöä vastaavasti, että ennen talletusten huomioon ottamista omaisuutena vähennetään jokaisen ruokakunnan jäsenen talleuksista käyttövaroina 2000 euroa.

Omaisuutena ei otettaisi huomioon edelleenkin omassa käytössä olevaa asuntoa. Nykyisestä poiketen omaisuutena ei otettaisi huomioon osuutta jakamattomaan kuolinpesään. Kuolinpesäosuuksien huomioon ottamisesta ehdotetaan luovuttavan, koska niillä on vähäinen merkitys maksettavien asumistukien määrään ja niiden selvittäminen on sekä toimeenpanijan että tuen hakijan kannalta monimutkaista ja viivästyttää asumistukihakemusten käsittelyä. Lisäksi tuen hakijat ovat kokeneet kuolinpesäosuuden huomioon ottamisen epäoikeudenmukaiseksi varsinkin niissä tilanteissa, joissa kuolinpesän realisoiminen ei ole ollut käytännössä mahdollista.

16 a §. Säännös on uusi ja koskee asumistukien välistä regressiä. Siinä säädettäisiin takautuvan asumistuen pidättämisestä Kansaneläkelaitokselle eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea vastaavalla osin, jos asumistuki myönnetään takautuvasti ajalle, jona asumistuen saaja tai tämän ruokakuntaan kuuluva henkilö on saanut eläkkeensaajan asumistukea. Nykyinen menettely edellyttää takautuvan asumistuen maksamista tuen hakijalle, vaikka hän on jo saanut samalta ajalta eläkkeensaajan asumistukea. Aiheetta maksettu eläkkeensaajan asumistuki joudutaan perimään takaisin hallinnollisesti raskasta takaisinperintämenettelyä noudattaen. Nykyinen menettely, jossa ensin maksetaan takautuvaa asumistukea ja toisen asumistuen takaisinperintäpäätöksen tultua lainvoimaiseksi sitä peritään takaisin, on huonosti toimiva sekä tuen saajan että toimeenpanijan kannalta. Asumistukijärjestelmästä toiseen siirtymistilanteet ovat melko yleisiä ja säännös joustavoitattaisiin menettelyä huomattavasti. Vastaava säännös ehdotetaan säädettäväksi eläkkeensaajan asumistuesta annettavan lain 28 §:ään.

25 a §. Pykälästä poistettaisiin pakkolaitosta koskeva maininta ja muutettaisiin lokaan alusta 2006 voimaantulevan vankeus uudistuksen mukaisesti termi rangaistuslaitos vankilaksi.

Voimaantulo. Lakia sovellettaisiin, kun asumistuki myönnetään tai tarkistetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 tai sen jälkeen.

1.14. Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta

19 §. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta. Momenttia muutettaisiin siten, että myös luopumistukilakiin tehtäisiin muutokset, jotka mahdollistavat kuntien yleisestä kalleusluokitusjärjestelmästä luopumisen vuoden 2008 alusta lukien. Tällöin kalleusluokitusjärjestelmän piirissä olleet luopumistuet nostettaisiin samalle tasolle kuin ensimmäisessä kalleusluokassa olevat luopumistuet. Korotus tehtäisiin vain niihin 1 päivänä tammikuuta 2008 maksussa oleviin luopumistukiin, joihin sisältyy kansaneläkettä vastaavaa täydennysosaa. Täydennysosaan tehtäisiin kalleusluokitusjärjestelmästä luopumisesta johtuvat korotukset, mutta sitä ei muutoin tarkistettaisi samassa yhteydessä.

1.15. Laki maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä

16 §. Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta. Momenttia muutettaisiin siten, että myös sukupolvenvaihdoseläkelakiin tehtäisiin muutokset, jotka mahdollistavat kuntien kalleusluokitusjärjestelmästä luopumisen vuoden 2008 alusta lukien. Tällöin kalleusluokitusjärjestelmän piirissä olleet sukupolvenvaihdoseläkkeet nostettaisiin samalle tasolle kuin ensimmäisessä kalleusluokassa olevat sukupolvenvaihdoseläkkeet. Korotus tehtäisiin niihin 1 päivänä tammikuuta 2008 maksussa oleviin sukupolvenvaihdoseläkkeisiin, joihin sisältyy kansaneläkettä vastaavaa täydennysosaa.

1.16. Laki toimeentulotuesta

9 §. *Perusosan suuruus.* Kuntien kalleusluokitus ehdotetaan poistettavaksi kansaneläkelakiin tehtävillä muutoksilla, joiden on tarkoitus tulla voimaan tammikuun 1 päivänä 2008. Pykälän 1 momentin 1 kohdasta poistettaisiin viittaukset kuntaryhmiin tarpeettomina.

11 §. Huomioon otettavat tulot. Pykälän 2 momentin 4 kohdan nykyiset viittaukset kansaneläkelakiin ja vammaistukilakiin muutettaisiin viittauksiksi uuteen vammaisetuuksista annettavaan lakiin.

Kohdan 5 viittaus kuntoutusrahalakiin (611/1991) ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi mainitun lain kumonneeseen, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettuun lakiin.

1.17. Sosiaalihuoltolaki

29 e §. Pykälässä on lueteltu ne tulot, joita ei oteta huomioon määriteltäessä kotitalouden kuukausituloja palveluseteliä annettaessa. Pykälän viittaus vuoden 1956 kansaneläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi ehdotettuun uuteen kansaneläkelakiin. Kuntoutusrahalaki on kumottu 1.10.2005 voimaan tulleella, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetulla lailla, minkä mukainen muutos esitetään myös tehtäväksi. Lapsen hoitotukea ja vammaistukea koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäviksi uuteen vammaisetuuksista annettavaan lakiin, jossa etuuksien nimitykset olisivat alle 16-vuotiaan vammaistuki ja 16 vuotta täyttäneen vammaistuki. Tästä johtuva muutos ehdotetaan tehtäväksi sosiaalihuoltolain 29 e §:ään. Pykälässä mainittaisiin etuoikeutettuna tulona myös vammaisetuuksista annettavassa laissa tarkoitettu ruokavaliokorvaus, koska korvauksen saajan tulisi voida käyttää se sairautensa vuoksi välttämättömien gluteenittomien tuotteiden hankkimiseen eikä sitä näin ollen ole tarkoituksenmukaista ottaa hänen tulonaan huomioon.

40 a §. Kiireellisissä tapauksissa sosiaalipalvelujen tarve on arvioitava viipymättä. Muissa kuin kiireellisissä tapauksissa kunta on velvollinen järjestämään 80 vuotta täyttäneelle pääsyn sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun hän taikka hänen laillinen edustajansa tai omaisensa taikka muu henkilö tai viranomainen on ottanut yhteyttä sosiaalipalveluista vastaavaan kunnan viranomaiseen palvelujen saamiseksi. Vastaavasti kunnan on järjestettävä pääsy sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin vammaisetuuksista annetun lain 9 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaista

eläkettä saavan hoitotukea saavalle.

48 §. Laki muutoksenhausta hallintoasioissa (154/1950) on kumottu 1.12.1996 voimaan tulleella hallintolainkäyttölailla (586/1996). Pykälässä oleva viittaus ehdotetaan korjattavaksi tämän mukaisesti.

1.18. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

10 a §. Pykälän 3 momentissa säädetään tuloista, joita ei oteta huomioon päivähoiton maksua määrättäessä. Pykälään sisältyvät viittaukset hoitotukiin, kuntoutusetuksiin ja kansaneläkelakiin esitetään muutettaviksi siten, että viittaukset olisivat uuteen kansaneläkelakiin, vammaisetuuksista annettuun lakiin sekä vuonna 2005 uudistettuun Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettuun lakiin. Lisäksi tuloluettelossa oleva aikuiskoulutusraha esitetään korvattavaksi aikuiskoulutustuella. Ehdotetut muutokset ovat teknisiä.

1.19. Laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta

1 §. Soveltamisala. Tarkistetaan pykälässä olevat lakiviittaukset ehdotettuja uusia lakeja vastaaviksi. Myös henkilöön, joka saa eläkettä saavan hoitotukea, sovellettaisiin asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 3, 3 a ja 4 §:ää sekä mainitun lain 3 ja 4 luvun säännöksiä. Soveltamisala olisi siten yhdenmukainen kaikissa uuden vammaisetuuksista annetun lain mukaisissa vammaisetuuksissa.

1.20. Laki Kansaneläkelaitoksesta

3 a luku. Rahastot

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 a luku, jonka nimi olisi rahastot. Lukuun ehdotetaan siirrettäväksi kansaneläkelaiissa olevat säännökset eläkevastuurahastosta ja Kansaneläkelaitoksen toimihenkilöiden eläkevastuun kattamisesta.

12 a §. Kansaneläkelaitoksen rahastot. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen rahastoista, jotka olisivat kansan-

eläkerahasto, sairausvakuutusrahasto ja eläkevastuurahasto. Tarkemmat säännökset kansaneläkerahastosta olisivat edelleen kansaneläkelaisissa. Sairausvakuutusrahastosta säädettäisiin tarkemmin sairausvakuutuslaissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin rahastojen oikeudesta lainata varoja toisilleen. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 60 §:n 2 momentissa olevaa säännöstä.

12 b §. Eläkevastuurahasto. Eläkevastuurahastosta maksetaan Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkkeet. Säännös vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 59 a §:n 1 momenttia.

12 c §. Eläkevastuun kattaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkevastuun kattamiseksi kansaneläkerahastosta ja sairausvakuutusrahastosta suoritettavasta kannatusmaksusta. Kannatusmaksulla katettavan eläkevastuun vähimmäismäärä olisi 19 prosenttia ja enimmäismäärä 41 prosenttia eläkevastuun täydestä määrästä. Eläkevastuun enimmäistasoa ei saisi kannatusmaksulla ylittää muutoin kuin tilapäisesti. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 59 a §:n 3 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin eläkevastuun laskemisen perusteista. Eläkevastuuta laskettaessa noudatettaisiin soveltuvin osin eläkesäätiölain (1774/1995) 6 luvussa säädettyjä perusteita. Vakuutusvalvontavirasto antaisi tarkemmat ohjeet perusteiden laskemisesta. Säännös vastaa asiallisesti vuoden 1956 kansaneläkelain 59 a §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentissa olisi vuoden 1956 kansaneläkelain 59 a §:n 4 momenttia vastaava säännös toimintakulujen jakamisesta silloin, kun kannatusmaksun suorittamiseen käytetään kansaneläke- tai sairausvakuutusrahaston sijoitus- tai käyttöomaisuutta.

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännöksen 2 momentissa säädettäisiin määräajasta, mihin mennessä eläkevastuun 41 prosentin enimmäistaso tulisi saavuttaa. Määräaika päättyisi vuoden 2010 lopussa. Suoritus eläkevastuurahastoon voisi olla vuosittaista laskennallista suoritusta suurempi, jos se tapahtuu siirtämällä eläkevastuurahastoon sijoitus- tai käyttöomaisuutta Kansaneläkelaitoksen muista rahastoista. Säännös vastaa kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (908/1998) voimaantulosäännöksen 3 mo-

menttia.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Kansaneläkelakiehdotuksessa ehdotetaan, että valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä etuuden maksamisesta (66 §) ja valtion ennakoiden ja lopullisten rahoitusosuuksien suorittamisesta (104 §). Lisäksi on tarkoitus säätää sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tarkemmin laitoshoidosta sekä kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenettelystä ja siihen liittyvästä lausuntomenettelystä (5 §).

Vammaisuuksia koskevassa lakiehdotuksessa ehdotetaan, että valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä etuuden maksamisesta (23 §) ja valtion ennakoiden ja lopullisten rahoitusosuuksien suorittamisesta (53 §). Laitoshoidosta sekä siihen liittyvästä neuvottelu- ja lausuntomenettelystä säädettäisiin tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella (24 §).

Eläkkeensaajan asumistukea koskevassa lakiehdotuksessa olisi valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella hoitomenonormeista (9 § 4), yhteismajoituksessa asuvien henkilöiden asumismenoista (9 § 5) ja asumismenojen enimmäismäärästä (10 §) sekä niiden vuosittaisesta tarkistamisesta (54 §). Lisäksi työttömyysturvalain 9 luvun 3 §:n 1 momentin perusteella voitaisiin säätää tarkemmin työmarkkinatuen tarveharkinnassa huomioon otettavista tuloista.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Tällöin voidaan lakien täytäntöönpanolle varata riittävästi aikaa. Lakien täytäntöönpano edellyttää asetusten, ohjeiden ja päätösmallien uusimista sekä keja soveltavien viranomaisten kouluttamista. Lisäksi uudistuksen yhteydessä joudutaan tekemään täytäntöön panevien viranomaisten tietojärjestelmiin teknisiä muutoksia.

Lakien voimaantullessa maksussa olevaa eläkettä tai etuutta korotettaisiin toiseen kuntaryhmään kuuluvissa kunnissa kuntien yleisestä kalleusluokitusjärjestelmästä luopumisen johdosta. Muutoin etuuksien maksamista

jatkettaisiin lain voimaan tulleessa entisiin perusteiden etuuden seuraavaan tarkistukseen saakka, jollei etuuden määrää laskettaessa huomion otettavissa tuloissa tapahdu samalla voimaan tulevasta laista aiheutuvaa muutosta.

Kuntien kalleusluokituksesta luopumisesta aiheutuva korotus tehtäisiin viran puolesta ilman eri hakemusta. Korotuksesta ei annettaisi automaattisesti päätöstä tai muuta henkilökohtaista ilmoitusta määrän muuttumisesta. Tarkoituksena on, että Kansaneläkelaitos tiedottaisi kalleusluokituksesta luopumisesta etukäteen.

4. Suhde perustuslakiin ja sääntämisenjärjestys

Esitys on pääosin lainsäädäntötekniinen. Siinä ei kalleusluokitusjärjestelmästä luopumisen lisäksi ehdoteta voimassa olevaan lainsäädäntöön nähden sellaisia muutoksia kansaneläke-, perhe-eläke- tai vammaisetuksien taikka eläkkeensaajan asumistuen saamisedellytyksiin, joilla olisi merkitystä arvioitaessa esitystä perustuslaissa säädettyjen perusoikeuksien kannalta.

Perustuslain 6 §:ssä säädetään ihmisten yhdenvertaisuudesta. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan esimerkiksi asuinpaikan perustella. Perustuslakivaliokunta on todennut lausunnossaan (PeVL 73/2002 vp) muun muassa, että kalleusluokitusjärjestelmä on ongelmallinen perustuslain 6 §:ssä säädetyn yhdenvertaisuusperiaatteen näkökulmasta. Kun kuntaryhmitys ehdotetaan poistettavaksi, kansaneläkkeiden, leskeneläkkeiden täydennysmäärän, pitkäaikaistyöttömän eläketuen, maahanmuuttajan erityistuen, sotilasavustuksen, sotilasvammalain mukaisen huoltoeläkkeen ja täydennyskoron, luopumistuen ja sukupolvenvai-

hdoseläkkeen täydennysosan, toimeentulotuen sekä ylimääräisen rintamalisän määrään ei enää vaikuttaisi tuensaajan asuinkunta. Kaikki olisivat asuinkunnasta riippumatta oikeutettuja samantasoiseen etuuteen, jos etuuden muut myöntämisedellytykset ovat samanlaiset.

Perustuslain yhdenvertaisuutta ja omaisuuden suojaa koskevien säännösten kannalta voidaan pitää jossain määrin ongelmallisena, jos lakisääteistä asevelvollisuutta suorittava voi joutua tilanteeseen, jossa hänen on realisoitava omaisuuttaan turvatakseen oman ja perheensä toimeentulon palvelusaikana. Tämän vuoksi on perusteltua, että esityksessä luovutaan ottamasta omaisuutta huomioon tulona, kun lasketaan sotilasavustuksen määrää.

Ehdotetuissa laeissa on otettu huomioon perustuslain 80 §:ssä asetetut vaatimukset yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskevien säännösten säädöstasosta. Tämän vuoksi esimerkiksi vammaisetuksien saamisedellytyksiä koskevia säännöksiä on siirretty asetustasolta lakiin. Asetuksen antamista koskevien valtuutussäännösten sanamuodot on myös tarkennettu perustuslain edellytysten mukaisiksi. Ehdotetut lait vastaavat perustuslain edellyttämää säädöstasoa eivätkä ne sisällä perusoikeuksien rajoituksia.

Edellä esitetyillä perusteilla hallitus katsoo, että esitys voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisenjärjestyksessä. Kun esityksessä on kuitenkin kysymys perusturvaan koskevasta lainsäädännöstä, hallitus pitää suotavana, että asiasta pyydetäisiin perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Kansaneläkelaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

I OSA

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 luku

Lain tarkoitus, soveltamisala ja määritelmät

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on turvata Suomessa asuvan henkilön toimeentuloa vanhuuden ja työkyvyttömyyden ajalta sekä täällä asuvan lesken ja lapsen toimeentuloa Suomessa asuvan henkilön kuoltua.

2 §

Etuudet

Kansaneläkkeenä maksetaan vanhuuseläkettä ja työkyvyttömyyseläkettä.

Perhe-eläkkeenä maksetaan leskeneläkettä ja lapseneläkettä.

Tämän lain mukaisena etuutena maksetaan myös lapsikorotusta.

3 §

Lain toimeenpano

Tämän lain mukaiset tehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos.

4 §

Suomessa asuminen

Henkilö on Suomessa asuva, jos hän asu-

miseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) mukaan asuu Suomessa. Jos muuhun kuin Suomessa asuvaan henkilöön sovelletaan edellä mainitun lain mukaan sosiaaliturvalainsäädäntöä, myös hän on tässä laissa tarkoitettu Suomessa asuva henkilö.

5 §

Avoliitto, erillään asuminen ja laitoshoido

Tässä laissa *avoliitolla* tarkoitetaan sitä, että mies ja nainen, jotka eivät ole keskenään avioliitossa, elävät jatkuvasti yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa.

Jos aviopuolisot elävät jatkuvasti erillään julkisen laitoshoidon tai muun syyn vuoksi eikä heillä ole yhteistä taloutta, heihin ei sovelleta tämän lain säännöksiä, jotka koskevat avioliitossa olevia.

Laitoshoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä.

Laitoshoido on julkista, jos hoitoa annetaan:

1) valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa;

2) muussa laitoksessa, jossa annettavan hoidon valtio kustantaa;

3) muussa laitoshoidon toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jonka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista;

4) sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) 4 §:n 1 tai 4 momentin mukaisesti.

ti kunnan järjestämänä, tai jos tosiasiaassa on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä; taikka

5) yksityisen palvelujen tuottajan toimintayksikössä, jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidettavan henkilön hoidon kustantamiseen kustantamalla vähintään puolet hoitomaksusta.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin siitä, milloin 3 ja 4 momentissa tarkoitettu hoito on laitoshoidoa sekä milloin laitoshoido on jatkuvaa ja julkisilla varoilla rahoitettua. Tarvittaessa Kansaneläkelaitos ja kunnat neuvottelevat, onko toiminta tässä pykälässä tarkoitettua julkista laitoshoidoa tai avohoitoa.. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin Kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenettelystä sekä siihen liittyvästä lausuntomenettelystä.

6 §

Työeläke

Tässä laissa *työeläkkeellä* tarkoitetaan seuraavien säädösten mukaisia työ- ja perhe-eläkkeitä:

- 1) työntekijän eläkelaki (395/2006);
- 2) kunnallinen eläkelaki (549/2003);
- 3) valtion eläkelaki (280/1966), valtion perhe-eläkelaki (774/1968) ja eräistä valtion varoista suoritettavista eläkkeistä annettu laki (382/1969);
- 4) maatalousyrittäjien eläkelaki (467/1969);
- 5) yrittäjän eläkelaki (xx/2006);
- 6) merimieseläkelaki (72/1956);
- 7) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelaki (298/1966) ja evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelaki (258/1970);
- 8) Kansaneläkelaitoksesta annettu laki (731/2001)
- 9) Suomen Pankin eläkesääntö;
- 10) ortodoksisesta kirkkokunnasta annettu laki (521/1969);
- 11) kansanedustajain eläkelaki (329/1967) ja kansanedustajain perhe-eläkelaki (107/1990); ja
- 12) valtioneuvoston jäsenten oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annettu laki (870/1977).

Työeläkkeenä pidetään edellä 1 momentissa tarkoitettujen eläkkeiden lisäksi muuta työ- tai virkasuhteeseen, yrittäjätoimintaan tai luottamustehtävään perustuvaa eläkettä ja perhe-eläkettä.

7 §

Sosiaaliturva-asetus

Tämän lain mukaista etuutta määrättäessä otetaan tarvittaessa huomioon, mitä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1408/71 (*sosiaaliturva-asetus*) säädetään.

8 §

Asumisedellytys

Kansaneläkkeeseen, perhe-eläkkeeseen ja lapsikorotukseen on oikeus Suomessa asuvalta henkilöllä. Perhe-eläkkeen edellytyksenä on lisäksi, että myös edunjättäjä asui kuollessaan Suomessa.

Kansaneläkkeeseen ja lapsikorotukseen on oikeus myös muualla kuin Suomessa asuvalta henkilöllä, jos hän asuu valtiossa, jossa sovelletaan sosiaaliturva-asetusta. Tällöin edellytetään myös, että henkilö kuuluu sosiaaliturva-asetuksen soveltamisalaan ja on asunut tai työskennellyt Suomessa.

Perhe-eläkkeeseen on oikeus myös muualla kuin Suomessa asuvalta henkilöllä, jos hän asuu valtiossa, jossa sovelletaan sosiaaliturva-asetusta. Tällöin edellytetään myös, että edunjättäjä kuului sosiaaliturva-asetuksen soveltamisalaan, oli asunut tai työskennellyt Suomessa ja asui kuollessaan valtiossa, jossa sovelletaan sosiaaliturva-asetusta.

Jos oikeus eläkkeeseen syntyy 2 tai 3 momentin perusteella, henkilöllä on oikeus vain sosiaaliturva-asetuksen mukaisesti laskettuun pro-rata -eläkkeeseen.

9 §

Asumisaikavaatimus

Kansaneläkkeen ja lapsikorotuksen myön-

tämisen edellytyksenä on, että hakija on asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan 16 vuotta täytettyään.

Asumisaikavaatimusta ei kuitenkaan edellytetä henkilöltä, jonka työkyvyttömyys on alkanut hänen asuessaan Suomessa ja ennen kuin hän on täyttänyt 19 vuotta.

Perhe-eläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, että edunjäittäjä oli 16 vuotta täytettyään asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan. Leskeneläkkeen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että myös leski on asunut Suomessa ennen edunjäittäjän kuolemaa vähintään kolmen vuoden ajan 16 vuotta täytettyään ja muuttanut Suomeen vuoden kuluessa edunjäittäjän kuolemasta. Lapseneläkkeen osalta edellytetään, että lapsi on asunut Suomessa edunjäittäjän kuollessa tai muuttanut Suomeen vuoden kuluessa edunjäittäjän kuolemasta. Asumisaikavaatimusta ei kuitenkaan edellytetä edunjäittäjältä, joka oli kuollessaan alle 19-vuotias eikä leskeltä, joka edunjäittäjän kuollessa oli alle 19-vuotias.

Sosiaaliturva-asetusta sovellettaessa henkilön muussa valtiossa täytyneet vakuutuskaudet otetaan tarvittaessa huomioon laskettaessa 1 ja 3 momentin mukaista asumisaikaa, jos Suomessa asuttua aikaa on vähintään yksi vuosi. Tällöin henkilöllä on oikeus vain sosiaaliturva-asetuksen mukaisesti laskettuun pro-rata -eläkkeeseen.

II OSA

KANSANELÄKE

2 luku

Vanhuuseläke

10 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

Vanhuuseläkkeeseen on oikeus 65 vuotta täyttäneellä henkilöllä.

Henkilö voi saada vanhuuseläkkeen varhennettuna 62 vuotta täytettyään. Tällöin vanhuuseläkettä vähennetään pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke varhennetaan.

Henkilö voi lykätä vanhuuseläkkeen alka-

misen 65 vuoden iän täyttämisen jälkeen. Tällöin vanhuuseläkettä korotetaan 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkaminen lykkääntyy. Vanhuuseläkettä ei kuitenkaan koroteta siltä ajalta, jolta henkilöllä ei ole ollut oikeutta kansaneläkkeeseen.

Edellä 2 tai 3 momentin mukainen vähennys tai korotus tehdään 20 §:n mukaisesti lasketusta eläkkeen määrästä.

11 §

Työttömyyspäivärahaa saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen

Henkilöllä, joka saa työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 momentin perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke 62-vuotiaana ilman 10 §:n 2 momentin mukaista vähennystä.

3 luku

Työkyvyttömyyseläke

12 §

Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen

Työkyvyttömyyseläkkeeseen on oikeus 16—64-vuotiaalla työkyvyttömällä henkilöllä, kuitenkin siten, että alle 20-vuotiaalle eläke voidaan myöntää vain 16 §:ssä mainituin edellytyksin.

Työkyvyttömänä pidetään tätä lakia sovellettaessa henkilöä, joka on sairauden, vian tai vamman takia kykenemätön tekemään tavallista työtään tai muuta siihen verrattavaa työtä, jota on pidettävä hänen ikänsä, ammattitaitonsa sekä muut seikat huomioon ottaen hänelle sopivana ja kohtuullisen toimeentulon turvaavana.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, 60 vuotta täyttäneen henkilön työkyvyttömyyttä arvioitaessa painotetaan työkyvyttömyyden ammatillista luonnetta. Kansaneläkelaitos voi antaa tarkempia ohjeita tämän momentin soveltamisesta.

Työkyvyttömyyseläke myönnetään aina pysyvästi sokealle tai liikuntakyvyttömälle, samoin kuin henkilölle, joka sairautensa, vinkansa tai vammansa vuoksi on pysyvästi niin

avuttomassa tilassa, ettei voi tulla toimeen ilman toisen henkilön apua.

Työkyvyttömyyseläkettä ei myönnetä henkilölle, joka saa tämän lain mukaista vanhuuseläkettä varhennettuna.

13 §

Kuntoutuksen varmistaminen

Ennen kuin Kansaneläkelaitos tekee päätöksen työkyvyttömyyseläkkeestä sen tulee tarvittaessa varmistaa, että hakijan mahdollisuudet kuntoutukseen on selvitetty.

Jos eläkehakemus hylätään, Kansaneläkelaitoksen tehtävänä on huolehtia yhteistyössä kuntoutusta ja muita palveluja järjestävien tahojen kanssa siitä, että hakijalle annetaan tietoja kuntoutusmahdollisuuksista ja että hänet ohjataan kuntoutustarvettaan vastaavaan kuntoutukseen tai muiden palveluiden piiriin. Lisäksi noudatetaan, mitä kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä annetussa laissa (497/2003) säädetään.

14 §

Työkyvyttömyyseläkkeen myöntäminen

Työkyvyttömyyseläke myönnetään määräajaksi tai toistaiseksi. Määräajaksi myönnetty työkyvyttömyyseläke on kuntoutustuki.

Kuntoutustuki myönnetään hakijan kuntoutumisen edistämiseksi niin pitkäksi ajaksi kuin hakijan arvioidaan olevan työkyvytön. Sitä myönnettäessä Kansaneläkelaitoksen on varmistettava, että hakijalle on laadittu hoito- tai kuntoutussuunnitelma. Kuntoutustuki voidaan myöntää myös hoito- tai kuntoutussuunnitelman valmistelun ajaksi.

15 §

Työkyvyttömyyseläkeoikeuden alkaminen

Työkyvyttömyyseläke myönnetään aikaisintaan sen kuukauden alusta, jota edeltäneen kuukauden aikana hakijalla olisi viimeksi ollut oikeus sairauden, vian tai vamman perusteella sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 luvun 2 §:n perusteella sairauspäivärahaan. Jos

oikeutta sairauspäivärahaan ei ole, työkyvyttömyyseläke myönnetään kuitenkin vasta, kun sairauspäivärahan enimmäisaikaa vastaava aika on päättynyt. Jos henkilölle on myönnetty työeläkelakien mukainen työkyvyttömyyseläke, tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää samasta ajankohdasta ottaen kuitenkin huomioon mitä 57 §:ssä säädetään takautuvasta hakuajasta.

Jos henkilö on saanut sairauspäivärahan enimmäisajan jälkeen sairauden, vian tai vamman vuoksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) tai 6 §:n 1 momentissa mainitun lain tai eläkesäännön nojalla ammatillisen kuntoutuksen ajalta maksettavaa kuntoutusrahaa, työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää aikaisintaan sen kuukauden alusta, jota edeltäneen kuukauden aikana oikeus kuntoutusrahaan on päättynyt.

Jos hakijan työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin hän on täyttänyt 15 vuotta, sairausvakuutuslain mukaista enimmäisaikaa tai sitä vastaavaa aikaa ei edellytetä.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, työkyvyttömyyseläke myönnetään työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, jos henkilö on tullut työkyvyttömäksi kansaneläkelain voimaantulosta annetun lain (xxx/200x) 2 §:n mukaista työttömyyseläkettä saadessaan. Samoin 63 vuotta täyttäneelle henkilölle voidaan myöntää työkyvyttömyyseläke työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, kuitenkin aikaisintaan siitä lukien, kun hänelle on myönnetty 6 §:n 1 momentissa mainittujen lakien mukainen vanhuuseläke.

Sairauspäivärahaa vastaava ulkomailta maksettava etuus ja tällaista etuutta vastaava palkka otetaan huomioon eläkkeen alkamista määrättäessä samalla tavalla kuin sairauspäiväraha, kuitenkin enintään sairauspäivärahan enimmäisaikaan saakka.

16 §

Alle 20-vuotiaan oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen

Alle 20-vuotiaalle henkilölle myönnetään työkyvyttömyyseläke aikaisintaan sen kuukauden alusta, jota edeltäneen kuukauden ai-

kana hänen oikeutensa Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain perusteella maksettavaan kuntoutusrahaan on päättynyt. Henkilölle, jonka ammatillinen kuntoutus jatkuu hänen täyttäessään 20 vuotta, ei myönnetä työkyvyttömyyseläkettä ennen kuntoutuksen tai kuntoutusrahan maksamisen päättymistä.

Työkyvyttömyyseläke voidaan kuitenkin myöntää 16 vuotta täyttäneelle henkilölle, jolla ei selvitysten perusteella katsota olevan mahdollisuuksia ammatilliseen kuntoutukseen tai jonka ammatillinen kuntoutus on sairauden vuoksi keskeytynyt taikka jonka ammatillinen kuntoutus on päättynyt tuloksettomana.

17 §

Työkyvyttömyyseläkkeen aikainen ansiotyö ja eläkkeen lepäämään jättäminen

Työkyvyttömyyseläkkeen saaja saa ansaita vähemmän kuin 588,66 euroa kuukaudessa ilman, että se vaikuttaa hänen työkyvyttömyyseläkkeensä maksamiseen.

Jos eläkkeensaaja, jonka terveydentilassa ei ole tapahtunut eläkkeen myöntämisen jälkeen olennaista muutosta, ansaitsee enemmän kuin 1 momentissa mainitun määrän, täysimääräinen 12 §:n 2 momentin perusteella toistaiseksi myönnetty työkyvyttömyyseläke jätetään lepäämään työssäoloajaksi. Eläke jätetään lepäämään vähintään kuuden kuukauden ja enintään viiden vuoden ajaksi. Henkilölle, jonka eläke on jätetty lepäämään, myönnetään enintään 24 kuukauden ajaksi vammaisuuksista annetun lain (xx/200x) 8 §:n 2 momentin 3 kohdan mukainen ylin vammaistuki.

Henkilöä ei pidetä eläkkeensaajana, jos työkyvyttömyyseläke on jätetty lepäämään. Eläkkeen maksaminen aloitetaan uudelleen, kun henkilö on lopettanut työnteon tai hänen ansiotulonsa ovat vähentyneet alle 1 momentissa säädetyn tuloajan.

Jollei lepäämään jätettyä eläkettä ole Kansaneläkelaitoksen pyytämällä ilmoituksella vaadittu maksettavaksi uudelleen viiden vuoden kuluessa eläkkeen lepäämään jättämisestä, katsotaan se ilman eri päätöstä lakanneeksi.

si.

Täysimääräiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen rinnastetaan myös sellainen eläke, jonka määrää on vähennetty 21 §:n mukaisesti.

18 §

Työkyvyttömyyseläkkeen lakkauttaminen

Työkyvyttömyyseläke lakkautetaan, jos eläkkeensaaja tulee työkykyiseksi. Kuntoutustuki voidaan lakkauttaa myös, jos kuntoutustuen saaja on ilman pätevää syytä kieltäytynyt ammatillisesta kuntoutuksesta.

4 luku

Kansaneläkkeen määräytymisperusteet

19 §

Kansaneläkkeen määrä

Täysimääräinen kansaneläke on 487,76 euroa kuukaudessa. Jos eläkkeensaaja on avio- tai avoliitossa, määrä on 430,54 euroa kuukaudessa.

20 §

Eläketulojen vaikutus kansaneläkkeeseen

Täysimääräisestä tai 21 §:n mukaisesti lasketusta kansaneläkkeen määrästä vähennetään 50 prosenttia siitä 22 §:n mukaisesta kansaneläkkeeseen vaikuttavien eläketulojen yhteismäärästä, joka ylittää 536 euroa vuodessa.

21 §

Suomessa asutun ajan vaikutus kansaneläkkeen määrään

Kansaneläkkeen määrää laskettaessa otetaan huomioon henkilön Suomessa asuma aika, joka on kulunut 16 vuoden iän täyttämisestä eläkkeen alkamiseen, kuitenkin enin-

tään 65 vuoden iän täyttämiseen saakka.

Laskettaessa 1 momentissa tarkoitettua aikaa huomioon ei oteta aikaa, jona henkilö on saanut ulkomailta kansaneläkettä vastaavaa tai 22 §:n 1 momentissa tarkoitettua tai siihen rinnastettavaa muuta jatkuvaa etuutta kuin perhe-eläkettä.

Jos 1 momentin mukaan tarkoitettua aikaa on kertynyt vähemmän kuin 80 prosenttia siitä kokonaisajasta, joka on kulunut 16 vuoden iän täyttämiseen tai 65 vuoden iän täyttämiseen, täysimääräisen kansaneläkkeen määrä kerrotaan suhteutuskerrotoimella. Suhteutuskerroin saadaan jakamalla 1 momentissa tarkoitettu aika ajalla, joka on 80 prosenttia siitä kokonaisajasta, joka on kulunut 16 vuoden iän täyttämiseen tai 65 vuoden iän täyttämiseen.

Suhteutuskerrointa laskettaessa aikamäärät pyöristetään alaspäin lähimpään täyteen kukauteen.

Jos henkilön työkyvyttömyys alkaa hänen asuessaan Suomessa ja ennen kuin hän on täyttänyt 19 vuotta, kansaneläkettä ei suhteuteta hänen Suomessa asumaansa aikaan.

22 §

Kansaneläkkeeseen vaikuttavat eläketulot

Kansaneläkkeen määrää laskettaessa otetaan huomioon henkilön jatkuvasti tai vuosittain toistuvasti saama:

- 1) työeläke;
- 2) maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (xx/2006), maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990), maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) ja maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992) mukainen perusmäärä;
- 3) lakisääteisen tapaturmavakuutuksen sekä sotilastapaturmalain (1211/1990) mukainen tapaturmaeläke, perhe-eläke, elinkorko ja huoltoeläke;
- 4) liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön mukainen työkyvyttömyyseläke ja perhe-eläke sekä ansionmenetyksen korvaus; viimeksi mainittu kuitenkin vasta vuoden kuluttua vahingon sattumisesta;

5) tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) mukainen tapaturmaeläke ja elinkorko sekä liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukainen työkyvyttömyyseläke ja ansionmenetykskorvaus; viimeksi mainittu kuitenkin vasta vuoden kuluttua vahingon sattumisesta; sekä

6) sotilasvammalain (404/1948) mukainen huoltoeläke.

Kansaneläkkeen määrää laskettaessa otetaan tulona huomioon myös 1 momentissa tarkoitettua eläkettä tai korvausta vastaava taikka kansaneläkettä tai tämän lain mukaista perhe-eläkettä vastaava ulkomailta maksettava jatkuva eläke tai korvaus.

Työeläkkeen varhennettu vanhuuseläke otetaan tulona huomioon ilman varhennusvahennystä.

Jos henkilö hakee tämän lain mukaista vanhuuseläkettä 65 vuotta täytettyään tai varhennettua vanhuuseläkettä 62 vuotta täytettyään eikä hae työeläkkeen vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä, edellä mainittu työeläke otetaan kansaneläkettä laskettaessa kuitenkin tulona huomioon sen suuruusena kuin se olisi, jos hän siirtyisi työeläkkeelle välittömästi 63 vuotta täytettyään (*enakoitu työeläke*).

23 §

Kansaneläkkeessä etuoikeutetut karttumet ja korotukset

Kansaneläkkeen määrää laskettaessa tulona ei oteta huomioon:

- 1) 63 ikävuoden täyttämisen jälkeen tehdystä työstä karttunutta 6 §:n 1 momentissa mainittujen lakien mukaista työeläkettä;
- 2) valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) mukaista etuutta;
- 3) työeläkkeen kuntoutuskorotusta ja lapsikorotusta;
- 4) kertakorotusta, joka maksetaan työeläkkeen työkyvyttömyyseläkkeeseen tai tällaisen eläkkeen jälkeen maksettavaan perhe-eläkkeeseen taikka lakisääteisen tapaturma-

vakuutuksen tai sotilastapaturmalain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen;

5) 68 ikävuoden täyttämisen jälkeiseen aikaan perustuvaa työeläkkeen vanhuuseläkkeeseen sisältyvää lykkäyskorotusta; eikä

6) eräiden työeläkkeiden tarkistamisesta työeläkkeen ja kansaneläkkeen yhteensovittamisen johdosta annetun lain (635/2002) mukaista korotusta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentin 1 kohdassa säädetään, perhe-eläkkeeseen sisältyvä edunjättäjän 63 ikävuoden täyttämisen jälkeen tekemästä työstä karttunut eläke otetaan tulona huomioon.

24 §

Kansaneläkkeen tarkistaminen

Kansaneläke tarkistetaan, jos

1) kansaneläkkeensaaja solmii avioliiton tai hänen avioliittoonsa purkautuu;

2) kansaneläkkeensaaja menee avioliittoon tai hänen avioliittonsa päättyy; tai

3) kansaneläkkeensaajalla ei enää ole yhteistä taloutta aviopuolisonsa kanssa 5 §:n 2 momentissa mainituista syistä.

Kansaneläke tarkistetaan myös, jos kansaneläkkeensaajalle myönnetään kansaneläkkeeseen vaikuttava 22 §:n mukainen eläketulo tai tuloksi otettavassa eläketulossa on tapahtunut muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos. Kuitenkin, jos eläketulon määrä vaihtelee jatkuvasti, kansaneläke tarkistetaan viimeistään kahden vuoden kuluttua kansaneläkkeen alkamisesta tai edellisestä tarkistamisesta.

Jos muutos on tapahtunut kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, kansaneläke tarkistetaan sen kuukauden alusta. Muutoin kansaneläke tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta. Viimeksi mainitulla tavalla menetellään aina, kun kansaneläke tarkistetaan eläkkeensaajan avioliiton purkautumisen tai avioliiton päättymisen johdosta silloin, kun eläkkeensaajan avio- tai avopuoliso on kuollut.

25 §

Kansaneläkkeen vähimmäismäärä

Kansaneläkettä ei makseta, jos sen määrä kuukaudessa on pienempi kuin 5,38 euroa.

III OSA

PERHE-ELÄKE

5 luku

Leskeneläke

26 §

Oikeus leskeneläkkeeseen

Oikeus leskeneläkkeeseen on leskellä, jolla on tai on ollut yhteinen lapsi edunjättäjän kanssa ja jonka avioliitto oli solmittu ennen kuin edunjättäjä täytti 65 vuotta. Jos lesken ja edunjättäjän yhteinen lapsi on annettu ottolapseksi ennen edunjättäjän kuolemaa tai leski on ottanut edunjättäjän lapsen ottolapsekseen vasta edunjättäjän kuoltua, oikeutta leskeneläkkeeseen lapsen perusteella ei ole.

Oikeus leskeneläkkeeseen on myös leskellä, joka edunjättäjän kuollessa oli täyttänyt 50 vuotta ja jonka avioliitto oli solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta ja edunjättäjä 65 vuotta. Lisäksi edellytetään, että avioliitto oli jatkunut vähintään viisi vuotta.

Leskeneläkkeeseen ei kuitenkaan ole oikeutta leskellä, joka saa aikaisemman avioliittonsa perusteella tässä laissa tarkoitettua tai ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyä perhe-eläkelaiissa (38/1969) tarkoitettua tai kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain 4 ja 5 §:ssä tarkoitettua leskeneläkettä taikka näitä vastaavaa ulkomailta maksettavaa eläkettä.

Leskeneläkkeeseen ei ole oikeutta leskellä, joka on täyttänyt 65 vuotta.

27 §

Alkueläke ja jatkoeläke

Leskeneläkkeenä maksetaan alkueläkettä ja jatkoeläkettä. Jatkoeläkkeenä maksetaan pe-

rusmäärä ja tulosidonnainen täydennysmäärä.

28 §

Alkueläke

Leskellä on oikeus alkueläkkeeseen, jota maksetaan kuudelta kuukaudelta 242,56 euroa kuukaudessa.

Jos edunjättäjä oli asunut ulkomailla, alkueläkkeen määrä lasketaan 32 §:n mukaisesti. Alkueläkettä ei kuitenkaan makseta, jos sen määrä on pienempi kuin 5,38 euroa kuukaudessa.

Jos leski saa tämän lain mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai vanhuuseläkettä taikka kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain 2 §:ssä tarkoitettua työttömyyseläkettä tai sanotun lain 3 §:ssä tarkoitettua yksilöllistä varhaiseläkettä taikka näitä vastaavaa ulkomailta maksettavaa eläkettä, leskellä on oikeus saada alkueläkettä se määrä, jolla alkueläke ylittää edellä mainitun eläkkeen määrän.

Alkueläke lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jona leski täyttää 65 vuotta. Alkueläke lakkaa myös, jos leski solmii uuden avioliiton ennen kuin hän on täyttänyt 50 vuotta.

29 §

Jatkoeläke

Leskellä on oikeus jatkoeläkkeeseen alkueläkkeen jälkeen. Jos leski saa tämän lain mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai vanhuuseläkettä taikka kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain 2 §:ssä tarkoitettua työttömyyseläkettä tai mainitun lain 3 §:ssä tarkoitettua yksilöllistä varhaiseläkettä taikka näitä vastaavaa ulkomailta maksettavaa eläkettä, oikeutta jatkoeläkkeeseen ei kuitenkaan ole.

Jos leskellä on edunjättäjän kanssa alle 18-vuotias yhteinen lapsi taikka lesken kanssa samassa taloudessa asuu alle 18-vuotias lesken tai edunjättäjän lapsi, joka on asunut samassa taloudessa lesken ja edunjättäjän kanssa edunjättäjän kuollessa, jatkoeläkkeenä myönnetään 30 §:n 1 momentin mukainen perusmäärä. Leskellä voi olla oikeus myös

tulosidonnaiseen täydennysmäärään siten kuin 6 luvussa säädetään.

Jos leskellä ei ole 2 momentissa mainittua lasta, hänellä voi olla oikeus tulosidonnaiseen täydennysmäärään, mutta ei perusmäärään.

6 luku

Jatkoeläkkeen määräytymisperusteet

30 §

Jatkoeläkkeen määrä

Jatkoeläkkeen perusmäärä on 81,80 euroa kuukaudessa.

Jatkoeläkkeen täysimääräinen täydennysmäärä on 405,96 euroa kuukaudessa. Jos eläkkeensaaja on avio- tai avoliitossa, määrä on 348,74 euroa kuukaudessa.

31 §

Vuositulojen vaikutus jatkoeläkkeen täydennysmäärään

Jatkoeläkkeen täysimääräisestä tai 32 §:n mukaisesti lasketusta täydennysmäärästä vähennetään 50 prosenttia siitä 33 §:n mukaisesta jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttavasta vuositulojen yhteismäärästä, joka ylittää 536 euroa.

32 §

Suomessa asutun ajan vaikutus leskeneläkkeen määrään

Leskeneläkkeen määrää laskettaessa otetaan huomioon edunjättäjän Suomessa asuma aika, joka on kulunut edunjättäjän 16 vuoden iän täyttämistä hänen kuolemaansa, kuitenkin enintään 65 vuoden iän täyttämiseen saakka.

Jos 1 momentin mukaan laskettua aikaa on kertynyt vähemmän kuin 80 prosenttia siitä kokonaisajasta, joka on kulunut edunjättäjän 16 vuoden iän täyttämistä edunjättäjän kuolemaan tai 65 vuoden iän täyttämiseen, alkueläke sekä jatkoeläkkeen perusmäärä ja

täysimääräinen täydennysmäärä kaikki erikseen kerrotaan suhteutuskertoimella. Suhteutuskerron saadaan jakamalla 1 momentissa tarkoitettu aika ajalla, joka on 80 prosenttia siitä kokonaisajasta, joka on kulunut edunjättäjän 16 vuoden iän täyttämisenä hänen kuolemaansa tai 65 vuoden iän täyttämiseen.

Suhteutuskerronta laskettaessa aikamäärät pyöristetään alaspäin lähimpään täyteen kuukauteen.

33 §

Jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttavat vuositulot

Täydennysmäärää laskettaessa otetaan vuosituloina huomioon lesken jatkuvasti tai vuosittain toistuvasti saamat:

1) 22 §:n 1 momentin 1, 3 ja 4 kohdassa mainitut eläkkeet ja korvaukset sekä muut eläkkeet ja korvaukset lukuun ottamatta 35 §:ssä mainittuja tuloja;

2) työeläkkeenä maksettava kuntoutustuki ja tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain sekä liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaiset etuudet;

3) 34 §:n mukaiset työtulot ja niihin rinnastettavat tulot, joista otetaan huomioon 60 prosenttia;

4) korko- ja osinkotulot, jos ne yhteensä ylittävät 60 euroa vuodessa;

5) muut pääomatulot; sekä

6) edellä mainittuja tuloja vastaavat ulkomailta maksettavat tulot.

Työeläkkeen varhennettu vanhuuseläke otetaan tulona huomioon ilman varhennusvähennystä.

Vuosituloista vähennetään lesken jatkuvasti maksamat asunovelkojen korot.

34 §

Jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttava työtulo ja siihen rinnastettava tulo

Työtuloa on palkkatulo sekä se osa liike- ja ammattitulosta tai maatilataloudesta taikka muusta ansiotoiminnasta saadusta tulosta, jota on pidettävä korvauksena ansiotoiminnas-

sa suoritetusta työstä.

Työtuloon rinnastetaan:

1) työttömyysturvalain (1290/2002) mukainen työttömyysetuus;

2) perhehoitajalaissa (312/1992) tarkoitettu hoitopalkkio;

3) omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuva hoitopalkkio;

4) työkyvyttömyyden perusteella maksettava sairausvakuutuslain mukainen sairauspäiväraha tai tähän rinnastettava vuodelta tai sitä lyhyemmältä ajalta maksettava muu ansionmenetyksen korvaus kuin tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukainen päiväraha tai liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukainen ansionmenetyksen korvaus;

5) sairausvakuutuslain perusteella maksettava äitiys-, isyys- ja vanhempainraha sekä erityishoitoraha;

6) vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukainen vuorottelukorvaus;

7) aikuiskoulutuksesta annetun lain (1276/2000) mukainen aikuiskoulutustuki;

8) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukainen koulutustuki; sekä

9) lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukainen kotihoidon tuen hoitoraha ja osittainen hoitoraha, yksityisen hoidon tuen hoitoraha ja hoitolisä sekä kunnalliset lisät.

35 §

Jatkoeläkkeen täydennysmäärässä etuoikeutetut tulot

Täydennysmäärää laskettaessa vuositulona ei oteta huomioon lesken saamaa

1) tämän lain mukaista leskeneläkkeen perusmäärää tai lapsikorotusta;

2) eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (xx/200x) mukaista asumistukea, asumistukilain (408/1975) mukaista asumistukea, sotilasavustuslain (781/1993) mukaista asumisavustusta tai opintotukilain (65/1994) mukaista asumislisää eikä etua omaan tarpeeseen käytetystä asunnosta;

3) opintotukilain mukaista opintorahaa;

4) vammaisetuksista annetun lain mukaisista vammaisetuista;

5) lapsilisälain (796/1992) mukaista lapsilisää;

6) lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain mukaista lasten kotihoidontuen hoitolisää;

7) maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain (1192/2002) mukaista erityistukea;

8) 63 ikävuoden täyttämisen jälkeen tehdystä työstä karttunutta 6 §:n 1 momentissa mainittujen lakien mukaista työeläkettä lukuun ottamatta perhe-eläkkeeseen sisältyvää edunjättäjän 63 ikävuoden täyttämisen jälkeen tekemästä työstä karttunutta eläkettä;

9) valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain mukaisista etuuksista;

10) työeläkkeen lapsikorotusta;

11) kertakorotusta, joka maksetaan työeläkkeen työkyvyttömyyseläkkeeseen ja tällaisen eläkkeen jälkeen maksettavaan perhe-eläkkeeseen sekä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja sotilastapaturmalain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen;

12) eräiden työeläkkeiden tarkistamisesta työeläkkeen ja kansaneläkkeen yhteensovittamisen johdosta annetun lain mukaista korotusta;

13) Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaista kuntoutusrahaa, työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa ja kuntoutuskorotusta tai muuta työ- tai ansiokyvyn palauttamiseksi tai parantamiseksi annettavan kuntoutuksen tai koulutuksen ajalta maksettavaa etuutta;

14) kustannusten korvauksia ja julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaista ylläpitokorvausta tai muuta vastaavaa ylläpitokorvausta;

15) tapaturmavakuutuslain haittarahea tai muita haitan perusteella maksettavia korvauksia;

16) sotilasvammalain mukaista täydennyskorkoa ja lisähuoltoeläkettä;

17) toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea;

18) sosiaalihuoltolain 27 e §:n mukaisesta työtoiminnasta tai vastaavasta toiminnasta maksettavaa etuutta tai korvausta;

19) edellä mainittuja etuuksia vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta lukuun ottamatta 1 kohdassa mainittua perhe-eläkettä ja lapsikorotusta sekä 3 ja 6—12 kohdassa mainittuja etuuksia vastaavia ulkomailta maksettavia etuuksia;

20) metsätaloudesta saatua tuloa; eikä

21) osuutta kuolinpesän tuotosta.

7 luku

Jatkoeläkkeen tarkistaminen ja lakkaaminen

36 §

Jatkoeläkkeen täydennysmäärän tarkistaminen

Täydennysmäärä tarkistetaan, kun:

1) lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttavat lesken tulot ovat nousseet vähintään 734 euroa vuodessa verrattuna siihen kansaneläkeindeksillä korotettuun vuosituloon, jonka perusteella täydennysmäärä on laskettu;

2) lesken jatkoeläkkeen täydennysmäärään vaikuttavat lesken tulot ovat alentuneet vähintään 367 euroa vuodessa verrattuna siihen kansaneläkeindeksillä korotettuun vuosituloon, jonka perusteella täydennysmäärä on laskettu;

3) leski solmii avioliiton sen jälkeen, kun hän on täyttänyt 50 vuotta; tai

4) leski menee avoliittoon tai hänen avoliittonsa päättyy taikka lesken avioliitto purkautuu.

Jos 1 momentissa tarkoitettu muutos on tapahtunut kuukauden ensimmäisenä päivänä, täydennysmäärä tarkistetaan sen kuukauden alusta. Muussa tapauksessa täydennysmäärä tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta.

37 §

Jatkoeläkkeen lakkaaminen

Lesken jatkoeläke lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta jona leski täyttää 65 vuotta.

Lesken jatkoeläke lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jona leski solmii uuden avioliiton ennen kuin hän on täyttänyt 50

vuotta.

Lesken jatkoeläke lakkaa, kun leskelle myönnetään 29 §:n 1 momentissa tarkoitettu eläke. Jos eläke myönnetään kuukauden ensimmäisenä päivänä, jatkoeläke lakkaa sen kuukauden alusta. Muussa tapauksessa jatkoeläke lakkaa eläkkeen myöntämisestä seuraavan kuukauden alusta.

Jatkoeläkkeen perusmäärä lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jona lesken kanssa samassa taloudessa asunut lesken tai edunjättäjän lapsi, joka on asunut samassa taloudessa lesken ja edunjättäjän kanssa jo edunjättäjän kuollessa, muuttaa pois lesken taloudesta. Perusmäärä lakkaa aina viimeistään sitä seuraavan kuukauden alusta, jona nuorin edellä mainituista lapsista tai lesken ja edunjättäjän yhteisistä lapsista täyttää 18 vuotta.

38 §

Lakkautettavan jatkoeläkkeen myöntäminen kertasuorituksena

Jos leskeneläkettä on maksettu vähintään vuoden ajalta ja se lakkautetaan sillä perusteella, että leski solmii uuden avioliiton ennen kuin on täyttänyt 50 vuotta, leskelle maksetaan kertasuorituksena se jatkoeläkkeen määrä, joka hänellä olisi ollut oikeus saada seuraavalta kolmelta vuodelta.

Kertasuoritus lasketaan sen suuruisen kuukausieläkkeen perusteella, jota leski viimeksi sai ennen avioliiton solmimista.

Jos lesken uusi avioliitto purkautuu, oikeus aikaisemman avioliiton perusteella saatuun jatkoeläkkeeseen ei palaudu.

39 §

Jatkoeläkkeen vähimmäismäärä

Jatkoeläkkeen perusmäärää ja täydennysmäärää ei makseta, jos niiden yhteismäärä on pienempi kuin 5,38 euroa kuukaudessa.

8 luku

Lapseneläke

40 §

Oikeus lapseneläkkeeseen

Oikeus lapseneläkkeeseen on edunjättäjän alle 18-vuotiaalla lapsella ja alle 21-vuotiaalla päätoimisesti opiskelevalla lapsella.

Oikeus lapseneläkkeeseen on yhden edunjättäjän jälkeen. Edunjättäjällä tarkoitetaan lapsen omaa vanhempaa tai muuta henkilöä, jonka kanssa lapsi asui samassa taloudessa tämän kuollessa ja joka vastasi lapsen eläkkeestä.

Täysorvolla lapsella on oikeus lapseneläkkeeseen samanaikaisesti kahden edunjättäjän jälkeen, joista toinen voi olla muukin kuin lapsen oma vanhempi. Lapsi on täysorpo, kun hänen molemmat omat vanhempansa ovat kuolleet. Täysorpona pidetään myös lasta, jonka äiti on kuollut ja lapsen isän isyyttä ei ole vahvistettu.

Lapsella ei ole oikeutta lapseneläkkeeseen, jos hän saa tämän lain mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai leskeneläkettä taikka ulkomailta maksettavaa vastaavaa eläkettä.

41 §

Lapseneläkkeen osat

Lapseneläkkeenä maksetaan perusmäärä. Alle 18-vuotiaan lapsen eläkkeeseen maksetaan lisäksi tulosidonnainen täydennysmäärä.

42 §

Lapseneläkkeen määrä

Lapseneläkkeen perusmäärä on 48,05 euroa kuukaudessa.

Lapseneläkkeen täydennysmäärä on täysimääräisenä 64,19 euroa kuukaudessa.

43 §

Eläketulojen vaikutus lapseneläkkeen täydennysmäärään

Täysimääräisestä tai 44 §:n mukaisesti lasketusta lapseneläkkeen täydennysmäärästä vähennetään 50 prosenttia siitä 22 §:n 1 momentin 1, 3, 4 ja 6 kohdassa mainittujen perhe- ja huoltoeläkkeiden sekä näitä ja tämän lain mukaista perhe-eläkettä vastaavien ulkomailta maksettavien eläketulojen yhteismäärästä, joka ylittää 536 euroa vuodessa.

Täysorvon lapsen eläkkeestä ei vähennetä sellaisia perhe- ja huoltoeläkkeitä, jotka on jo otettu huomioon aikaisemmin kuolleen edunjäntäjän jälkeen myönnettyssä lapseneläkkeessä.

44 §

Suomessa asutun ajan vaikutus lapseneläkkeen määrään

Jos lapseneläke on laskettava sosiaaliturvasetuksen perusteella edunjäntäjän Suomessa asumaan aikaan suhteutettuna, suhteutuskerroin määrätään 32 §:n mukaisesti vastaavasti kuin leskeneläkkeessä.

Lapseneläkettä ei muutoin kuin 1 momentissa mainituissa tilanteissa suhteuteta edunjäntäjän Suomessa asumaan aikaan.

45 §

Lapseneläkkeen täydennysmäärän tarkistaminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus tarkistaa lapseneläkkeen täydennysmäärä ilman hakemusta, kun tulona huomioon otettava 43 §:n 1 momentissa tarkoitettu perhe- ja huoltoeläke myönnetään tai tällaisessa tulona huomioon otetussa eläkkeessä on tapahtunut muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos.

Jos 1 momentissa tarkoitettu muutos on tapahtunut kuukauden ensimmäisenä päivänä, lapseneläke tarkistetaan sen kuukauden alusta. Muussa tapauksessa lapseneläkkeen täy-

dennysmäärä tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta.

46 §

Lapseneläkkeen lakkaaminen

Lapseneläke lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jona:

- 1) lapsi täyttää 18 vuotta;
- 2) 18 vuotta täyttänyt lapsi ei enää opiskele päätoimisesti;
- 3) päätoimisesti opiskeleva lapsi täyttää 21 vuotta;
- 4) lapsi annetaan ottolapseksi muulle kuin edunjäntäjän leskelle tai tämän puolisolle;
- 5) lapselle myönnetään tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke tai leskeneläke tai näitä vastaava ulkomailta maksettava eläke; tai
- 6) lapsi, joka edunjäntäjän kuollessa asui tämän kanssa samassa taloudessa ja jonka elatuksesta tämä vastasi, siirtyy omien vanhempiansa huollettavaksi.

47 §

Lapseneläkkeen vähimmäismäärä

Lapseneläkkeen perusmäärää ja täydennysmäärää ei makseta, jos niiden yhteismäärä on pienempi kuin 5,38 euroa kuukaudessa.

9 luku

Perhe-eläkettä koskevat yhteiset säännökset

48 §

Perhe-eläkkeen alkamis aika

Lesken alkueläke ja lapseneläke myönnetään edunjäntäjän kuolinpäivää seuraavan kuukauden alusta. Lesken alkueläke yhteisen lapsen perusteella myönnetään edellä mainitusta ajankohdasta myös silloin, kun lapsi syntyy edunjäntäjän kuoleman jälkeen. Lesken jatkoeläke myönnetään edunjäntäjän kuolinpäivää seuraavan seitsemännen kuukauden alusta.

49 §

Perhe-eläkkeen myöntäminen määräajaksi

Jos edunjättäjän kuolemasta ei voida esittää selvitystä, mutta on todennäköistä, että hän on kuollut hukkumisen, muun onnettomuuden tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi, perhe-eläke voidaan myöntää määräajaksi.

Kun perhe-eläke myönnetään määräajaksi 1 momentin mukaisesti, Kansaneläkelaitoksen maksama edunjättäjän eläke tai muu etuus keskeytetään perhe-eläkkeen alkamispäivästä.

50 §

Perhe-eläkeoikeuden menetys

Perhe-eläkeoikeutta ei ole henkilöllä, joka on rikoksella tahallisesti aiheuttanut edunjättäjän kuoleman.

IV OSA

MUUT ETUDET

10 luku

Lapsikorotus

51 §

Oikeus lapsikorotukseen

Oikeus lapsikorotukseen on henkilöllä, joka saa:

- 1) kansaneläkettä;
- 2) työeläkkeenä maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä; tai
- 3) työkyvyttömyyden perusteella myönnettyä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, sotilastapaturmalain, liikennevakuutusta koskevien eri lakien tai sotilasvammalain mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä, elinkorkoa, työkyvyttömyyseläkettä tai sellaista ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan, kun liikennevahingon sattumisesta on kulunut vuosi.

Lapsikorotus myönnetään, jos eläkkeensaajan tai hänen avio- tai avopuolisonsa 16 vuot-

ta nuorempi lapsi elää samassa taloudessa eläkkeensaajan kanssa tai jos eläkkeensaaja muutoin vastaa muualla asuvan alle 16-vuotiaan lapsensa toimeentulosta. Eläkkeensaajan katsotaan vastaavan lapsensa toimeentulosta, kun hänellä on kustannuksia lapsen toimeentulosta vähintään elatusturvalain (671/1998) 7 §:n 1 momentin mukaisen elatustuen määrä.

Eläkkeensaajan lapsena pidetään myös hänen luonaan asuvaa lastensuojelulain (683/1983) 41 §:ssä tarkoitettua lasta.

52 §

Lapsikorotuksen määrä

Eläkkeensaajan lapsikorotus on jokaisesta lapsesta 17,66 euroa kuukaudessa.

53 §

Lapsikorotuksen lakkaaminen

Lapsikorotus lakkaa seuraavan kuukauden alusta, jona

- 1) lapsi täyttää 16 vuotta;
- 2) eläkkeensaajan oikeus 51 §:n 1 momentin mukaiseen eläkkeeseen tai muuhun lapsikorotukseen oikeuttavaan etuuteen lakkaa;
- 3) eläkkeensaajan lapsi muuttaa pois eläkkeensaajan taloudesta eikä eläkkeensaaja enää huolehdi lapsen toimeentulosta;
- 4) eläkkeensaajan puolison lapsi muuttaa pois eläkkeensaajan luota;
- 5) eläkkeensaaja lakkaa huolehtimasta muualla asuvan lapsensa toimeentulosta; tai
- 6) lapsi kuolee.

V OSA

TOIMEENPANO JA MUUTOKSENHAKU

11 luku

Toimeenpano

54 §

Etuuksien hakeminen

Tässä laissa tarkoitettua etuutta haetaan

Kansaneläkelaitokselta. Jos etuuden korottamisen edellytykset ovat Kansaneläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää ilman hakemusta. Kansaneläkelaitos vahvistaa tämän lain toimeenpanossa tarvittavat lomakkeet.

Jos hakija sairauden, vanhuuden tai muun sellaisen syyn takia ei pysty itse hakemaan etuutta tai muutoin huolehtimaan etuutta koskevasta eduistaan ja oikeuksistaan eikä hänellä ole edunvalvojaa, voi Kansaneläkelaitoksen hyväksymä hakijan lähiomainen tai muukin henkilö, joka on pääasiallisesti huolehtinut hakijasta, käyttää puhevaltaa hakijan etuutta koskevassa asiassa.

Työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi ilman hakemusta, kun eläkkeensaaja täyttää 65 vuotta, jos eläkkeen määrääytymisperusteet eivät muutu.

55 §

Etuuksien maksaminen takautuvasti

Etuutta maksetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jona oikeus etuuteen on syntynyt. Etuutta ei kuitenkaan makseta ilman erityistä syytä pitemmältä kuin kuuden kalenterikuukauden ajalta ennen etuuden hakemista. Samoin menetellään etuutta korotettaessa.

56 §

Eläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Eläkehakemuksessa on ilmoitettava:

- 1) hakijan ja tämän avio- tai avopuolison henkilöllisyystiedot;
- 2) hakijan Suomessa ja ulkomailla asumat ja työskentelemät ajat;
- 3) tiedot hakijan eläketuloista; sekä
- 4) tiedot hakijan 5 §:n 3 momentin mukaisen jatkuvan laitoshoidon alkamisesta ja päättymisestä.

Vanhuuseläkkeensaajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle:

- 1) avioliiton solmimisesta ja avioliiton purkautumisesta;

2) avioliittoon menemisestä ja avioliiton päättymisestä;

3) 5 §:n 2 momentin mukaisesta erillään asumisesta;

4) osoitteen muuttumisesta, ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta;

5) eläkkeeseen vaikuttavien eläketulojen muutoksesta; ja

6) 5 §:n 3 momentin mukaisen jatkuvan laitoshoidon alkamisesta ja päättymisestä.

Ulkomailla asuvan henkilön on toimitettava hakemuksen liitteeksi virkatodistus tai muu vastaava selvitys.

Eläkkeen hakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja etuuden maksamiseksi välttämättömät tiedot.

57 §

Työkyvyttömyyseläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Työkyvyttömyyseläkehakemuksessa on ilmoitettava 56 §:n 1 momentissa tarkoitettavat tiedot. Lisäksi hakemuksessa on annettava:

- 1) tiedot hakijan terveydentilasta;
- 2) tiedot hakijaa hoitaneista lääkäreistä sekä laitoksista;
- 3) tiedot hakijan ammatista, työhistoriasta, koulutuksesta ja kuntoutuksesta; sekä
- 4) tieto siitä, onko eläkkeenhakija hakenut sairauspäivärahaa tai sairausajan palkkaa Suomesta tai ulkomailta.

Työkyvyttömyyseläkehakemukseen on liitettävä lääkärinlausunto, joka sisältää hoito- tai kuntoutussuunnitelman. Kansaneläkelaitos voi myös omalla kustannuksellaan hankkia lääkärinlausunnon, jos hakija on hoidettavana sairaalassa tai laitoksessa taikka jos siihen on muu erityinen syy. Kansaneläkelaitos antaa tarkemmat ohjeet siitä, mitä lääkärinlausunnossa tulee käydä ilmi.

Työkyvyttömyyseläkkeensaajan on sen lisäksi, mitä 56 §:n 2—4 momentissa säädetään, ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle terveydentilansa tai työkykynsä olennaisesta paranemisesta, saamastaan ammattiopetuksesta, ryhtymisestä työhön ja kuntoutuksen keskeyttämisestä.

58 §

Leskeneläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Leskeneläkehakemuksessa on ilmoitettava:

- 1) lesken henkilöllisyystiedot;
- 2) edunjättäjän henkilöllisyystiedot, asuinmaa ja kuolinaika;
- 3) edunjättäjän ja lesken Suomessa sekä ulkomailla asumat ja työskentelemät ajat;
- 4) tiedot leskeneläkkeeseen vaikuttavista ansio- ja muista tuloista;
- 5) tiedot eläkkeistä, joita edunjättäjä oli saanut tai hakenut; ja
- 6) tiedot lesken 5 §:n 3 momentin mukaisen jatkuvan laitoshoidon alkamisesta ja päättämisestä.

Leskeneläkehakemuksessa tulee myös selvittää, onko hakijalla yhteistä alle 18-vuotiasta lasta edunjättäjän kanssa sekä asuiko samassa taloudessa lesken kanssa alle 18-vuotias lesken tai edunjättäjän lapsi edunjättäjän kuollessa sekä tällaisen lapsen henkilöllisyystiedot.

Leskeneläkkeensaajan on sen lisäksi, mitä 56 §:n 2 ja 4 momentissa säädetään, ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle eläkkeeseen vaikuttavien tulojen muutoksesta ja tämän lain mukaisen työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeen, kansaneläkelain voimaantulon jälkeen, kansaneläkelain voimaantulon jälkeen, mainitun lain 2 §:ssä tarkoitetun työttömyyseläkkeen, mainitun lain 3 §:ssä tarkoitetun yksilöllisen varhaiseläkkeen taikka näitä vastaavan ulkomailta maksettavan eläkkeen myöntämisestä.

Ulkomailla asuvan lesken on toimitettava hakemuksen liitteeksi virkatodistus tai muu vastaava selvitys.

59 §

Lapseneläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Lapseneläkehakemuksessa on ilmoitettava:

- 1) lapsen henkilöllisyystiedot;
- 2) edunjättäjän henkilöllisyystiedot, asuinmaa ja kuolinaika;
- 3) edunjättäjän Suomessa ja ulkomailla asumat ja työskentelemät ajat;

4) tiedot eläkkeistä, joita edunjättäjä oli saanut tai hakenut; ja

5) tiedot lapseneläkkeeseen vaikuttavista eläketuloista.

Jos edunjättäjä ei ollut lapsen oma vanhempi, hakemuksessa on ilmoitettava lapsen ja edunjättäjän sukulaisuus- tai huoltosuhde. Lisäksi on ilmoitettava, maksettiinko lapsen elatukseen korvauksia muualta sekä tiedot maksetuista korvauksista ja niiden määrästä. Lapseneläkehakemukseen on lisäksi liitettävä oppilaitoksen todistus opiskelusta, jos lapseneläkettä haetaan 40 §:n 1 momentissa tarkoitetun päätoimisen opiskelun perusteella.

Lapseneläkettä saavan taikka hänen huoltajansa tai edunvalvojansa on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle:

- 1) lapsen osoitteen muutoksesta, ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta;
- 2) eläkkeeseen vaikuttavien eläketulojen muutoksesta;
- 3) tämän lain mukaista eläkettä vastaavan ulkomailta maksettavan eläkkeen myöntämisestä lapselle; sekä
- 4) päätoimisen opiskelun lopettamisesta, jos eläke on myönnetty 40 §:n 1 momentissa tarkoitetun päätoimisen opiskelun perusteella.

Lesken tai muun lasta huoltavan henkilön on ilmoitettava lapseneläkettä saavan lapsen antamisesta ottolapseksi 46 §:n 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ja lapsen huollon siirtymisestä muulle henkilölle.

Ulkomailla asuvan lapsen hakemukseen on liitettävä virkatodistus tai muu vastaava selvitys.

Lapseneläkkeen hakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja etuuden maksamiseksi välttämättömät tiedot.

60 §

Lapsikorotuksen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Lapsikorotushakemuksessa on ilmoitettava

- 1) hakijan, tämän avio- tai avopuolison ja lapsen henkilöllisyystiedot;
- 2) tiedot siitä, vastaako hakija lapsen toimeentulosta, jos lapsikorotusta haetaan

51 §:n 2 momentin perusteella muualla asuvasta lapsesta; ja

3) tiedot hakijan Suomessa asumasta ajasta, jos lapsikorotusta haetaan 51 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan perusteella.

Lapsikorotuksen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle

1) osoitteen muutoksesta, ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta;

2) lapsikorotukseen oikeuttavan eläkkeen tai korvauksen lakkaamisesta;

3) avio- tai avopuolison lapsen muutosta eri talouteen;

4) lapsen antamisesta otto- tai kasvattilapseksi;

5) siitä, ettei saaja enää huolehdi muualla asuvan lapsensa toimeentulosta; ja

6) lapsen kuolemasta.

Lapsikorotuksen hakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja etuuden maksamiseksi välttämättömät tiedot.

61 §

Tutkimus työkyvyn selvittämiseksi

Työkyvyttömyyseläkkeen hakijan tai saajan on tarvittaessa Kansaneläkelaitoksen määräyksestä käytävä työkyvyn selvittämistä varten tutkittavana Kansaneläkelaitoksen nimeämän lääkärin luona tai Kansaneläkelaitoksen nimeämässä terveydenhuollon toimintayksikössä taikka tutkimuslaitoksessa. Kansaneläkelaitos maksaa tutkimuksesta aiheutuvat kustannukset.

62 §

Hakemuksen ratkaiseminen käytettävissä olevien tietojen perusteella

Etua koskeva hakemus voidaan ratkaista Kansaneläkelaitoksen käytettävissä olevien tietojen perusteella, jos hakija kieltäytyy antamasta hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja tai esittämästä selvitystä, joka häneltä voidaan kohtuudella vaatia. Samoin menetellään, jos työkyvyttömyyseläkkeen

hakija tai saaja ei noudata 61 §:ssä tarkoitettua lääkärintutkimuksessa, terveydenhuollon toimintayksikössä tai tutkimuslaitoksessa käyntiä koskevaa määräystä.

63 §

Etua koskeva päätös

Hakijalle annetaan kirjallinen päätös etuuden myöntämisestä, hylkäämisestä, tarkistamisesta, keskeyttämisestä, lakkauttamisesta ja takaisinperinnästä. Hakijalle on annettava kirjallinen päätös myös silloin, kun etuus maksetaan 67 §:n tai sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:n perusteella kunnan toimielimelle.

Indeksitarkistuksesta tai muusta vastaavasta lain nojalla suoraan määräytyvästä perusteesta johtuvasta etuuden tarkistamisesta annetaan päätös vain etuudensaajan pyynnöstä.

Päätöstä ei kuitenkaan anneta 73 §:n mukaisesta etuuden maksamisen väliaikaisesta keskeyttämisestä

Tämän lain mukaiset päätökset annetaan maksutta.

64 §

Maksaminen

Etuus maksetaan kuukausittain etuudensaajan ilmoittamalle tilille Suomessa toimivaan rahalaitokseen. Etuus voidaan kuitenkin maksaa muullakin tavalla, jollei tilille maksaminen ole mahdollista tai jos tuen hakija tai saaja esittää muulle maksutavalle erityisen syyn.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin maksamisajankohdasta.

Jos etuuden hakija on kuollut ennen kuin hakemus on ratkaistu, etuus maksetaan leskelle, pesänselvittäjälle tai kuolinpesän osakkaiden valtuutuksella muulle kuolinpesän edustajalle enintään sen kuukauden loppuun, jona hakija kuoli.

65 §

Etuuden keskeyttäminen ulkomaille muuttamisen vuoksi

Jos etuudensaaja muuttaa ulkomaille asumaan, etuutta maksetaan vuoden ajan muuttoa seuraavan kuukauden alusta. Etuuden maksaminen keskeytetään kuitenkin ulkomaille muuttoa seuraavan kuukauden alusta, jollei etuudensaaja ole välittömästi ennen ulkomaille muuttoaan asunut Suomessa vuoden pituisia aikaa.

Etuudensaajan palattua Suomeen asumaan aletaan keskeytettyä etuutta maksaa paluuta seuraavan kuukauden alusta. Etuutta maksetaan takautuvasti enintään kuuden kuukauden ajalta paluuilmoituksen tekemisestä.

66 §

Etuuden keskeyttäminen vankeusrangaistuksen vuoksi

Ehdotonta vankeusrangaistusta vankilassa suorittavan etuudensaajan etuuden maksaminen keskeytetään sen jälkeen, kun vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta on suoritettu kolme kuukautta. Jos rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta, etuuden maksaminen keskeytetään vastaavasti, kun rangaistuksen täytäntöönpanon ja vähennyksen yhteenlaskettu aika on kestänyt kolme kuukautta, aikaisintaan kuitenkin rangaistuksen suorittamisen laskettua alkamisajankohtaa seuraavan kuukauden alusta.

Keskeytettyä etuutta aletaan maksaa vapautumista seuraavan kuukauden alusta. Jos henkilö vapautuu kuukauden 1 päivänä, etuutta maksetaan kuitenkin sen kuukauden alusta.

Keskeytetty etuus tai osa siitä voidaan maksaa toimeentulon turvaamiseksi etuudensaajan avio- tai avopuolisolle ja 16 vuotta nuoremmille lapsille.

67 §

Etuuden maksaminen kunnan toimielimelle

Kansaneläkelaitos voi päättää, että etuus

maksetaan saajan asuinkunnan sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi etuudensaajan ja hänen 66 §:n 3 momentissa tarkoitettujen omaistensa elatukseen, jos etuuden maksaminen saajalle itselleen vaarantaa etuudensaajan tai hänen omaistensa toimeentulon. Näin maksettua etuutta ei saa vastoin etuudensaajan nimenomaista suostumusta käyttää muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan elatukseen, jolta etuus on suoritettu.

Esityksen etuuden maksamisesta kunnan toimielimelle voi tehdä etuudensaaja, hänen avio- tai avopuolisonsa, muu omaisensa tai henkilö, joka hänestä pääasiallisesti huolehtii taikka kunnan asianomainen toimielin.

68 §

Lapseneläkkeen maksamisen erityissäännökset

Jos lapseneläkettä saava alaikäinen lapsi ei ole edunvalvojansa huollettavana, lapseneläke voidaan maksaa lapsen huoltajalle. Kansaneläkelaitoksen on kuultava sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimielintä, lapsen edunvalvojaa sekä 15 vuotta täyttäneitä lasta ennen eläkkeen maksamista lapsen huoltajalle.

Lapseneläke voidaan maksaa 15 vuotta täyttäneelle lapselle, jos edunvalvoja siihen suostuu.

Lapseneläke voidaan maksaa 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle tai toimielimen suostumuksella muullekin henkilölle, jos lapseneläkkeen maksaminen sen nostamiseen oikeutetulle vaarantaisi lapsen toimeentulon.

69 §

Eläkkeen katsominen ennakkosuoritukseksi

Jos eläkkeensaajalle, joka saa perhe-eläkettä, myönnetään takautuvasti kansaneläke, samalta ajalta maksettua perhe-eläkettä pidetään kansaneläkkeen ennakkosuorituksena.

Jos eläkkeensaajalle, joka saa kansaneläkettä, myönnetään takautuvasti perhe-eläke, samalta ajalta maksettua kansaneläkettä pidi-

tään perhe-eläkkeen ennakkosuoritukseksi.

70 §

Takautuvan kansaneläkkeen ja lapsikorotuksen maksaminen

Takautuvasti myönnetty kansaneläke on pidätettävä Kansaneläkelaitokselle tai maksettava työttömyyskassalle näiden maksamaa etuutta vastaavilta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää kansaneläkkeen takautuvasti ajalle, jona etuudensaaja on saanut:

- 1) työttömyysturvalain mukaista työttömyysetuutta;
- 2) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaista koulutustukea;
- 3) sairausvakuutuslain mukaista sairauspäivärahaa; tai
- 4) Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista tai kuntoutusrahaetuuksista annetun lain mukaista kuntoutusrahaa.

Edellä 1 momentissa säädettyllä tavalla menetellään, jos Kansaneläkelaitos myöntää lapsikorotuksen takautuvasti ajalle, jona etuudensaaja on saanut:

- 1) työttömyysturvalain mukaista työttömyysetuutta;
- 2) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain mukaista koulutustukea; tai
- 3) Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista tai kuntoutusrahaetuuksista annetun lain mukaista kuntoutusrahaa.

Kansaneläke ja lapsikorotus maksetaan työttömyyskassalle kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että työttömyysturvalain 11 luvun 14 §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehty vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen ja lapsikorotuksen maksupäivää.

71 §

Eläkkeen myöntäminen väliaikaisesti

Jos kansaneläkkeen tai leskeneläkkeen täydennysmäärän hakija on hakenut eläkettä tai korvausta myös muusta valtiosta, jossa sovelletaan sosiaaliturva-asetusta, kansaneläke tai leskeneläkkeen täydennysmäärä voidaan myöntää väliaikaisesti siksi ajaksi, jonka asian käsittely kestää. Jos eläke tai korvaus mainitusta valtiosta myönnetään takautuvasti, Kansaneläkelaitos saa periä liikaa maksetun

kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen täydennysmäärän takautuvasti toisessa valtiossa myönnetystä eläkkeestä tai korvauksesta. Kun muussa valtiossa haetusta eläkkeestä on saatu tieto, Kansaneläkelaitos tekee lopullisen päätöksen kansaneläkkeestä tai leskeneläkkeestä.

72 §

Eläkkeen periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta

Kansaneläke ja leskeneläkkeen täydennysmäärä voidaan myöntää väliaikaisesti, jos eläkkeessä tulona huomioon otettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta on muutoksenhaku vireillä. Jos työeläkettä tai korvausta myönnetään takautuvasti, Kansaneläkelaitos saa periä takaisin työeläkkeestä tai korvauksesta samalta ajalta liikaa maksetun eläkkeen. Kansaneläkelaitos saa periä liikaa maksetun kansaneläkkeen myös silloin, kun työeläkelaitos jatkaa muutoksenhaun perusteella myönnettyä kuntoutustukea.

Kansaneläkelaitos voi periä työeläkkeen maksajalta tämän takautuvasti suorittaman eläkkeen siltä osin, kuin se vastaa liikaa maksettua kansaneläkettä tai ylimääräistä rintamalisää, jos työeläkkeen maksaja:

- 1) oikaisee tai tarkistaa työeläkkeen;
- 2) myöntää oikaisupäätöksen jälkeen kuntoutustuelle jatkoa; tai
- 3) myöntää perhe-eläkkeen.

Edellä 2 momentissa säädettyllä tavalla menetellään myös 22 §:n 1 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettujen eläkkeiden ja etuuksien osalta.

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava 1 momentissa ja 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa työeläkkeen maksajalle vähintään kaksi viikkoa ennen maksamista, että työeläke tai osa siitä on maksettava Kansaneläkelaitokselle. Ilmoitus on tehtävä vastaavasti 22 §:n 1 momentin 3—6 kohdassa tarkoitettujen eläkkeen, korvauksen sekä perhe- ja huoltoeläkkeen maksajalle.

73 §

Maksamisen väliaikainen keskeyttäminen

Etuuden maksaminen voidaan väliaikaisesti

ti keskeyttää osittain tai kokonaan, jos on ilmeistä, että etuuden saajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn perusteella ole oikeutta etuuteen tai osaan siitä. Jos etuuden saaja ei toimita pyydettyä lisäselvitystä, asia ratkaistaan niiden selvitysten perusteella, jotka ovat Kansaneläkelaitoksen käytettävissä.

Jos keskeytettyä etuutta aletaan maksaa uudelleen, sitä ei makseta ilman erityistä syytä pidemmältä kuin kuuden kuukauden ajalta takautuvasti.

Etuuden maksamiseen väliaikaista keskeyttämistä koskevaan ilmoitukseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

74 §

Etuuden lakkaaminen

Etuutta maksetaan sen kuukauden loppuun, jonka aikana etuudensaaja on kuollut.

75 §

Takaisinperintä

Jos tämän lain mukaista etuutta on maksettu aiheetta tai määrältään liian suurena, liikaa maksettu etuus on perittävä takaisin.

Takaisinperinnästä voidaan luopua joko kokonaan tai osittain, jos se katsotaan kohtuulliseksi eikä aiheeton maksaminen ole johtunut etuuden saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos aiheettomasti maksettu määrä on vähäinen. Takaisinperinnästä voidaan luopua kokonaan takaisinperintää koskevan päätöksen antamisen jälkeen myös, jos takaisinperintää ei etuuden saajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen ole enää tarkoituksenmukaista jatkaa tai jos perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan etuuden määrään nähden kohtuuttomat kustannukset.

Takaisinperittävä määrä voidaan kuitata Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksamasta etuudesta. Ilman etuudensaajan suostumusta kuittaaminen voidaan kuitenkin kohdistaa vain tämän lain mukaiseen tai siihen rinnastettavaan muuhun etuuteen.

Takaisinperintää koskeva lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio.

76 §

Takaisinperittävän saatavan vanhentuminen

Päätös aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa etuuden maksupäivästä.

Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 ja 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

12 luku

Muutoksenhaku

77 §

Muutoksenhakuoikeus

Muutoksenhakua varten on tarkastuslautakunta ja vakuutusosasto. Tarkastuslautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään sairausvakuutuslain 17 luvussa ja vakuutusosastosta vakuutusosastolaissa (132/2003).

Kansaneläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta tarkastuslautakunnalta kirjallisella valituksella. Tarkastuslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusosastoon siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Vakuutusosastoon päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Asianosainen, johon sovelletaan sosiaaliturva-asetusta ja joka ei tyydy Kansaneläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen, voi hakea siihen muutosta saatuaan sosiaaliturva-asetuksen mukaisen yhteenvedon, johon on liitetty muiden valtioiden eläkepäätökset. Työkyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytyksiä koskevaan Kansaneläkelaitoksen päätökseen haetaan kuitenkin muutosta siten kuin tässä laissa säädetään.

Kansaneläkelaitoksen päätöstä on muutok-

senhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

Kansaneläkelaitoksen antamaan väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

78 §

Muutoksenhakuaika

Valituskirjelmä on toimitettava Kansaneläkelaitokselle viimeistään 30 päivänä sen päivän jälkeen, jona asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu hänen ilmoittamaansa osoitteeseen, jos muutoksenhaun yhteydessä ei muuta näytetä.

79 §

Itseoikaisu

Jos Kansaneläkelaitos hyväksyy kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta oikaisupäätös. Oikaisupäätökseen saa hakea muutosta siten kuin 77 ja 78 §:ssä säädetään.

Jos Kansaneläkelaitos ei oikaise valituksen kohteena olevaa päätöstä 1 momentissa mainitun tavoin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa asianomaisen muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi. Kansaneläkelaitos voi tällöin väliaikaisella päätöksellä oikaista aikaisemman päätöksensä siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen. Jos valitus on jo toimitettu muutoksenhakuelimelle, väliaikaisesta päätöksestä on ilmoitettava sille viipymättä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettusta määräajasta voidaan poiketa, jos valituksen johdosta tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Lisäselvityksen hankkimisesta on tällöin viipymättä ilmoitettava valittajalle. Valituskirjelmä ja lausunto on kuitenkin aina toimitettava asianomaiselle muutoksenhakuelimelle viimeistään 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

80 §

Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus

Jos tarkastuslautakunnalle tai vakuutusoskeudelle annettava valitus on saapunut 78 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen, valitus voidaan ottaa tutkittavaksi, jos myöhästymiseen on ollut painava syy.

81 §

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

82 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu

Jos asiassa, jossa on kysymys evätyn edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn edun tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös tarkastuslautakunta ja vakuutusosikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 77 ja 78 §:ssä säädetään.

83 §

Asian uudelleen ratkaiseminen työeläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta

Jos kansaneläkkeen tai leskeneläkkeen saajalle on takautuvasti myönnetty 22 §:ssä tarkoitettu tulona huomioon otettava työeläke tai korvaus tai tällaista etuutta on korotettu,

Kansaneläkelaitos voi ilman 84 §:n mukaista päätöksen poistamista tai 81 §:n 2 momentin mukaista asianosaisen suostumusta asianosaista kuultuaan ratkaista asian uudelleen.

84 §

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Jos tässä laissa tarkoitettua etuutta koskeva lainvoimainen päätös perustuu väärään tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lain vastainen, vakuutusosoikeus voi poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi Kansaneläkelaitoksen esityksestä tai asianosaisen hakemuksesta varattuaan muille asianosaisille tilaisuuden tulla kuuluksi. Tehtyään edellä sanotun esityksen Kansaneläkelaitos voi, kunnes asia on uudelleen ratkaistu, väliaikaisesti keskeyttää etuuden maksamisen tai maksaa sen esityksensä mukaisesti.

VI OSA

MUUT SÄÄNNÖKSET

13 luku

Tietojen saaminen, luovuttaminen ja salassapito

85 §

Tiedot viranomaisilta sekä eläke- ja vakuutuslaitoksilta

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

1) väestörekisteriviranomaisilta väestötietolain (507/1993) 4 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa ja 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua välttämättömät tiedot ja niissä tapahtuneet muutokset;

2) ulkomaalaisvirastolta sen rekisterissä olevien Suomeen muuttaneiden ulkomaalaisten ja heidän perheenjäsentensä tunnistetiedot sekä perheoikeudellista asemaa ja oleske-

lulupaa koskevat tiedot sekä mainituissa tiedoissa tapahtuneet muutokset;

3) Eläketurvakeskukselta, eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta tiedot eläke- ja korvauspäätöksistä ja eläkkeen tai korvauksen määrän muuttumisesta sekä tiedot 63 vuoden ikään mennessä karttuneesta työeläkkeen määrästä;

4) Eläketurvakeskukselta tiedot henkilön kuulumisesta Suomea sitovan valtioiden välisen sopimuksen perusteella Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin;

5) Koulutusrahastolta aikuiskoulutustukea hakeneiden henkilöllisyystiedot ja yksilöintiä koskevat tiedot sekä heitä koskevien aikuiskoulutustukiratkaisujen laatua, tuen myöntöaikaa ja tuen määrää koskevat tiedot sekä mainituissa tiedoissa tapahtuneet muutokset; sekä

6) työttömyyskassoilta tiedot ansioon suhteutetun päivärahan perusteista, määrästä, määrän muuttumisesta sekä tiedot päiväraha-hakemusten vireillöolosta.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja eläkettä ja korvausta koskevia tietoja ovat etuudensaajan henkilöllisyystiedot, eläke- ja korvauslaji, määrätymisperusteet, korotusperuste sekä määrä ja aika, jolta eläkettä tai korvausta maksetaan. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse antaa indeksitarkistuksesta, joka perustuu työntekijän eläkelain 98 §:ään.

Kansaneläkelaitoksella on lisäksi vuosittain oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä verohallinnolta välttämättömät tiedot yksilöintitietoineen luonnollisten henkilöiden;

1) ansio- ja pääomatuloista eriteltyinä;

2) tulonhankkimisvähennyksistä ja luonnollisista vähennyksistä;

3) metsäomaisuudesta pinta-alatietoineen;

4) kiinteistöistä ja niiden kiinteistöverotuksessa vahvistetuista arvoista;

5) verotusta varten lasketuista elinkeinotoiminnan ja maatalouden nettovaroista sekä osuuksista yhtymien nettovaroihin;

6) varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 4 §:ssä tarkoitetuista julkisesti noteerattujen osakkeiden ja sijoitusrahasto-osuuksien lukumäärästä;

7) työntekijän eläkelain 72 §:n mukaisista vakuutuspalkoista;

8) yrittäjän eläkelain ja maatalousyrittäjien eläkelain mukaisista kunakin vuonna vahvistetuista työtuloista; sekä

9) pakollisista eläke- ja työttömyysvakuutusmaksuista.

Sen lisäksi, mitä 3 momentissa säädetään, Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada muut etuuksia varten välttämättömät tiedot verohallinnolta.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä tarkoitetut tiedot maksutta. Jos tiedot tarvitaan määrättyssä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia, on kustannukset kuitenkin korvattava.

86 §

Tiedot etuuden ratkaisemista varten

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan tämän lain mukaisen eläkkeen tai etuuden ratkaisemista varten välttämättömät tiedot tai sellaiset välttämättömät tiedot, jotka on muuten otettava huomioon tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi:

1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;

2) Eläketurvakeskukselta, eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;

3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;

4) työnantajalta ja työttömyyskassalta;

5) oppilaitoksilta 40 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa lapseneläkettä saavan lapsen päätoimisesta opiskelusta;

6) työpaikkakassoilta; sekä

7) rahalaitoksilta koskien leskeneläkkeenhakijaa tai –saajaa, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyttä tai luotettavuutta

eikä tämä ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen; pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on lisäksi oikeus pyynnöstä saada työkyvyttömyyseläkkeen ratkaisemista varten:

1) lääkäriltä tai muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitetulta ammattihenkilöltä;

2) potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä, kuntoutusta toimeenpanevalta taholta sekä muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä; tai

3) sosiaalipalvelun tuottajalta tai hoitolaitokselta

lausunto ja muut välttämättömät tiedot eläkkeenhakijan potilasasiakirjoista, kuntoutuksesta, terveydentilasta, hoidosta sekä työkyvystä, jollei eläkkeenhakija itse toimita edellä mainittuja tietoja.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot maksutta. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetulla ammattihenkilöllä tai sosiaalipalvelun tuottajalla on kuitenkin oikeus saada 2 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden perusteella antamistaan lausunnoista kohtuullinen palkkio.

87 §

Tiedot Eläketurvakeskukselta ja eräiltä eläkkeen maksajilta

Eläketurvakeskuksella, Valtiokonttorilla ja Kuntien eläkevakuutuksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten

1) tiedot arvioidun työeläkkeen määrästä työkyvyttömyyseläkkeen hakemusmenettelyä varten; ja

2) tiedot 22 §:n 4 momentissa tarkoitetun 63 vuoden ikään mennessä karttuneen ennakoitun työeläkkeen määrästä kansaneläkkeen määrän laskemista varten.

Kansaneläkelaitoksella on myös oikeus saada tämän lain mukaisen vanhuuseläkeoikeuden selvittämistä varten Eläketurvakeskukselta henkilöllisyystiedot niistä 65 vuotta täyttäneistä työeläkevakuutetuista, jotka eivät saa työeläkettä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta.

88 §

Tiedot laitoshoidosta ja vankeusrangaistuksesta

Edellä 5 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettulla laitoksella ja sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitettulla toimielimellä on salassapitosäynnösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot etuudensaajan joutumisesta laitoshoittoon ja hoidon päättymisestä. Tiedot on annettava sellaisesta hoidosta, jonka voidaan arvioida kestävän vähintään kolme kuukautta tai joka on kestänyt kaksi kuukautta ja jatkuu edelleen.

Vankilalla on salassapitosäynnösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä. Tiedot on annettava etuudensaajasta, joka on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävä vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangaistuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika on yli kolme kuukautta.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta.

89 §

Tiedot laitushoitoa koskevaa neuvottelumenettelyä varten

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäynnösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta 5 §:n 5 momentissa tarkoitettua neuvottelumenettelyä varten asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot toimintayksikön toiminnasta, tiloista, henkilökunnan määrästä, annetun hoidon sisällöstä, laadusta ja määrästä, hoidosta tehdystä sopimuksesta ja hoidosta maksettavasta korvauksesta.

Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelumenettelyssä saada pyynnöstä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja potilasasiakirjoista, hoidettavan henkilön terveydentilasta, lääkkeistä ja tuloista kunnan sosiaali- ja terveystieteiden viranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtioneuvoston terveysministeriön toimintayksiköltä.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja, koskee myös sosiaali- ja terveystieteiden ministeriötä.

90 §

Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, salassapitosäynnösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa:

1) Eläketurvakeskukselle, eläke- ja vakuutuslaitokselle tai muulle eläkkeen tai korvauksen myöntäjälle tai maksajalle välttämättömät tiedot tämän lain mukaisista eläkepäättöksistä kokonaiseläketurvan arvioimiseksi;

2) Eläketurvakeskukselle ja eläkelaitoksille sekä Suomen kanssa sosiaaliturvasopimuksen tehneiden ja sosiaaliturva-asetuksen piiriin kuuluvien maiden viranomaisille ja laitoksille välttämättömiä tietoja sosiaaliturvasopimusten ja edellä mainitun asetuksen täytäntöönpanoa sekä niiden hoitamien muiden sosiaalietuuksien täytäntöönpanoa varten; sekä

3) 61 §:ssä tarkoitettulle lääkärille tai terveydenhuollon toimintayksikölle taikka tutkimuslaitokselle tutkimuksiin lähetettävän henkilön terveydentilaa, sairautta, hoitotoimenpiteitä, ammattia, työolosuhteita ja työn laatua koskevia tietoja.

91 §

Muuta etuutta varten saatujen tietojen käyttäminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

92 §

Tietojen luovuttaminen edelleen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus antaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä 85 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan perusteella saatuja tietoja edelleen sellaiselle tietojen vastaanottajalle, jolla on oikeus saada tiedot lain perusteella.

93 §

Tiedot ulosottoviranomaiselle

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä asianomaisen viranomaisen pyynnöstä luovuttaa ulosottoa varten tiedot tämän lain mukaisten etuuksien määrästä, ei kuitenkaan niistä etuuksista, joita ei oteta huomioon ulosottolain (37/1895) 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettua suojaosuutta laskettaessa. Lisäksi Kansaneläkelaitoksella on oikeus ilmoittaa tiedossaan olevat muut eläkkeitä ja muita sosiaalietuuksia maksavat laitokset.

94 §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin avata tekninen käyttöyhteys rekisteriensä salassa pidettäviin tietoihin, jotka sillä on oikeus 90 §:n 1 ja 2 kohdan sekä 92 ja 93 §:n perusteella antaa mainituissa pykälissä tarkoitetuille tiedonsaajille.

Mitä tässä pykälässä säädetään teknisen käyttöyhteyden avaamisesta ja tietojen antamisesta sen avulla, koskee myös Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada teknisen käyttöyhteyden avulla salassa pidettäviä henkilötietoja, jotka on mainittu 85 §:ssä ja 86 §:n 1 momentin 1—6 kohdassa sekä 86 §:n 2 momentissa siltä osin kuin se koskee potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n 4 kohdan mukaista terveydenhuollon toimintayksikköä tai sosiaalipalvelun tuottajaa tai muuta hoitolaitosta. Sama koskee salassa pidettäviä tietoja, jotka on mainittu 87 ja 89 §:ssä.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

95 §

Tiedot viranomaisille

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja ministeriölle, verohallinnolle sekä sellaiselle lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukainen etuus vaikuttaa.

Annettavia tietoja ovat tämän lain mukaista etuutta saaneen henkilön:

1) henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot;
2) tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista; sekä

3) muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tehtävää henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatoimintaa varten.

Kansaneläkelaitoksella on 1 momentissa tarkoitettu oikeus antaa 2 momentissa tarkoitettuja tietoja myös poliisi- ja syyttäväviranomaiselle siltä osin kuin tiedot ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä tai syytteen panna varten.

Tässä pykälässä tarkoitetuissa tilanteissa ei kuitenkaan saa antaa henkilön terveydentilaa koskevia tietoja tai tietoja, jotka on tarkoitettu kuvaamaan henkilön sosiaalihuollon tarpeen perusteita.

96 §

Tiedot etuuden hakijalle

Kansaneläkelaitoksen on annettava eläkehakijalle etukäteen sopivin tavoin tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.

14 luku

Rahoitus

97 §

Rahoitettavat etuudet ja kulut

Kansaneläkelaitoksen kansaneläkerahastosta maksetaan tämän lain mukaiset vanhuuseläkkeet, työkyvyttömyyseläkkeet, lapsikorotukset ja perhe-eläkkeet sekä kansaneläkelain voimaansaattamisesta annetun lain mukaiset työttömyyseläkkeet ja yksilölliset varhaiseläkkeet. Kansaneläkerahastosta maksetaan myös maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 15 §:n mukaan perusturvaosuuksien katsottavat kansaneläke- ja perhe-eläkekulut sekä 40 prosenttia Kansaneläkelaitoksen toimintakuluista.

98 §

Kansaneläkerahaston tuotot

Kansaneläkerahastosta maksettavat 97 §:n mukaiset etuudet ja toimintakulut rahoitetaan työnantajan kansaneläkemaksusta kertyvillä varoilla, valtion maksuosuuksilla ja kansaneläkerahaston muilla tuotoilla.

Kansaneläkerahaston muita tuottoja ovat rahaston sijoitustuotot.

99 §

Työnantajan kansaneläkemaksu

Työnantaja on velvollinen maksamaan työnantajan kansaneläkemaksun. Yksityisen työnantajan maksu on porrastettu työnantajan kuluvan käyttöomaisuuden hankintamenoista tekemien poistojen ja maksettujen palkkojen suhteessa.

Työnantajan kansaneläkemaksu suoritetaan osana työnantajan sosiaaliturvamaksua. Työnantajan sosiaaliturvamaksusta säädetään työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetussa laissa (366/1963). Työnantajan kansaneläkemaksun maksuprosentista ja maksun porrastuksesta säädetään erikseen lailla.

100 §

Kansaneläkelaitoksen rahoitusosuus

Kansaneläkelaitos rahoittaa 60 prosenttia 97 §:ssä tarkoitetuista eläkkeistä lukuun ottamatta perhe-eläkkeitä.

Kansaneläkelaitos rahoittaa lisäksi kokonaan 97 §:ssä tarkoitettujen lapsikorotukset ja toimintakulut.

101 §

Valtion rahoitusosuus

Valtion varoista rahoitetaan 97 §:ssä tarkoitettujen perhe-eläkkeiden.

Valtio vastaa myös kansaneläkkeiden kuluista siltä osin kuin Kansaneläkelaitoksen rahoitusosuus ei kata niitä.

102 §

Valtion takuusuoritus ja maksuvalmiussuoritus

Kansaneläkerahaston vieraalla pääomalla vähennetyn rahoitusomaisuuden on oltava kalenterivuoden päättyessä vähintään neljä prosenttia kansaneläkevakuutuksen vuotuisista kokonaiskuluista (*rahoitusomaisuuden vähimmäismäärä*). Jos kansaneläkerahastoon kertyvät tuotot eivät riitä rahoitusomaisuuden vähimmäismäärän saavuttamiseen, puuttuva osa suoritetaan valtion varoista (*takuusuoritus*).

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään takuusuorituksesta ja 101 §:ssä valtion rahoitusosuudesta, valtion tulee suorittaa Kansaneläkelaitokselle sellainen määrä varoja, että kansaneläkerahaston maksuvalmius on kunakin ajankohtana riittävästi turvattu (*maksuvalmiussuoritus*).

103 §

Valtion osuuden ja takuusuorituksen suorittaminen

Valtio suorittaa Kansaneläkelaitokselle kuukausittain valtion rahoitusosuuden ennakkona 90 prosenttia 101 §:n mukaisista arvioiduista rahoitusosuuksista.

Valtio suorittaa Kansaneläkelaitokselle kuukausittain takuusuorituksen ennakkona määrän, joka vastaa yhtä kahdestoistaosaa takuusuorituksen arvioidusta vuotuisesta määrästä. Kansaneläkelaitoksen rahoituksen turvaamiseksi tai jos vuotuisen ennakon määrä olennaisesti muuttuu, ennakko voidaan jaksottaa edellä säädetystä poiketen.

Ennakoiden ja lopullisten valtion osuuksien vahvistamisesta ja suorittamisesta sekä sitä varten tarvittavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

104 §

Arvio seuraavan vuoden kuluista

Kansaneläkelaitoksen on vuosittain toukuun 15 päivään mennessä toimitettava

sosiaali- ja terveysministeriölle arvio kansaneläkerahastosta maksettavien etuuskulujen ja Kansaneläkelaitoksen toimintakulujen määrästä sekä arvio valtion takuusuorituksen määrästä seuraavana vuonna. Arviota tulee tarkistaa, jos sen perusteet ovat olennaisesti muuttuneet.

105 §

Kansaneläkelaitoksen valvontaoikeus

Kansaneläkelaitoksella on oikeus valvoa työnantajan kansaneläkemaksun määräämistä, maksuunpanoa, kantoa ja tilitystä sekä tarkastaa näiltä osin verotusta koskevia asiakirjoja.

15 luku

Erinäiset säännökset

106 §

Viivästysajalta maksettava korotus

Jos tämän lain mukaisen etuuden maksaminen viivästyy, viivästynyt etuus maksetaan viivästysajalta korotettuna. Etuuden korotuksen korkokanta vuotta kohden laskettuna on etuuden maksupäivää edeltävän, korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitetun puolivuotis- kauden viitekorko lisätynä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

Velvollisuus maksaa etuus korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa etuudesta, joka suoritetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle.

Viivästysajalta laskettua etuuden korotusta tai korotuksen osaa ei makseta, jos se on pienempi kuin 1,47 euroa.

107 §

Viivästysaika

Viivästysajalta maksettava korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä. Viivästysajan katsotaan alkavan, kun kolme kalenterikuukautta on kulunut sen kuukauden

päättymisestä, jona hakija on jättänyt Kansaneläkelaitokselle hakemuksensa tai muun vastaavan vaatimuksen, sekä esittänyt etuuden perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin häneltä kohtuudella voidaan vaatia. Tällöin otetaan myös huomioon Kansaneläkelaitoksen mahdollisuudet hankkia selvitys. Jos 22 §:ssä tarkoitettua eläkettä tai korvausta ei vielä ole lopullisesti ratkaistu, viivästysajan katsotaan alkavan vasta, kun yksi kalenterikuukausi on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona ilmoitus mainitusta eläkkeestä tai korvauksesta on tullut Kansaneläkelaitokseen. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle etuus erälle korotus lasketaan eräpäivästä.

Jos Kansaneläkelaitoksen päätökseen on haettu muutosta, muutoksenhakuelin voi määrätä, että korotus lasketaan myöhemmästä kuin 1 momentissa tarkoitettua ajankohdasta, jos Kansaneläkelaitos osoittaa muutoksenhaun aikana tapahtuneen oleellisen muutoksen hakijan olosuhteissa.

Jos etuutta ei ole voitu maksaa oikeassa ajassa hakijasta johtuvasta syystä, Kansaneläkelaitos ei ole velvollinen suorittamaan etuutta korotettuna pitemmältä ajalta kuin siitä päivästä, jona este Kansaneläkelaitoksen tieteen on lakannut. Jos etuuden suorittaminen viivästyy lain säännöksen vuoksi taikka yleisen liikenteen tai maksuliikenteen keskeytymisen taikka muun vastaavan ylivoimaisen esteen takia, Kansaneläkelaitos ei ole velvollinen maksamaan etuutta korotettuna tällaisen esteen aiheuttamalta viivästysajalta.

Viivästysajalta maksettavaa korotusta laskettaessa vuoteen katsotaan sisältyvän 360 päivää ja kuukauteen 30 päivää.

108 §

Eläkkeen alentaminen laitoshoidon vuoksi

Jos kansaneläkkeen- tai leskeneläkkeensaaja on 5 §:n 3 momentissa tarkoitettussa jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa, eläkettä alennetaan sen jälkeen, kun hoito on kestänyt kolme kuukautta seuraavasti:

1) kansaneläkkeestä ei makseta sitä osaa, joka ylittää 256,36 euroa kuukaudessa taikka avio- tai avoliitossa olevalla kansaneläkkeensaajalla 231,76 euroa kuukaudessa;

2) leskeneläkkeen täydennysmäärästä ei makseta sitä osaa, joka ylittää 174,56 euroa kuukaudessa taikka avio- tai avoliitossa olevalla leskeneläkkeen täydennysmäärän saajalla 149,96 euroa kuukaudessa.

Eläke maksetaan alentamattomana sen kuukauden loppuun, jona laitoshoido on kestänyt kolme kuukautta.

Jos vanhuuseläkettä on 10 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti lykätty tai varhennettu, 1 momentissa mainittuja määriä korotetaan tai vähennetään vastaavasti.

Jos jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa oleva henkilö saa eläkkeensaajan asumistukea, eläkettä maksetaan kuitenkin alentamattomana sen kuukauden loppuun, jona laitoshoido on kestänyt yhdeksän kuukautta.

Eläke maksetaan alentamattomana laitoshoidon päättymistä seuraavan kuukauden alusta, jos laitoshoido päättyy kuukauden 16 päivänä tai sen jälkeen. Muutoin eläke maksetaan alentamattomana laitoshoidon päättymiskuukauden alusta.

109 §

Indeksisidonnaisuus

Tässä laissa säädetyt rahamäärät, lukuun ottamatta 17 §:n 1 momentin ja 33 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaista tulorajaa, sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tässä laissa säädetyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

110 §

Rahamäärien pyöristäminen

Etuuden määräytymiseen vaikuttavat vuotuiset tuloerät pyöristetään lähimpään euroon.

Maksettavat etuudet ja niiden vähimmäismäärät pyöristetään lähimpään senttiin.

111 §

Ulosmittaus- ja siirtokielto

Tämän lain mukaista etuutta ei saa ulosmitata.

Sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään, voidaan tämän lain mukainen etuus ulosmitata puolisolle tai lapselle taikka vahingonkorvauksena lapselle maksettavan elatusavun perimiseksi.

Sopimus, joka tarkoittaa tämän lain mukaisen etuuden siirtämistä toiselle, on mitätön.

112 §

Soveltamissäännös

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä viitataan kansaneläkelakiin

(347/1956) tai perhe-eläkelakiin (38/1969) tai niiden nojalla myönnettävään tai maksettavaan etuuteen, viittauksen on katsottava tarkoittavan tämän lain mukaisia vastaavia säännöksiä ja tämän lain mukaista etuutta, jollei tästä laista tai tämän lain voimaantuloa annettu laista muuta johdu.

113 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta samoin kuin työttömyyseläkkeestä, yksilöllisestä varhaiseläkkeestä, ennen 1 päivää heinäkuuta 1990 kuolleen edunjättäjän jälkeen myönnettävästä perhe-eläkkeestä sekä muista ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyistä etuuksista ja etuuksien suojaamisesta säädetään erikseen lailla.

2.

Laki**kansaneläkelain voimaantuloa**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kansaneläkelain voimaantulo

Kansaneläkelaki (xxx/200x) tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tällä lailla kumotaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annettu kansaneläkelaki (347/1956), jäljempänä vuoden 1956 kansaneläkelaki, ja 17 päivänä tammikuuta 1969 annettu perhe-eläkelaki (38/1969) niihin myöhemmin tehdyine muutoksineen.

Kansaneläkelakia sovelletaan myös vuoden 1956 kansaneläkelain ja perhe-eläkelain nojalla myönnettyihin eläkkeisiin ja etuuksiin.

Kansaneläkelain voimaantullessa kuntien

yleisestä kalleusluokituksesta annetun lain (955/1973) ja kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun asetuksen (1230/2005) perusteella toisen kalleusluokan mukaisesti maksussa oleva kansaneläke muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 kansaneläkelain 19 §:n ja 108 §:n mukaan maksettavaksi sekä leskeneläkkeen täydennysmäärä kansaneläkelain 30 §:n ja 108 §:n mukaan maksettavaksi.

Kansaneläkelain voimaan tullessa maksussa oleva kansaneläke muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 kansaneläkelain mukaiseksi siten, että sotilasvammalain (404/1948) mukaiseen elinkorkoon maksettavaa mainitun lain 8 §:n 2 momentin ja 9 §:n mukaista

korotusta ei oteta tulona huomioon kansaneläkkeessä.

Kansaneläkelain voimaan tullessa maksussa oleva perhe-eläke muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 kansaneläkelain mukaiseksi siten, että leskeneläkkeen täydennysmäärässä ei oteta tulona huomioon metsän laskennallista tuottoa eikä perhe-eläkelain 15 b §:n 2 momentissa tarkoitettua omaisuudesta laskettua tuloa.

Edellä 4—6 momentissa tarkoitettuja muutokset tehdään ilman hakemusta ja eläkkeen muuttamisesta annetaan päätös pyynnöstä.

Kansaneläkelain voimaan tullessa maksussa olevien etuuksien maksamista jatketaan muutoin entisin perustein kansaneläkelain 24, 36 ja 45 §:n mukaiseen seuraavaan tarkistukseen saakka tai siihen saakka kunnes etuus lakkaa. Tarkistuksessa ei tehdä uudelleen kansaneläkelain 21 §:n ja 32 §:n mukaista asumisajan suhteuttamista.

Jos kansaneläkelakien mukainen etuus myönnetään tai tarkistetaan takautuvasti ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 2008, sovelletaan vuoden 1956 kansaneläkelakia ja perheläkelakia.

Jos hakemus on tullut vireille ennen kansaneläkelain voimaantuloa, etuutta ei ilman erityistä syytä myönnetä pidemmältä kuin vuoden ajalta takautuvasti.

2 §

Työttömyyseläke

Ennen vuotta 1950 syntyneellä pitkäaikaisesti työttömällä 60 vuotta täyttäneellä henkilöllä on oikeus saada työttömyyseläkettä siihen saakka, kunnes hän täyttää 65 vuotta edellyttäen, että hän täyttää vuoden 1956 kansaneläkelain 22 c §:n 1 momentissa säädetty edellytykset.

Lisäksi työttömyyseläkkeeseen sovelletaan, mitä vuoden 1956 kansaneläkelain:

1) 22 c §:n 2—4 momentissa säädetään työttömyyseläkkeen myöntämisestä ja maksamisesta;

2) 31 a §:ssä säädetään työttömyyseläkkeen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä;

3) 35 §:n 4 momentissa säädetään työttömyyseläkkeen muuttamisesta työkyvyttö-

myyseläkkeeksi ja työttömyyseläkkeen pitämisestä työkyvyttömyyseläkkeen osasuorituksena; ja

4) 46 c §:n 3 momentissa säädetään rangaistuslaitosten ilmoitusvelvollisuudesta.

Työttömyyseläkkeensaajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle:

1) oleskelustaan ulkomailla tai muusta vastaavasta syystä, jonka johdosta hän ei voi ottaa vastaan työtä;

2) ryhtymisestä ansiotyöhön, josta saatu ansiotulo on vähintään työntekijäin eläkelain (395/1961) 4 c §:n 4 momentin 2 kohdassa tarkoitettua määrän suuruinen; sekä

3) kieltäytymisestä vastaanottamasta työvoimaviranomaisen hänelle osoittamaa vuoden 1956 kansaneläkelain 22 c §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua vähintään kuukauden jatkuvaa työtä.

Muutoin työttömyyseläkkeeseen sovelletaan, mitä kansaneläkelain 3—9 §:ssä säädetään määrittämisestä ja soveltamisalasta, 4 luvussa kansaneläkkeen määräytymisperusteista, 54 ja 55 §:ssä, 56 §:n 1 ja 4 momentissa sekä 62—64, 67 ja 69—76 §:ssä toimeenpanosta, 12 luvussa muutoksenhausta, 13 luvussa tietojen saamisesta, luovuttamisesta ja salassapidosta, 14 luvussa rahoituksesta ja 15 luvussa viivästysajalta maksettavasta korotuksesta, laitoshoidosta, indeksisidonnaisuudesta, rahamäärien pyöristämisestä sekä ulosmittaus- ja siirtokiellosta.

Työttömyyseläke muuttuu kansaneläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi ilman hakemusta, kun eläkkeensaaja täyttää 65 vuotta, jos eläkkeen määräytymisperusteet eivät muutu.

Jos henkilö saa työttömyyseläkettä vuoden 1956 kansaneläkelain, tämän lain, työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainittujen lakien työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 28 §:n tai yrittäjän eläkelain voimaanpanolain (xx/2006) 28 §:n perusteella, hänellä on oikeus kansaneläkelain 10 luvun mukaiseen lapsikorotukseen.

3 §

Yksilöllinen varhaiseläke

Ennen vuotta 1944 syntyneellä henkilöllä on oikeus saada kansaneläkelain muuttami-

sesta annetun lain (639/2003) voimaantulosäännöksen 3 momentin perusteella yksilöllistä varhaiseläkettä siihen saakka, kun hän täyttää 65 vuotta siten, kuin vuoden 1956 kansaneläkelain 22 a §:ssä säädetään. Yksilölliseen varhaiseläkkeeseen sovelletaan, mitä vuoden 1956 kansaneläkelain 26 §:n 7 momentissa säädetään eläketulojen huomioon ottamisesta ja kansaneläkeasetuksen (594/1956) 53 §:n 2 momentissa säädetään yksilöllisen varhaiseläkkeen saajan ilmoitusvelvollisuudesta.

Muutoin yksilölliseen varhaiseläkkeeseen sovelletaan, mitä kansaneläkelain 3—9 §:ssä säädetään määrittämisestä ja soveltamisalasta, 4 luvussa kansaneläkkeen määräytymisperusteista, 54, 55, 57, 61—67, ja 69—76 §:ssä toimeenpanosta, 12 luvussa muutoksenhausta, 13 luvussa tietojen saamisesta, luovuttamisesta ja salassapidosta, 14 luvussa rahoituksesta ja 15 luvussa viivästysajalta maksettavasta korotuksesta, laitoshoidosta, indeksidonnaisuudesta, rahamäärien pyöristämisestä sekä ulosmittaus- ja siirtokiellosta.

Yksilöllinen varhaiseläke muuttuu kansaneläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi ilman hakemusta, kun eläkkeensaaja täyttää 65 vuotta, jos eläkkeen määräytymisperusteet eivät muutu.

Jos henkilö saa yksilöllistä varhaiseläkettä kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (639/2003) voimaantulosäännöksen tämän lain tai työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainittujen julkisten alojen työeläkeläkiä perusteella, hänellä on oikeus kansaneläkelain 10 luvun mukaiseen lapsikorotukseen.

4 §

Ennen 1 päivää heinäkuuta 1950 syntyneen lesken oikeus leskeneläkkeeseen

Oikeus leskeneläkkeeseen on 1 päivänä heinäkuuta 1950 tai sitä ennen syntyneellä leskellä, jos:

1) hän oli 1 päivästä heinäkuuta 1990 tai sitä aikaisemmasta ajasta avioliitossa edunjättäjän kanssa;

2) avioliitto oli solmittu ennen kuin edunjättäjä oli täyttänyt 65 vuotta; ja

3) avioliitto oli edunjättäjän kuollessa jatkunut vähintään kolme vuotta.

Muutoin 1 momentissa tarkoitetun lesken leskeneläkkeeseen sovelletaan, mitä kansaneläkelain 41 §:ssä säädetään leskeneläkkeestä.

5 §

Perhe-eläkkeen määräytyminen ennen 1 päivää heinäkuuta 1990 kuolleen edunjättäjän jälkeen

Jos edunjättäjä on kuollut ennen 1 päivää heinäkuuta 1990, oikeus perhe-eläkkeeseen määräytyy perhe-eläkelain 6 §:n, 7 §:n 4 kohdan, 8, 9, 9 b ja 12 §:n sekä 13 §:n 2 momentin perusteella. Lesken kertasuoritus määräytyy mainitun lain 14 §:n perusteella. Muutoin perhe-eläkkeestä on voimassa, mitä kansaneläkelain 5—9 ja 11—15 luvussa säädetään, kuitenkin siten, että 34 §:ssä tarkoitettu työtulo otetaan kokonaan huomioon vuositulona.

Jos edunjättäjä on kuollut ennen 1 päivää heinäkuuta 1990, lapseneläkkeen ja leskeneläkkeen maksamista jatketaan kunnes lapsi täyttää 18 vuotta. Leskellä on kuitenkin oikeus jatkoeläkkeeseen, jos hän oli täyttänyt 40 vuotta silloin, kun lapsi täytti 18 vuotta. Lapseneläke maksetaan vähintään sen suuruisena kuin se on maksettu ennen 1 päivää heinäkuuta 1990 ilman veron ennakonpidäystä.

6 §

Ennen 1 päivää tammikuuta 1996 alkanut lapsikorotus

Kansaneläkelain voimaan tullessa maksussa olevan ennen 1 päivää tammikuuta 1996 alkaneen lapsikorotuksen maksamista jatketaan niin kauan kuin eläkkeensaajan oikeus lapsikorotukseen jatkuu entisin määräytymisperustein.

7 §

Kansaneläkkeen, perhe-eläkkeen ja lapsikorotuksen maksaminen ulkomaille

Jos kansaneläkettä, perhe-eläkettä tai lapsikorotusta on maksettu vuoden 1956 kansaneläkelain 41 §:n perusteella ulkomaille, eläk-

keen tai lapsikorotuksen maksamista jatketaan entisiin perusteisiin kansaneläkelain 24, 36 tai 45 §:n mukaiseen seuraavaan tarkistukseen saakka tai siihen saakka, kunnes etuus lakkaa.

8 §

Työeläkkeen tulona huomioon ottaminen, kun eläketapahtuma on ennen 1 päivää heinäkuuta 1975

Kansaneläkettä ja leskeneläkkeen täydennysmäärää laskettaessa otetaan tulona huomioon yhteensä enintään 5 550 euroa vuodessa ennen 1 päivää heinäkuuta 1975 sattuneeseen eläketapahtumaan perustuvasta:

1) työntekijäin eläkelain, maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) tai yrittäjien eläkelain (468/1969) vähimmäisehtojen mukainen vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeestä;

2) lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) tai merimieseläkelain (72/1956) mukainen vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeestä;

3) maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen sukupolvenvaihdoseläkkeen perusmäärästä; sekä

4) työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3—9 kohdassa tarkoitettu vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeestä siltä osin kuin se ei ylitä kunkin eläkkeen osalta sen perusteena olevasta palkasta 1/9 prosenttia jokaiselta eläkettä määrättäessä huomioon otetulta kuukaudelta, ei kuitenkaan useammalta kuin 360 kuukaudelta.

Muilta osin 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu eläke luetaan kokonaisuudessaan tuloksi kansaneläkkeessä.

Jos eläkkeensaaja on avioliitossa tai kansaneläkelain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettussa avioliitossa, 1 momentissa tarkoitettu määrä on 4 559 euroa vuodessa.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista rahamääristä vähennetään henkilön saamien muiden kansaneläkkeeseen tai leskeneläkkeen täydennysmäärään vaikuttavien tulojen määrä, ja näin saatuun rahamäärään lisätään se osa, jolla tulot ylittävät 2 091 euroa.

Eläketapahtuman katsotaan sattuneen silloin, kun

1) vakuutettu on täyttänyt eläkkeen saamiseen oikeuttavan eläkeiän;

2) vakuutettu on tullut eläkkeen saamiseen oikeuttavassa määrin työkyvyttömäksi;

3) työttömyyseläkkeeseen oikeuttava työvoimaviranomaisen ensimmäinen todistus on annettu; taikka

4) viljelmän luovutus sukupolvenvaihdoseläkkeen saamiseksi on tapahtunut tai ehdollinen päätös sukupolvenvaihdoseläkkeen myöntämisestä on annettu.

Uutena eläketapahtumana ei kuitenkaan pidetä työttömyyseläkkeen muuttumista työkyvyttömyyseläkkeeksi, työkyvyttömyyseläkkeen muuttumista sukupolvenvaihdoseläkkeeksi eikä eläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi.

Mitä 1—5 momentissa säädetään, sovelletaan, kun ennen 1 päivää tammikuuta 1983 alkanut:

1) sotilasvammalain mukainen huoltoeläke otetaan tuloksi kansaneläkettä ja leskeneläkkeen täydennysmäärää laskettaessa; ja

2) luopumiseläkelain (16/1974) mukainen luopumiseläke otetaan tuloksi leskeneläkkeen täydennysmäärää laskettaessa.

9 §

Työeläkkeen huomioon ottaminen tulona 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen alkavassa kansaneläkkeessä ja leskeneläkkeen täydennysmäärässä

Jos kansaneläkelain 22 §:n 1 momentin 1 kohdan mukainen työeläkkeen vanhuuseläke on alkanut 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen ja eläkkeensaaja on täyttänyt 63 vuotta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2004, työeläke otetaan tulona huomioon 31 päivään joulukuuta 2004 mennessä karttuneena eläkkeenä.

Kun kansaneläke tai leskeneläkkeen täydennysmäärä alkaa tai tarkistetaan 1 päivänä tammikuuta 2005 tai sen jälkeen, otetaan ennen edellä mainittua ajankohtaa alkanut kansaneläkelain 22 §:n 1 momentin 1 kohdan mukainen työeläkkeen vanhuuseläke tulona huomioon vuoden 1956 kansaneläkelain

säännösten mukaisesti sellaisina kuin ne olivat voimassa kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (639/2003) tullessa voimaan..

10 §

Etuoikeutetut eläketulot ja erät ulkomailta maksettavat etuudet

Kansaneläkkeen määrää laskettaessa tulona ei oteta huomioon:

1) liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön mukaista ansionmenetyksen korvausta, jonka maksaminen on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1985 eikä sellaista enintään vuoden ajalta maksettua ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan ennen 1 päivää tammikuuta 1995 sattuneen vahingon perusteella;

2) vapaaehtoista tapaturmavakuutusta koskevaan lainsäädäntöön perustuvaa tapaturmaeläkettä, perhe-eläkettä, elinkorkoa ja huoltoeläkettä, jos etuuden maksaminen on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1994.

Kansaneläkkeen määrää ja leskeneläkkeen täydennysmäärää laskettaessa tulona ei oteta huomioon tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) mukaista tapaturmaeläkettä ja elinkorkoa eikä liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista ansionmenetyksen korvausta ja työkyvyttömyyseläkettä, jos etuuden maksaminen on alkanut ennen 1 päivää tammikuuta 1999, niin kauan kuin etuuden maksaminen jatkuu yhdenjaksoisesti.

Ennen 1 päivää tammikuuta 1997 alkaneen kansaneläkkeen määrää ja leskeneläkkeen täydennysmäärää laskettaessa tulona otetaan huomioon kansaneläkelain 22 §:n 2 momentin mukainen ennen 1 päivää tammikuuta 1997 alkanut ulkomailta maksettava etuus, jos kansaneläke tai leskeneläke tarkistetaan kansaneläkelain 24 tai 36 §:n perusteella. Jos kansaneläke tai leskeneläke myönnetään tai tarkistetaan 1 päivää tammikuuta 1997 edeltävältä ajalta, ulkomailta maksettava etuus otetaan tulona huomioon 1 päivästä tammikuuta 1997.

Kansaneläkkeen määrää laskettaessa tulona ei oteta huomioon työntekijäin eläkelain 5 a §:n 1 momentin, sellaisina kuin se on laissa

1263/1999, mukaista tai sitä vastaavaa korotusta, jos henkilö on täyttänyt 65 vuotta 1 päivänä tammikuuta 1980 tai sen jälkeen.

11 §

Kansaneläkkeen suojaaminen tukiosan ja tukilisän lisäosaksi yhdistämisessä

Jos kansaneläkelain voimaan tullessa makssussa olevaan kansaneläkkeeseen sisältyy osa, jota maksetaan sen vuoksi, että tukiosan ja tukilisän yhdistäminen lisäosaksi 1 päivänä tammikuuta 1983 olisi pienentänyt tukiosan ja tukilisän yhteismäärää, kansaneläkkeen maksamista jatketaan edelleen entisin perustein siihen saakka, kunnes kansaneläke on tarkistettava kansaneläkelain 24 §:n perusteella. Samoin menetellään, jos kansaneläkkeeseen sisältyy osa, jota maksetaan sen vuoksi, ettei puolisoiden lisäosien yhteismäärä olisi pienentynyt 1 päivästä tammikuuta 1984.

12 §

Kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen suojaaminen perhesuhteiden vaikutukselta

Jos avio- tai avoliitossa olevan henkilön kansaneläke on alkanut ennen 1 päivää syyskuuta 1991 ja sen lisäosa on määräytynyt sellaisen henkilön perhesuhteiden mukaan, joka ei ole avio- tai avoliitossa, kansaneläkkeen maksamista jatketaan kansaneläkelain voimaan tullessa edelleen entisin perustein siihen saakka, kunnes kansaneläke tarkistetaan avioliiton solmimisen tai purkautumisen perusteella taikka avoliittoon menemisen tai sen päättymisen perusteella.

Jos avioliitossa olevan henkilön leskeneläke on alkanut ennen 1 päivänä syyskuuta 1991 ja sen lisäosa on määräytynyt sellaisen henkilön perhesuhteiden mukaan, joka ei ole avioliitossa, leskeneläkkeen maksamista jatketaan kansaneläkelain voimaan tullessa edelleen entisin perustein siihen saakka, kunnes leskeneläke tarkistetaan avioliiton solmimisen tai purkautumisen perusteella tai leskeneläkkeen saajan puolisolalle myönnetään kansaneläke tai perhe-eläke.

13 §

Kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen maksaminen ennen 1 päivää tammikuuta 1994 voimassa olleiden säännösten mukaisesti

Jos kansaneläkettä maksetaan ilman sen suhteuttamista eläkkeensaajan Suomessa asumaan aikaan, eläkkeen maksamista jatketaan entisin perustein kansaneläkelain voimaan tullessa. Kansaneläkkeensaaja voi hakea eläkkeen uudelleen laskemista kansaneläkelain mukaiseksi.

Jos leskeneläkettä maksetaan ilman sen suhteuttamista edunjättäjän Suomessa asumaan aikaan, eläkkeen maksamista jatketaan entisin perustein kansaneläkelain voimaan tullessa. Perhe-eläkkeensaaja voi hakea eläkkeen uudelleen laskemista kansaneläkelain mukaiseksi.

14 §

Ennen 1 päivää tammikuuta 2008 alkaneen kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen tarkistaminen

Jos henkilö saa kansaneläkelain voimaan tullessa kansaneläkettä tai leskeneläkkeen täydennysmäärää ja kansaneläkkeessä tai leskeneläkkeen täydennysmäärässä tuloksi otetun eläkkeen tai muun etuuden määräytymisperusteissa tapahtuu tämän lain voimaantulon jälkeen muutos, kansaneläke tai leskeneläkkeen täydennysmäärä tarkistetaan ja eläke tai muu etuus otetaan tulona huomioon kansaneläkelain mukaan tarkistusajankohdan määräisenä.

Jos henkilö saa kansaneläkelain voimaan tullessa kansaneläkettä tai leskeneläkkeen täydennysmäärää ja kansaneläke tai leskeneläkkeen täydennysmäärä tarkistetaan tämän lain voimaantulon jälkeen kansaneläkelain 24 §:n 1 momentin tai 36 §:n 1 momentin 3 tai 4 kohdan mukaisesti, eläke tai muu etuus otetaan tulona huomioon entisen suuruisena kansaneläkeindeksillä tarkistettuna, ellei eläkkeen tai muun etuuden määräytymisperusteissa ole tapahtunut muutosta.

Jos henkilö, joka saa kansaneläkelain voimaan tullessa perhe-eläkelain mukaista les-

keneläkkeen täydennysmäärää, jota laskettaessa on otettu tulona huomioon eläke tai muu etuus, alkaa saada kansaneläkettä kansaneläkelain voimaantulon jälkeen, eläke tai muu etuus otetaan tulona huomioon kansaneläkeindeksillä tarkistettuna. Samoin menetellään, kun henkilö, joka on saanut kansaneläkelain voimaan tullessa kansaneläkettä, jonka määrässä on otettu tulona huomioon eläke tai muu etuus, alkaa saada leskeneläkkeen täydennysmäärää. Tämän momentin soveltamisen edellytyksenä on, että tulona huomioon otettavan eläkkeen tai siihen rinnastettavan etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta.

Jos tämän lain voimaan tullessa maksussa oleva vuoden 1956 kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke, työttömyyseläke tai yksilöllinen varhaiseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi tai vuoden 1956 kansaneläkelain mukainen työttömyyseläke muuttuu työkyvyttömyyseläkkeeksi kansaneläkelain voimaan tulon jälkeen, eläkkeen määrä ei muutu, ellei siinä tulona huomioon otetun eläkkeen tai muun etuuden määräytymisperusteissa tapahdu muutosta.

Tätä pykälää sovelletaan vain sellaiseen tulona huomioon otettavaan työeläkkeeseen tai muuhun etuuteen, joka perustuu lakiin, asetukseen, julkiseen eläkesäätöön taikka sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 1408/71. Määräytymisperusteiden muutoksena ei pidetä eläkkeen tai muun etuuden indeksitarkistusta tai sitä vastaavaa tarkistusta

15 §

Saatavan vanhentuminen

Kansaneläkelain 75 §:n 2 momenttia sovelletaan myös ennen 1 päivää kesäkuuta 2004 aiheettomasti maksettuihin etuuteen ja syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen 1 päivää kesäkuuta 2004 kulunut aika. Saatava vanhentuu kuitenkin aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua edellä mainitusta ajankohdasta, jollei se vanhentuisi myös

31 päivänä joulukuuta 2003 voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

16 §

Indeksisidonnaisuus

Tämän lain 9 §:ssä säädettyt rahamäärät sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tämän lain 8 §:ssä säädettyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukuja, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuus-

sa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

17 §

Lain voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**vammaisetuksista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on tukea Suomessa asuvan vammaisen tai pitkäaikaisesti sairaan henkilön selviytymistä jokapäiväisessä elämässä, osallistumista työhön tai opiskeluun sekä hänen toimintakykynsä ylläpitämistä, hänen kotona asumistaan, kuntoutustaan ja hoitoaan.

2 §

Etuudet

Vammaisetuksia ovat alle 16-vuotiaan vammaistuki, 16 vuotta täyttäneen vammaistuki sekä eläkettä saavan hoitotuki.

Vammaistuet ja hoitotuki myönnetään tois-

taiseksi tai määrääjäksi. Vammaistuet ja hoitotuki on porrastettu henkilön tuen tarpeen mukaan perustukeen, korotettuun tukeen ja ylimpään tukeen.

Vammaisetuutena pidetään myös ruokavaliokorvausta. Ruokavaliokorvaus myönnetään toistaiseksi.

3 §

Lain toimeenpano

Tämän lain mukaiset tehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos.

4 §

Suomessa asuminen

Henkilö on Suomessa asuva, jos hän asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 3, 3 a ja 4 §:n mukaisesti asuu Suomessa.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *toimintakyvyn heikentymisellä* henkilön jokapäiväisessä elämässään tarvitsemien toimintojen vaikeutumista sairauden, vian tai vamman takia;

2) *henkilökohtaisilla toiminnoilla* liikumista, pukeutumista, ruokailua, sairaan hoidollisia toimenpiteitä tai henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimista ja muita näihin verrattavia toimintoja;

3) *ohjauksella ja valvonnalla* henkilön tarvitsemää opastusta ja silmälläpitoa henkilökohtaisissa toiminnoissa, välttämättömissä kotitaloustöissä ja asioinnissa kodin ulkopuolella tai toisen henkilön jatkuvaa varuillaoloa;

4) *erityiskustannuksilla* toimintakyvyn heikentymisestä aiheutuvia tarpeellisia, ylimääräisiä ja jatkuvia kustannuksia siltä osin, kuin henkilö vastaa niistä itse.

6 §

Asumisaikavaatimus

Suomeen muuttaneen henkilön vammaisluokituksen myöntämisen edellytyksenä on, että henkilö on asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan 16 vuotta täytettyään. Alle 16-vuotiaan vammaistuki myönnetään ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä.

Henkilöllä on kuitenkin oikeus 16 vuotta täyttäneen vammaistukeen ilman asumisaikavaatimuksen täyttymistä, jos hän on 16 vuotta täyttäessään saanut alle 16-vuotiaan vammaistukea tai hänen sairautensa on alkanut tai hänen vammansa on syntynyt Suomessa asuessa ja ennen kuin hän on täyttänyt 19 vuotta.

2 luku

Vammaisluokitus

7 §

Alle 16-vuotiaan vammaistuki

Oikeus vammaistukeen on alle 16-vuotiaalla lapsella, jonka sairauteen, vikaan

tai vammaan liittyvästä hoidosta, huolenpidosta ja kuntoutuksesta aiheutuu vähintään kuuden kuukauden ajan tavanomaista suurempaa räsitusta ja sidonnaisuutta verrattuna vastaavanikäiseen terveeseen lapseen.

Vammaistukena myönnetään:

1) perusvammaistukea 74,19 euroa kuukaudessa, jos 1 momentissa tarkoitettu räsitus ja sidonnaisuus on vähintään viikoittaista;

2) korotettua vammaistukea 173,12 euroa kuukaudessa, jos 1 momentissa tarkoitettu räsitus ja sidonnaisuus on vaativaa tai päivittäin huomattavasti aikaa vievää; taikka

3) ylittä vammaistukea 321,51 euroa kuukaudessa, jos 1 momentissa tarkoitettu räsitus ja sidonnaisuus on vaativaa ja ympärivuorokautista.

Kansaneläkelaitos voi antaa tarkempia ohjeita siitä, miten 1 ja 2 momentissa tarkoitettu räsitus ja sidonnaisuus eri sairausryhmissä arvioidaan.

8 §

16 vuotta täyttäneen vammaistuki

Oikeus vammaistukeen on 16 vuotta täytäneellä henkilöllä, jonka toimintakyvyn arvioidaan olevan sairauden, vian tai vamman vuoksi yhtäjaksoisesti heikentynyt vähintään vuoden ajan. Lisäksi edellytetään, että henkilön sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu haittaa, avuntarvetta, ohjauksen ja valvonnan tarvetta tai erityiskustannuksia.

Vammaistukena myönnetään:

1) perusvammaistukea 74,19 euroa kuukaudessa, jos henkilön sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu olennaista haittaa ja jatkuvia erityiskustannuksia;

2) korotettua vammaistukea 173,12 euroa kuukaudessa, jos henkilön sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu huomattavaa haittaa tai jos hän tarvitsee henkilökohtaisissa toiminnoissaan, kotitaloustöissä ja asioinnissa kodin ulkopuolella säännöllisesti vähintään viikoittain toistuvaa toisen henkilön apua, ohjausta tai valvontaa taikka jos sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu huomattavia erityiskustannuksia; tai

3) ylittä vammaistukea 321,51 euroa kuukaudessa, jos henkilö on vaikeasti vammaisen tai jos hän tarvitsee monissa henkilökohtaisissa

taisissa toiminnoissa jokapäiväistä, aikaa vievää toisen henkilön apua, tai jos sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu huomattavassa määrin säännöllistä ohjauksen ja valvonnan tarvetta taikka erittäin huomattavia erityiskustannuksia.

Sokealla, liikuntakyvyttömällä tai varhaiskuurolla on oikeus saada ylin vammaistuki.

Oikeutta vammaistukeen ei ole henkilöllä, jolla on muutoin 9 §:n 1 momentin perusteella oikeus eläkettä saavan hoitotukeen.

Kansaneläkelaitos voi antaa tarkempia ohjeita siitä, miten 1 ja 2 momentissa tarkoitettu haitta arvioidaan.

9 §

Eläkettä saavan hoitotuki

Oikeus hoitotukeen on 16 vuotta täyttäneellä henkilöllä, joka saa:

1) kansaneläkelain (xxx/200x) perusteella työkyvyttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä tai vanhuuseläkettä varhennettuna;

2) työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä tarkoitettujen lakien, kansanedustajain eläkelain (329/1967), valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (870/1977) mukaista täyttä työkyvyttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä;

3) maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain (1192/2002) mukaista erityistukea;

4) täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettavaa lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, sotilastapaturmalain (1211/1990), sotilasvammalain (404/1948) taikka liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön mukaista jatkovaa tapaturmaeläkettä, elinkorkoa, työkyvyttömyyseläkettä tai sellaista ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan, kun liikennevahingon sattumisesta on kulunut vuosi; tai

5) edellä mainittuja etuuksia vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta.

Lisäksi edellytetään, että henkilön toimintakyvyn voidaan arvioida olevan sairauden, vian tai vamman vuoksi yhtäjaksoisesti heikentynyt vähintään vuoden ajan ja että henkilön sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu

avuntarvetta, ohjauksen ja valvonnan tarvetta tai erityiskustannuksia.

Hoitotukena myönnetään:

1) perushoitotukea 49,69 euroa kuukaudessa, jos henkilö tarvitsee henkilökohtaisissa toiminnoissaan, kotitaloustöissä ja asioinnissa kodin ulkopuolella säännöllisesti vähintään viikoittain toistuvaa toisen henkilön apua tai ohjausta ja valvontaa taikka hänelle aiheutuu sairaudesta, viasta tai vammasta erityiskustannuksia;

2) korotettua hoitotukea 123,70 euroa kuukaudessa, jos henkilö tarvitsee monissa henkilökohtaisissa toiminnoissa jokapäiväistä aikaa vievää toisen henkilön apua tai sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu huomattavassa määrin säännöllistä ohjauksen ja valvonnan tarvetta taikka huomattavia erityiskustannuksia; tai

3) ylin hoitotuki 247,39 euroa kuukaudessa, jos henkilön hoidon ja valvonnan tarve on yhtämittaista taikka sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu erittäin huomattavia erityiskustannuksia.

Sokealla tai liikuntakyvyttömällä henkilöllä on oikeus vähintään perushoitotukeen.

Kansaneläkelaitoksen on tarvittaessa hankittava kunnan sosiaaliviranomaisen lausunto hoitotuen myöntämisedellytysten selvittämistä varten.

10 §

Tuet erityiskustannusten perusteella

Jos hoitotuki tai 8 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdan mukainen 16 vuotta täyttäneen vammaistuki myönnetään toimintakyvyn heikentymisen ja erityiskustannusten perusteella, tuen saamisen edellytyksenä on, että erityiskustannusten voidaan arvioida nousevan vähintään myönnettävän tuen määrään. Sama vähimmäisvaatimus koskee myös 8 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisia erityiskustannuksia.

11 §

Kokonaisharkinta

Jos henkilöllä on oikeus vammaistukeen tai hoitotukeen usealla 7 §:n 2 momentin 1—3

kohdan, 8 §:n 2 momentin 1—3 kohdan tai 9 §:n 2 momentin 1—3 kohdan perusteella, vammaistuki tai hoitotuki maksetaan sen suuruisena, johon eri tekijöiden yhteisvaikutus oikeuttaa.

Vammaistuen tai hoitotuen määrää harkittaessa eri tekijöiden yhteisvaikutus arvioidaan kokonaisuutena.

12 §

Vammaistuessa tai hoitotuessa huomioon otettavat etuudet

Vammaistuen ja hoitotuen määrässä otetaan huomioon saman sairauden, vian tai vamman perusteella henkilölle maksettava:

1) jatkuva lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen, sotilastapaturmalakiin, liikennevakuutusta koskevaan lainsäädäntöön tai sotilasvammalakiin perustuva haittalisa, avuttomuuslisä tai hoitotuki;

2) 1 kohdassa tarkoitettua korvausta vastaava ulkomailta maksettava korvaus; sekä

3) vammaistukeen tai hoitotukeen rinnastettava ulkomailta maksettava jatkuva etuus.

Vammaistukea tai hoitotukea maksetaan siltä osin kuin sen määrä kuukaudessa on suurempi kuin 1 momentin mukaan huomioon otettavien korvausten ja etuuksien yhteismäärä. Vammaistukea tai hoitotukea ei kuitenkaan makseta niiltä kuukausilta, joilta tuen määrä on pienempi kuin 5,38 euroa.

13 §

Vammaistuki eläkkeen lepäämisajalta

Jos työkyvyttömyyseläkettä saava henkilö aloittaa ansiotyön ja ansaitsee vähintään 588,66 euroa kuukaudessa ja jättää työkyvyttömyyseläkkeensä kansaneläkelain 17 §:ssä tarkoitetulla tavalla lepäämään, hänelle maksetaan ilman hakemusta ylintä 16 vuotta täytäneen vammaistukea eläkkeen lepäämisajalta, enintään kuitenkin 24 kuukaudelta. Tänä aikana hän ei voi saada muulla perusteella vammaistukea tai hoitotukea. Jos henkilö on saanut hoitotukea ennen eläkkeen lepäämään jättämistä, hoitotuen maksaminen keskeytetään.

14 §

Ruokavaliokorvaus

Oikeus ruokavaliokorvaukseen on 16 vuotta täyttäneellä henkilöllä, jonka on asianmukaisesti määritellyn sairauden takia ehdottoman välttämätöntä käyttää gluteenittomia tuotteita. Ruokavaliokorvaus on 21 euroa kuukaudessa.

Ruokavaliokorvausta voidaan maksaa samanaikaisesti vammaistuen tai hoitotuen kanssa.

3 luku

Toimeenpano

15 §

Vammaisetuuden hakeminen

Tässä laissa tarkoitettua etuutta haetaan Kansaneläkelaitokselta. Kansaneläkelaitos vahvistaa tämän lain toimeenpanossa tarvittavat lomakkeet.

Jos henkilö sairauden, vanhuuden tai muun sellaisen syyn takia ei pysty itse hakemaan vammaisetuutta tai muutoin huolehtimaan etuutta koskevista oikeuksistaan eikä hänellä ole edunvalvojaa, voi Kansaneläkelaitoksen hyväksymä henkilön lähiomainen tai muukin henkilö, joka pääasiallisesti on huolehtinut hänestä, hänen puolestaan käyttää puhevaltaa vammaisetuutta koskevassa asiassa. Alle 16-vuotiaan vammaistukea voi hakea lapsen edunvalvoja, huoltaja tai muu laillinen edustaja.

16 §

Takautuva hakuaika

Vammaisetuutta maksetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jolloin oikeus etuuteen on syntynyt. Etuutta ei kuitenkaan makseta ilman erityistä syytä pitemmältä kuin kuuden kalenterikuukauden ajalta ennen etuuden hakemista. Samoin menetellään etuutta korotettaessa.

17 §

Alle 16-vuotiaan vammaistuen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Alle 16-vuotiaan vammaistukihakemuksessa on ilmoitettava:

- 1) hakijan ja lapsen henkilöllisyystiedot;
- 2) lapsen Suomessa ja ulkomailla asumat ajat;
- 3) tiedot lapsen terveydentilasta ja kuntoutustoimenpiteistä ja sidonnaisuudesta;
- 4) tiedot lapsen hoidosta, huolenpidosta ja kuntoutuksesta aiheutuvasta rasituksesta ja sidonnaisuudesta;
- 5) tiedot lasta hoitaneista lääkäreistä ja laitoksista sekä 24 §:n mukaisen jatkuvan laitoshoidon alkamisesta ja päättymisestä; sekä
- 6) tiedot 12 §:ssä mainituista etuuksista ja korvauksista, joita lapsi saa tai hakee.

Alle 16-vuotiaan vammaistukea saavan lapsen, edunvalvojan, huoltajan tai muun laillisen edustajan on ilmoitettava

- 1) lapsen osoitteen muutoksesta, ulkomaille muutosta ja Suomeen paluusta;
- 2) lapsen terveydentilan olennaisesta muuttamisesta sekä hoidosta, huolenpidosta tai kuntoutuksesta aiheutuvan rasituksen ja sidonnaisuuden määrän merkittävästä vähentymisestä;
- 3) lapsen joutumisesta 24 §:ssä tarkoitettuun laitoshoitoon;
- 4) lapsen huoltajan vaihtumisesta; sekä
- 5) edellä 12 §:ssä mainitun etuuden tai korvauksen myöntämisestä tai sen määrän muutoksesta.

Vammaistuen hakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja tuen maksamiseksi välttämättömät tiedot.

18 §

Hoitotuen ja 16 vuotta täyttäneen vammaistuen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Hoitotukihakemuksessa ja 16 vuotta täyttäneen vammaistukihakemuksessa on ilmoitettava hakijaa koskevat 17 §:n 1 momentin 1—3 sekä 5 ja 6 kohdassa mainitut tiedot. Lisäksi hakijan on ilmoitettava tiedot

- 1) avun-, ohjauksen ja valvonnan tarpeesta;

2) sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuvista erityiskustannuksista; sekä

3) saamastaan tai hakemastaan 9 §:n 1 momentissa tarkoitettusta etuudesta tai korvauksesta.

Hoitotuen saajan ja 16 vuotta täyttäneen vammaistuensaajan on ilmoitettava 17 §:n 2 momentin 1, 3 ja 5 kohdissa mainitut tuensaajaa koskevat tiedot. Lisäksi on ilmoitettava tiedot

1) terveydentilan ja toimintakyvyn olennaisesta parantumisesta; sekä

2) avuntarpeen ja erityiskustannusten merkittävästä vähentymisestä.

Vammaistuensaajan on lisäksi ilmoitettava 9 §:n 1 momentissa tarkoitettujen lakien mukaisen täyden työkyvyttömyyseläkkeen tai ansionmenetyksen korvauksen, vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen taikka vastaavan ulkomailta maksettavan etuuden myöntämisestä.

Hoitotuen ja 16 vuotta täyttäneen vammaistuen hakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja etuuden maksamiseksi välttämättömät tiedot.

Mitä edellä säädetään etuuden hakijasta ja saajasta, sovelletaan myös alle 18-vuotiaan etuensaajan edunvalvojan tai huoltajaan.

19 §

Ruokavaliokorvauksen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Ruokavaliokorvaushakemuksessa on ilmoitettava hakijaa koskevat 17 §:n 1 momentin 1, 2 ja 5 kohdassa mainitut tiedot. Lisäksi hakemuksessa on ilmoitettava tiedot ruokavaliokorvaukseen oikeuttavasta sairaudesta.

Ruokavaliokorvauksen saajan on ilmoitettava 17 §:n 2 momentin 1 ja 3 kohdassa mainitut tuensaajaa koskevat tiedot.

Ruokavaliokorvauksen hakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja etuuden maksamiseksi välttämättömät tiedot.

20 §

Vammaisetuuden hakijan terveydentilaselvitys

Vammaisetuuden hakijan on toimitettava

Kansaneläkelaitokselle 17 §:n 1 momentin 3 kohdassa tai 18 §:n 1 momentissa tarkoitettua terveydentilan kuvauksesta taikka 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua sairaudesta laadittu lääkärintuoto. Kansaneläkelaitos voi myös omalla kustannuksellaan hankkia lääkärintuotoa, jos hakija tai lapsi on hoidettavana sairaalassa tai laitoksessa taikka jos siihen on muu erityinen syy. Kansaneläkelaitos antaa tarkemmat ohjeet siitä, mitä lääkärintuotoa tulee käydä ilmi.

Vammaisluokituksen hakijan tai saajan on tarvittaessa Kansaneläkelaitoksen määräyksestä käytävä sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuneen toimintakyvyn heikentymisen tai avuntarpeen, hoidon tai kuntoutuksen tarpeen sekä sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuvan rasituksen selvittämiseksi taikka edellytysten uudelleen arvioimiseksi tutkittavana Kansaneläkelaitoksen nimeämän lääkärin luona tai Kansaneläkelaitoksen nimeämässä terveydenhuollon toimintayksikössä taikka tutkimuslaitoksessa. Kansaneläkelaitos korvaa tutkimuksesta aiheutuneet kulut.

21 §

Hakemuksen ratkaiseminen käytettävissä olevien tietojen perusteella

Etuutta koskeva hakemus voidaan ratkaista Kansaneläkelaitoksen käytettävissä olevien tietojen perusteella, jos hakija kieltäytyy antamasta hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja tai esittämästä selvitystä, joka häneltä voidaan kohtuudella vaatia. Samoin menetellään, jos hakija tai saaja ei noudata 20 §:ssä tarkoitettua lääkärintutkimuksessa, terveydenhuollon toimintayksikössä tai tutkimuslaitoksessa käyntiä koskevaa määräystä.

22 §

Etuutta koskeva päätös

Hakijalle annetaan kirjallinen päätös etuuden myöntämisestä, hylkäämisestä, tarkistamisesta, keskeyttämisestä, lakkauttamisesta ja takaisinperinnästä. Hakijalle on annettava kirjallinen päätös myös silloin, kun etuus maksetaan 26 §:n tai sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain

(734/1992) 14 §:n perusteella kunnan toimielimelle.

Indeksitarkistuksesta tai muusta vastaavasta lain nojalla suoraan määräytyvästä perusteesta johtuvasta etuuden tarkistamisesta annetaan päätös vain etuudensaajan pyynnöstä.

Päätöstä ei kuitenkaan anneta 31 §:n mukaisesta maksamisen väliaikaisesta keskeyttämisestä.

Tämän lain mukaiset päätökset annetaan maksutta.

23 §

Maksaminen

Vammaisluokitus maksetaan kuukausittain etuudensaajan ilmoittamalle tilille Suomessa toimivaan rahalaitokseen. Etuus voidaan kuitenkin maksaa muullakin tavalla, jollei tilille maksaminen ole mahdollista tai jos tuen hakija tai saaja esittää muulle maksutavalle erityisen syyn.

Jos etuuden hakija on kuollut ennen kuin hakemus on ratkaistu, etuus maksetaan leskelle, pesäselvittäjälle tai kuolinpesän osakkaiden valtuutuksella muulle kuolinpesän edustajalle enintään sen kuukauden loppuun, jona hakija kuoli.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vammaisluokituksen maksamisajan kohdasta..

24 §

Keskeyttäminen laitoshoidon vuoksi

Vammaisluokitusta ei makseta jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa olevalle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli kolme kuukautta. Vammaisluokitus keskeytetään sitä seuraavan kuukauden alusta, jota edeltäneen kuukauden aikana laitoshoido on kestänyt kolme kuukautta.

Jos edellytykset vammaisluokituksen saamiseen eivät ole muuttuneet, keskeytettyä vammaisluokitusta aletaan maksaa laitoshoidon päättymistä seuraavan kuukauden alusta, jos laitoshoido päättyy kuukauden 16 päivänä tai sen jälkeen. Muutoin etuutta maksetaan laitoshoidon päättymiskuukauden alusta.

Laitoshoidolla tarkoitetaan ylläpidon, hoi-

don ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä.

Laitushoito on julkista, jos hoitoa annetaan:

1) valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa;

2) muussa laitoksessa, jossa annettavan hoidon valtio kustantaa;

3) muussa laitoshoidon toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jonka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista;

4) sosiaali- ja terveydenhuollon suunnitellusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) 4 §:n 1 tai 4 momentin mukaisesti kunnan järjestämänä, tai jos tosiasiansa on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä; taikka

5) yksityisen palvelujen tuottajan toimintayksikössä, jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidettavan henkilön hoidon kustantamiseen kustantamalla vähintään puolet hoitomaksusta.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin siitä, milloin 1—4 momentissa tarkoitettu hoito on laitushoitoa sekä milloin laitushoito on jatkuvaa ja julkisilla varoilla rahoitettua. Tarvittaessa Kansaneläkelaitos ja kunnat neuvottelevat, onko toiminta tässä pykälässä tarkoitettua avo- tai julkista laitushoitoa. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin Kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenettelystä sekä siihen liittyvästä lausuntomenettelystä.

25 §

Keskeyttäminen vankeusrangaistuksen vuoksi

Ehdotonta vankeusrangaistusta vankilassa suorittavan etuudensaajan vammaisuuksien maksaminen keskeytetään sen jälkeen, kun vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muutorangaistusta on suoritettu kolme kuukautta. Jos rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta,

vammaisuuksien maksaminen keskeytetään vastaavasti, kun rangaistuksen täytäntöönpanon ja vähennyksen yhteenlaskettu aika on kestänyt kolme kuukautta, aikaisintaan kuitenkin rangaistuksen suorittamisen laskettua alkamisajankohtaa seuraavan kuukauden alusta.

Jos edellytykset vammaisuuksien saamiseen eivät ole muuttuneet, keskeytettyä vammaisuuksien maksamista aletaan maksaa vapautumista seuraavan kuukauden alusta. Jos henkilö vapautuu kuukauden 1 päivänä, vammaisuuksien maksetaan kuitenkin sen kuukauden alusta.

26 §

Maksaminen kunnan toimielimelle

Kansaneläkelaitos voi päättää, että vammaisuus maksetaan etuudensaajan asuin-kunnan sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi etuudensaajan elatukseen, jos etuuden maksaminen hänelle itselleen vaarantaa hänen toimeentulonsa. Näin maksettua vammaisuuksien maksamista ei saa vastoin etuudensaajan nimenomaista suostumusta käyttää muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan elatukseen, jolta vammaisuus on suoritettu.

Esityksen etuuden maksamisesta kunnan toimielimelle voi tehdä etuudensaaja, hänen avio- tai avopuolisonsa, muu omaisensa tai henkilö, joka hänestä pääasiallisesti huolehtii taikka kunnan asianomainen toimielin.

27 §

Alle 16-vuotiaan vammaistuen maksamisen erityissäännökset

Jos alle 16-vuotias vammaistukea saava lapsi ei ole edunvalvojansa huollettavana, vammaistuki voidaan maksaa lapsen huoltajalle. Kansaneläkelaitoksen on kuultava sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimielintä, lapsen edunvalvojaa sekä 15 vuotta täyttänyttä lasta ennen vammaistuen maksamista lapsen huoltajalle. Jos vammaistuen maksamista lapsen edunvalvojalle tai sille, jonka huollossa lapsi on, ei erityisestä syystä voida pitää tarkoituksenmukaisena,

Kansaneläkelaitos voi päättää, että vammaistuki maksetaan edellä mainitulle toimielimelle tai sen suostumuksella sopivalle henkilölle.

28 §

Ennakkosuoritus

Jos henkilölle, joka saa vammaistukea, myönnetään takautuvasti hoitotuki, samalta ajalta maksettua vammaistukea pidetään hoitotuen ennakkosuorituksena.

Jos henkilölle, joka saa hoitotukea, myönnetään takautuvasti vammaistuki, samalta ajalta maksettua hoitotukea pidetään vammaistuen ennakkosuorituksena.

29 §

Vammaistuen tai hoitotuen myöntäminen väliaikaisesti

Jos vammaistuen tai hoitotuen hakija on hakenut 12 §:n mukaista etuutta tai korvausta, vammaistuki tai hoitotuki voidaan myöntää väliaikaisesti siksi ajaksi, jonka käsittely kestää. Kun etuudesta tai korvauksesta on tehty päätös, Kansaneläkelaitos tekee b-pullisen päätöksen vammaistuesta tai hoitotuesta.

Vastaavasti voidaan menetellä, jos 12 §:n mukaisesta etuudesta tai korvauksesta on muutoksenhaku vireillä.

30 §

Vammaistuen tai hoitotuen periminen takautuvasti maksettavasta korvauksesta

Jos vammaistuki tai hoitotuki on myönnetty väliaikaisesti 29 §:n perusteella ja tuensaajalle myönnetään takautuvasti 12 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu korvaus, Kansaneläkelaitos voi periä korvauksen maksajalta tämän takautuvasti suorittaman korvauksen siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta liika maksettua vammais- tai hoitotukea.

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava kor-

vauksen maksajalle vähintään kaksi viikkoa ennen maksamista, että korvaus tai osa siitä on maksettava Kansaneläkelaitokselle.

31 §

Maksamisen väliaikainen keskeyttäminen

Vammaisetuuden maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää osittain tai kokonaan, jos on ilmeistä, että etuudensaajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn perusteella ole oikeutta etuuteen tai osaan siitä. Jos etuudensaaja ei toimita pyydettyä lisäselvitystä, asia ratkaistaan niiden selvitysten perusteella, jotka ovat Kansaneläkelaitoksen käytettävissä.

Jos keskeytettyä vammaisetuutta aletaan maksaa uudelleen, sitä ei makseta ilman erityistä syytä pidemmältä kuin kuuden kuukauden ajalta takautuvasti.

Etuuden maksamisen väliaikaista keskeyttämistä koskevaan ilmoitukseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

32 §

Hoitotuen ja vammaistuen tarkistaminen

Hoito- ja vammaistuki tarkistetaan, kun

1) tuensaajan terveydentila, hoidon, huolenpidon tai kuntoutuksen tarve, toimintakyky, erityiskustannukset tai muut olosuhteet ovat muuttuneet siten, että muutos vaikuttaa oikeuteen saada hoito tai vammaistukea tai sen määrään; tai

2) tuensaajalle myönnetään 12 §:n 1 momentin mukainen etuus tai korvaus taikka tällainen etuus tai korvaus tarkistetaan muun kuin indeksikorotuksen perusteella.

Jos tuen korottamisen edellytykset ovat Kansaneläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää ilman hakemusta.

Jos muutos on tapahtunut kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, hoito tai vammaistuki tarkistetaan saman kuukauden alusta. Muussa tapauksessa tuki tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta.

Muutosta arvioitaessa voidaan ottaa huomioon lääketieteen ja hoitokäytäntöjen kehitys sairauden tai vamman hoidossa.

33 §

Vammaisetuuden lakkaaminen

Vammaisetuus lakkaa sitä seuraavan kuukauden alusta, jona

1) etuudensaajan terveydentilassa, hoidon, huolenpidon tai kuntoutuksen tarpeessa, toimintakyvyssä, erityiskustannuksissa tai muissa olosuhteissa on tapahtunut sellainen muutos, jonka vuoksi oikeutta etuuteen ei enää ole; tai

2) etuudensaaja muuttaa asumaan ulkomaille.

Alle 16-vuotiaan vammaistuki lakkaa viimeistään sitä seuraavan kuukauden alusta, kun lapsi täyttää 16 vuotta.

Vammaistuki, joka on myönnetty 16 vuotta täyttäneelle, lakkaa sen kuukauden alusta, kun sen saajalle myönnetään 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu eläke tai etuus.

Vammaisetuutta maksetaan sen kuukauden loppuun, jonka aikana etuudensaaja on kuollut.

34 §

Takaisinperintä

Jos tämän lain mukaista etuutta on maksettu aiheetta tai määrältään liian suurena, liikaa maksettu etuus on perittävä takaisin.

Takaisinperinnästä voidaan luopua joko kokonaan tai osittain, jos se katsotaan kohtuulliseksi eikä aiheeton maksaminen ole johtunut etuuden saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos aiheettomasti maksettu määrä on vähäinen. Takaisinperinnästä voidaan luopua kokonaan takaisinperintää koskevan päätöksen antamisen jälkeen myös jos takaisinperintää ei etuuden saajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen ole enää tarkoituksenmukaista jatkaa tai jos perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan etuuden määrään nähden kohtuuttomat kustannukset.

Takaisin perittävä määrä voidaan kuitata Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksamasta etuudesta. Ilman etuudensaajan suostumusta kuittaaminen voidaan kuitenkin

kohdistaa vain tämän lain mukaiseen tai siihen rinnastettavaan muuhun etuuteen.

Takaisinperintää koskeva lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio.

35 §

Takaisinperittävän saatavan vanhentuminen

Päätös aiheettomasti maksetun etuuden takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa etuuden maksupäivästä.

Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 ja 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

4 luku

Muutoksenhaku

36 §

Muutoksenhakuoikeus

Muutoksenhakua varten on tarkastuslautakunta ja vakuutusosikeus. Tarkastuslautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään sairausvakuutuslain (1224/2004) 17 luvussa ja vakuutusosikeudesta vakuutusosikeuslaissa (132/2003). Kansaneläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta tarkastuslautakunnalta kirjallisella valituksella. Tarkastuslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusosikeuteen siten kuin hallintolainkäytölaissa (586/1996) säädetään. Vakuutusosikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Kansaneläkelaitoksen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

Kansaneläkelaitoksen antamaan väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

37 §

Muutoksenhaku aika

Valituskirjelmä on toimitettava Kansaneläkelaitokselle viimeistään 30 päivänä sen päivän jälkeen, jona asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu hänen ilmoittamaansa osoitteeseen, jos muutoksenhaun yhteydessä ei muuta näytetä.

38 §

Itseoikaisu

Jos Kansaneläkelaitos hyväksyy kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta oikaisupäätös. Oikaisupäätökseen saa hakea muutosta siten kuin 36 ja 37 §:ssä säädetään.

Jos Kansaneläkelaitos ei oikaise valituksen kohteena olevaa päätöstä 1 momentissa mainitun tavoin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa asianomaisen muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi. Kansaneläkelaitos voi tällöin väliaikaisella päätöksellä oikaista aikaisemman päätöksensä siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen. Jos valitus on jo toimitettu muutoksenhakuelimelle, väliaikaisesta päätöksestä on ilmoitettava sille viipymättä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettusta määräajasta voidaan poiketa, jos valituksen johdosta tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Lisäselvityksen hankkimisesta on tällöin viipymättä ilmoitettava valittajalle. Valituskirjelmä ja lausunto on kuitenkin aina toimitettava asianomaiselle muutoksenhakuelimelle viimeistään 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

39 §

Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus

Jos tarkastuslautakunnalle tai vakuutusoi-

keudelle annettava valitus on saapunut 37 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen, valitus voidaan ottaa tutkittavaksi, jos myöhästymiseen on ollut painava syy.

40 §

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen väärään lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

41 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu

Jos asiassa, jossa on kysymys evätyn edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn edun tai myöntää edun aikaisempaa suurempana. Myös tarkastuslautakunta ja vakuutus-oikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 36 ja 37 §:ssä säädetään.

42 §

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Jos tässä laissa tarkoitettua vammaisetuutta koskeva lainvoimainen päätös perustuu väärään tai puutteelliseen selvitykseen tai on ilmeisesti lain vastainen, vakuutus-oikeus voi poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi Kansaneläkelaitoksen esityksestä tai asianosaisen hakemuksesta varattuaan muille asianosaisille tilaisuuden tulla kuulluksi. Tehtyään edellä sanotun esityksen

Kansaneläkelaitos voi, kunnes asia on uudelleen ratkaistu, väliaikaisesti keskeyttää vammaisetuuden maksamisen tai maksaa sen esityksensä mukaisesti.

5 luku

Tietojen saaminen, luovuttaminen ja sallassapito

43 §

Tiedot etuuden ratkaisemista varten

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus sallassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan tämän lain mukaisen etuuden ratkaisemista varten välttämättömät tiedot tai sellaiset välttämättömät tiedot, jotka on muuten otettava huomioon tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) Eläketurvakeskukselta, eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;
- 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta; sekä
- 4) työnantajalta.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on lisäksi oikeus saada pyynnöstä etuuden ratkaisemista varten lääkäriltä tai muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitetulta ammattihenkilöltä sekä potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä tai sosiaalipalvelun tuottajalta tai hoitolaitokselta lausunto ja muut välttämättömät tiedot etuudenhakijan potilasasiakirjoista, kuntoutuksista, terveydentilasta, hoidosta ja työkyvystä sekä hoidosta perittävistä maksuista, jollei etuudenhakija itse toimita edellä mainittuja tietoja.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus

saada 1 ja 2 momentissa mainitut tiedot maksutta. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetulla ammattihenkilöllä tai sosiaalipalvelun tuottajalla on kuitenkin oikeus saada 2 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden perusteella antamistaan lausunnoista kohtuullinen palkkio.

44 §

Tiedot laitoshoidosta ja vankeusrangaistuksesta

Edellä 24 §:n 4 momentissa tarkoitetulla laitoksella ja sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitetulla toimielimellä on sallassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä vammaisetuuksien täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot etuudensaajan joutumisesta laitoshoidon ja hoidon päättymisestä. Tiedot on annettava sellaisesta hoidosta, jonka voidaan arvioida kestävän vähintään kolme kuukautta tai joka on kestänyt kaksi kuukautta ja jatkuu edelleen.

Vankilalla on sallassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä vammaisetuuksien täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä. Tiedot on annettava etuudensaajasta, joka on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävästä vankeusrangaistuksesta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangaistuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika on yli kolme kuukautta.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta.

45 §

Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sallassapi-

tosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa 20 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin tutkimuksiin lähehtävän henkilön terveydentilaa, sairautta ja hoitotoimenpiteitä koskevia tietoja 20 §:n 2 momentissa tarkoitettulle lääkärille tai terveydenhuollon toimintayksikölle taikka tutkimuslaitokselle.

46 §

Tiedot laitoshoidtoa koskevaa neuvottelumenettelyä varten

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta 24 §:n 5 momentissa tarkoitettua neuvottelumenettelyä varten asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot toimintayksikön toiminnasta, tiloista, henkilökunnan määrästä, annetun hoidon sisällöstä, laadusta ja hoidosta tehdystä sopimuksesta ja hoidosta maksettavasta korvauksesta.

Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelumenettelyssä saada pyynnöstä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja potilasiakirjosta, hoidettavan henkilön terveydentilasta, lääkkeistä ja tuloista kunnan sosiaali- ja terveystyöviranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaisen valtion ja yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä.

47 §

Muuta etuutta varten saatujen tietojen käyttäminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada

tiedot muutoinkin erikseen.
48 §

Tiedot etuuden hakijalle

Kansaneläkelaitoksen on annettava etuudenhakijalle etukäteen sopivin tavoin tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.

6 luku

Erinäiset säännökset

49 §

Viivästysajalta maksettava korotus

Jos tämän lain mukaisen etuuden maksaminen viivästyy, viivästynyt etuus maksetaan viivästysajalta korotettuna. Etuuden korotuksen korkokanta vuotta kohden laskettuna on etuuden maksupäivää edeltävän, korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitetun puolivuotiskauden viitekorko lisättyä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

Velvollisuus maksaa etuus korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa etuudesta, joka suoritetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle.

Viivästysajalta laskettua etuuden korotusta tai korotuksen osaa ei makseta, jos se on pienempi kuin 1,47 euroa.

50 §

Viivästysaika

Viivästysajalta maksettava korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä. Viivästysajan katsotaan alkavan, kun kolme kalenterikuukautta on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona hakija on jättänyt Kansaneläkelaitokselle hakemuksensa tai muun vastaavan vaatimuksen sekä esittänyt etuuden perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin häneltä kohtuudella voidaan vaatia. Tällöin otetaan myös huomioon Kan-

saneläkelaitoksen mahdollisuudet hankkia selvitys. Jos 9 §:n 1 momentissa tarkoitettua etuutta tai 12 §:n mukaista etuutta ei vielä ole lopullisesti ratkaistu, viivästysajan katsotaan alkavan vasta, kun yksi kalenterikuukausi on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona ilmoitus mainitusta eläkkeestä tai korvauksesta on tullut Kansaneläkelaitokseen. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle etuuserälle korotus lasketaan eräpäivästä.

Jos Kansaneläkelaitoksen päätökseen on haettu muutosta, muutoksenhakuelin voi määrätä, että korotus lasketaan myöhemmäästä kuin 1 momentissa tarkoitettua ajankohdasta, jos Kansaneläkelaitos osoittaa muutoksenhaun aikana tapahtuneen oleellisen muutoksen hakijan olosuhteissa.

Jos etuutta ei ole voitu maksaa oikeassa ajassa hakijasta johtuvasta syystä, Kansaneläkelaitos ei ole velvollinen suorittamaan etuutta korotettuna pitemmältä ajalta kuin siitä päivästä, jona este Kansaneläkelaitoksen tieton on lakannut. Jos etuuden suorittaminen viivästyy lain säännöksen vuoksi taikka yleisen liikenteen tai maksuliikenteen keskeytymisen taikka muun vastaavan ylivoimaisen esteen takia, Kansaneläkelaitos ei ole velvollinen maksamaan etuutta korotettuna tällaisen esteen aiheuttamalta viivästysajalta.

Viivästysajalta maksettavaa korotusta laskettaessa vuoteen katsotaan sisältyvän 360 päivää ja kuukauteen 30 päivää.

51 §

Indeksisidonnaisuus ja rahamäärien pyörittäminen

Tässä laissa säädetyt rahamäärät, lukuun ottamatta 13 §:ssä mainittua tulorajaa ja 14 §ssä olevaa ruokavaliokorvauksen määrää, sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindeksistä annettussa laissa (456/2001) säädetään.

Tässä laissa säädetyt rahamäärät vastaavat sitä kansaneläkeindeksin pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Maksettavat etuudet ja niiden vähimmäis-

määrät pyöristetään lähimpään senttiin.

52 §

Ulosmittaus- ja siirtokielto

Tämän lain mukaista etuutta ei saa ulosmittata.

Sopimus, joka tarkoittaa tämän lain mukaisen etuuden siirtämistä toiselle, on mitätön.

53 §

Rahoitus

Vammaisetuksista Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kulut korvataan valtion varoista.

Valtio suorittaa Kansaneläkelaitokselle kuukausittain ennakkona 90 prosenttia vammaisetsuksien arvioiduista kuluista. Ennakoiden ja lopullisen valtion osuuden suorittamisesta ja sitä varten tarvittavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain toimeenpanosta aiheutuvat toimintakulut luetaan kansaneläkerahastosta maksettaviksi Kansaneläkelaitoksen toimintakuluiksi.

7 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

54 §

Soveltamissäännös

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä viitataan vammaistukilakiin (124/1988), lapsen hoitotuesta annettuun lakiin (444/1969) tai eläkkeensaajien hoitotukea koskeviin kansaneläkelain (347/1956), jäljempänä vuoden 1956 kansaneläkelaki, säännöksiin tai niiden nojalla myönnettyyn tai maksettavaan etuuteen, viittauksen on katsottava tarkoittavan tämän lain mukaisia vastaavia säännöksiä ja tämän lain mukaista etuutta, jollei tästä laista muuta johdu.

55 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-

kuuta 2008.

Tällä lailla kumotaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annettu vammaistukilaki ja lapsen hoitotuesta 4 päivänä heinäkuuta 1969 annettu laki niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

56 §

Siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa maksussa oleva Suomessa asuvan henkilön asumisaikaan suhteutettu eläkkeensaajien hoitotuki muutetaan hakemusta tämän lain mukaiseksi eläkettä saavan hoitotueksi 1 päivästä tammikuuta 2008 lukien. Eläkkeensaajien hoitotuen muuttamisesta annetaan päätös pyynnöstä.

Lakia sovelletaan myös sen voimaan tullessa voimassa olleen vuoden 1956 kansaneläkelain, vammaistukilain ja lapsen hoitotuesta annetun lain nojalla myönnettyihin eläkkeensaajien hoitotukiin, vammaistukiin ja lapsen hoitotukiin.

Lain voimaan tullessa maksussa olevien etuuksien maksamista jatketaan lain voimaan tullessa voimassa ollein perustein 32 §:n mukaiseen seuraavaan tarkistukseen tai 33 §:n mukaiseen lakkaamiseen saakka. Kuitenkin lain voimaan tullessa maksussa olevan vammaistuen maksamista jatketaan 9 §:n 1 momentin mukaista etuutta lain voimaantullessa saavalle henkilölle enintään siihen saakka kunnes vammaistuen saaja täyttää 65 vuotta. Maksussa olevaksi etudeksi katsotaan myös vuoden 1956 kansaneläkelain, vammaistukilain ja lapsen hoitotuesta annetun lain perusteella keskeytetty vammaisetuus.

Jos tämän lain mukainen etuus myönnetään tai tarkistetaan ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 2008, sovelletaan vuoden 1956 kansaneläkelakia, vammaistukilakia ja lapsen hoitotuesta annettua lakia

Ennen tämän lain voimaantuloa alkaneen ulkomaille maksettavan eläkkeensaajien hoitotuen maksamista jatketaan lain voimaan tullessa voimassa ollein perustein 32 §:n mukaiseen tarkistukseen tai 33 §:n mukaiseen lakkaamiseen saakka.

Jos tämän lain voimaan tullessa on maksettu eläkkeensaajien hoitotukea kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (123/1988) voimaantulosäännöksen 5 momentin perusteella, hoitotuen maksamista jatketaan lain voimaan tullessa voimassa ollein perustein 32 §:n mukaiseen tarkistukseen tai 33 §:n lakkaamiseen saakka.

Jos tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen vammaistukilain 11 §:n 2 momentin perusteella on maksettu invalidirahan suuruista vammaistukea tai jos vammaistukea on maksettu vammaistukilain 11 §:n 5 momentin perusteella, tuen maksamista jatketaan 32 §:n mukaiseen tarkistukseen tai 33 §:n mukaiseen lakkaamiseen saakka.

Jos tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/1995) voimaantulosäännöksen 2 momentin perusteella on maksettu eläkkeensaajien hoitotukea, hoitotuen maksamista jatketaan 32 §:n mukaiseen tarkistukseen tai 33 §:n mukaiseen lakkaamiseen saakka.

Jos tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (979/1996) voimaantulosäännöksen 6 momentin perusteella on maksettu eläkkeensaajien hoitotukea, hoitotuen maksamista jatketaan 32 §:n mukaiseen tarkistukseen tai 33 §:n mukaiseen lakkaamiseen saakka.

Jos hakemus on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, etuutta ei ilman erityistä syytä myönnetä pidemmältä kuin vuoden ajalta takautuvasti.

Tämän lain mukainen alle 16-vuotiaan vammaistuki vastaa lapsen hoitotuesta annetun lain mukaista lapsen hoitotukea. Tämän lain mukainen 16 vuotta täyttäneen vammaistuki vastaa vammaistukilain mukaista vammaistukea. Tämän lain mukainen eläkettä saavan hoitotuki vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain mukaista eläkkeensaajien hoitotukea. Perusvammaistuki ja perushoitotuki vastaavat edellä mainittujen lakien mukaista alinta määrää, korotettu vammaistuki ja hoitotuki vastaavat etuuksien keskimmäistä määrää sekä ylin vammaistuki ja hoitotuki vastaavat tukien suurinta määrää. Ruokavaliokorvaus vastaa vuoden 1956 kansaneläkelain 30 a §:n 3 momentin mukaista ja vammaistukilain 2 §:n 3 momentin mukaista tukea.

Tämän lain 34 §:n 2 momenttia ja 35 §:ää sovelletaan myös ennen 1 päivää kesäkuuta 2004 aiheettomasti maksettuihin etuuteen ja syntyneeseen saatavaan. Tällaisen saatavan vanhentumisaikaa laskettaessa otetaan huomioon myös ennen 1 päivää kesäkuuta 2004

kulunut aika. Saatava vanhentuu kuitenkin aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua edellä mainitusta ajankohdasta, jollei se vanhentuisi myös 31 päivänä joulukuuta 2003 voimassa olleiden säännösten mukaan tätä ennen.

4.

Laki

eläkkeensaajan asumistuesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset ja määritelmät

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on alentaa Suomessa asuvan henkilön asumismenoja maksamalla hänelle eläkkeensaajan asumistukea.

2 §

Suomessa asuminen

Henkilö on Suomessa asuva, jos hän asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 3, 3 a ja 4 §:n mukaisesti asuu Suomessa.

3 §

Lain toimeenpano

Tämän lain mukaiset tehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos.

4 §

Avoliitto ja erillään asuminen

Tässä laissa *avoliitolla* tarkoitetaan sitä, että mies ja nainen, jotka eivät ole keskenään avioliitossa, elävät jatkuvasti yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa.

Jos aviopuolisot elävät jatkuvasti erillään 7 §:ssä tarkoitetun julkisen laitoshoidon tai muun syyn vuoksi eikä heillä ole yhteistä taloutta, heihin ei sovelleta tämän lain niitä säännöksiä, jotka koskevat avioliitossa olevia.

5 §

Asumismenot

Tässä laissa *asumismenoilla* tarkoitetaan:

1) asunnosta maksettavaa vuokraa, vastiketta tai asumispalveluyksikön palvelumaksun asumismeno-osuutta sekä erikseen maksettavia vesi- ja lämmityskustannuksia ja tontinvuokraa;

2) asumistuen hakijan tai hänen avio- tai avopuolisonsa omistaman omakotitalon

lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannuksia;

3) asunnon hankkimiseksi tai kunnossapittämiseksi otettujen lainojen korkoja, jos asunnon omistaa asumistuen hakija tai hänen avio- tai avopuolionsa; ja

4) asumisoikeusasunnoista annetun lain (650/1990) mukaisen asumisoikeuden hankkimiseksi tai asuntokauppalain (843/1994) 3 §:ssä tarkoitetun osaomistusasunnon hankkimista varten otettujen lainojen korkoja.

6 §

Lapsi

Tässä laissa *lapsella* tarkoitetaan asumistuen hakijan kanssa samassa asunnossa asuvaa hakijan tai hänen avio- tai avopuolionsa alle 18-vuotiasta lasta tai lastensuojelulain (683/1983) 41 §:ssä tarkoitettua kasvattilasta.

7 §

Laitoshoido

Tässä laissa *laitoshoidolla* tarkoitetaan ylläpidon, hoidon ja huolenpidon sisältävää toimintaa sairaalassa, hoitolaitoksessa tai muussa vastaavassa toimintayksikössä.

Laitoshoido on julkista, jos hoitoa annetaan:

1) valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä sosiaali- tai terveydenhuollon laitoksessa;

2) muussa laitoksessa, jossa annettavan hoidon valtio kustantaa;

3) muussa laitoshoidon toimintayksikössä, jos valtio, kunta tai kuntayhtymä jatkuvasti osallistuu hoidon kustantamiseen antamalla toimintayksikölle taikka sen ylläpitäjälle tukea, avustusta tai korvausta, jonka määrä ylittää puolet hoidon kokonaiskustannuksista;

4) sosiaali- ja terveydenhuollon suunnitellusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) 4 §:n 1 tai 4 momentin mukaisesti kunnan järjestämänä, tai jos tosiasiansa on kysymys näiden lainkohtien mukaisesta järjestelystä; tai

5) yksityisen palvelujen tuottajan toiminta-

yksikössä, jos kunta jatkuvasti osallistuu hoidettavan henkilön hoidon kustantamiseen kustantamalla vähintään puolet hoitomaksusta.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin siitä, milloin 1 ja 2 momentissa tarkoitettu hoito on laitoshoidoa sekä milloin laitoshoido on jatkuvaa ja julkisilla varoilla rahoitettua. Tarvittaessa Kansaneläkelaitos ja kunnat neuvottelevat, onko toiminta tässä pykälässä tarkoitettua julkista laitoshoidoa tai avohoidoa. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin Kansaneläkelaitoksen ja kuntien välisestä neuvottelumenettelystä sekä siihen liittyvästä lausuntomenettelystä.

2 luku

Asumistuen määräytymisperusteet

8 §

Oikeus asumistukeen

Asumistukeen on oikeus henkilöllä, joka on täyttänyt 65 vuotta.

Oikeus asumistukeen on myös henkilöllä, joka on täyttänyt 16 vuotta ja saa:

1) kansaneläkelain (xx/200x) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, leskeneläkettä, kansaneläkelain voimaannpanosta annetun lain (xx/200x) 2 §:n mukaista työttömyyseläkettä, 3 §:n mukaista yksilöllistä varhaiseläkettä taikka 4 tai 5 §:ssä tarkoitettua leskeneläkettä;

2) maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain (1192/2002) mukaista erityistukea työkyvyttömyyden perusteella;

3) eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta annetun lain (39/2005) mukaista eläketukea tai mainitun lain 2 §:ssä tarkoitettua kansaneläkelain mukaista vanhuuseläkettä;

4) työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainittujen lakien mukaista tai muuta vastaavaa lakiin perustuvaa työ- tai virkasuhteen perusteella maksettavaa täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai leskeneläkettä;

5) työntekijän eläkelain 3 §:n 1 momentin 1-3 kohdassa mainittujen lakien mukaista

työttömyyseläkettä tai mainitun lain 3 §:n 2 momentissa mainittujen julkisten alojen työeläkelakien mukaista yksilöllistä varhaiseläkettä työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 28 §:n mukaista taikka yrittäjän eläkelain voimaanpanolain (xx/2006) 28 §:n mukaista työttömyyseläkettä;

6) täyden työkyvyttömyyden perusteella myönnettyä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, sotilastapaturmalain (1211/1990), liikennevakuutusta koskevan lainsäädännön tai sotilasvammalain (404/1948) mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä, elinkorkoa, työkyvyttömyyseläkettä, leskeneläkettä, huoltoeläkettä tai sellaista ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan, kun liikennevahingon sattumisesta on kulunut vuosi;

7) tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (625/1991) mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä tai elinkorkoa sekä liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain (626/1991) mukaista jatkuvaa työkyvyttömyyseläkettä tai ansionmenetykskorvausta; viimeksi mainittu kuitenkin vasta vuoden kuluttua vahingon sattumisesta;

8) kansanedustajain eläkelain (329/1967), kansanedustajain perhe-eläkelain (107/1990) tai valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (870/1977) mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai leskeneläkettä; sekä

9) edellä mainittua etuutta vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta.

Kun 2 momentin 4, 5 tai 8 kohdassa tarkoitettu työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke muuttuu alle 65 vuoden iässä maksettavaksi vanhuuseläkkeeksi ja henkilö saa tämän lain mukaista asumistukea välittömästi ennen vanhuuseläkkeen alkamista, jatketaan asumistuen maksamista niin kauan kuin asumistuen saamisen edellytykset muutoin täyttyvät.

Tämän lain mukaiseen asumistukeen ei ole oikeutta ennen 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua, jos henkilö saa kansaneläkelain mukaista vanhuuseläkettä varhennettuna.

Tämän lain mukaista asumistukea ei myönnetä henkilölle, joka saa asumistukilain (408/1975) mukaista asumistukea.

9 §

Huomioon otettavat asumismenot

Asumismenoina otetaan huomioon hakijan kohtuulliset asumismenot yhdestä Suomessa sijaitsevasta vakinaiseksi katsottavasta asunnosta, jossa hakija asuu asumistuen alkaessa. Jos asumistuen hakija joutuu ikänsä tai sairautensa, taikka asuntonsa kunnan tai sijainnin vuoksi asumaan tilapäisesti muussa kuin vakinaisessa asunnossaan, asumismenoina voidaan ottaa huomioon vakinaisen asunnon asumismenojen sijasta tilapäisen asunnon menot.

Hakijan asumismenoina otetaan huomioon myös samassa asunnossa asuvan:

1) avio- tai avopuolison sekä lasten asumismenot lukuun ottamatta eläkkeensaajan asumistukeen oikeutetun 16 vuotta täyttäneen lapsen asumismenoja;

2) hakijaa päätoimisesti hoitavan henkilön asumismenot, jos hakija ei tule toimeen ilman toisen henkilön jatkuvaa apua ja hakija saa tämän perusteella vammaisuuksista annetun lain (xx/200x) 9 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaista ylintä hoitotukea tai muuta sitä vastaavaa tukea; taikka

3) muun kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettujen henkilön asumismenot, jos hänen ei voida katsoa vastaavan omalta osaltaan asumismenoista. Tällaisen henkilön katsotaan vastaavan asumismenoista, jos hänen tulonsa ovat vähintään työttömyysturvalain (1290/2002) mukaisen täyden peruspäivärahan suuruiset.

Hakijan asumismenoina otetaan huomioon vain asumismenot, joista hän tosiasiallisesti vastaa eikä asumismenoista vastaaminen kuulu muulle henkilölle huoltovelvollisuuden vuoksi.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 5 §:n 2 kohdassa tarkoitetuista omakotitalon asumismenoista sekä niistä lämmityskustannuksina hyväksyttävistä asumismenoista, jotka eivät sisälly vuokraan tai vastikkeeseen ja vedestä aiheutuvista kustannuksista, jotka eivät sisälly vuokraan tai vastikkeeseen ja joita asumistuen hakija ei maksa erillisenä kiinteänä vesimaksuna.

Ilman vakinaista asuntoa olevan hakijan

asumismenot voidaan ottaa huomioon yhteismajoituksissa asuvien henkilöiden keskimääräisten asumismenojen mukaisina. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin siitä, miten yhteismajoituksessa asuvien henkilöiden keskimääräiset asumismenot lasketaan

10 §

Asumismenojen enimmäismäärä

Valtioneuvoston asetuksella säädetään asumistukea laskettaessa huomioon otettavien asumismenojen enimmäismääristä. Asumismenojen enimmäismäärät vahvistetaan asunnon sijaintipaikkakunnan perusteella.

Asumismenojen enimmäismäärää korotetaan 20 prosentilla, jos asumistuen hakijan kanssa samassa asunnossa asuu vähintään yksi lapsi ja 40 prosentilla, jos hänen kanssaan asuu vähintään kolme lasta.

11 §

Asumismenojen omavastuuosuus

Asumismenojen omavastuuosuus muodostuu perusomavastuusta ja lisäomavastuusta.

Perusomavastuu on 491,51 euroa vuodessa.

Lisäomavastuu on 40 prosenttia siitä vuositulon osasta, joka ylittää 6 986 euroa. Avio- tai avoliitossa olevan henkilön lisäomavastuu on 40 prosenttia siitä puolisoitten yhteenlasketun vuositulon osasta, joka:

1) ylittää 10 240 euroa, jos toisella puolisoilla ei ole oikeutta eläkkeensaajan asumistukeen; tai

2) ylittää 11 221 euroa, jos molemmilla puolisoilla on oikeus eläkkeensaajan asumistukeen tai toinen puolisoista saa alle 65-vuotiaalle maksettavaa kansaneläkelain mukaista vanhuuseläkettä varhennettuna.

12 §

Vuositulo

Asumistukea laskettaessa vuositulona otetaan huomioon hakijan ja hänen avio- tai avopuolisonsa jatkuvasti tai vuosittain toistuvasti saamat tulot lukuun ottamatta 14 §:ssä

mainittuja etuoikeutettuja tuloja.

Korko- ja osinkotulot otetaan tulona huomioon, jos hakijan tai avio- tai avopuolison henkilökohtaiset korko- ja osinkotulot yhteensä ylittävät 60 euroa vuodessa. Korkotuloja arvioitaessa talletuksista vähennetään käyttövaroina 2 000 euroa. Vähennys tehdään avio- tai avopuolisoiden osalta molempien talletuksista erikseen.

Metsätalouden tulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7 §:n 2 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla.

Vuositulona otetaan lisäksi huomioon kahdeksan prosenttia siitä 13 §:n mukaisesta omaisuudesta, josta on vähennetty velat ja jolla hakijan omaisuus ylittää 13 205 euroa tai avio- tai avopuolisoiden omaisuus ylittää 21 128 euroa.

Vuositulosta vähennetään velkojen korot lukuun ottamatta omassa käytössä olevan asunnon hankkimiseksi tai kunnostamiseksi otettujen velkojen korkoja ja kulutusluottojen korkoja.

13 §

Huomioon otettava omaisuus

Vuosituloa laskettaessa omaisuutena otetaan huomioon asumistuen hakijan ja hänen avio- tai avopuolisonsa omistamat:

- 1) kiinteistöt;
- 2) elinkeinotoiminnan ja maatalouden varat sekä osuudet yhtymien varoista;
- 3) metsäomaisuus;
- 4) talletukset, obligaatiot, joukkovelkakirjat ja muut vastaavat;
- 5) julkisesti noteeratut osakkeet ja sijoitusrahasto-osuudet; sekä
- 6) vakuutussijoitukset.

Edellä 1 ja 2 kohdassa mainittu omaisuus otetaan huomioon verotuksessa vahvistetun tai lasketun arvon mukaisena. Metsäomaisuuden arvona otetaan huomioon 12 §:n 3 momentissa tarkoitettu metsätalouden tulo kerrottuna luvulla 10. Obligaatiot ja joukkovelkakirjat otetaan huomioon niiden käyvän arvon mukaisina. Julkisesti noteeratun osakkeen ja sijoitusrahasto-osuuden arvona otetaan huomioon 70 prosenttia asumistuen

myöntö- tai tarkistusajankohtaa edeltävän vuoden viimeisen pörssipäivän arvosta. Vakuutussijoitukset otetaan huomioon takaisinostoarvoon.

Talletuksista vähennetään käyttövaroina 2 000 euroa. Vähennys tehdään avio- tai avopuolisoiden osalta molempien talletuksista erikseen.

Omaisuuksina ei kuitenkaan oteta huomioon osuutta kuolinpesässä eikä hakijan taikka hänen avio- tai avopuolisensa omistamaa omassa käytössä olevaa asuntoa, johon asumistuki maksetaan. Asunnon katsotaan olevan hakijan omassa käytössä myös, jos hän asuu asumispalveluyksikössä ja hänen avio- puolisensa asuu edelleen hänen tai puolisoien yhteisesti omistamassa asunnossa.

14 §

Etuoikeutetut tulot

Asumistukea laskettaessa vuositulona ei oteta huomioon hakijan ja hänen avio- tai avopuolisensa

1) kansaneläkelain mukaista lapsikorotusta, rintamasotilaseläkelain (119/1977) mukaista rintamalisää eikä ylimääräistä rintamalisää;

2) sotilasavustuslain (781/1993) mukaista asumisavustusta tai opintotukilain (65/1994) mukaista asumislisää eikä etua omaan tarpeeseen käytetystä asunnosta;

3) opintotukilain mukaista opintorahaa;

4) lapsilisälain (796/1992) mukaista lapsilisää;

5) vammaisetuksista annetun lain mukaisista eläkettä saavan hoitotukea tai 16 vuotta täyttäneen vammaistukea;

6) Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista kuntoutusrahaa, työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainittujen lakien mukaista kuntoutusrahaa tai kuntoutuskorotusta eikä muuta työ- tai ansiokyvyn palauttamiseksi tai parantamiseksi annettavan kuntoutuksen tai koulutuksen ajalta maksettavaa etuutta;

7) toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea;

8) omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuvaa hoitopalkkiota;

9) sosiaalihuoltolain 27 e §:n mukaisesta työtoiminnasta tai vastaavasta toiminnasta maksettavaa etuutta tai korvausta;

10) kustannusten korvauksia ja julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaista ylläpitokorvausta tai muuta vastaavaa ylläpitokorvausta;

11) tapaturmavakuutuslain (408/1948) tai sotilastapaturmalain mukaista haittarahaa tai muita haitan perusteella maksettavia korvauksia;

12) sotilasvammalain mukaista elinkorkoa;

13) eräiden työeläkkeiden tarkistamisesta työeläkkeen ja kansaneläkkeen yhteensovittamisen johdosta annetun lain (635/2002) mukaista korotusta;

14) eräille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille maksettavaa rintamaavustusta;

15) edellä 1-14 kohdassa mainittuja etuuksia vastaavia ulkomailta maksettavia etuuksia; eikä

16) osuutta kuolinpesän tuotosta.

Poiketen siitä, mitä 1 momentin 6 kohdassa säädetään, kansaneläkelain 14 §:n mukainen ja työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainittujen lakien mukainen työkyvyttömyyseläkkeenä maksettava kuntoutustuki, tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukainen päiväraha, tapaturmaeläke ja elinkorko sekä liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukainen ansionmenetyksen korvaus ja työkyvyttömyyseläke otetaan kuitenkin tulona huomioon.

15 §

Asumistuen määrä

Asumistuen määrä on 85 prosenttia 5, 9 ja 10 §:n mukaisista huomioon otettavista vuotuisista asumismenoista, joista on vähennetty 11 §:n mukainen omavastuuosuus.

16 §

Avio- tai avopuolisoiden asumistuki

Avio- tai avopuolisoiden lasketaan yhteinen asumistuki puolisoien tulojen ja yhden

asunnon asumismenojen perusteella. Asumistuki maksetaan sille puolisolle, jolla on oikeus asumistukeen. Jos molemmilla puolisoilla on oikeus asumistukeen, maksetaan asumistuki puoliksi kummallekin.

17 §

Asumistuen tarkistaminen

Asumistuki tarkistetaan, kun asumistuen alkamisesta tai edellisestä tarkistamisesta on kulunut kaksi vuotta (*määräaikaistarkistus*).

Asumistuki tarkistetaan myös, kun:

- 1) asumistuen saaja vaihtaa asuntoa;
- 2) asumistuen saaja solmii avioliiton tai avioliitto purkautuu;
- 3) asumistuen saaja menee avioliittoon tai avioliitto päättyy;
- 4) asumistuen saajalla ei enää ole yhteistä taloutta aviopuolisonsa kanssa 4 §:n 2 momentissa mainituista syistä;
- 5) asumistuen saajan avio- tai avopuolison oikeus asumistukeen alkaa tai lakkaa;
- 6) huomioon otettavat vuosittaiset asumismenot ovat alentuneet tai nousseet vähintään 147 euroa (*asumismenojen huomattava muutos*);
- 7) asumistukeen vaikuttava vuositulo on noussut vähintään 734 euroa tai alentunut vähintään 367 euroa (*vuositulon huomattava muutos*) verrattuna 11 §:n 3 momentissa mainittuun lisäomavastuurajaan tai siihen kansaneläkeindeksillä korotettuun vuosituloon, jonka perusteella asumistuki on laskettu; taikka
- 8) asumistukeen vaikuttava lapsi täyttää 18 vuotta.

Asumistukea ei kuitenkaan 2 momentin 6 kohdan mukaan tarkisteta, vaikka asumismenot ovat nousseet, jos asumistuki tarkistuksen vuoksi alenisi, ellei myös vuositulossa ole tapahtunut huomattavaa muutosta.

Jos muutos on tapahtunut kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, asumistuki tarkistetaan sen kuukauden alusta. Muutoin asumistuki tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta. Viimeksi mainitulla tavalla menetellään aina, kun asumistuki tarkistetaan asumistuen saajan avioliiton purkautumisen tai avioliiton päättymisen johdosta silloin, kun asumistuen saajan avio- tai avopuo-

liso on kuollut.

Kun asumistuen saaja on vaihtanut asuntoa, asumistuki tarkistetaan sen kuukauden alusta, jolta asumistuen hakija on maksanut koko kuukauden vuokran tai vastikkeen edellyttäen, että hän on muuttanut asuntoon saman kuukauden aikana.

Asumistuen määrä muutetaan sitä seuraavan kuukauden alusta, jona 10 §:ssä tarkoitettu enimmäismäärän korottamiseen oikeutava lapsi muuttaa samaan asuntoon asumistuen saajan kanssa tai pois siitä. Määrä lasetaan edellisen päätöksen määräytymisperusteiden ja sen antamisajankohdan mukaisen enimmäismäärän perusteella.

18 §

Asumistuen epääminen tai alentaminen

Jos henkilö on lahjoittanut omaisuuttaan tai muulla tavalla heikentänyt taloudellista asemaansa siten, että se vaikuttaa hänen oikeutensa saada asumistukea tai olennaisesti asumistuen suuruuteen, asumistukea ei myönnetä tai se myönnetään sen suuruisena kuin se olisi ollut ilman tällaista menettelyä. Asumistuen epääminen tai alentaminen voi kestää enintään kolmen vuoden ajan lasketuna epäämisen tai alentamisen alkamisesta.

19 §

Asumistuen vähimmäismäärä

Asumistukea ei makseta, jos sen määrä on pienempi kuin 5,38 euroa kuukaudessa.

3 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

20 §

Asumistuen hakeminen

Asumistukea haetaan Kansaneläkelaitokselta. Kansaneläkelaitos vahvistaa tämän lain toimeenpanossa tarvittavat lomakkeet.

Jos hakija sairauden, vanhuuden tai muun vastaavan syyn takia ei pysty itse hakemaan asumistukea tai muutoin huolehtimaan asumistukea koskevista eduistaan ja oikeuksistaan eikä hänellä ole edunvalvojaa, voi Kan-

saneläkelaitoksen hyväksymä hakijan lähiomainen tai muukin henkilö, joka on pääasiallisesti huolehtinut hakijasta, käyttää puhevaltaa hakijan asumistukea koskevassa asiassa.

21 §

Takautuva hakuaika

Asumistukea maksetaan sen kuukauden alusta, jona oikeus siihen on syntynyt. Jos oikeus asumistukeen syntyy sen perusteella, että henkilö on täyttänyt 65 vuotta, asumistukea maksetaan 65 ikävuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Asumistukea ei kuitenkaan makseta ilman erityistä syytä pitemmältä kuin kuuden kalenterikuukauden ajalta ennen asumistuen hakemista. Samoin menetellään asumistukea korotettaessa.

22 §

Asumistuen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

Asumistukihakemuksessa on ilmoitettava:

- 1) hakijan, tämän avio- tai avopuolison ja lasten henkilöllisyystiedot;
  - 2) tiedot muista asunnossa asuvista henkilöistä;
  - 3) asumismenot ja niiden määrittämiseksi tarvittavat tiedot;
  - 4) tiedot hakijan ja tämän avio- tai avopuolison 12 §:ssä tarkoitetuista tuloista ja 13 §:ssä tarkoitettusta omaisuudesta; sekä
  - 5) tieto hakijan ja tämän avio- tai avopuolison 7 §:n 2 momentin mukaisen jatkuvan laitoshoidon alkamisesta ja päättymisestä.
- Asumistuen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle:
- 1) avioliiton solmimisesta ja avioliiton purkautumisesta;
  - 2) avoliittoon menemisestä ja avoliiton päättymisestä;
  - 3) 4 §:n 2 momentin mukaisesta erillään asumisesta;
  - 4) asunnosta pois muutosta tai asunnon vaihtumisesta;
  - 5) asumismenojensa alentumisesta,

6) asumistukilain mukaisen asumistuen myöntämisestä;

7) omien tai avio- tai avopuolisonsa 12 §:ssä tarkoitettujen tulojen ja 13 §:ssä tarkoitettujen omaisuuden muutoksista;

8) 7 §:n mukaisen jatkuvan laitoshoidon alkamisesta ja päättymisestä;

9) asunnossa asuvien henkilöiden lukumäärän muuttumisesta; ja

10) ulkomaille muutostaan tai ulkomailla oleskelustaan.

Asumistuen hakijan ja saajan on annettava Kansaneläkelaitokselle myös muut hakemuksen ratkaisemiseksi ja asumistuen maksamiseksi välttämättömät tiedot.

23 §

Hakemuksen ratkaiseminen käytettävissä olevien tietojen perusteella

Asumistukea koskeva hakemus voidaan ratkaista Kansaneläkelaitoksen käytettävissä olevien tietojen perusteella, jos hakija kieltäytyy antamasta hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja tai esittämästä selvitystä, joka häneltä voidaan kohtuudella vaatia.

24 §

Asumistukea koskeva päätös

Asumistuen hakijalle annetaan kirjallinen päätös asumistuen myöntämisestä, hylkäämisestä, tarkistamisesta, keskeyttämisestä, lakauttamisesta ja takaisinperinnästä. Hakijalle on annettava kirjallinen päätös myös silloin, kun asumistuki maksetaan 28 §:n perusteella tai sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) 14 §:n mukaisen perhehoidon perusteella kunnan toimielimelle.

Päätöstä ei kuitenkaan anneta 31 §:n mukaisesta asumistuen maksamisen väliaikaisesta keskeyttämisestä.

Tämän lain mukaiset päätökset annetaan maksutta.

25 §

Maksaminen

Asumistuki maksetaan asumistuen saajan

ilmoittamalle tilille Suomessa toimivaan rahalaitokseen. Asumistuki voidaan kuitenkin maksaa muullakin tavalla, jollei tilille maksaminen ole mahdollista tai jos asumis-tuen hakija tai saaja esittää muulle maksutavalle erityisen syyn.

Jos asumistukeen oikeutettu on kuollut ennen kuin hakemus on ratkaistu, tuki maksetaan leskelle, pesänselvittäjälle tai kuolinpesän osakkaiden valtuutuksella muulle kuolinpesän edustajalle enintään sen kuukauden loppuun, jona hakija kuoli.

Asumistuki maksetaan kunkin kuukauden 4 päivänä tai, jos se ei ole pankkipäivä, sitä edeltävänä pankkipäivänä. Takautuvat asumistukierät voidaan kuitenkin maksaa myös muuna pankkipäivänä.

26 §

Keskeyttäminen laitoshoidon vuoksi

Jos asumistuen saaja on 7 §:ssä tarkoitettuna jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa, asumistuen maksaminen keskeytetään hoidon alkamista seuraavan kymmenennen kuukauden alusta.

Asumistukea aletaan maksaa laitoshoidon päättymistä seuraavan kuukauden alusta, jos laitoshoido päättyy kuukauden 16 päivänä tai sen jälkeen. Muutoin asumistukea aletaan maksaa laitoshoidon päättymiskuukauden alusta.

27 §

Keskeyttäminen vankeusrangaistuksen vuoksi

Ehdotonta vankeusrangaistusta vankilassa suorittavan henkilön asumistuen maksaminen keskeytetään sen jälkeen, kun vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta on suoritettu kolme kuukautta. Jos rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta, asumistuen maksaminen keskeytetään vastaavasti, kun rangaistuksen täytäntöönpanon ja vähennyksen yhteenlaskettu aika on kestänyt kolme kuukautta, aikaisintaan kuitenkin rangaistuk-

sen suorittamisen laskettua alkamisajankohdtaa seuraavan kuukauden alusta.

Asumistukea, joka on ollut keskeytyneenä 1 momentissa mainitusta syystä, ryhdytään maksamaan vapautumista seuraavan kuukauden alusta. Jos henkilö vapautuu kuukauden 1 päivänä, asumistukea maksetaan kuitenkin sen kuukauden alusta.

Siltä ajalta, jolta asumistuen maksaminen on keskeytettävä 1 momentissa mainitusta syystä, asumistuki voidaan maksaa toimeentulon turvaamiseksi asumistuen saajan samassa asunnossa asuvalle avio- tai avopuoliselle ja lapsille.

28 §

Maksaminen kunnan toimielimelle

Kansaneläkelaitos voi päättää, että asumistuki maksetaan saajan asuinkunnan sosiaalihoitolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi asumistuensaajan ja 9 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden asumiskustannusten alentamiseen, jos asumistuen maksaminen saajalle itselleen vaarantaa asumistuen saajan tai hänen perheenjäsentensä toimeentulon. Näin maksettua asumistukea ei saa vastoin asumistuensaajan nimenomaista suostumusta käyttää muuhun kuin sen kuukauden asumiskustannusten alentamiseen, jolta asumistuki on suoritettu.

Esityksen asumistuen maksamisesta kunnan toimielimelle voi tehdä asumistuen saaja, hänen avio- tai avopuolionsa, muu omaisensa tai henkilö, joka hänestä pääasiallisesti huolehtii taikka kunnan asianomainen toimielin.

29 §

Takautuvan asumistuen pidättäminen Kansaneläkelaitokselle

Takautuvasti myönnetty eläkkeensaajan asumistuki voidaan pidättää Kansaneläkelaitokselle sen maksamaa asumistukilain mukaista asumistukea vastaavalta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää eläkkeensaajan asu-

mistuen takautuvasti ajalle, jolta asumistuen saaja on saanut asumistukilain mukaista asumistukea tai kuulunut tällaista asumistukea saavaan ruokakuntaan.

30 §

Asumistuen periminen takautuvasti maksettavasta työeläkkeestä tai korvauksesta

Asumistuki voidaan myöntää väliaikaisena, jos asumistuessa tulona huomioon otettavasta kansaneläkelain 6 §:ssä mainittujen lakien mukaisesta työeläkkeestä, 22 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa mainituista eläkkeistä ja korvauksista lukuun ottamatta niissä mainittuja perhe-eläkkeitä tai sotilasvammalain mukaisesta huoltoeläkkeestä on muutoksenhaku viireillä. Jos edellä mainittua eläkettä tai korvausta myönnetään takautuvasti, Kansaneläkelaitos saa periä takaisin samalta ajalta liikaa maksetun asumistuen tällaisesta eläkkeestä tai korvauksesta. Kansaneläkelaitos saa periä liikaa maksetun asumistuen myös silloin, kun työeläkelaitos jatkaa muutoksenhaun perusteella myönnettyä kuntoutustukea.

Kansaneläkelaitos voi periä kansaneläkelain 6 §:ssä mainittujen lakien mukaisen eläkkeen maksajalta tämän takautuvasti suorittaman eläkkeen siltä osin kuin se vastaa liikaa maksettua asumistukea, jos eläkkeen maksaja:

- 1) oikaisee tai tarkistaa eläkkeen määrän lukuun ottamatta perhe-eläkettä;
- 2) myöntää oikaisupäätöksen jälkeen kuntoutustuelle jatkoa; tai
- 3) myöntää perhe-eläkkeen.

Edellä 2 momentissa säädetyllä tavalla menetellään myös kansaneläkelain 23 §:n 1 momentin 3-6 kohdassa tarkoitettujen eläkkeiden ja etuuksien osalta.

Edellä 1-3 momentissa mainituissa tilanteissa edellytetään, että Kansaneläkelaitos perii samalla takautuvasti suoritettavasta eläkkeestä ja korvauksesta samalta ajalta liikaa maksettua kansaneläkettä.

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava 1 momentissa ja 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa eläkkeen tai korvauksen maksajalle vähintään kaksi viikkoa ennen maksamista, että eläke tai korvaus taikka osa

siitä on maksettava Kansaneläkelaitokselle.

31 §

Maksamisen väliaikainen keskeyttäminen

Asumistuen maksaminen voidaan väliaikaisesti keskeyttää osittain tai kokonaan, jos on ilmeistä, että asumistuen saajalla ei olosuhteiden muuttumisen tai muun syyn perusteella ole oikeutta tukeen tai osan siitä. Jos asumistuen saaja ei toimita pyydettyä lisäselvitystä, asia ratkaistaan niiden selvitysten perusteella, jotka ovat Kansaneläkelaitoksen käytettävissä.

Jos keskeytettyä asumistukea aletaan maksaa uudelleen, sitä ei makseta ilman erityistä syytä pitemmältä kuin kuuden kuukauden ajalta takautuvasti.

Asumistuen maksamisen väliaikaista keskeyttämistä koskevaan ilmoitukseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

32 §

Asumistuen lakkaaminen

Asumistuki lakkautetaan:

1) muuttoa seuraavan kuukauden alusta, jos asumistuen saaja muuttaa pois asunnosta, jonka asumismenoihin asumistuki on myönnetty, jollei asumistukea tarkisteta 17 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella;

2) sen kuukauden alusta, josta asumistuen saajalle aletaan maksaa asumistukilain mukaista asumistukea;

3) sen kuukauden alusta, jona asumistuen saaja on joutunut 7 §:n mukaiseen jatkuvaan laitoshoittoon ja hänen aviopuolionsa asumistuki on tarkistettu 17 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaisesti;

4) seuraavan kuukauden alusta, jona asumistuen saajan asumismenot lakkaavat; jos asumismenot lakkaavat kalenterikuukauden 1 päivänä, asumistuki lakkautetaan kuitenkin sen kuukauden alusta; tai

5) määräaikaistarkistuksen ajankohdasta, jos asumistuen saaja ei ole palauttanut häneltä pyydettyä hakemusta määräajassa.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, lakkautetaan asumistuki, kun edellytykset sen saamiseen eivät muutoin enää täyty.

Asumistuki voidaan lakkauttaa myös tuensaajan pyynnöstä.

Asumistukea maksetaan sen kuukauden loppuun, jonka aikana asumistuen saaja on kuollut.

33 §

Takaisinperintä

Jos asumistukea on maksettu aiheetta tai määrältään liian suurena, liikaa maksettu tuki on perittävä takaisin.

Takaisinperinnästä voidaan luopua joko kokonaan tai osittain, jos se katsotaan kohtuulliseksi eikä aiheeton maksaminen ole johtunut asumistuen saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä tai jos aiheettomasti maksettu määrä on vähäinen. Takaisinperinnästä voidaan luopua kokonaan takaisinperintää koskevan päätöksen antamisen jälkeen myös, jos takaisinperintää ei asumistuen saajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen ole enää tarkoituksenmukaista jatkaa tai jos perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan asumistuen määrään nähden kohtuuttomat kustannukset.

Takaisin perittävä määrä voidaan kuitata Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksamasta etuudesta. Ilman asumistuen saajan suostumusta kuittaaminen voidaan kuitenkin kohdistaa vain tämän lain mukaiseen tai siihen rinnastettavaan muuhun etuuteen.

Takaisinperintää koskeva lainvoimainen päätös saadaan panna täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio.

34 §

Takaisin perittävän saatavan vanhentuminen

Päätös aiheettomasti maksetun asumistuen takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa asumistuen maksupäivästä lukien.

Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Takaisinperintäpäätöksellä vahvistetun saatavan vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 ja 11 §:ssä säädetään. Tämän vanhentumisajan katkaisemises-

ta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

4 luku

Muutoksenhaku

35 §

Muutoksenhakuoikeus

Muutoksenhakua varten on tarkastuslautakunta ja vakuutusosasto. Tarkastuslautakunnasta ja sen jäsenistä säädetään sairausvakuutuslain 17 luvussa ja vakuutusosastosta vakuutusosastolaissa (132/2003).

Kansaneläkelaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta tarkastuslautakunnalta kirjallisella valituksella. Tarkastuslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vakuutusosastoon siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Vakuutusosaston päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Kansaneläkelaitoksen päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu.

Kansaneläkelaitoksen antamaan väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

36 §

Muutoksenhakuaika

Valituskirjelmä on toimitettava Kansaneläkelaitokselle viimeistään 30 päivänä sen päivän jälkeen, jona asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen päivän jälkeen, jona päätös on postitettu hänen ilmoittamaansa osoitteeseen, jos muutoksenhaun yhteydessä ei muuta näytetä.

37 §

Itseoikaisu

Jos Kansaneläkelaitos hyväksyy kaikilta osin sille toimitetussa valituksessa esitetyt vaatimukset, sen on annettava asiasta oi-

kaisupäätös. Oikaisupäätökseen saa hakea muutosta siten kuin 35 ja 36 §:ssä säädetään.

Jos Kansaneläkelaitos ei oikaise valituksen kohteena olevaa päätöstä 1 momentissa mainitun tavoin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa asianomaisen muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi. Kansaneläkelaitos voi tällöin väliaikaisella päätöksellä oikaista aikaisemman päätöksensä siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen. Jos valitus on jo toimitettu muutoksenhakuelimelle, väliaikaisesta päätöksestä on ilmoitettava sille viipymättä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu määräajasta voidaan poiketa, jos valituksen johdosta tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Lisäselvityksen hankkimisesta on tällöin viipymättä ilmoitettava valittajalle. Valituskirjelmä ja lausunto on kuitenkin aina toimitettava asianomaiselle muutoksenhakuelimelle viimeistään 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

38 §

Muutoksenhakuajan jälkeen tullut valitus

Jos tarkastuslautakunnalle tai vakuutusoskeudelle annettava valitus on saapunut 36 §:ssä säädetyn määräajan jälkeen, valitus voidaan ottaa tutkittavaksi, jos myöhästymiseen on ollut painava syy.

39 §

Asiavirheen korjaaminen

Jos Kansaneläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen vääriin lain soveltamiseen taikka päätöstä tehtäessä on tapahtunut menettelyvirhe, Kansaneläkelaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Päätös voidaan korjata asianosaisen eduksi tai vahingoksi. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

40 §

Lainvoimaisen päätöksen oikaisu

Jos asiassa, jossa on kysymys evätyn asumistuen myöntämisestä tai myönnetyn asumistuen lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, Kansaneläkelaitoksen on tutkittava asia uudelleen. Kansaneläkelaitos voi aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn asumistuen tai myöntää asumistuen aikaisempaa suurempana. Myös tarkastuslautakunta ja vakuutusosikeus voivat menetellä vastaavasti muutoksenhakuasiaa käsitellessään. Päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 35 ja 36 §:ssä säädetään.

41 §

Asian uudelleen ratkaiseminen työeläkkeen tai korvauksen myöntämisen johdosta

Jos asumistuen saajalle on takautuvasti myönnetty kansaneläkelain 22 §:n 1 momentissa tarkoitettu asumistuessa tulona huomioon otettava työeläke tai korvaus tai tällaista etuutta on korotettu, Kansaneläkelaitos voi ilman 42 §:n mukaista päätöksen poistamista tai 39 §:n 2 momentin mukaista asianosaisen suostumusta asianosaista kuultuaan ratkaista asian uudelleen.

42 §

Lainvoimaisen päätöksen poistaminen

Jos asumistukea koskeva lainvoimainen päätös perustuu vääriin tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lain vastainen, vakuutusosikeus voi poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi Kansaneläkelaitoksen esityksestä tai asianosaisen hakemuksesta varattuaan muille asianosaisille tilaisuuden tulla kuulluksi. Tehtyään edellä sanotun esityksen Kansaneläkelaitos voi, kunnes asia on uudelleen ratkaistu, väliaikaisesti keskeyttää asumistuen maksamisen tai maksaa sen esityksensä mukaisesti.

5 luku

Tietojen saaminen, luovuttaminen ja salassapito

43 §

Tiedot asumistuen ratkaisemista varten

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asumistuen ratkaisemista varten välttämättömät tiedot:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;
- 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;
- 4) työnantajalta ja työttömyyskassalta;
- 5) vuokranantajalta sekä asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöltä; ja
- 6) työpaikkakassalta.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on myös oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asumistuen ratkaisemista varten välttämättömät tiedot rahalaitoksilta koskien asumistuenhakijaa tai -saajaa sekä hänen avio- tai avopuolisoaan, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä asumistuen hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

44 §

Tiedot väestörekisteriviranomaiselta

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta asumistuen täytäntöönpanoa varten väestöre-

kisteriviranomaisilta tarpeelliset rakennus- ja huoneistotiedot ja niissä tapahtuneet muutokset.

45 §

Tiedot laitoshoidosta ja vankeusrangaistuksesta

Tämän lain 7 §:n 2 momentissa tarkoitettulla laitoksella ja sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitettulla toimielimellä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä velvollisuus ilmoittaa tämän lain mukaisen asumistuen täytäntöönpanoa varten Kansaneläkelaitokselle tiedot etuudensaajan joutumisesta laitoshoidon ja hoidon päättymisestä. Tiedot on annettava sellaisesta hoidosta, jonka voidaan arvioida kestävän vähintään kolme kuukautta tai joka on kestänyt kaksi kuukautta ja jatkuu edelleen.

Vankilalla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisen asumistuen täytäntöönpanoa varten velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä. Tiedot on annettava asumistuen saajasta, joka on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävä vankeusrangaistusta tai sen ohella suorittavaa sakon muuntorangaistusta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangaistuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika on yli kolme kuukautta.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta.

46 §

Tiedot laitoshoidosta koskevaa neuvottelumenettelyä varten

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua neuvottelumenettelyä varten asian ratkaise-

miseksi välttämättömät tiedot toimintayksikön toiminnasta, tiloista, henkilökunnan määrästä, annetun hoidon sisällöstä, laadusta ja määrästä, hoidosta tehdystä sopimuksesta ja hoidosta maksettavasta korvauksesta.

Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelumenettelyssä saada pyynnöstä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja potilasasiakirjoista, hoidettavan henkilön terveydentilasta, lääkkeistä ja tuloista kunnan sosiaali- ja terveysviranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtion tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä.

Mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja, koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä.

47 §

Muuta etuutta varten saatujen tietojen käyttäminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista asumistukea käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen asumistukeen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

48 §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus saada mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin teknisen käyttöyhteyden avulla 43 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdassa ja 44 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyh-

teyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

49 §

Tiedot viranomaisille

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja ministeriölle, verohallinnolle sekä sellaiselle lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaetuuteen tämän lain mukainen asumistuki vaikuttaa.

Annettavia tietoja ovat tämän lain mukaista asumistukea saaneen henkilön:

- 1) henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot;
- 2) tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista; sekä
- 3) muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi tehtävää henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatointia varten.

Kansaneläkelaitoksella on 1 momentissa tarkoitettu oikeus antaa 2 momentissa tarkoitettuja tietoja myös poliisi- ja syyttäviviranomaiselle siltä osin kuin tiedot ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä tai syytteenpanoa varten.

Tässä pykälässä tarkoitetuissa tilanteissa ei kuitenkaan saa antaa terveydentilaa koskevia tietoja tai tietoja, jotka on tarkoitettu kuvaamaan henkilön sosiaalihuollon tarpeen perusteita.

50 §

Tiedot asumistuen hakijalle

Kansaneläkelaitoksen on annettava asumistuen hakijalle etukäteen sopivin tavoin tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.

6 luku

Erinäiset säännökset

51 §

Viivästysajalta maksettava korotus

Asumistuen maksaminen viivästyy, viivästynyt asumistuki maksetaan viivästysajalta korotettuna. Asumistuen korotuksen korkokanta vuotta kohden laskettuna on asumistuen maksupäivää edeltävän, korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitetun puolivuotiskauden viitekorko lisättyä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

Asumistukea ei kuitenkaan makseta korotettuna, jos se maksetaan Kansaneläkelaitokselle samalta ajalta maksetun asumistukilain mukaisen asumistuen suorituksesi.

Viivästysajalta laskettua asumistuen korotusta ei makseta, jos se on pienempi kuin 1,47 euroa.

52 §

Viivästysaika

Viivästysajalta maksettava korotus lasketaan viivästysajan jokaiselta päivältä. Viivästysajan katsotaan alkavan, kun kolme kalenterikuukautta on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona hakija on jättänyt Kansaneläkelaitokselle hakemuksensa tai muun vastaavan vaatimuksen sekä esittänyt asumistuen perustetta ja määrää koskevan sellaisen selvityksen kuin häneltä kohtuudella voidaan vaatia. Tällöin otetaan myös huomioon Kansaneläkelaitoksen mahdollisuudet hankkia selvitys. Jos asumistuessa tulona huomioon otettavaa eläkettä tai korvausta ei vielä ole lopullisesti ratkaistu, viivästysajan katsotaan alkavan vasta, kun yksi kalenterikuukausi on kulunut sen kuukauden päättymisestä, jona ilmoitus mainitusta eläkkeestä tai korvauksesta on tullut Kansaneläkelaitokseen. Saman päätöksen perusteella myöhemmin suoritettavalle asumistuen erälle korotus lasketaan eräpäivästä.

Jos Kansaneläkelaitoksen päätökseen on haettu muutosta, muutoksenhakuelin voi määrätä, että korotus lasketaan myöhemmäs-

tä kuin 1 momentissa tarkoitetusta ajankohdasta, jos Kansaneläkelaitos osoittaa muutoksenhaun aikana tapahtuneen oleellisen muutoksen hakijan olosuhteissa.

Jos asumistukea ei ole voitu maksaa oikeassa ajassa hakijasta johtuvasta syystä, Kansaneläkelaitos ei ole velvollinen suorittamaan asumistukea korotettuna pitemmältä ajalta kuin siitä päivästä, jona este Kansaneläkelaitoksen tietien on lakannut. Jos asumistuen suorittaminen viivästyy lain säännöksen vuoksi taikka yleisen liikenteen tai maksuliikenteen keskeytymisen taikka muun vastaavan ylivoimaisen esteen takia, Kansaneläkelaitos ei ole velvollinen maksamaan asumistukea korotettuna tällaisen esteen aiheuttamalta viivästysajalta.

Viivästysajalta maksettavaa korotusta laskettaessa vuoteen katsotaan sisältyvän 360 päivää ja kuukauteen 30 päivää.

53 §

Indeksisidonnaisuus

Tässä laissa säädetyt rahamäärät lukuun ottamatta 12 §:n 2 momentissa ja 13 §:n 3 momentissa mainittuja rahamääriä sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tässä laissa säädetyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

54 §

Lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannusten sekä asumismenojen enimmäismäärien tarkistaminen

Valtioneuvoston asetuksella tarkistetaan vuosittain 9 §:n 4 momentissa tarkoitetut lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannukset sekä 9 §:n 5 momentissa tarkoitetut keskimääräiset asumismenot enintään asumismenojen muutosta vastaavasti.

Asumismenojen enimmäismäärät sidotaan hintatason muutoksiin siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa säädetään. Li-

säksi valtioneuvoston asetuksella tarkistetaan vuosittain asumismenojen enimmäismäärät siten, että ne vastaavat asumismenojen muu-
tosta.

55 §

Rahamäärien pyöristäminen

Asumistukea määrättäessä otetaan asumismenot ja niiden enimmäismäärät, tulo- ja omaisuuserät sekä tässä laissa säädetyt rahamäärät huomioon vuosimääräisinä pyöristettyinä täysiksi euroiksi. Asumistuen perusomavastuu, maksettava asumistuki ja asumistuen vähimmäismäärä pyöristetään kuukausimääräisenä lähimpään senttiin.

56 §

Ulosmittaus- ja siirtokielto

Asumistukea ei saa ulosmitata.

Sopimus, joka tarkoittaa asumistuen siirtämistä toiselle, on mitätön.

57 §

Rahoitus

Eläkkeensaajan asumistuista Kansaneläkelaitokselle aiheutuvat kulut korvataan valtion varoista.

Valtion on suoritettava kuukausittain valtion osuuden ennakkoa Kansaneläkelaitokselle kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Tämän lain toimeenpanosta aiheutuvat toimintakulut katsotaan kansaneläkerahastosta maksettaviksi Kansaneläkelaitoksen toimintakuluiksi.

7 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

58 §

Soveltamissäännös

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä viitataan eläkkeensaajien asumistukilakiin (591/1978) tai sen nojalla

myönnettävään tai maksettavaan asumistukseen, viittauksen katsotaan tarkoittavan viitasta tämän lain vastaaviin säännöksiin ja tämän lain mukaiseen asumistukeen, jollei tästä laista muuta johdu.

59 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tällä lailla kumotaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annettu eläkkeensaajien asumistukilaki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

60 §

Siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa maksussa olevien asumistukien maksamista jatketaan entisin perustein tämän lain 17 §:n mukaiseen seuraavaan tarkistukseen saakka tai siihen saakka kunnes asumistuki lakkaa.

Tämän lain voimaan tullessa maksussa olevassa asumistuessa olevat eläkkeensaajien asumistuki-lain muuttamisesta annetun lain (473/1991) voimaantulosäännöksen 2 momentissa tarkoitetut tulojen vähennyksenä huomioon otetut asuntolainojen korot ja kulutusluottojen korot poistetaan asteittain siten, että velkojen korkojen yhteismäärää pienennetään 1 päivästä tammikuuta 2008 lukien ja sen jälkeen kunkin vuoden alusta 20 prosenttia kuitenkin vähintään 250 euroa. Pienennys lasketaan 31 päivänä joulukuuta 2007 maksussa olleessa asumistuessa huomioon otetusta asuntolainojen ja kulutusluottojen korkojen yhteismäärästä.

Jos lapsi on täyttänyt 16 vuotta ennen tämän lain voimaantuloa mutta on alle 18-vuotias lain voimaan tullessa, asumistuen saajan asumismenojen enimmäismäärää korotetaan 10 §:n perusteella asumistuen seuraavassa 17 §:n mukaisessa tarkistuksessa.

Jos asumistukihakemus on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, asumistukea ei ilman erityistä syytä myönnetä pidemmältä kuin vuoden ajalta takautuvasti.

5.

Laki**rintamasotilaseläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/1977) 9 a ja, 9 b § sekä 17 §:n 1 momentti sekä, sellaisina kuin ne ovat, 9 a § laeissa 1494/1995 ja 727/2001, 9 b § laissa 983/1996 sekä 17 §:n 1 momentti laissa 370/2004, seuraavasti:

9 a §

Oikeus ylimääräiseen rintamalisään on rintamalisänsaajalla, jolle maksetaan kansaneläkettä.

Ylimääräinen rintamalisä on täysimääräisenä 45 prosenttia ja kuitenkin vähintään 25 prosenttia siitä maksettavasta kansaneläkkeen osasta, joka ylittää 981,60 euroa vuodessa. Jos henkilöllä on kansaneläkelain (xx/200x) 22 §:ssä ja kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain (xx/200x) 8 §:ssä tarkoitettua tuloa lukuun ottamatta kansaneläkelain 23 §:n 6 kohdassa tarkoitettua työeläkkeen korotusta ja kansaneläkelain voimaanpanolain 10 §:n 1 ja 4 momentissa tarkoitettua etuutta tai korotusta, edellä mainittu 45 prosentin määrä alenee prosenttiyksikön kutakin tulon 58,36 euron vuotuista määrää kohden kansaneläkelain 20 §:n mukaiseen tulo-rajaan saakka ja sen jälkeen prosenttiyksikön kutakin tulon 144,38 euron vuotuista määrää kohden. Ylimääräistä rintamalisää määrättäessä tulo otetaan huomioon samalla tavalla kuin henkilön kansaneläkettä määrättäessä.

Jos kansaneläke on kansaneläkelain 10 §:n mukaan lykätty tai varhennettu, korotetaan edellä mainittua 981,60 euron määrää lykäyskorotusprosentilla tai alennetaan varhennusvähennysprosentilla.

Ulkomailta maksettavaa eläkettä tai siihen rinnastettavaa jatkuvaa etuutta saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy sen suuruisen kansaneläkkeen sanottujen rahamäärien ylittävästä osasta, joka maksettaisiin, jos mainitut tulot otettaisiin huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ylimääräinen rintamalisä maksetaan kuitenkin aina vähintään 5,07 euron suuruisena.

Jos eläkkeensaajan kansaneläkettä olisi alennettava kansaneläkelain 108 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti laitoshoidon perusteella, ylimääräinen rintamalisä lasketaan kuitenkin alentamattomasta kansaneläkkeestä. Jos kansaneläke on kansaneläkelain 21 §:n mukaisesti suhteutettu aikaan, jonka vakuutettu on asunut Suomessa, ylimääräinen rintamalisä lasketaan suhteuttamattomasta kansaneläkkeestä.

9 b §

Jos ylimääräisen rintamalisän saajalle maksettavaa kansaneläkettä on tarkistettava tai kansaneläke on lakkautettava taikka jos hänelle myönnetään ulkomailta eläke tai siihen rinnastettava jatkuva etuus tai tällaisen eläkkeen tai etuuden määrässä tapahtuu muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos, ylimääräisen rintamalisän määrä on vastaavasti tarkistettava tai se on lakkautettava.

17 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 54 §:n 1 ja 2 momentissa, 55, 62—65, 67, 71—84, 86, 88, 91, 96, 106, 107, 110 ja 111 §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tässä laissa säädetyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

6.**Laki****ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 2 ja 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä 25 päivänä marraskuuta 1988 annetun lain (988/1988) 2 §:n 1 momentti ja 10 §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentti laissa 984/1996 ja 10 §:n 1 momentti laissa 371/2004, seuraavasti:

<p style="text-align: center;">2 §</p> <p>Rintamalisä myönnetään ulkomailla asuvalle henkilölle, joka ei saa kansaneläkelain (xxx/200x) mukaista kansaneläkettä.</p>	<p>54 §:n 1 ja 2 momentissa, 63, 75—84, 86, 91, 96, 106 ja 107 §:ssä, 110 §:n 2 momentissa ja 111 §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annettussa laissa (456/2001) säädetään.</p>
--	--

<p style="text-align: center;">10 §</p> <p>Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä kansaneläkelain</p>	<p>Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008</p>
--	--

7.**Laki****eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuesta 28 päivänä tammikuuta 2005 annetun lain (39/2005) 2 §:n 1 momentti, 3, 6, 8, 9 ja 12 §, 14 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 18 § ja 20 §:n 1 momentti,
 sellaisena kuin niistä on 6 § osaksi laissa 943/2005, sekä
lisätään 13 §:ään uusi 2 momentti, seuraavasti:

<p style="text-align: center;">2 §</p> <p><i>Eläketuen saajan oikeus vanhuuseläkkeeseen</i></p> <p>Edellä 1 §:ssä tarkoitetulla henkilöllä on oikeus kansaneläkelain (xx/200x) ja 5 §:ssä</p>	<p>mainittujen eläkelakien mukaiseen vanhuuseläkkeeseen 62 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Vanhuuseläkkeeseen ei tehdä varhennusvähennystä.</p>
---	--

3 §

Suhde muihin etuuksiin

Oikeutta eläketukeen ei ole henkilöllä, joka saa kansaneläkelain tai työeläkelakien mukaista työkyvyttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä taikka kansaneläkelain voimaannpanosta annetun lain (xx/200x) mukaista työttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä, työntekijän eläkelain voimaannpanolain (396/2006) mukaista työttömyyseläkettä tai työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (634/2003) voimaantulosäännöksen mukaista yksilöllistä varhaiseläkettä taikka vastaavaa ulkomailta maksettua eläkettä.

Eläketuen saajalla on oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan vastaavasti kuin vanhuuseläkettä saavalla henkilöllä sairausvakuutuslain 8 luvun 6 §:n mukaan. Eläketuen saajalla ei ole oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen työttömyysetuuteen.

Eläketuen saajalla on oikeus lapsikorotukseen siten kuin kansaneläkelain 51 §:ssä säädetään.

Jos eläketuen saajalla on oikeus saada kansaneläkelain mukainen leskeneläkkeen alkueläke, alkueläkettä maksetaan se määrä, jolla alkueläke ylittää kansaneläkeosuuden määrän. Eläketukea ja kansaneläkelain mukaista leskeneläkkeen jatkoeläkettä ei makseta samanaikaisesti.

6 §

Kansaneläkeosuuden määrä

Täysimääräinen kansaneläkeosuus on 487,76 euroa kuukaudessa. Jos eläketuen saaja on avio- tai avoliitossa, täysimääräinen kansaneläkeosuus on 430,54 euroa kuukaudessa.

Eläketuen kansaneläkeosuuden määrä lasketaan siten, että täysimääräisestä kansaneläkeosuudesta vähennetään 50 prosenttia siitä vuositulon osasta, joka ylittää 536 euroa vuodessa. Vuositulona otetaan huomioon 5 §:ssä mainittu työeläkeosuus sekä kansaneläkelain 22 §:n 1 ja 2 momentissa mainitut etuudet. Eläketuen määräytymiseen vaikuttavat tuloerät pyöristetään lähimpään euroon.

Jos eläketuen hakija on asunut ulkomailla, kansaneläkeosuuden määrään sovelletaan, mitä kansaneläkelain 21 §:n 1—4 momentissa säädetään.

Eläketuen kansaneläkeosuutta ei makseta, jos sen määrä kuukaudessa on pienempi kuin 5,38 euroa.

8 §

Eläketuki laitoshoidon ja vankeusrangaistuksen aikana

Eläketuen kansaneläkeosuuden maksamiseen eläketuen saajan laitoshoidon ajalta sovelletaan, mitä kansaneläkelain 5 ja 107 §:ssä säädetään.

Eläketuen maksamiseen eläketuen saajan vankeusrangaistuksen ajalta sovelletaan, mitä kansaneläkelain 66 §:ssä säädetään.

9 §

Ilmoitusvelvollisuus

Eläketuen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle avioliiton solmimisesta tai purkautumisesta, avoliittoon menemisestä tai avoliiton päättymisestä, eläketukeen vaikuttavissa tuloissa tapahtuneesta muutoksesta, ulkomaille muuttamisesta, laitoshoitoon joutumisesta sekä muista eläketukeen vaikuttavista olosuhteiden muutoksista.

12 §

Eläketuen maksaminen

Eläketuki maksetaan kuukausittain siten kuin kansaneläkelain 64 §:n 1 momentissa säädetään saajan ilmoittamalle tilille Suomessa toimivaan rahalaitokseen. Eläketuki voidaan kuitenkin maksaa muullakin tavalla, jos tilille maksaminen ei ole mahdollista tai jos tuen hakija tai saaja esittää Kansaneläkelaitoksen hyväksymän erityisen syyn.

13 §

Eläketuen väliaikainen maksaminen

—————
 Jos eläketuen hakijan muussa sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71 soveltavassa maassa karttuneiden vakuutusaikojen selvittely on kesken, voidaan eläketuki myöntää väliaikaisena siksi ajaksi, jonka asian käsittely kestää.

14 §

Eläketuen saajan oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen

Jos eläketukea saava henkilö tulee 5 §:ssä mainituissa laeissa tai kansaneläkelain 12 §:ssä tarkoitetulla tavalla työkyvyttömäksi, eläketuen saajalle voidaan myöntää hakemuksesta työkyvyttömyyseläke työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta. Eläketuki lakkautetaan työkyvyttömyyseläkkeen alkamisajankohdasta.

—————

16 §

Eläketuen tarkistaminen

Eläketuen kansaneläkeosuus tarkistetaan, jos;

- 1) eläketuen saaja solmii avioliiton tai hänen avioliittonsa purkautuu;
  - 2) eläketuen saaja menee avoliittoon tai hänen avoliittonsa päättyy; tai
  - 3) eläketukeen vaikuttavissa vuosituloissa on tapahtunut muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos.
-

18 §

Eläketuen maksaminen kunnan toimielimelle

Kansaneläkelaitos voi päättää, että eläketuki maksetaan saajan asuinkunnan sosiaali-

huoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi eläketuen saajan ja hänen kansaneläkelain 66 §:n 3 momentissa tarkoitettujen omaistensa elatukseen, jos etuuden maksaminen saajalle itselleen vaarantaa etuudensaajan tai hänen omaistensa toimentulon. Näin maksettua eläketukea ei saa vastoin eläketuen saajan nimenomaista suostumusta käyttää muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan elatukseen, jolta eläketuki on maksettu.

Esityksen eläketuen maksamisesta kunnan toimielimelle voi tehdä tuensaaja, hänen avio- tai avopuolionsa, muu omaisensa tai henkilö, joka hänestä pääasiallisesti huolehtii taikka kunnan asianomainen toimielin.

20 §

Ulosmittauskielto

Eläketuen kansaneläkeosuutta ei saa ulosmitata ottaen kuitenkin huomioon, mitä kansaneläkelain 93 §:ssä säädetään.

—————

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Tämän lain voimaantullessa kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun lain (955/1973) ja kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1230/2005) perusteella toisen kalleusluokan mukaisesti maksussa oleva eläketuen kansaneläkeosuus muutetaan 1 päivästä tammi-kuuta 2008 tämän lain 6 §:n mukaan maksettavaksi ilman hakemusta. Päätös eläketuen muuttamisesta annetaan eläketuen saajan pyynnöstä. Muutoin tämän lain voimaantullessa maksussa olevan eläketuen maksamista jatketaan entisin perustein tämän lain 16 §:n mukaiseen eläketuen kansaneläkeosuuden tarkistamiseen saakka tai siihen saakka kunnes eläketuki lakkaa.

Tämän lain 6 §:ssä säädetyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuonna 2001 maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

8.

Laki

maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maahanmuuttajan erityistuesta 20 päivänä joulukuuta 2002 annetun lain (1192/2002) 7 §:n 3 momentti,
muutetaan 2 §:n 1 kohta, 6 §, 7 §:n otsikko ja 2 momentti, 9 ja 14 §, 18 §:n 1 momentti, 19 §:n 2 ja 3 momentti, 21, 22 ja 23 §, 26 §:n 1 momentti, 31 §, 32 §:n 3 momentti, 33 §:n 2 ja 5 momentti sekä 36 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 6 § osaksi laissa 942/2005, sekä *lisätään* 4 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:
 1) *maahanmuuttajalla* Suomeen muuttanutta 16 vuotta täyttänyttä henkilöä, joka on asunut Suomessa vähemmän kuin kansaneläkelain (xxx/200x) 21 §:ssä säädetyn täysimääräiseen kansaneläkkeeseen oikeuttavan ajan;

4 §

Erityistuen myöntämisedellytykset

Tätä lakia sovellettaessa Suomessa asuminen ratkaistaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 3, 3 a ja 4 §:n perusteella.

6 §

Erityistuen määrä

Erityistuen määrä on täysimääräisen erityistuen ja 7 §:n mukaisten huomioon otettavien tulojen erotus.

Täysimääräinen erityistuki on 487,76 euroa kuukaudessa. Jos erityistuen saaja on avioliit-

tossa, täysimääräinen erityistuki on 430,54 euroa kuukaudessa.

7 §

Huomioon otettavat tulot (vuositulo)

Tulona ei kuitenkaan oteta huomioon (*etu-oikeutetut tulot*):

- 1) toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea;
- 2) valtion tai kunnan varoista suoritettavaa asumistukea;
- 3) lapsilisälain (796/1992) mukaista lapsilisää;
- 4) kansaneläkelain 51 §:n mukaista lapsikorotusta;
- 5) työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainittujen lakien mukaiseen eläkkeeseen sisältyvää lapsikorotusta;
- 6) työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahan tai työmarkkinatuen lapsikorotusta;
- 7) vammaisetuuksista annetun lain (xx/200x) mukaista hoitotukea tai sairauden tai vamman perusteella maksettavaa muuta vastaavaa tukea tai korvausta;
- 8) rintamasotilaseläkelain (119/1977) mukaisia rintamalisää;
- 9) sotilasvammalain (404/1948) mukaista elinkorkoa;
- 10) eräille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille maksettavaa rintamavastustusta; eikä
- 11) edellä mainittuja etuuksia vastaavia ulkomailta maksettavia etuuksia.

9 §

Erityistuen vähimmäismäärä ja pyöristys

Erityistukea ei makseta, jos sen määrä kuukaudessa on pienempi kuin 5,38 euroa.

Erityistuen määrätymiseen vaikuttavat tuoterät pyöristetään lähimpään euroon.

14 §

Erityistuen alkaminen eräissä tilanteissa

Työkyvyttömyyden perusteella myönnetty erityistuki alkaa aikaisintaan sen kuukauden alusta, jota edeltäneen kuukauden aikana hakijalla on viimeksi ollut oikeus sairauden, vian tai vamman perusteella sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 luvun 2 §:n nojalla päivärahaan. Jos oikeutta päivärahaan ei ole, työkyvyttömyyden perusteella myönnetty erityistuki alkaa kuitenkin vasta, kun sairausvakuutuslain 8 luvun 8 §:ssä tarkoitettua aikaa vastaava aika on päättynyt. Tämä ei kuitenkaan koske hakijaa, jonka työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin hän on täyttänyt 15 vuotta.

Jos henkilölle on myönnetty työeläkelakien ja kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke, työkyvyttömyyden perusteella myönnettävä erityistuki myönnetään samasta ajankohdasta. Henkilölle, joka on täyttänyt 63 vuotta, voidaan myöntää erityistuki työkyvyttömyyden perusteella työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, kuitenkin aikaisintaan siitä lukien, kun hänelle on myönnetty työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainittujen lakien mukainen vanhuuseläke ja kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke.

18 §

Ilmoitusvelvollisuus

Erityistuen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle avioliiton solmimisesta, avioliittonsa purkautumisesta, erityistukeen vaikuttavissa tuloissaan tapahtuneesta muutoksesta, ulkomailla oleskelustaan, laitoshoi-

toon joutumisestaan sekä muista erityistukeen vaikuttavista olosuhteidensa muutoksista.

19 §

Erityistuen tarkistaminen

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, tarkistetaan erityistuki:

1) jos erityistukeen vaikuttava vuositulo on noussut vähintään 734 euroa tai alentunut vähintään 367 euroa;

2) kun erityistuen saajalle maksettava kansaneläke tai kansaneläkelain mukainen perhe-eläke tarkistetaan; tai

3) jos erityistuen saaja solmii avioliiton tai jos hänen avioliittonsa purkautuu.

Jos muutos on tapahtunut kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, erityistuki tarkistetaan sen kuukauden alusta. Muutoin erityistuki tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta. Kuitenkin kun erityistukea työkyvyttömyyden perusteella saava täyttää 65 vuotta, tarkistetaan erityistuki 65 vuoden täyttymistä seuraavan kuukauden alusta 65 vuotta täyttäneelle maksettavaksi erityistueksi.

21 §

Erityistuki laitoshoidon aikana

Erityistukea ei makseta, kun tuen saaja on ollut kansaneläkelain 5 §:ssä tarkoitettussa hoidossa yli kolme kuukautta, siltä osin kuin tuki yhdessä maksettavan kansaneläkkeen kanssa ylittää 256,36 euroa kuukaudessa tai, jos tuensaaja on avioliitossa, siltä osin kuin se ylittää 231,76 euroa kuukaudessa.

Jos jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa oleva tuen saaja saa eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (xxx/200x) mukaista asumistukea, erityistukea maksetaan kuitenkin alentamattomana sen kuukauden loppuun, jona laitoshoido on kestänyt yhdeksän kuukautta.

Etua maksetaan alentamattomana laitoshoidon päättymistä seuraavan kuukauden

alusta, jos laitoshoido päättyy kuukauden 16 päivänä tai sen jälkeen. Muutoin etuus maksetaan alentamattomana laitoshoidon päätty-miskuukauden alusta.

22 §

Erityistuki vankeusrangaistuksen aikana

Ehdotonta vankeusrangaistusta vankilassa suorittavan henkilön erityistuen maksaminen keskeytetään sen jälkeen, kun vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakan muutorangaistusta on suoritettu kolme kuukautta. Jos rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta, erityistuen maksaminen keskeytetään vastaavasti, kun rangaistuksen täytäntöönpanon ja vähennyksen yhteenlaskettu aika on kestänyt kolme kuukautta, aikaisintaan kuitenkin rangaistuksen suorittamisen laskettua alkamisajankoh-taa seuraavan kuukauden alusta.

Erityistukea, jonka maksaminen on ollut keskeytyneenä 1 momentissa mainitusta syystä, ryhdytään maksamaan vapautumista seuraavan kuukauden alusta. Jos henkilö vapautuu kuukauden 1 päivänä, etuutta maksetaan kuitenkin sen kuukauden alusta.

Siltä ajalta, jolta erityistuen maksaminen on keskeytettävä 1 momentissa mainitusta syystä, erityistuki voidaan maksaa tuen saajan puolisolalle ja 16 vuotta nuoremmille lapsille, jos heidän toimeentulonsa on riippuvainen erityistuesta.

23 §

Erityistuen maksaminen kunnan toimielimelle

Kansaneläkelaitos voi päättää, että erityistuki maksetaan saajan asuinkunnan sosiaali-huoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi erityistuen saajan ja hänen edellä 22 §:n 3 momentissa tarkoitettujen omaistensa elatukseen, jos etuuden maksaminen saajalle itselleen vaarantaa etuudensaajan tai hänen omaistensa toimeentulon. Näin maksettua erityistukea ei saa vastoin tuen saajan nimen-omaista suostumusta käyttää muuhun kuin

sen kuukauden aikana annettavaan elatukseen, jolta erityistuki on maksettu.

Esityksen erityistuen maksamisesta kunnan toimielimelle voi tehdä tuensaaja, hänen aviopuolisonsa, muu omaisensa tai henkilö, joka hänestä pääasiallisesti huolehtii taikka kunnan asianomainen toimielin.

26 §

Erityistuen alentaminen

Jos henkilö on heikentänyt taloudellista asemaansa taikka ryhtynyt muuhun toimenpiteeseen ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että erityistukea myönnettäisiin virheellisin perustein, tukea ei myönnetä tai se myönnetään sen suuruisena kuin se olisi ollut ilman tällaista menettelyä tai toimenpidettä.

31 §

Päätöksen oikaiseminen

Jos erityistuen saajalle on takautuvasti myönnetty kansaneläkelain 22 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu etuus tai tällaista etuutta on korotettu, Kansaneläkelaitos voi riippumatta siitä, mitä 30 §:ssä säädetään, asianosaista kuultuaan käsitellä asian uudelleen.

32 §

Takaisinperintä

Takaisinperittävä määrä voidaan kuitata Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksamasta etuudesta. Ilman suostumusta kuittaminen voidaan kuitenkin kohdistaa vain erityistukeen, kansaneläkelain mukaiseen kansaneläkkeeseen ja kansaneläkelain mukaiseen perhe-eläkkeeseen.

33 §

Tietojensaantioikeus

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mu-

kaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot rahalaitokselta koskien etuudenhakijaa tai –saajaa ja hänen puolisoaan, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

Sen lisäksi, mitä tässä pykälässä säädetään, noudatetaan, mitä kansaneläkelain 88 ja 89 §:ssä, 90 §:n 3 kohdassa sekä 95 ja 96 §:ssä säädetään.

36 §

Ulosmittaus

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, noudatetaan, mitä kansaneläkelain 93 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tämän lain voimaan tullessa kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun lain (955/1973) ja kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1230/2005) perusteella toisen kuntaryhmän mukaan maksussa oleva maahanmuuttajan erityistuki muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 tämän lain 6 §:n mukaan maksettavaksi.

Tämän lain voimaan tullessa maksussa oleva erityistuki muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 tämän lain mukaiseksi siten, ettei sotilasvammalain mukaista elinkorkoa eikä omaisuudesta laskettua tuloa oteta tulona huomioon erityistukea määrättäessä.

Tämän lain voimaan tullessa maksussa olevien erityistukien maksamista jatketaan muutoin entisin perustein maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain 19 §:n mukaiseen seuraavaan tarkistukseen saakka tai siihen saakka kunnes erityistuki lakkaa.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitetut muutokset tehdään ilman hakemusta ja erityistuen muuttamisesta annetaan päätös erityistuen saajan pyynnöstä.

Tämän lain 6, 19 ja 21 §:ssä säädetyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuonna 2001 maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

9.

Laki**työttömyysturvalain 9 luvun 3 § :n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 9 luvun 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1009/2003, seuraavasti:

9 luku

Työmarkkinatuen määrä ja kesto

3 §

Tarveharkinnassa huomioon otettavat tulot

Taloudellisen tuen tarvetta harkittaessa otetaan huomioon henkilön omat tulot kokonaan ja hänen puolisonsa tulot 536 euroa ylittävältä osalta kuukaudessa. Metsätalouden tulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7 §:n 2 momentin mukaan vahvistettu metsän kes-

kimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla. Työmarkkinatuki määrätään tuen maksamisajankohdan tilannetta vastaavaksi joko arvioitujen tai muutoin todettavissa olevien tulojen perusteella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarveharkinnassa huomioon otettavista tuloista.

 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

10.

Laki**sotilasavustuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun sotilasavustuslain (781/1993) 22 a §:n 2 momentti sekä 27 §, sellaisina kuin niistä on 22 a §:n 2 momentti laissa 690/2002, sekä

muutetaan 3, 8, 9 ja 11 §, 12 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 16 §:n otsikko ja 1 momentti, 17 §:n 1 momentti sekä 22 a §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 § osaksi ja 12 §:n 1 momentti laissa 1266/1995, 8 § osaksi: ja 9 § osaksi laissa 986/1996, 11 § osaksi mainituissa laeissa 1266/1995 ja 986/1996 sekä laissa 593/2001, 16 §:n otsikko ja 1 momentti laissa 534/2001 sekä 22 a §:n 3 momentti mainituissa laissa 690/2002, seuraavasti:

3 §

Sotilasavustus

Sotilasavustuksena maksetaan:

1) asevelvollisen omaiselle perusavustus, asumisavustus ja erityisavustus turvaamaan hänen henkilökohtaisia olosuhteitaan ja paikallisia oloja vastaavan kohtuullisen toimentulon, jollei hän saa sitä käytettävissään olevista tuloista;

2) asevelvolliselle itselleen erityisestä syystä asumisavustus hänen käytössään olevasta asunnosta aiheutuviin menoihin;

3) asevelvolliselle itselleen 10 a §:ssä tarkoitettujen opintolainojen korot.

8 §

Perusavustus

Perusavustus kattaa jokapäiväiseen toimentuloon kuuluvat menot.

Perusavustuksen täysi määrä kuukautta kohden on määrältään yksinäiselle henkilölle maksettavan täyden kansaneläkkeen suuruinen. Avustus määräytyy porrastetusti hakijana olevan asevelvollisen omaisen ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä lukumäärän mukaan. Täysimääräinen perusavustus on ensimmäiselle perheenjäsenelle 100, toiselle 50 ja kolmannelle sekä sitä useammalle perheenjäsenelle 30 prosenttia edellä mainitusta määrästä.

Perusavustuksen määrää tarkistetaan samasta ajankohdasta ja samassa suhteessa kansaneläkkeen tarkistamisen kanssa.

9 §

Asumisavustus

Asumisavustus korvaa vuokra-, omistus- tai asumisoikeusasunnosta aiheutuvat todelliset asumismenot. Vuokramenot korvataan enintään paikkakunnan käyvän vuokratason mukaisina.

Asumismenoiksi luetaan vuokra, vastike ja kiinteistön hoitomenot sekä erikseen maksettavat lämmityskustannukset, vesimaksut ja sähköstä ja kaasusta aiheutuvat kustannukset. Lisäksi asumismenoiksi luetaan oman asunnon hankkimista tai kunnostamista taikka asumisoikeusmaksun maksamista varten otettujen henkilökohtaisten lainojen vuotuiset korot.

11 §

Huomioon otettavat tulot

Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon hakijan ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä palvelusaikana käytävissä olevat tosiasialliset tulot. Myönnettäessä avustusta 10 a §:n nojalla ei näiden perheenjäsenten tuloja oteta huomioon. Tuloina ei oteta huomioon:

1) tämän lain mukaista etuutta;

2) toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea;

2 a) työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta;

2 b) Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta;

3) äitiysavustuslain (477/1993) mukaista äitiysavustusta;

4) lapsilisälain (796/1992) mukaista lapsilisää;

5) vammaisetuuksista annetun lain (xxx/200x) mukaista etuutta

6) sairausvakuutuslain mukaista asevelvollisen isyysrahaa;

7) asevelvollisuuslain mukaista asevelvollisen päivärahaa;

8) asumistukilain (408/1975) mukaista asumistukea;

9) veronpalautuksia; eikä

10) omaisuudesta saatavaa tuottoa.

12 §

Avustuksen määrääminen

Sotilasavustuksena maksetaan 8—10 ja 10 a §:ssä tarkoitettujen menojen sekä 11 §:ssä tarkoitettujen tulojen välinen erotus.

14 §

Maksamisaika

Sotilasavustus maksetaan sen kuukauden alusta, jona sitä on haettu, aikaisintaan kuitenkin palvelukseenastumispäivästä, tai, jos oikeus avustukseen on syntynyt myöhemmin, sanotusta ajankohdasta lukien, sen kalenterikuukauden loppuun, jona asevelvollinen on kotiutettu tai hänen palveluksensa on keskeytynyt yhdenjaksoisesti vähintään 14 vuorokauden ajaksi siten, ettei kyseistä keskeytysaikaa lueta asianomaisen palvelusajaksi. Reservin kertausharjoituksiin, vapaaehtoiisiin harjoituksiin puolustusvoimissa tai täydennyspalvelukseen kutsutulle asevelvolliselle ja hänen omaiselleen avustus maksetaan koko palvelusajalta.

16 §

Avustuksen maksaminen ja avustuserän menettäminen

Sotilasavustus maksetaan hakijan ilmoittamalle tilille Suomessa sijaitsevaan rahalaitokseen etukäteen kuukausittain. Maksupäivä on kunkin kuukauden ensimmäinen tai toinen pankkipäivä. Reservin kertausharjoituksiin, vapaaehtoiisiin harjoituksiin puolustusvoimissa tai täydennyspalvelukseen kutsutulle tai hänen omaiselleen avustus maksetaan jälkikäteen joko kuukausittain tai kertosuoritukseksi.

17 §

Maksaminen erityistapauksissa

Avustuksesta on vähennettävä sitä aikaa vastaava osa, jonka avustusta saava asevelvollisen omainen on vähintään 14 vuorokautta

1) suorittamassa vankilassa ehdotonta vankeusrangaistusta; tai

2) elatuksen sisältävässä kunnan tai kuntayhtymän järjestämässä sairaala-, laitos- tai perhehoidossa.

22 a §

Tietojensaantioikeus

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada sallassapitosäännösten ja muiden tietojen saamista koskevien säännösten estämättä maksettua sotilasavustuksen täytäntöönpanoa varten vankilalta tiedot rangaistuksen alkamisesta, vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tämän lain voimaan tullessa toisen kuntaryhmän mukaan maksussa oleva sotilasavustus muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008

ilman eri hakemusta tämän lain 8 §:n mukaan maksettavaksi.

Lakia sovelletaan sen voimaantulosta tai sen jälkeisestä ajankohdasta myönnettävään taikka sotilasavustuslain 12 §:n 3 momentin

perusteella tarkistettavaan tukeen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

11.

Laki

sotilasvammalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä toukokuuta 1948 annetun sotilasvammalain (404/1948) 14 §:n 5 momentti sellaisena kuin se on laissa 972/1980,

muutetaan 6 §:n 4 momentti, 14 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentti, 30 §:n 4 momentti ja 43 a §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 4 momentti laissa 1022/2004, 14 §:n 2 momentti ja 18 §:n 1 momentti laissa 536/2001, 30 §:n 4 momentti laissa 602/1986 ja 43 a §:n 1 momentti laissa 1124/1983, sekä

lisätään 30 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 304/1975 sekä mainituissa laeissa 602/1986 ja 536/2001, uusi 5—7 momentti seuraavasti:

6 §

Vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia, korvataan sosiaalihuoltolain (710/1982) 17 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisista kotipalveluista ja 4 kohdan mukaisista asumispalveluista, omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukaisesta omaishoidon tuesta sekä kansanterveyslain (66/1972) 14 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisista sairaanhoidon palveluista aiheutuneet kustannukset. Palvelu- tai tukiasunnosta perittävää vuokraa tai vastaavaa maksua ei kuitenkaan korvata. Kotipalvelujen, asumispalvelujen ja omaishoidon tuen korvaamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Huoltoeläkkeen vuotuismäärä on:

- 1) leskelle 5 630,78 euroa;
- 2) lapselle 3 167,32 ja täysorvolle 6 334,63 euroa;
- 3) vanhemmalle 3 167,32 euroa;
- 4) muulle omaiselle 1 407,70 euroa.

18 §

Vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on 8 §:n mukaan vahvistettu vähintään 20 prosentiksi, voidaan hakemuksesta myöntää määräajaksi tai, jos vahingoittunut tai sairastunut on täyttänyt 65 vuotta, toistaiseksi täydennyskorke. Täydennyskoron täysi määrä on 6 398,62 euroa vuodessa, jos hakijan työkyvyttömyysaste on vähintään 30 prosenttia, tai 4 265,74 euroa vuodessa, jos hakijan työkyvyttömyysaste on vähemmän kuin 30 prosenttia.

---

 30 §

Jos huoltoeläkkeen saaja on väliaikaisesti saanut Kansaneläkelaitoksen maksamaa kansaneläkettä tai leskeneläkkeen täydennysmäärää ja eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (xx/200x) mukaista asumistukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään valituksen johdosta huoltoeläkettä takautuvasti, Valtiokonttori on suoritettava takautuvasti maksettava huoltoeläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa Kansaneläkelaitoksen samalta ajalta liikaa maksaman kansaneläkkeen, ylimääräisen rintamalisän, leskeneläkkeen täydennysmäärän ja eläkkeensaajan asumistuen määrää.

Valtiokonttori maksaa myös takautuvasti myöntämänsä huoltoeläkkeen Kansaneläkelaitokselle sen samalta ajalta liikaa maksaman kansaneläkkeen, ylimääräisen rintamalisän, leskeneläkkeen täydennysmäärän ja eläkkeensaajan asumistuen korvaukseksi.

Huoltoeläke maksetaan 4 ja 5 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa Kansaneläkelaitokselle sen liikaa maksaman eläkkeensaajan asumistuen korvaamiseksi vain, jos huoltoeläkettä maksetaan samalla liikaa maksetun kansaneläkkeen, ylimääräisen rintamalisän tai leskeneläkkeen täydennysmäärän korvaukseksi.

Huoltoeläke maksetaan Kansaneläkelaitokselle vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva vaatimus on tehty Valtiokonttorille vähintään kaksi viikkoa ennen huoltoeläkkeen maksupäivää.

---

 43 a §

Tämän lain mukaisesti suoritettavien korvausten määriin tehdään indeksitarkistus noudattaen vastaavasti, mitä työntekijän eläkelain (395/2006) 98 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tässä laissa säädettyt rahamäärät vastaavat työeläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuonna 1995 maksettavina olevien korvausten suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

12.

Laki

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista 15 päivänä heinäkuuta 2005 annetun lain (566/2005) 4 §:n 1 momentin 5 kohta, 9 §:n 1 momentti, 34 §, 38 §:n 1 momentin 2 kohta, 39 §:n 1 momentti, 47 §:n 2 momentin 2 kohta, 60 §:n 6 momentti ja 67 § seuraavasti:

4 §

Määritelmä

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) työeläkelaeilla työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainittuja yksityisten ja julkisten alojen työeläkelakeja.

9 §

Vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen järjestäminen

Alle 65-vuotiaalla vaikeavammaisella vakuutetulla, joka ei ole julkisessa laitoshoidossa, on oikeus saada työ- tai toimintakyvyn turvaamiseksi tai parantamiseksi tarpeellista lääkinnällistä kuntoutusta, jos hän ei saa vammaisetuksista annetun lain (xxx/200x) 2 luvun perusteella:

- 1) korotettua tai ylintä alle 16-vuotiaan vammaistukea;
- 2) korotettua tai ylintä 16 vuotta täyttäneen vammaistukea;
- 3) korotettua tai ylintä eläkettä saavan hoitotukea; taikka
- 4) ylintä 16 vuotta täyttäneen vammaistukea työkyvyttömyyseläkkeen lepäämisajalta.

34 §

Eläkkeensaajan kuntoutusraha

Kuntoutusraha on päivää kohden kahdeskymmenesviidesosa kuukausittain maksetta-

vien tässä pykälässä tarkoitettujen eläkkeiden yhteismäärän kymmenesosasta, jos kuntoutuja saa:

1) täyttä työkyvyttömyyseläkettä työeläkelakien 3 §:ssä mainittujen lakien perusteella, työttömyyseläkettä työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 28 §:n tai yrittäjän eläkelain voimaanpanolain (xxx/2006) 28 §:n perusteella;

2) työkyvyttömyyseläkettä kansaneläkelain (xx/200x) 12 §:n perusteella lukuun ottamatta 4 momentin mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain (xx/200x) 2 §:n perusteella työttömyyseläkettä; tai

3) sukupolvenvaihdoseläkettä maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) tai maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) perusteella.

38 §

Maksaminen ilman yhteensovitusta

Kuntoutusrahasta ei vähennetä seuraavia kuntoutujan saamia etuuksia:

2) työkyvyttömyyseläke kansaneläkelain 12 §:n 4 momentin nojalla;

39 §

Takautuva maksaminen

Jos kuntoutujalle myönnetään takautuvasti vanhuuseläkettä tai korvausta ansionmene-

tyksestä jonkin muun lain perusteella, eläke tai korvaus samalta ajalta maksetaan suoritettua kuntoutusrahaa vastaavalta osalta Kansaneläkelaitokselle ottaen kuitenkin huomioon, mitä työntekijän eläkelain 43 §:n 2 momentissa säädetään.

47 §

Maksaminen työnantajalle

Kuntoutusraha jaetaan:

2) yrittäjän eläkelain (xx/200x) tai maatalousyrittäjien eläkelain mukaan vakuutetulle ja hänen työnantajalleen näiden eläkelakien mukaan vahvistetun työtulon ja työnantajan maksaman palkan suhteessa, jos kuntoutuja työskentelee samanaikaisesti sekä yrittäjän eläkelain x§:n tai maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n mukaisena yrittäjänä että muun työnantajan palveluksessa.

60 §

Tietojensaantioikeus

Vankilalla on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot rangaistusajan alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä.

67 §

Indeksitarkistus

Kuntoutusraha, joka määräytyy 32, 33 tai 35 §:n mukaan, tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitetulla työeläkeindeksillä. Vastaavasti 35 §:ssä tarkoitettua rahamäärää tarkistetaan työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitetun työeläkeindeksin muutoksen edellyttämällä tavalla ja 37 §:ssä tarkoitettua rahamäärää siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2008.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

13.

Laki

asumistukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/1975) 2 §:n 2—4 kohta, ja 3 §:n 3 momentti ja 25 §:n 2 kohta, sellaisina kuin ne ovat 2 §:n 2—4 kohta laissa 42/2000, 3 §:n 3 momentti laissa 1032/1997 ja 25 a §:n 2 kohta laissa 689/2002, sekä
lisätään lakiin uusi 3 a ja 16 a § seuraavasti:

2 §

Tämän lain mukaista asumistukea ei myönnetä:

2) yhden henkilön ruokakunnalle, jos hakija täyttää eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (xxx/200x) 8 §:n mukaiset edellytykset eläkkeensaajan asumistuen saamiseen;

3) kahden henkilön ruokakunnalle, joka muodostuu aviopuolisoista tai keskenään avioliitonomaisissa olosuhteissa avioliittoa solmimatta jatkuvasti yhteistaloudessa elävistä henkilöistä ja johon kuuluva henkilö täyttää eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 8 §:n mukaiset edellytykset eläkkeensaajan asumistuen saamiseen; eikä

4) ruokakunnalle, johon kuuluva saa eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea.

3 §

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin pysyviin kuukausituloihin luetaan ruokakuntaan kuuluvien henkilöiden yhteenlasketusta 3 a §:n mukaisesta omaisuudesta viisi toista prosenttia jaettuna kahdellatoista siltä osin kuin se ylittää valtioneuvoston vuosittain ruokakunnan koon mukaan vahvistaman määrän. Omaisuudesta vähennetään velat. Pysyviin kuukausituloihin ei lueta asetuksella säädettäviä tuloja eikä 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuja alivuokralaiselta saatuja vuokratuloja. Korko- ja osinkotulot otetaan tulona huomioon, jos ruokakunnan jäsenen korko- ja osinkotulot yhteensä ylittävät viisi euroa kuukaudessa. Korkotuloja arvioitaessa jokaisen ruokakunnan jäsenen talletuksista vähen-

netään käyttövaroina 2 000 euroa. Metsätalouden tulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7 §:n 2 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla. Pysyviä kuukausituloja määriteltäessä voidaan käyttää muun luotettavan selvityksen puuttuessa perusteena henkilön veronalaisen ansio- ja pääomatulojen yhteismäärää viimeksi toimitetussa verotuksessa.

3 a §

Pysyviä kuukausituloja laskettaessa otetaan omaisuutena huomioon ruokakuntaan kuuluvan henkilön omistamat:

- 1) kiinteistöt;
- 2) elinkeinotoiminnan ja maatalouden varat sekä osuudet yhtymien varoista;
- 3) metsäomaisuus;
- 4) talletukset, obligaatiot, joukkovelkakirjat ja muut vastaavat;
- 5) julkisesti noteeratut osakkeet ja sijoitusrahasto-osuudet; sekä
- 6) vakuutussijoitukset.

Edellä 1—2 kohdassa mainittu omaisuus otetaan huomioon verotuksessa vahvistetun tai lasketun arvon mukaisena. Metsäomaisuuden arvona otetaan huomioon 3 §:n 3 momentissa tarkoitettu metsätalouden tulo kerrottuna luvulla 10. Obligaatiot ja joukkovelkakirjat otetaan huomioon käyvän arvon mukaisina. Julkisesti noteeratun osakkeen ja sijoitusrahasto-osuuden arvoksi otetaan 70 prosenttia myöntö- tai tarkistusajankohtaa edeltävän vuoden viimeisen pörssipäivän arvosta. Vakuutussijoitukset otetaan huomioon takaisinostoarvoon.

Talletuksista vähennetään käyttövaroina 2 000 euroa. Vähennys tehdään jokaisen ruokakunnan jäsenen talletuksista erikseen.

Omaisuuksena ei kuitenkaan oteta huomioon ruokakunnan omassa käytössä olevaa asuntoa eikä osuutta kuolinpesässä.

16 a §

Takautuvasti myönnetty asumistuki voidaan pidättää Kansaneläkelaitokselle sen maksamaa eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea vastaavalta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää asumistuen takautuvasti ajalle, jona asumistuen saaja tai samaan ruokakuntaan kuuluva henkilö on saanut eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea.

25 a §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada sallassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta asumistuen täytäntöönpanoa varten:

-----
2) vankilalta tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koepauden alkamisesta ja keskeyttämisestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Sitä sovelletaan lain voimaantulosta tai sen jälkeisestä ajankohdasta myönnettävään tai tarkistettavaan tukeen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

14.**Laki****maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 19 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 944/2005, seuraavasti:

19 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, muutetaan:

1) luopumistuen täydennysosaa 1 päivänä kesäkuuta 2001 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (1224/2000) mukaisesti;

2) luopumistuen täydennysosaa 1 päivänä maaliskuuta 2005 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (1023/2004) mukaisesti;

3) luopumistuen täydennysosaa 1 päivänä syyskuuta 2006 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain

(940/2005) mukaisesti; ja

4) luopumistuen täydennysosaa 1 päivänä tammikuuta 2008 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain (xxx/200x) 19 §:n mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tässä laissa tarkoitettu luopumistuen täydennysosa muutetaan ilman hakemusta. Muuttamisesta annetaan pyynnöstä päätös. Täydennysosaa ei muuttamisen yhteydessä muutoin tarkisteta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

15.**Laki****maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1317/1990) 16 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 945/2005, seuraavasti:

16 §

Sen estämättä, mitä 1, 3 ja 4 momentissa säädetään, muutetaan:

1) sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennys-

osaa 1 päivänä kesäkuuta 2001 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (1224/2000) mukaisesti;

2) sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennys-

sosaa 1 päivänä maaliskuuta 2005 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (1023/2004) mukaisesti;

3) sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosaa 1 päivänä syyskuuta 2006 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (940/2005) mukaisesti; ja

4) sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosaa 1 päivänä tammikuuta 2008 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain (xxx/200x) 19 §:n mu-

kaisesti.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tässä laissa tarkoitettu sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosa muutetaan ilman hakemusta. Muuttamisesta annetaan pyynnöstä päätös. Täydennysosaa ei muuttamisen yhteydessä muutoin tarkisteta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

16.

Laki

toimeentulotuesta annetun lain 9 ja 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan toimeentulotuesta 30 päivänä joulukuuta 1997 annetun lain (1412/1997) 9 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 11 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta, sellaisena kuin niistä ovat 9 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 535/2001, ja 11 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta laissa 49/2005 seuraavasti:

9 §

Perusosan suuruus

Toimeentulotuen perusosa kuukautta kohti on:

1) yksin asuvalla henkilöllä ja yksinhuoltajalla 361,86 euroa;

ylläpitokorvausta sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta; eikä;

11 §

Huomioon otettavat tulot

Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon:

4) äitiysavustuslain (477/1993) mukaista äitiysavustusta eikä vammaisuuksista annetun lain (xxx/200x) mukaista etuutta;

5) työttömyysturvalaissa tai julkisesta työvoimapaivastuksesta annetussa laissa tarkoitettua

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tämän lain voimaan tullessa toisen kuntaryhmän mukaan maksussa oleva toimeentulotuki muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 ilman hakemusta tämän lain 9 §:n mukaan maksettavaksi.

Tämän lain 9 §:ssä säädetyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuonna 2001 maksettavina olleiden kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

17.

Laki**sosiaalihuoltolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 17 päivänä syyskuuta 1982 annetun sosiaalihuoltolain (710/1982) 29 e §, 40 a §:n 2 momentti sekä 48 §, sellaisina kuin ne ovat 29 e § laissa 1310/2003 ja 40 a §:n 2 momentti laissa 125/2006, seuraavasti:

29 e §

Edellä 29 c §:ssä tarkoitettuina tuloina ei oteta huomioon lapsilisää, kansaneläkelain (xx/200x) mukaista lapsikorotusta, asumistukea, vammaisuuksista annetun lain (xx/200x) mukaisia alle 16-vuotiaan vammaistukea, 16 vuotta täyttäneen vammaistukea ja ruokavaliokorvausta, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuiskoulutustukea, opintotuen asumislisää, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta, julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaista ylläpitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

40 a §

Muissa kuin kiireellisissä tapauksissa kunta

on velvollinen järjestämään 80 vuotta täyttäneelle pääsyn sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun hän taikka hänen laillinen edustajansa tai omaisensa taikka muu henkilö tai viranomainen on ottanut yhteyttä sosiaalipalveluista vastaavaan kunnan viranomaiseen palvelujen saamiseksi. Vastaavasti kunnan on järjestettävä pääsy sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin vammaisuuksista annetun lain 9 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaista eläkettä saavan hoitotukea saavalle.

48 §

Muutosta valtion viranomaisen sosiaalihuoltoasiassa tekemään päätökseen haetaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

18.

Laki**sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 10 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (734/1992) 10 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1422/2001, seuraavasti:

10 a §

*Päivähoitomaksun määräämisen perusteena
 ovat tulot*

—————
 Tulona ei oteta huomioon lapsilisää, vammaisetuksista annetun lain (xxx/200x) mukaista etuutta, kansaneläkelain (xx/200x) mukaista lapsikorotusta, asumistukea, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuiskoulutustukea, opintotuen asumislisää, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, Kansaneläkelaitoksen kuntou-

tusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta, julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaista ylläpitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

—————
 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

19.

Laki**asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1573/1993) 1 §, sellaisena kuin se on laissa 635/2004, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Jollei Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista tai sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammattiharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetusta neuvoston asetuksesta (ETY) N:o 1408/71, jäljempänä sosiaaliturva-asetus, muuta johdu, tämän lain mukaan ratkaistaan, onko henkilöön sovellettava seuraavaa sosiaaliturvalainsäädäntöä:

1) kansaneläkelaki (xx/200x), lapsilisälaki (796/1992), äitiysavustuslaki (477/1993) ja asumistukilaki (408/1975); sekä

2) eläkkeensaajan asumistuesta annettu laki (xx/200x), vammaisetuksista annettu laki (xx/200x), rintamasotilaseläkelaki (119/1977) ja maahanmuuttajan erityistuesta annettu laki (1192/2002), kun on kyse tämän lain 3, 3 a ja 4 §:stä sekä 3 ja 4 luvun säännösten soveltamisesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

20.

Laki**Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään Kansaneläkelaitoksesta 17 päivänä elokuuta 2001 annettuun lakiin (731/2001) uusi 3 a luku seuraavasti:

3 a luku

Rahastot

12 a §

Kansaneläkelaitoksen rahastot

Kansaneläkelaitoksen rahastot ovat kan-

saneläkerahasto, sairausvakuutusrahasto ja eläkevastuurahasto. Kansaneläkerahastosta säädetään kansaneläkelaisissa (xxx/200x) ja sairausvakuutusrahastosta sairausvakuutuslaissa (1224/2004).

Kansaneläkelaitoksen rahastoilla on oikeus erityisestä syystä rahastojen luotonannossa noudatetuin ehdoin lainata varoja toisilleen vakuutta vaatimatta.

12 b §

Eläkevastuurahasto

Eläkevastuurahaston varat ovat Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkelaitoksen palvelukseen perustuvan eläkevastuun katteena. Rahaston varoista maksetaan 13 §:ssä tarkoitetut eläkkeet ja perhe-eläkkeet.

12 c §

Eläkevastuun kattaminen

Eläkevastuun kattamiseksi ja eläkkeiden maksamiseksi on kansaneläkerahastosta ja sairausvakuutusrahastosta suoritettava kannatusmaksua. Eläkevastuurahaston määrä on vähintään 19 prosenttia ja enintään 41 prosenttia eläkevastuun täydestä määrästä. Kannatusmaksulla ei tätä tasoa saa ylittää kuin tilapäisesti.

Eläkevastuun täyden määrän laskemisessa

noudatetaan soveltuvin osin eläkesäätiölain (1774/1995) 6 luvussa säädettyjä perusteita, joista vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset.

Jos kansaneläkerahaston ja sairausvakuutusrahaston sijoitus- tai käyttöomaisuutta käytetään kannatusmaksun suorittamiseen, tältä osin ei tehdä kansaneläkelain 97 §:ssä ja sairausvakuutuslain 18 luvun 1 §:ssä määriteltyä toimintakulujen jakoa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tämän lain 12 c §:n 1 momentissa säädetty eläkevastuurahaston 41 prosentin taso tulee saavuttaa vuoden 2010 loppuun mennessä. Eläkevakuutusrahastoon voidaan suorittaa kannatusmaksua enemmän kuin kattamistason tasasuhteinen saavuttaminen edellyttää, jos se tapahtuu Kansaneläkelaitoksen sijoitus- ja käyttöomaisuuden siirrolla ja niihin tehtävillä arvonkorotuksilla.

Naantalissa 29 päivänä kesäkuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Liisa Hyssälä*

5.

Laki**rintamasotilaseläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/1977) 9 a ja, 9 b §
 sekä 17 §:n 1 momentti sekä,
 sellaisina kuin ne ovat, 9 a § laeissa 1494/1995 ja 727/2001, 9 b § laissa 983/1996 sekä
 17 §:n 1 momentti laissa 370/2004, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

9 a §

Oikeus ylimääräiseen rintamalisään on rintamalisänsaajalla, jolle maksetaan kansaneläkettä.

Ylimääräinen rintamalisä on täysimääräisenä 45 prosenttia ja kuitenkin vähintään 25 prosenttia siitä maksettavasta kansaneläkkeen osasta, joka ylittää 981,60 euroa vuodessa. Jos henkilöllä on kansaneläkelain 26 ja 27 §:ssä tarkoitettua tuloa, edellä mainittu 45 prosentin määrä alenee prosenttiyksikön kutakin tulon 58,36 euron vuotuista määrää kohden kansaneläkelain 26 §:n 1 momentin mukaiseen tuloajaan saakka ja sen jälkeen prosenttiyksikön kutakin tulon 144,38 euron vuotuista määrää kohden. Ylimääräistä rintamalisää määrättäessä tulo otetaan huomioon samalla tavalla kuin henkilön kansaneläkettä määrättäessä.

Jos kansaneläke on kansaneläkelain 25 a §:n mukaan lykätty tai varhennettu, korotetaan edellä mainittua 981,60 euron määrää lykkäyskorotusprosentilla tai alennetaan varhennusvähennysprosentilla.

Ehdotus

9 a §

Oikeus ylimääräiseen rintamalisään on rintamalisänsaajalla, jolle maksetaan kansaneläkettä.

Ylimääräinen rintamalisä on täysimääräisenä 45 prosenttia ja kuitenkin vähintään 25 prosenttia siitä maksettavasta kansaneläkkeen osasta, joka ylittää 981,60 euroa vuodessa. Jos henkilöllä on kansaneläkelain (xx/200x) 22 §:ssä ja kansaneläkelain voimaannpanosta annetun lain (xx/200x) 8 §:ssä tarkoitettua tuloa lukuun ottamatta kansaneläkelain 23 §:n 6 kohdassa tarkoitettua työeläkkeen korotusta ja kansaneläkelain voimaannpanolain 10 §:n 1 ja 4 momentissa tarkoitettua etuutta tai korotusta, edellä mainittu 45 prosentin määrä alenee prosenttiyksikön kutakin tulon 58,36 euron vuotuista määrää kohden kansaneläkelain 20 §:n mukaiseen tuloajaan saakka ja sen jälkeen prosenttiyksikön kutakin tulon 144,38 euron vuotuista määrää kohden. Ylimääräistä rintamalisää määrättäessä tulo otetaan huomioon samalla tavalla kuin henkilön kansaneläkettä määrättäessä.

Jos kansaneläke on kansaneläkelain 10 §:n mukaan lykätty tai varhennettu, korotetaan edellä mainittua 981,60 euron määrää lykkäyskorotusprosentilla tai alennetaan varhennusvähennysprosentilla.

Voimassa oleva laki

Sotilasvammalain mukaista elinkorkoa saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy kuitenkin sen suuruudesta kansaneläkkeen sanottujen rahamäärien ylittävstä osasta, joka maksettaisiin, jos mainittua elinkorkoa ei olisi otettu huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ulkomailta maksettavaa eläkettä tai siihen rinnastettavaa jatkuvaa etuutta saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy sen suuruisen kansaneläkkeen sanottujen rahamäärien ylittävstä osasta, joka maksettaisiin, jos mainitut tulot otettaisiin huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ylimääräinen rintamalisä maksetaan kuitenkin aina vähintään 5,07 euron suuruisena.

Jos eläkkeensaajan kansaneläkettä olisi vähennettävä kansaneläkelain 42 b §:n mukaisesti laitoshoidon perusteella, ylimääräinen rintamalisä lasketaan kuitenkin vähentämättömästä kansaneläkkeestä. Jos kansaneläke on kansaneläkelain 25 b §:n mukaisesti suhteutettu aikaan, jonka vakuutettu on asunut Suomessa, ylimääräinen rintamalisä lasketaan suhteuttamattomasta kansaneläkkeestä.

9 b §

Jos ylimääräisen rintamalisän saajalle maksettavaa kansaneläkettä on oikaistava tai kansaneläke on lakkautettava taikka jos hänelle myönnetään ulkomailta eläke tai siihen rinnastettava jatkuva etuus tai tällaisen eläkkeen tai etuuden määrässä tapahtuu muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos, ylimääräisen rintamalisän määrä on vastaavasti oikaistava tai se on lakkautettava. *Jos sotilasvammalain mukaisen elinkoron saaja ei saa kansaneläkettä tai jos se määräytyy kansaneläkelain 25 b §:n mukaisesti, ylimääräinen rintamalisä on oikaistava tai lakkautettava samoin edellytyksin kuin kansaneläke. Ylimääräinen rintamalisä on oikaistava myös silloin, kun sotilasvammalain mukaisen elinkoron saajalle myönnetään kansaneläke.*

17 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42,

Ehdotus

Ulkomailta maksettavaa eläkettä tai siihen rinnastettavaa jatkuvaa etuutta saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy sen suuruisen kansaneläkkeen sanottujen rahamäärien ylittävstä osasta, joka maksettaisiin, jos mainitut tulot otettaisiin huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ylimääräinen rintamalisä maksetaan kuitenkin aina vähintään 5,07 euron suuruisena.

Jos eläkkeensaajan kansaneläkettä olisi alennettava kansaneläkelain 108 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti laitoshoidon perusteella, ylimääräinen rintamalisä lasketaan kuitenkin *alentamattomasta* kansaneläkkeestä. Jos kansaneläke on kansaneläkelain 21 §:n mukaisesti suhteutettu aikaan, jonka vakuutettu on asunut Suomessa, ylimääräinen rintamalisä lasketaan suhteuttamattomasta kansaneläkkeestä.

9 b §

Jos ylimääräisen rintamalisän saajalle maksettavaa kansaneläkettä on tarkistettava tai kansaneläke on lakkautettava taikka jos hänelle myönnetään ulkomailta eläke tai siihen rinnastettava jatkuva etuus tai tällaisen eläkkeen tai etuuden määrässä tapahtuu muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos, ylimääräisen rintamalisän määrä on vastaavasti tarkistettava tai se on lakkautettava.

17 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 54 §:n 1 ja 2 momentissa, 55,

43, 44—46, 46 b, 46 c, 46 f, 46 j, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 79, 80, 82, 85, 86, 88, 88 a ja 88 b §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään. Ylimääräistä rintamalisää määrättäessä noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 26 §:n 7 momentissa säädetään.

62—65, 67, 71—84, 86, 88, 91, 96, 106, 107, 110 ja 111 §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tässä laissa säädetyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 2001 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

6.

Laki**ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 2 ja 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä 25 päivänä marraskuuta 1988 annetun lain (988/1988) 2 §:n 1 momentti ja 10 §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentti laissa 984/1996 ja 10 §:n 1 momentti laissa 371/2004, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Rintamalisä myönnetään ulkomailla asuvalle Suomen tai ulkomaan kansalaiselle, joka ei saa kansaneläkelain (347/56) mukaista kansaneläkettä.

2 §

Rintamalisä myönnetään ulkomailla asuvalle henkilölle, joka ei saa kansaneläkelain (xxx/200x) mukaista kansaneläkettä.

10 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä kansaneläkelain 35 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 37, 40, 46 b, 46 f, 46 j, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 79, 82, 85, 86, 88, 88 a ja 88 b §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

10 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä kansaneläkelain 54 §:n 1 ja 2 momentissa, 63, 75—84, 86, 91, 96, 106 ja 107 §:ssä, 110 §:n 2 momentissa ja 111 §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
 kuuta 2008.*

Voimassa oleva laki

vasti kuin vanhuuseläkettä saavalla henkilöllä sairausvakuutuslain 8 luvun 6 §:n mukaan. Eläketuen saajalla ei ole oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen työttömyys-etuuteen.

Eläketuen saajalla on oikeus eläkkeensaajien asumistukeen siten kuin eläkkeensaajien asumistukilaisissa (591/1978) säädetään.

Eläketuen saajalla on oikeus lapsikorotukseen siten kuin kansaneläkelain 29 §:ssä säädetään.

Jos eläketuen saajalla on oikeus saada perhe-eläkelain (38/1969) mukainen leskeneläkkeen alkueläke, alkueläkettä maksetaan se määrä, jolla alkueläke ylittää kansaneläkeosuuden määrän. Eläketukea ja perhe-eläkelain mukaista leskeneläkkeen jatkoeläkettä ei makseta samanaikaisesti.

6 §

Kansaneläkeosuuden määrä

Täysimääräinen kansaneläkeosuus on *ensimmäisessä kuntaryhmässä* 5 853,12 euroa ja *toisessa kuntaryhmässä* 5 615,40 euroa vuodessa.

Jos eläketuen saaja on avioliitossa, täysimääräinen kansaneläkeosuus on *ensimmäisessä kuntaryhmässä* 5 166,48 euroa ja *toisessa kuntaryhmässä* 4 964,04 euroa vuodessa.

Eläketuen kansaneläkeosuuden määrä lasketaan siten, että täysimääräisestä kansaneläkeosuudesta vähennetään 50 prosenttia siitä vuositulon osasta, joka ylittää 536 euroa vuodessa. Vuositulona otetaan huomioon 5 §:ssä mainittu työeläkeosuus sekä kansaneläkelain 26 §:n 1 ja 5 momentissa mainitut etuudet ottaen huomioon, mitä

Ehdotus

kuutuslain mukaiseen päivärahaan vastavasti kuin vanhuuseläkettä saavalla henkilöllä sairausvakuutuslain 8 luvun 6 §:n mukaan. Eläketuen saajalla ei ole oikeutta työttömyysturvalain mukaiseen työttömyys-etuuteen.

Eläketuen saajalla on oikeus lapsikorotukseen siten kuin kansaneläkelain 51 §:ssä säädetään.

Jos eläketuen saajalla on oikeus saada *kansaneläkelain* mukainen leskeneläkkeen alkueläke, alkueläkettä maksetaan se määrä, jolla alkueläke ylittää kansaneläkeosuuden määrän. Eläketukea ja *kansaneläkelain* mukaista leskeneläkkeen jatkoeläkettä ei makseta samanaikaisesti.

6 §

Kansaneläkeosuuden määrä

Täysimääräinen kansaneläkeosuus on 487,76 euroa kuukaudessa. Jos eläketuen saaja on avio- tai avoliitossa, täysimääräinen kansaneläkeosuus on 430,54 euroa kuukaudessa.

Eläketuen kansaneläkeosuuden määrä lasketaan siten, että täysimääräisestä kansaneläkeosuudesta vähennetään 50 prosenttia siitä vuositulon osasta, joka ylittää 536 euroa vuodessa. Vuositulona otetaan huomioon 5 §:ssä mainittu työeläkeosuus sekä kansaneläkelain 22 §:n 1 ja 2 momentissa mainitut etuudet. Eläketuen määräytymiseen vaikuttavat tuloerät pyöristetään lähimpään euroon.

Jos eläketuen hakija on asunut ulkomailla, kansaneläkeosuuden määrään sovelletaan, mitä kansaneläkelain 21 §:n 1–4 momentissa säädetään.

Eläketuen kansaneläkeosuutta ei makseta, jos sen määrä kuukaudessa on pienempi kuin 5,38 euroa.

mainitun pykälän 4 momentissa säädetään. Eläketuen määräytymiseen vaikuttavat tuoterät pyöristetään lähimpään euroon.

Eläketuen kansaneläkeosuus myönnetään sen kunnan kalleusluokan mukaisena, jossa henkilö asuu eläketuen alkamisajankohtana. Kun eläketuen saaja on asunut uuden asuinkunnan kalleusluokan mukaisessa kunnassa kuusi kuukautta, muutetaan eläketuen kansaneläkeosuus uuden asuinkunnan kalleusluokan mukaiseksi sitä seuraavan kuukauden alusta. Kuntien kalleusluokituksesta säädetään laissa kuntien yleisestä kalleusluokituksesta (955/1973).

Jos eläketuen hakija on asunut ulkomailla, kansaneläkeosuuden määrään sovelletaan, mitä kansaneläkelain 25 b §:n 1 ja 3 momentissa säädetään.

Eläketuen kansaneläkeosuutta ei makseta, jos sen määrä kuukaudessa olisi pienempi kuin 10,76 euroa.

8 §

Eläketuki laitoshoidon ja rangaistuksen täytäntöönpanon aikana

Eläketuen kansaneläkeosuuden maksamiseen eläketuen saajan laitoshoidon ajalta sovelletaan, mitä kansaneläkelain 42 b ja 43 §:ssä säädetään.

Eläketuen maksamiseen eläketuen saajan rangaistuksen täytäntöönpanon ajalta sovelletaan, mitä kansaneläkelain 42 §:ssä säädetään.

9 §

Ilmoitusvelvollisuus

Eläketuen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle avioliiton solmimisesta, avioliiton purkautumisesta, eläketukeen vaikuttavissa tuloissa tapahtuneesta muutoksesta, ulkomaille muuttamisesta, asuinkunnan muuttamisesta, laitoshoitoon joutumisesta sekä muista eläketukeen vaikuttavista olosuhteiden muutoksista.

8 §

Eläketuki laitoshoidon ja vankeusrangaistuksen aikana

Eläketuen kansaneläkeosuuden maksamiseen eläketuen saajan laitoshoidon ajalta sovelletaan, mitä kansaneläkelain 5 ja 107 §:ssä säädetään.

Eläketuen maksamiseen eläketuen saajan vankeusrangaistuksen ajalta sovelletaan, mitä kansaneläkelain 66 §:ssä säädetään.

9 §

Ilmoitusvelvollisuus

Eläketuen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle avioliiton solmimisesta tai purkautumisesta, *avoliittoon menemisestä tai avoliiton päättymisestä*, eläketukeen vaikuttavissa tuloissa tapahtuneesta muutoksesta, ulkomaille muuttamisesta, laitoshoitoon joutumisesta sekä muista eläketukeen vaikuttavista olosuhteiden muutoksista.

12 §

Eläketuen maksaminen

Eläketuki maksetaan kuukausittain siten kuin kansaneläkelain 38 §:ssä säädetään saajan ilmoittamalle tilille Suomessa toimivaan rahalaitokseen. Eläketuki voidaan kuitenkin maksaa muullakin tavalla, jos tilille maksaminen ei ole mahdollista tai jos tuen hakija tai saaja esittää Kansaneläkelaitoksen hyväksymän erityisen syyn.

12 §

Eläketuen maksaminen

Eläketuki maksetaan kuukausittain siten kuin kansaneläkelain 64 §:n 1 momentissa säädetään saajan ilmoittamalle tilille Suomessa toimivaan rahalaitokseen. Eläketuki voidaan kuitenkin maksaa muullakin tavalla, jos tilille maksaminen ei ole mahdollista tai jos tuen hakija tai saaja esittää Kansaneläkelaitoksen hyväksymän erityisen syyn.

13 §

Eläketuen väliaikainen maksaminen

Jos eläketuen hakijan muussa sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71 soveltavassa maassa karttuneiden vakuutusaikojen selvittely on kesken, voidaan eläketuki myöntää väliaikaisena siksi ajaksi, jonka asian käsittely kestää.

14 §

Eläketuen saajan oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen

Jos eläketukea saava henkilö tulee 5 §:ssä mainituissa laeissa tai kansaneläkelain 22 §:ssä tarkoitetulla tavalla työkyvyttömäksi, eläketuen saajalle voidaan myöntää hakemuksesta työkyvyttömyyseläke työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta. Eläketuki lakkautetaan työkyvyttömyyseläkkeen alkamisajankohdasta lukien.

---

14 §

Eläketuen saajan oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen

Jos eläketukea saava henkilö tulee 5 §:ssä mainituissa laeissa tai kansaneläkelain 12 §:ssä tarkoitetulla tavalla työkyvyttömäksi, eläketuen saajalle voidaan myöntää hakemuksesta työkyvyttömyyseläke työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta. Eläketuki lakkautetaan työkyvyttömyyseläkkeen alkamisajankohdasta.

---

16 §

Eläketuen tarkistaminen

Eläketuen kansaneläkeosuus tarkistetaan, kun eläketuen saaja solmii avioliiton, avioliitto purkautuu tai kun eläketukeen vaikuttavissa vuosituloissa on tapahtunut muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos. Vuositulon arvioimiseen sovelletaan muutoin, mitä kansaneläkelain 32 a §:n 2 momentissa säädetään vuositulon arvioimisesta.

18 §

Eläketuen maksaminen kunnan toimielimelle

Jos eläketuen maksamista tuen saajalle itselleen ei voida pitää tarkoitustaan vastavana hänen elämäntapojensa, sairautensa tai muun erityisen syyn vuoksi eikä hänelle ole määrätty edunvalvojaa, Kansaneläkelaitos voi eläketuen saajan suostumuksella päättää, että tuki maksetaan eläketuen saajan asuinkunnan sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi eläketuen saajan ja hänen kansaneläkelain 42 §:n 3 momentissa tarkoitettujen omaistensa huoltoon. Näin maksettua eläketukea ei saa vastoin eläketuen saajan nimenomaista suostumusta käyttää muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan huoltoon, jolta eläketuki on maksettu.

20 §

16 §

Eläketuen tarkistaminen

Eläketuen kansaneläkeosuus tarkistetaan, jos;

1) eläketuen saaja solmii avioliiton tai hänen avioliittonsa purkautuu;

2) eläketuen saaja menee avioliittoon tai hänen avioliittonsa päättyy; tai

3) eläketukeen vaikuttavissa vuosituloissa on tapahtunut muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos.

18 §

Eläketuen maksaminen kunnan toimielimelle

Kansaneläkelaitos voi päättää, että eläketuki maksetaan saajan asuinkunnan sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi eläketuen saajan ja hänen kansaneläkelain 66 §:n 3 momentissa tarkoitettujen omaistensa elatukseen, jos etuuden maksaminen saajalle itselleen vaarantaa etuudensaajan tai hänen omaistensa toimeentulon. Näin maksettua eläketukea ei saa vastoin eläketuen saajan nimenomaista suostumusta käyttää muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan elatukseen, jolta eläketuki on maksettu.

Esityksen eläketuen maksamisesta kunnan toimielimelle voi tehdä tuensaaja, hänen avio- tai avopuolisonsa, muu omaisensa tai henkilö, joka hänestä pääasiallisesti huolehtii taikka kunnan asianomainen toimielin.

20 §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Ulosmittauskielto

Eläketuen kansaneläkeosuutta ei saa ulosmitata ottaen kuitenkin huomioon, mitä kansaneläkelain 79 §:n 3 momentissa säädetään.

Ulosmittauskielto

Eläketuen kansaneläkeosuutta ei saa ulosmitata ottaen kuitenkin huomioon, mitä kansaneläkelain 93 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tämän lain voimaantullessa kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun lain (955/1973) ja kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1230/2005) perusteella toisen kalleusluokan mukaisesti maksussa oleva eläketuen kansaneläkeosuus muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 tämän lain 6 §:n mukaan maksettavaksi ilman hakemusta. Päätös eläketuen muuttamisesta annetaan eläketuen saajan pyynnöstä. Muutoin tämän lain voimaantullessa maksussa olevan eläketuen maksamista jatketaan entisin perustein tämän lain 16 §:n mukaiseen eläketuen kansaneläkeosuuden tarkistamiseen saakka tai siihen saakka kunnes eläketuki lakkaa.

Tämän lain 6 §:ssä säädetyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuonna 2001 maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

8.

Laki**maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maahanmuuttajan erityistuesta 20 päivänä joulukuuta 2002 annetun lain (1192/2002) 7 §:n 3 momentti,
muutetaan 2 §:n 1 kohta, 6 §, 7 §:n otsikko ja 2 momentti, 9 ja 14 §, 18 §:n 1 momentti, 19 §:n 2 ja 3 momentti, 21, 22 ja 23 §, 26 §:n 1 momentti, 31 §, 32 §:n 3 momentti, 33 §:n 2 ja 5 momentti sekä 36 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 6 § osaksi laissa 1422/2001, sekä *lisätään* 4 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan
 1) *maahanmuuttajalla* Suomeen muuttanutta 16 vuotta täyttänyttä henkilöä, joka on asunut Suomessa vähemmän kuin kansaneläkelain (347/1956) 25 b §:ssä säädetyn täysimääräiseen kansaneläkkeeseen oikeuttavan ajan;

4 §

Erityistuen myöntämisedellytykset

6 §

Erityistuen määrä

Erityistuen määrä on täysimääräisen eri-

Ehdotus

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:
 1) *maahanmuuttajalla* Suomeen muuttanutta 16 vuotta täyttänyttä henkilöä, joka on asunut Suomessa vähemmän kuin kansaneläkelain (xxx/200x) 21 §:ssä säädetyn täysimääräiseen kansaneläkkeeseen oikeuttavan ajan;

4 §

Erityistuen myöntämisedellytykset

Tätä lakia sovellettaessa Suomessa asuminen ratkaistaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/1993) 3, 3a ja 4 §:n perusteella.

6 §

Erityistuen määrä

Erityistuen määrä on täysimääräisen eri-

Voimassa oleva laki

tyistuen ja 7 §:n mukaisen vuositulon erotus.

Täysimääräinen erityistuki on ensimmäisessä kuntaryhmässä 5 795,76 euroa ja toisessa kuntaryhmässä 5 558,04 euroa vuodessa.

Jos erityistuen saaja on avioliitossa, täysimääräinen erityistuki on ensimmäisessä kuntaryhmässä 5 109,12 euroa ja toisessa kuntaryhmässä 4 906,68 euroa vuodessa.

Erityistuki myönnetään sen kunnan kuntaryhmän mukaisena, jossa henkilö asuu erityistuen alkamisajankohtana.

Kuntaryhmistä on voimassa, mitä kansaneläkelain 25 §:n 4 momentissa säädetään.

7 §

Huomioon otettavat tulot ja omaisuus (vuositulo)

Tulona ei kuitenkaan oteta huomioon (etuoikeutetut tulot):

- 1) toimeentulotuesta annetun lain mukaisista toimeentulotukea;
- 2) valtion tai kunnan varoista suoritettavaa asumistukea;
- 3) lapsilisälain (796/1992) mukaista lapsilisää;
- 4) kansaneläkelain 29 §:n mukaista lapsikorotusta;
- 5) työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, *eläkesäännön tai eläkeohjesäännön* mukaiseen eläkkeeseen sisältyvää lapsikorotusta;
- 6) työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahan tai työmarkkinatuen lapsikorotusta;
- 7) kansaneläkelain 30 a §:n mukaista eläkkeensaajien hoitotukea tai sairauden tai vamman perusteella maksettavaa muuta vastaavaa tukea tai korvausta;
- 8) rintamasotilaseläkelain (119/1977) mukaisia rintamalisiä;
- 9) eräille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille maksettavaa rintamaavustusta.

Ehdotus

tyistuen ja 7 §:n mukaisten huomioon otettavien tulojen erotus.

Täysimääräinen erityistuki on 487,76 euroa kuukaudessa. Jos erityistuen saaja on avioliitossa, täysimääräinen erityistuki on 430,54 euroa kuukaudessa.

7 §

Huomioon otettavat tulot (vuositulo)

Tulona ei kuitenkaan oteta huomioon (etuoikeutetut tulot):

- 1) toimeentulotuesta annetun lain mukaisista toimeentulotukea;
- 2) valtion tai kunnan varoista suoritettavaa asumistukea;
- 3) lapsilisälain (796/1992) mukaista lapsilisää;
- 4) kansaneläkelain 51 §:n mukaista lapsikorotusta;
- 5) *työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainittujen lakien* mukaiseen eläkkeeseen sisältyvää lapsikorotusta;
- 6) työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahan tai työmarkkinatuen lapsikorotusta;
- 7) *vammaisuuksista annetun lain (xxx/200x) mukaista hoitotukea* tai sairauden tai vamman perusteella maksettavaa muuta vastaavaa tukea tai korvausta;
- 8) rintamasotilaseläkelain (119/1977) mukaisia rintamalisiä;
- 9) *sotilasvammalain (404/1948) mukaista elinkorkoa;*
- 10) *eräille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille maksettavaa rintamaavustusta; eikä*
- 11) *edellä mainittuja etuuksia vastaavia ulkomailta maksettavia etuuksia.*

Vuosituloksi katsotaan myös kahdeksan prosenttia siitä henkilön omaisuuden arvosta, joka ylittää 13 205 euroa tai, jos hän on avioliitossa, jolla puolisoiden yhteenlasketun omaisuuden arvo ylittää 21 128 euroa. Vuosituloa arvioitaessa omaisuudeksi ei lueta henkilön omassa käytössä olevaa asuntoa.

9 §

Erityistuen pienin maksettava määrä ja pyöristys

Erityistukea ei makseta, jos sen määrä kuukaudessa olisi pienempi kuin 10,76 euroa.

Erityistuen määräytymiseen vaikuttavat omaisuus- ja tuloerät pyöristetään lähimpään euroon.

14 §

Erityistuen alkaminen eräissä tilanteissa

Työkyvyttömyyden perusteella myönnetty erityistuki alkaa aikaisintaan sen kuukauden alusta, jota edeltäneen kuukauden aikana hakijalla on viimeksi ollut oikeus sairauden, vian tai vamman perusteella sairausvakuutuslain (364/1963) 15 §:n 1 tai 3 momentin nojalla päivärahaan. Jos oikeutta päivärahaan ei ole, työkyvyttömyyden perusteella myönnetty erityistuki alkaa kuitenkin vasta, kun sairausvakuutuslain 19 §:ssä tarkoitettua aikaa vastaava aika on päättynyt. Tämä ei kuitenkaan koske hakijaa, jonka työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin hän on täyttänyt 15 vuotta.

(3 momentti kumotaan)

9 §

Erityistuen vähimmäismäärä ja pyöristys

Erityistukea ei makseta, jos sen määrä kuukaudessa on pienempi kuin 5,38 euroa.

Erityistuen määräytymiseen vaikuttavat tuloerät pyöristetään lähimpään euroon.

14 §

Erityistuen alkaminen eräissä tilanteissa

Työkyvyttömyyden perusteella myönnetty erityistuki alkaa aikaisintaan sen kuukauden alusta, jota edeltäneen kuukauden aikana hakijalla on viimeksi ollut oikeus sairauden, vian tai vamman perusteella sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 luvun 2 §:n nojalla päivärahaan. Jos oikeutta päivärahaan ei ole, työkyvyttömyyden perusteella myönnetty erityistuki alkaa kuitenkin vasta, kun sairausvakuutuslain 8 luvun 8 §:ssä tarkoitettua aikaa vastaava aika on päättynyt. Tämä ei kuitenkaan koske hakijaa, jonka työkyvyttömyys on alkanut ennen kuin hän on täyttänyt 15 vuotta.

Jos henkilölle on myönnetty työeläkelakien ja kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke, työkyvyttömyyden perusteella myönnettävä erityistuki myönnetään samasta ajankohdasta. Henkilölle, joka on täyttänyt 63 vuotta, voidaan myöntää erityistuki työkyvyttömyyden perusteella työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta, kuitenkin aikaisintaan siitä lukien, kun hänelle on myönnetty työntekijän eläke-

18 §

Ilmoitusvelvollisuus

Erityistuen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle avioliiton solmimisesta, avioliiton purkautumisesta, erityistukeen vaikuttavissa tuloissa *ja omaisuudessa* tapahtuneesta muutoksesta, ulkomailla oleskelustaan, *asuinkunnan muuttumisesta*, laitoshoitoon joutumisestaan sekä muista erityistukeen vaikuttavista olosuhteiden muutoksista.

19 §

Erityistuen tarkistaminen

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, tarkistetaan erityistuki:

- 1) kun erityistukeen vaikuttava vuositulo on noussut vähintään 734 euroa tai alentunut vähintään 367 euroa;
- 2) kun erityistuen saajalle maksettava kansaneläke tai perhe-eläkelain (38/1969) mukainen perhe-eläke tarkistetaan;
- 3) kun erityistuen saaja solmii avioliiton tai avioliitto purkautuu;
- 4) kun erityistuen saaja on kuuden kuukauden ajan yhdenjaksoisesti asunut eri kuntaryhmään kuuluvassa kunnassa kuin se kunta, jonka kalleusryhmän mukainen hänen erityistukensa on.

Erityistuki tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta lukien. Kun erityistukea työkyvyttömyyden perusteella saava täyttää 65 vuotta, tarkistetaan erityistuki 65 vuoden täyttymistä seuraavan kuukauden alusta 65 vuotta täyttäneelle maksettavaksi erityistueksi.

18 §

Ilmoitusvelvollisuus

lain 3 §:ssä mainittujen lakien mukainen vanhuuseläke ja kansaneläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke.

Erityistuen saajan on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle avioliiton solmimisesta, avioliittonsa purkautumisesta, erityistukeen vaikuttavissa tuloissaan tapahtuneesta muutoksesta, ulkomailla oleskelustaan, laitoshoitoon joutumisestaan sekä muista erityistukeen vaikuttavista olosuhteidensa muutoksista.

19 §

Erityistuen tarkistaminen

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, tarkistetaan erityistuki:

- 1) *jos* erityistukeen vaikuttava vuositulo on noussut vähintään 734 euroa tai alentunut vähintään 367 euroa;
- 2) kun erityistuen saajalle maksettava kansaneläke tai *kansaneläkelain* mukainen perhe-eläke tarkistetaan; tai
- 3) *jos* erityistuen saaja solmii avioliiton tai *hänen* avioliittonsa purkautuu.

Jos muutos on tapahtunut kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, erityistuki tarkistetaan sen kuukauden alusta. Muutoin erityistuki tarkistetaan muutosta seuraavan kuukauden alusta lukien. Kuitenkin, kun erityistukea työkyvyttömyyden perusteella saava täyttää 65 vuotta, tarkistetaan erityistuki 65 vuoden täyttymistä seuraavan kuukauden alusta 65 vuotta täyttäneelle maksettavaksi erityistueksi.

21 §

Erityistuki laitoshoidon aikana

Erityistukea vähennetään, kun tuen saaja on ollut kansaneläkelain 42 a §:ssä tarkoitetussa hoidossa yli kolme kuukautta siltä osin kuin tuki yhdessä maksettavan kansaneläkkeen kanssa ylittää *tuen saajalla ensimmäisessä kuntaryhmässä 251,42 euroa ja toisessa kuntaryhmässä 231,66 euroa kuukaudessa* sekä avioliitossa olevalla tuen saajalla *ensimmäisessä kuntaryhmässä 226,81 euroa ja toisessa kuntaryhmässä 209,95 euroa* kuukaudessa.

Jos laitoshoidossa olevalle tuen saajalle maksetaan eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) mukaista asumistukea, ei 1 momenttia sovelleta.

22 §

Erityistuki rangaistuksen täytäntöönpanon aikana

Rangaistuksen täytäntöönpanoa varten rangaistuslaitoksessa tai vaarallisten rikossenuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:ssä tarkoitetussa pakkolaitoksessa olevan erityistuki keskeytetään sen jälkeen, kun vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta on suoritettu kolme kuukautta. Jos rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta, erityistuki keskeytetään vastaavasti, kun rangaistuksen täytäntöönpanon ja vähennyksen yhteenlaskettu aika on kestänyt kolme kuukautta, aikaisintaan kuitenkin rangaistuksen suorittamisen laskettua alkamisajankohtaa seuraavan kuukauden alusta.

Erityistukea, joka on ollut keskeytyneenä 1 momentissa mainitusta syystä, ryhdytään maksamaan sen kuukauden alusta lukien,

21 §

Erityistuki laitoshoidon aikana

Erityistukea *ei makseta*, kun tuen saaja on ollut kansaneläkelain 5 §:ssä tarkoitetussa hoidossa yli kolme kuukautta, siltä osin kuin tuki yhdessä maksettavan kansaneläkkeen kanssa ylittää *256,36 euroa* kuukaudessa *tai, jos tuensaaja on avioliitossa, siltä osin kuin se ylittää 231,76 euroa* kuukaudessa.

Jos jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa oleva tuen saaja saa eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (xxx/200x) mukaista asumistukea, *erityistukea maksetaan kuitenkin alentamattomana sen kuukauden loppuun, jona laitoshoido on kestänyt yhdeksän kuukautta.*

Etuutta maksetaan alentamattomana laitoshoidon päättymistä seuraavan kuukauden alusta, jos laitoshoido päättyy kuukauden 16 päivänä tai sen jälkeen. Muutoin etuus maksetaan alentamattomana laitoshoidon päättymiskuukauden alusta.

22 §

Erityistuki rangaistuksen täytäntöönpanon aikana

Ehdotonta vankeusrangaistusta vankilassa suorittavan henkilön erityistuen maksaminen keskeytetään sen jälkeen, kun vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta on suoritettu kolme kuukautta. Jos rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta, erityistuen maksaminen keskeytetään vastaavasti, kun rangaistuksen täytäntöönpanon ja vähennyksen yhteenlaskettu aika on kestänyt kolme kuukautta, aikaisintaan kuitenkin rangaistuksen suorittamisen laskettua alkamisajankohtaa seuraavan kuukauden alusta.

Erityistukea, *jonka maksaminen on ollut keskeytyneenä 1 momentissa mainitusta syystä, ryhdytään maksamaan vapautumista*

Voimassa oleva laki

joka lähinnä seuraa vapausrangaistuksen tai pakkolaitoksessa olon päättymistä.

Siltä ajalta, jolta tuki on keskeytettävä 1 momentissa mainitusta syystä, erityistuki voidaan määrätä maksettavaksi tuen saajan puolisolle ja 16 vuotta nuoremmille lapsille ja sitä vanhemmille työkyvyttömille lapsille, jos heidän elatuksensa on riippuvainen erityistuesta.

23 §

Erylistuen maksaminen kunnan toimielimelle

Jos erityistuen maksamista tuen saajalle itselleen ei voida pitää tarkoitustaan vastaavana hänen elämäntapojensa, sairautensa tai muun erityisen syyn vuoksi eikä hänelle ole määrätty edunvalvojaa, Kansaneläkelaitos voi erityistuen saajan suostumuksella päättää, että tuki maksetaan tuen saajan asuinkunnan sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi tuen saajan ja hänen edellä 22 §:n 3 momentissa tarkoitettujen omaistensa huoltoon. Näin maksettua erityistukea ei saa vastoin tuen saajan nimenomaista suostumusta käyttää muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan huoltoon, jolta erityistuki on maksettu.

26 §

Erylistuen alentaminen

Jos henkilö on lahjoittanut omaisuuttaan tai muulla tavalla heikentänyt taloudellista asemaansa taikka ryhtynyt muuhun toimenpiteeseen ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että erityistukea myönnettäisiin virheellisin perustein, tukea ei myönnetä tai se myönnetään sen suuruisena kuin se olisi ollut ilman tällaista menettelyä tai toimenpidettä.

Ehdotus

seuraavan kuukauden alusta. Jos henkilö vapautuu kuukauden 1 päivänä, etuutta maksetaan kuitenkin sen kuukauden alusta.

Siltä ajalta, jolta erityistuen maksaminen on keskeytettävä 1 momentissa mainitusta syystä, erityistuki voidaan maksaa tuen saajan puolisolle ja 16 vuotta nuoremmille lapsille, jos heidän toimeentulonsa on riippuvainen erityistuesta.

23 §

Erylistuen maksaminen kunnan toimielimelle

Kansaneläkelaitos voi päättää, että erityistuki maksetaan saajan asuinkunnan sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle käytettäväksi erityistuen saajan ja hänen edellä 22 §:n 3 momentissa tarkoitettujen omaistensa elatukseen, jos etuuden maksaminen saajalle itselleen vaarantaa etuudensaajan tai hänen omaistensa toimeentulon. Näin maksettua erityistukea ei saa vastoin tuen saajan nimenomaista suostumusta käyttää muuhun kuin sen kuukauden aikana annettavaan elatukseen, jolta erityistuki on maksettu.

26 §

Erylistuen alentaminen

Jos henkilö on heikentänyt taloudellista asemaansa taikka ryhtynyt muuhun toimenpiteeseen ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että erityistukea myönnettäisiin virheellisin perustein, tukea ei myönnetä tai se myönnetään sen suuruisena kuin se olisi ollut ilman tällaista menettelyä tai toimenpidettä.

31 §

Päätöksen oikaiseminen

Jos erityistuen saajalle on takautuvasti myönnetty kansaneläkelain 26 §:n 1 tai 5 momentissa tarkoitettu etuus tai tällaista etuutta on korotettu, Kansaneläkelaitos voi riippumatta siitä, mitä 30 §:ssä säädetään, asianosaista kuultuaan käsitellä asian uudelleen.

32 §

Takaisinperintä

Takaisinperittävä määrä voidaan kuitata Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksamasta etuudesta. Ilman suostumusta kuittaaminen voidaan kuitenkin kohdistaa vain erityistukeen, kansaneläkelain mukaiseen kansaneläkkeeseen ja perhe-eläkelain mukaiseen perhe-eläkkeeseen.

33 §

Tietojensaantioikeus

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot rahalaitokselta koskien etuudenhakijaa tai -saajaa, hänen puolisoaan *sekä kuolinpesää, jossa etuudenhakija tai -saaja tai hänen puolisonsa on osakkaana*, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja en-

31 §

Päätöksen oikaiseminen

Jos erityistuen saajalle on takautuvasti myönnetty kansaneläkelain 22 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettu etuus tai tällaista etuutta on korotettu, Kansaneläkelaitos voi riippumatta siitä, mitä 30 §:ssä säädetään, asianosaista kuultuaan käsitellä asian uudelleen.

32 §

Takaisinperintä

Takaisinperittävä määrä voidaan kuitata Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksamasta etuudesta. Ilman suostumusta kuittaaminen voidaan kuitenkin kohdistaa vain erityistukeen, kansaneläkelain mukaiseen kansaneläkkeeseen ja *kansaneläkelain* mukaiseen perhe-eläkkeeseen.

33 §

Tietojensaantioikeus

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot rahalaitokselta koskien etuudenhakijaa tai -saajaa *ja* hänen puolisoaan, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

Voimassa oleva laki

nen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

Sen lisäksi, mitä tässä pykälässä säädetään, noudatetaan, mitä kansaneläkelain 46 c, 46 d, 46 i ja 46 j §:ssä säädetään.

36 §

Ulosmittaus

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, noudatetaan, mitä kansaneläkelain 79 §:n 3 momentissa säädetään.

Ehdotus

Sen lisäksi, mitä tässä pykälässä säädetään, noudatetaan, mitä kansaneläkelain 88 ja 89 §:ssä, 90 §:n 3 kohdassa sekä 95 ja 96 §:ssä säädetään.

36 §

Ulosmittaus

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, noudatetaan, mitä kansaneläkelain 93 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tämän lain voimaan tullessa kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun lain (955/1973) ja kuntien yleisestä kalleusluokituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1230/2005) perusteella toisen kuntaryhmän mukaan maksussa oleva maahanmuuttajan erityistuki muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 tämän lain 6 §:n mukaan maksettavaksi.

Tämän lain voimaan tullessa maksussa oleva erityistuki muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 tämän lain mukaiseksi siten, ettei sotilasvammalain mukaista elinkorkoa eikä omaisuudesta laskettua tuloa oteta tulona huomioon erityistukea määrätessä.

Tämän lain voimaan tullessa maksussa olevien erityistukien maksamista jatketaan muutoin entisin perustein maahanmuuttajan erityistuesta annetun lain 19 §:n mukaiseen seuraavaan tarkistukseen saakka tai siihen saakka kunnes erityistuki lakkaa.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitetut muutokset tehdään ilman hakemusta ja erityistuen muuttamisesta annetaan päätös erityistuen saajan pyynnöstä.

Tämän lain 6, 19 ja 21 §:ssä säädettyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuonna 2001 maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin

9.

Laki**työttömyysturvalain 9 luvun 3 § :n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 9 luvun 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1009/2003, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 luku

9 luku

Työmarkkinatuen määrä ja kesto**Työmarkkinatuen määrä ja kesto**

3 §

3 §

*Tarveharkinnassa huomioon otettavat tulot**Tarveharkinnassa huomioon otettavat tulot*

Taloudellisen tuen tarvetta harkittaessa otetaan huomioon henkilön omat tulot kokonaan ja hänen puolisonsa tulot 536 euroa ylittävältä osalta kuukaudessa. Tulot vahvistetaan käyttäen hyväksi verotuksessa todettuja tuloja. Työmarkkinatuki määrätään kuitenkin tuen maksamisajankohdan tilannetta vastaavaksi joko arvioitujen tai muutoin todettavissa olevien tulojen perusteella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarveharkinnassa huomioon otettavista tuloista.

Taloudellisen tuen tarvetta harkittaessa otetaan huomioon henkilön omat tulot kokonaan ja hänen puolisonsa tulot 536 euroa ylittävältä osalta kuukaudessa. *Metsätalouden tulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7 §:n 2 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla.* Työmarkkinatuki määrätään tuen maksamisajankohdan tilannetta vastaavaksi joko arvioitujen tai muutoin todettavissa olevien tulojen perusteella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin tarveharkinnassa huomioon otettavista tuloista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

10.

Laki**sotilasavustuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun sotilasavustuslain (781/1993) 22 a §:n 2 momentti sekä 27 §, sellaisena kuin niistä on 22 a §:n 2 momentti laissa 690/2002, sekä
muutetaan 3, 8, 9 ja 11 §, 12 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 16 §:n otsikko ja 1 momentti, 17 §:n 1 momentti sekä 22 a §:n 3 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 3 § osaksi ja 12 §:n 1 momentti laissa 1266/1995, 8 § osaksi ja 9 § osaksi laissa 986/1996, 11 § osaksi mainituissa laeissa 1266/1995 ja 986/1996 sekä 593/2001, 16 §:n otsikko ja 1 momentti laissa 534/2001 sekä 22 a §:n 3 momentti mainitussa laissa 690/2002, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Sotilasavustus

Sotilasavustuksena maksetaan:

- 1) asevelvollisen omaiselle perusavustus, asumisavustus ja erityisavustus turvaamaan hänen henkilökohtaisia olosuhteitaan ja paikallisia oloja vastaavan kohtuullisen toimeentulon, jollei hän saa sitä käytettävissään olevista tuloista *tai varoista*;
- 2) asevelvolliselle itselleen erityisestä syystä asumisavustus hänen käytössään olevasta asunnosta aiheutuviin *kohtuullisiin* menoihin;
- 3) asevelvolliselle itselleen 10 a §:ssä tarkoitettujen opintolainojen korot.

8 §

Perusavustus

Perusavustus kattaa jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot.
 Perusavustuksen täysi määrä kuukautta kohden on määrältään yksinäiselle henkilölle *paikkakunnalla* maksettavan täyden kansaneläkkeen suuruinen. Avustus määräytyy

Ehdotus

3 §

Sotilasavustus

Sotilasavustuksena maksetaan:

- 1) asevelvollisen omaiselle perusavustus, asumisavustus ja erityisavustus turvaamaan hänen henkilökohtaisia olosuhteitaan ja paikallisia oloja vastaavan kohtuullisen toimeentulon, jollei hän saa sitä käytettävissään olevista tuloista;
- 2) asevelvolliselle itselleen erityisestä syystä asumisavustus hänen käytössään olevasta asunnosta aiheutuviin menoihin;
- 3) asevelvolliselle itselleen 10 a §:ssä tarkoitettujen opintolainojen korot.

8 §

Perusavustus

Perusavustus kattaa jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot.
 Perusavustuksen täysi määrä kuukautta kohden on määrältään yksinäiselle henkilölle maksettavan täyden kansaneläkkeen suuruinen. Avustus määräytyy porrastetusti ha-

porrastetusti hakijana olevan asevelvollisen omaisen ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä lukumäärän mukaan. Täysimääräinen perusavustus on ensimmäiselle perheenjäsenelle 100, toiselle 50 ja kolmannelle sekä sitä useammalle perheenjäsenelle 30 prosenttia edellä mainitusta määrästä.

Ulkomailla asuvalle asevelvollisen omaiselle perusavustus määräytyy yksinäiselle henkilölle toisessa kuntaryhmässä maksettavan täyden kansaneläkkeen perusteella.

Perusavustuksen määrää tarkistetaan samasta ajankohdasta ja samassa suhteessa kansaneläkkeen tarkistamisen kanssa.

9 §

Asumisavustus

Asumisavustus korvaa vuokra-, omistustai asumisoikeusasunnosta aiheutuvat todelliset, *enintään kohtuullista asumistasoa vastaavat* asumismenot. Vuokramenot korvataan enintään paikkakunnan käyvän vuokratason mukaisina.

Asumismenoiksi luetaan vuokra, vastike ja kiinteistön hoitomenot sekä erikseen maksettavat lämmityskustannukset, vesimaksut ja sähköstä ja kaasusta aiheutuvat kustannukset. Lisäksi asumismenoiksi luetaan oman asunnon hankkimista tai kunnostamista taikka asumisoikeusmaksun maksamista varten otettujen henkilökohtaisten lainojen vuotuiset korot *ja aravalain (1189/93) tai asuntotuotantolain (247/66) nojalla myönnettyjen lainojen vuosimaksut. Asumismenot otetaan huomioon siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää.*

11 §

Huomioon otettavat tulot ja varat

Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon hakijan ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä palvelusaikana käytävissä olevat tosiasialliset tulot. Myönnettäessä avustusta 10 a §:n nojalla ei näiden perheenjäsenten tuloja oteta huomioon. Tu-

kijana olevan asevelvollisen omaisen ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä lukumäärän mukaan. Täysimääräinen perusavustus on ensimmäiselle perheenjäsenelle 100, toiselle 50 ja kolmannelle sekä sitä useammalle perheenjäsenelle 30 prosenttia edellä mainitusta määrästä.

Perusavustuksen määrää tarkistetaan samasta ajankohdasta ja samassa suhteessa kansaneläkkeen tarkistamisen kanssa.

9 §

Asumisavustus

Asumisavustus korvaa vuokra-, omistustai asumisoikeusasunnosta aiheutuvat todelliset asumismenot. Vuokramenot korvataan enintään paikkakunnan käyvän vuokratason mukaisina.

Asumismenoiksi luetaan vuokra, vastike ja kiinteistön hoitomenot sekä erikseen maksettavat lämmityskustannukset, vesimaksut ja sähköstä ja kaasusta aiheutuvat kustannukset. Lisäksi asumismenoiksi luetaan oman asunnon hankkimista tai kunnostamista taikka asumisoikeusmaksun maksamista varten otettujen henkilökohtaisten lainojen vuotuiset korot.

11 §

Huomioon otettavat tulot

Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon hakijan ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä palvelusaikana käytävissä olevat tosiasialliset tulot. Myönnettäessä avustusta 10 a §:n nojalla ei näiden perheenjäsenten tuloja oteta huomioon. Tu-

Voimassa oleva laki

loina ei oteta huomioon:

- 1) tämän lain mukaista etuutta;
- 2) toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea;
- 2 a) työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta;
- 2 b) kuntoutusrahalain (611/1991) mukaista ylläpitokorvausta;
- 3) äitiysavustuslain (477/93) mukaista äitiysavustusta;
- 4) lapsilisälain (796/92) mukaista lapsilisää;
- 5) lapsen hoitotuesta annetun lain (444/69) mukaista hoitotukea;
- 5 a) kansaneläkelain (347/1956) mukaista eläkkeensaajan hoitotukea;
- 6) vammaistukilain (124/88) mukaista vammaistukea;
- 7) sairausvakuutuslain mukaista asevelvollisen isyysrahaa;
- 8) asevelvollisuuslain mukaista asevelvollisen päivärahaa;
- 9) asumistukilain (408/75) mukaista asumistukea; tai
- 10) veronpalautuksia.

Sotilasavustuksen saamiseen ja määrään eivät vaikuta sellaiset varat, jotka eivät ole käytettävissä avustusta myönnettäessä, olosuhteisiin nähden pienehköt säästöt, omassa käytössä oleva asunto tai jatkuvan toimeentulon turvaamiseksi tarpeelliset työvälineet.

12 §

Avustuksen määrääminen

Sotilasavustuksena maksetaan 8–10 ja 10 a §:ssä tarkoitettujen menojen sekä 11 §:ssä tarkoitettujen tulojen välinen erotus, *jollei käytettävissä olevasta varallisuudesta muuta johdu.*

14 §

Maksamisaika

Sotilasavustus maksetaan sen kuukauden alusta, jona sitä on haettu, aikaisintaan kui-

Ehdotus

loina ei oteta huomioon:

- 1) tämän lain mukaista etuutta;
- 2) toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea;
- 2 a) työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta;
- 2 b) *Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta;*
- 3) äitiysavustuslain (477/1993) mukaista äitiysavustusta;
- 4) lapsilisälain (796/1992) mukaista lapsilisää;
- 5) *vammaisetuuksista annetun lain (xxx/200x) mukaista etuutta;*
- 6) sairausvakuutuslain mukaista asevelvollisen isyysrahaa;
- 7) asevelvollisuuslain mukaista asevelvollisen päivärahaa;
- 8) asumistukilain (408/1975) mukaista asumistukea;
- 9) veronpalautuksia; eikä
- 10) omaisuudesta saatavaa tuottoa.

12 §

Avustuksen määrääminen

Sotilasavustuksena maksetaan 8–10 ja 10 a §:ssä tarkoitettujen menojen sekä 11 §:ssä tarkoitettujen tulojen välinen erotus.

14 §

Maksamisaika

Sotilasavustus maksetaan sen kuukauden alusta, jona sitä on haettu, aikaisintaan kui-

tenkin palvelukseenastumispäivästä, tai, jos oikeus avustukseen on syntynyt myöhemmin, sanotusta ajankohdasta lukien, sen kalenterikuukauden loppuun, jona asevelvollinen on kotiutettu tai hänen palveluksensa on keskeytynyt yhdenjaksoisesti vähintään 14 vuorokauden ajaksi siten, ettei kyseistä keskeytysaikaa lueta asianomaisen palvelusajaksi. Reservin kertausharjoituksiin tai täydennyspalvelukseen kutsutulle asevelvolliselle ja hänen omaiselleen avustus maksetaan koko palvelusajalta.

16 §

Maksutapa. Sotilasavustuserän menettäminen

Sotilasavustus maksetaan hakijan ilmoittamalle tilille Suomessa sijaitsevaan rahalaitokseen etukäteen kuukausittain. Maksupäivä on kunkin kuukauden ensimmäinen tai toinen pankkipäivä. Reservin kertausharjoituksiin tai täydennyspalvelukseen kutsutulle tai hänen omaiselleen avustus maksetaan jälkikäteen joko kuukausittain tai kertasuorituksena.

17 §

Maksaminen erityistapauksissa

Avustuksesta on vähennettävä sitä aikaa vastaava osa, minkä avustusta saava asevelvollisen omainen on vähintään 14 vuorokautta

- 1) kärsimässä vapausrangaistusta; tai
- 2) laitoshoidossa tai siihen verrattavalla hoidolla tarkoitetaan elatuksen sisältävää kunnan tai kuntayhtymän järjestämää sairaala-, laitos- tai perhehoitoa.

tenkin palvelukseenastumispäivästä, tai, jos oikeus avustukseen on syntynyt myöhemmin, sanotusta ajankohdasta lukien, sen kalenterikuukauden loppuun, jona asevelvollinen on kotiutettu tai hänen palveluksensa on keskeytynyt yhdenjaksoisesti vähintään 14 vuorokauden ajaksi siten, ettei kyseistä keskeytysaikaa lueta asianomaisen palvelusajaksi. Reservin kertausharjoituksiin, *vapaaehtoiisiin harjoituksiin puolustusvoimissa* tai täydennyspalvelukseen kutsutulle asevelvolliselle ja hänen omaiselleen avustus maksetaan koko palvelusajalta.

16 §

Avustuksen maksaminen ja avustuserän menettäminen

Sotilasavustus maksetaan hakijan ilmoittamalle tilille Suomessa sijaitsevaan rahalaitokseen etukäteen kuukausittain. Maksupäivä on kunkin kuukauden ensimmäinen tai toinen pankkipäivä. Reservin kertausharjoituksiin, *vapaaehtoiisiin harjoituksiin puolustusvoimissa* tai täydennyspalvelukseen kutsutulle tai hänen omaiselleen avustus maksetaan jälkikäteen joko kuukausittain tai kertasuorituksena.

17 §

Maksaminen erityistapauksissa

Avustuksesta on vähennettävä sitä aikaa vastaava osa, *jonka* avustusta saava asevelvollisen omainen on vähintään 14 vuorokautta

- 1) suorittamassa vankilassa ehdotonta vankeusrangaistusta; tai
- 2) elatuksen sisältävässä kunnan tai kuntayhtymän järjestämässä sairaala-, laitos- tai perhehoidossa.

22 a §

22 a §

Tietojensaantioikeus

Tietojensaantioikeus

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on myös oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tietojen saamista koskevien säännösten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot rahalaitoksilta koskien avustuksenhakijaa ja hänen 4 §:ssä tarkoitettua perheenjäsentään sekä kuolinpesää, jossa joku heistä on osakkaana, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tietojen saamista koskevien säännösten estämättä maksutta sotilasavustuksen täytäntöönpanoa varten rangaistuslaitoksilta ja vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:ssä tarkoitetuilta pakkolaitoksilta tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä.

27 §

Menettely poikkeusoloissa

Puolustustilalaisissa (1083/91) tarkoitettun puolustustilan aikana valtioneuvosto voi antaa tästä laista poikkeavia määräyksiä.

(2 momentti kumotaan)

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tietojen saamista koskevien säännösten estämättä maksutta sotilasavustuksen täytäntöönpanoa varten vankilalta tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä.

27 §

Menettely poikkeusoloissa

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tämän lain voimaan tullessa toisen kuntaryhmän mukaan maksussa oleva sotilasavustus muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 ilman hakemusta tämän lain 8 §:n mukaan maksettavaksi.

Lakia sovelletaan sen voimaantulosta tai sen jälkeisestä ajankohdasta myönnettävään taikka sotilasavustuslain 12 §:n 3 mo-

*mentin perusteella tarkistettavaan tukeen.
Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan
ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin
toimenpiteisiin.*

11.

Laki

sotilasvammalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 28 päivänä toukokuuta 1948 annetun sotilasvammalain (404/1948) 14 §:n 5 momentti sellaisena kuin se on laissa 972/1980,
muutetaan 6 §:n 4 momentti, 14 §:n 2 momentti, 18 §:n 1 momentti, 30 §:n 4 momentti ja 43 a §:n 1 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 4 momentti laissa 1022/2004, 14 §:n 2 momentti ja 18 §:n 1 momentti laissa 536/2001, 30 §:n 4 momentti laissa 602/1986 ja 43 a §:n 1 momentti laissa 1124/1983, sekä
lisätään 30 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 304/1975 sekä mainituissa laeissa 602/1986 ja 536/2001, uusi 5—7 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia, korvataan sosiaalihuoltolain (710/1982) 17 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisista kotipalveluista, 4 kohdan mukaisista asumispalveluista ja 7 kohdan mukaisesta omaishoidon tuesta sekä kansanterveyslain (66/1972) 14 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisista sairaanhoidon palveluista aiheutuneet kustannukset. Palvelu- tai tukiasunnosta perittävää vuokraa tai vastaavaa maksua ei kuitenkaan korvata. Kotipalvelujen, asumispalvelujen ja omaishoidon tuen korvaamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia, korvataan sosiaalihuoltolain (710/1982) 17 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisista kotipalveluista ja 4 kohdan mukaisista asumispalveluista, omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukaisesta omaishoidon tuesta sekä kansanterveyslain (66/1972) 14 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisista sairaanhoidon palveluista aiheutuneet kustannukset. Palvelu- tai tukiasunnosta perittävää vuokraa tai vastaavaa maksua ei kuitenkaan korvata. Kotipalvelujen, asumispalvelujen ja omaishoidon tuen korvaamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

14 §

14 §

Huoltoeläkkeen vuotuismäärä on:

Huoltoeläkkeen vuotuismäärä on:

Voimassa oleva laki

- 1) leskelle 5 118,89 euroa;
- 2) lapselle 2 879,38 ja täysorvolle 5 758,75 euroa;
- 3) vanhemmalle 2 879,38 euroa;
- 4) muulle omaiselle 1 279,72 euroa.

Huoltoeläke maksetaan asuinpaikkakunnan kalleuden perusteella korotettuna enintään 10 prosentilla. Paikkakuntien kalleusluokituksen määrää sosiaali- ja terveysministeriö.

18 §

Vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste 8 §:n säännösten mukaan on vahvistettu vähintään 20 prosentiksi, voidaan hakemuksesta myöntää määräajaksi tai, jos vahingoittunut tai sairastunut on täyttänyt 65 vuotta, toistaiseksi täydennyskorko. Täydennyskoron täysi määrä on, jos hakijan työkyvyttömyysaste on vahvistettu vähintään 30 prosentiksi, vahingoittuneen tai sairastuneen vakinaisen asuinpaikan kalleudesta riippuen 6 398,62 tai 5 465,48 euroa vuodessa sekä, jos työkyvyttömyysaste on vahvistettu pienemmäksi kuin 30 prosentiksi, vastaavasti 4 265,74 tai 3 665,87 euroa vuodessa. Paikkakuntien kalleusluokituksen määrää sosiaali- ja terveysministeriö.

30 §

Jos korvauksen saaja on väliaikaisesti saanut kansaneläkelaitoksen maksamaa eläkettä kansaneläkelain 45 §:n 2 momentin mukaan samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään valituksen johdosta elinkorkoa tai huoltoeläkettä takautuvasti, tapaturmaviraston on suoritettava takautuvasti maksettava elinkorko tai huoltoeläke kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa kansaneläkelaitoksen samalta ajalta liikaa maksaman eläkkeen määrää. Elinkorko tai huoltoeläke maksetaan kansaneläkelaitokselle vain sillä edellytyksellä, että kansaneläkelain 45 §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehty tapaturmavirastolle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

Ehdotus

- 1) leskelle 5 630,78 euroa;
- 2) lapselle 3 167,32 ja täysorvolle 6 334,63 euroa;
- 3) vanhemmalle 3 167,32 euroa;
- 4) muulle omaiselle 1 407,70 euroa.

(5 momentti kumotaan)

18 §

Vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on 8 §:n mukaan vahvistettu vähintään 20 prosentiksi, voidaan hakemuksesta myöntää määräajaksi tai, jos vahingoittunut tai sairastunut on täyttänyt 65 vuotta, toistaiseksi täydennyskorko. Täydennyskoron täysi määrä on 6 398,62 euroa vuodessa, jos hakijan työkyvyttömyysaste on vähintään 30 prosenttia, ja 4 265,74 euroa vuodessa, jos hakijan työkyvyttömyysaste on vähemmän kuin 30 prosenttia.

30 §

Jos huoltoeläkkeen saaja on väliaikaisesti saanut Kansaneläkelaitoksen maksamaa kansaneläkettä tai leskeneläkkeen täydennysmäärää ja eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (xx/200x) mukaista asumistukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään valituksen johdosta huoltoeläkettä takautuvasti, Valtiokonttorin on suoritettava takautuvasti maksettava huoltoeläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa Kansaneläkelaitoksen samalta ajalta liikaa maksaman kansaneläkkeen, ylimääräisen rintamalisän, leskeneläkkeen täydennysmäärän ja eläkkeensaajan asumistuen määrää.

Valtiokonttori maksaa myös takautuvasti myöntämänsä huoltoeläkkeen Kansaneläkelaitokselle sen samalta ajalta liikaa maksaman kansaneläkkeen, ylimääräisen rintamalisän, leskeneläkkeen täydennysmäärän ja eläkkeensaajan asumistuen korvaukseksi.

Huoltoeläke maksetaan 4 ja 5 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa Kansaneläkelaitokselle sen liikaa maksaman eläkkeensaajan asumistuen korvaamiseksi vain, jos huoltoeläkettä maksetaan samalla liikaa maksetun kansaneläkkeen, ylimääräisen rintamalisän tai leskeneläkkeen täydennysmäärän korvaukseksi.

Huoltoeläke maksetaan Kansaneläkelaitokselle vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva vaatimus on tehty Valtiokonttorille vähintään kaksi viikkoa ennen huoltoeläkkeen maksupäivää.

43 a §

Tämän lain mukaisesti suoritettavien korvausten määriin tehdään indeksitarkistus noudattaen vastaavasti, mitä työntekijäin eläkelain (395/61) 9 §:ssä säädetään.

---

43 a §

Tämän lain mukaisesti suoritettavien korvausten määriin tehdään indeksitarkistus noudattaen vastaavasti, mitä *työntekijän eläkelain* (395/2006) 98 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tässä laissa säädettyt rahamäärät vastaavat työeläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuonna 1995 maksettavina olevien korvausten suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

12.

Laki**Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista 15 päivänä heinäkuuta 2005 annetun lain (566/2005) 4 §:n 1 momentin 5 kohta, 9 §:n 1 momentti, 34 §, 38 §:n 1 momentin 2 kohta, 39 §:n 1 momentti, 47 §:n 2 momentin 2 kohta, 60 §:n 6 momentti ja 67 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) työeläkelaeilla työntekijän eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa mainittuja yksityisalojen ja julkisten alojen työeläkelakeja.

9 §

Vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen järjestäminen

Vaikeavammaisella vakuutetulla, joka ei ole julkisessa laitoshoidossa, on oikeus saada työ- tai toimintakyvyn turvaamiseksi tai parantamiseksi tarpeellista lääkinnällistä kuntoutusta, jos hän saa:

1) lapsen hoitotuesta annetun lain (444/1969) 2 §:n 2 tai 3 momentin mukaista hoitotukea;

2) vammaistukilain (124/1988) 2 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdan mukaista vammaistukea;

3) kansaneläkelain (347/1956) 30 a §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua hoi-

Ehdotus

4 §

Määritelmä

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) työeläkelaeilla työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä mainittuja yksityisten ja julkisten alojen työeläkelakeja.

9 §

Vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen järjestäminen

Alle 65-vuotiaalla vaikeavammaisella vakuutetulla, joka ei ole julkisessa laitoshoidossa, on oikeus saada työ- tai toimintakyvyn turvaamiseksi tai parantamiseksi tarpeellista lääkinnällistä kuntoutusta, jos hän ei saa vammaisuuksista annetun lain (xxx/200x) 2 luvun perusteella:

1) korotettua tai ylintä alle 16-vuotiaan vammaistukea;

2) korotettua tai ylintä 16 vuotta täyttäneen vammaistukea;

3) korotettua tai ylintä eläkettä saavan hoitotukea; taikka

totukea alle 65-vuotiaana; taikka

4) vammaistukilain 2 §:n 4 momentin mukaista vammaistukea, joka on myönnetty 3 kohdassa tarkoitetun hoitotuen sijaan.

34 §

Eläkkeensaajan kuntoutusraha

Kuntoutusraha on päivää kohden kahdeskymmenesviidesosa kuukausittain maksettavien tässä pykälässä tarkoitettujen eläkkeiden yhteismäärän kymmenesosasta, jos kuntoutuja saa:

1) täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai työttömyyseläkettä työeläkelakien perusteella taikka vastaavaa kansaneläkelain mukaista eläkettä, kansaneläkelain 22 §:n 2 momentin mukaista työkyvyttömyyseläkettä lukuun ottamatta; tai

2) sukupolvenvaihdoseläkettä maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) tai maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) nojalla.

38 §

Maksaminen ilman yhteensovitusta

Kuntoutusrahasta ei vähennetä seuraavia kuntoutujan saamia etuuksia:

2) työkyvyttömyyseläke kansaneläkelain 22 §:n 2 momentin nojalla;

39 §

Takautuva maksaminen

Jos kuntoutujalle myönnetään takautuvasti

4) ylintä 16 vuotta täyttäneen vammaistukea työkyvyttömyyseläkkeen lepäämisajalta.

34 §

Eläkkeensaajan kuntoutusraha

Kuntoutusraha on päivää kohden kahdeskymmenesviidesosa kuukausittain maksettavien tässä pykälässä tarkoitettujen eläkkeiden yhteismäärän kymmenesosasta, jos kuntoutuja saa:

1) täyttä työkyvyttömyyseläkettä *työeläkelakien 3 §:ssä mainittujen lakien perusteella, työttömyyseläkettä työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 28 §:n tai yrittäjän eläkelain voimaanpanolain (xxx/2006) 28 §:n perusteella;*

2) työkyvyttömyyseläkettä *kansaneläkelain (xx/200x) 12 §:n perusteella lukuun ottamatta 4 momentin mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai kansaneläkelain voimaanpanosta annetun lain (xx/200x) 2 §:n perusteella työttömyyseläkettä; tai*

3) sukupolvenvaihdoseläkettä maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) tai maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) perusteella.

38 §

Maksaminen ilman yhteensovitusta

Kuntoutusrahasta ei vähennetä seuraavia kuntoutujan saamia etuuksia:

2) työkyvyttömyyseläke kansaneläkelain 12 §:n 4 momentin nojalla;

39 §

Takautuva maksaminen

Jos kuntoutujalle myönnetään takautuvas-

Voimassa oleva laki

vanhuuseläkettä tai korvausta ansionmenetyksestä jonkin muun lain perusteella, eläke tai korvaus samalta ajalta maksetaan suoritettua kuntoutusrahaa vastaavalta osalta Kansaneläkelaitokselle ottaen kuitenkin huomioon, mitä kansaneläkelain 39 §:n 7 momentissa ja työntekijäin eläkelain 4 d §:n 6 momentissa säädetään.

47 §

Maksaminen työnantajalle

Kuntoutusraha jaetaan:

2) yrittäjien eläkelain (468/1969) tai maatalousyrittäjien eläkelain mukaan vakuutetulle ja hänen työnantajalleen näiden eläkelakien mukaan vahvistetun työtulon ja työnantajan maksaman palkan suhteessa, jos kuntoutuja työskentelee samanaikaisesti sekä yrittäjien eläkelain 1 §:n tai maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n mukaisena yrittäjänä että muun työnantajan palveluksessa.

60 §

Rangaistuslaitoksella ja vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:ssä tarkoitetulla pakkolaitoksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot rangaistusajan alkamisesta ja päättymisestä.

67 §

Indeksitarkistus

Kuntoutusraha, joka määräytyy 32, 33 tai 35 §:n mukaan, tarkistetaan kalenterivuositain työntekijäin eläkelain 9 §:ssä tarkoite-

Ehdotus

ti vanhuuseläkettä tai korvausta ansionmenetyksestä jonkin muun lain perusteella, eläke tai korvaus samalta ajalta maksetaan suoritettua kuntoutusrahaa vastaavalta osalta Kansaneläkelaitokselle ottaen kuitenkin huomioon, mitä *työntekijän* eläkelain 43 §:n 2 momentissa säädetään.

47 §

Maksaminen työnantajalle

Kuntoutusraha jaetaan:

2) yrittäjän eläkelain (xx/200x) tai maatalousyrittäjien eläkelain mukaan vakuutetulle ja hänen työnantajalleen näiden eläkelakien mukaan vahvistetun työtulon ja työnantajan maksaman palkan suhteessa, jos kuntoutuja työskentelee samanaikaisesti sekä yrittäjän eläkelain x §:n tai maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n mukaisena yrittäjänä että muun työnantajan palveluksessa.

60 §

Tietojensaantioikeus

Vankilalla on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot rangaistusajan alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeytymisestä.

67 §

Indeksitarkistus

Kuntoutusraha, joka määräytyy 32, 33 tai 35 §:n mukaan, tarkistetaan kalenterivuositain *työntekijän* eläkelain 98 §:ssä tarkoite-

tulla työeläkeindeksillä. Vastaavasti 35 §:ssä tarkoitettua rahamäärää tarkistetaan työntekijäin eläkelain 9 §:ssä tarkoitettua työeläkeindeksin muutoksen edellyttämällä tavalla ja 37 §:ssä tarkoitettua rahamäärää siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään

tulla työeläkeindeksillä. Vastaavasti 35 §:ssä tarkoitettua rahamäärää tarkistetaan *työntekijän* eläkelain 98 §:ssä tarkoitettua työeläkeindeksin muutoksen edellyttämällä tavalla ja 37 §:ssä tarkoitettua rahamäärää siten kuin kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

13.

Laki

asumistukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/1975) 2 §:n 2—4 kohta, ja 3 §:n 3 momentti ja 25 §:n 2 kohta, sellaisina kuin ne ovat 2 §:n 2—4 kohta laissa 42/2000, 3 §:n 3 momentti laissa 1032/1997 ja 25 a §:n 2 kohta laissa 689/2002, sekä lisätään lakiin uusi 3 a ja 16 a § seuraavasti:

2 §

Tämän lain mukaista asumistukea ei myönnetä:

2) yhden henkilön ruokakunnalle, jos asianomainen henkilö täyttää eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) 1 §:n mukaiset edellytykset eläkkeensaajien asumistuen saamiseen;

3) kahden henkilön ruokakunnalle, joka muodostuu aviopuolisoista tai keskenään avioliitonomaisissa olosuhteissa avioliittoa solmimatta jatkuvasti yhteistaloudessa elävistä henkilöistä ja johon kuuluva henkilö täyttää eläkkeensaajien asumistukilain 1 §:n mukaiset edellytykset eläkkeensaajien asumistuen saamiseen; eikä

4) ruokakunnalle, johon kuuluva saa eläkkeensaajien asumistukilain mukaista

2 §

Tämän lain mukaista asumistukea ei myönnetä:

2) yhden henkilön ruokakunnalle, jos hakija täyttää eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (*xxx/200x*) 8 §:n mukaiset edellytykset eläkkeensaajan asumistuen saamiseen;

3) kahden henkilön ruokakunnalle, joka muodostuu aviopuolisoista tai keskenään avioliitonomaisissa olosuhteissa avioliittoa solmimatta jatkuvasti yhteistaloudessa elävistä henkilöistä ja johon kuuluva henkilö täyttää *eläkkeensaajan asumistuesta* annetun lain 8 §:n mukaiset edellytykset *eläkkeensaajan* asumistuen saamiseen; eikä

4) ruokakunnalle, johon kuuluva saa *eläkkeensaajan* asumistuesta annetun lain mu-

asumistukea.

kaista asumistukea.

3 §

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin pysyviin kuukausituloihin luetaan ruokakuntaan kuuluvien henkilöiden yhteenlasketusta omaisuudesta viisitoista prosenttia jaettuna kahdellatoista siltä osin kuin se ylittää valtioneuvoston vuosittain ruokakunnan koon mukaan vahvistaman määrän. Omaisuudeksi ei kuitenkaan lueta ruokakunnan omassa käytössä olevaa asuntoa. Pysyviin kuukausituloihin ei lueta asetuksella säädettäviä tuloja eikä 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuja alivuokralaiselta saatuja vuokratuloja. Pysyviä kuukausituloja määriteltäessä voidaan käyttää muun luotettavan selvityksen puuttuessa perusteena henkilön veronalaisten ansio- ja pääomatulojen yhteismäärää viimeksi toimitetussa verotuksessa.

3 §

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin pysyviin kuukausituloihin luetaan ruokakuntaan kuuluvien henkilöiden yhteenlasketusta 3 a §:n mukaisesta omaisuudesta viisitoista prosenttia jaettuna kahdellatoista siltä osin kuin se ylittää valtioneuvoston vuosittain ruokakunnan koon mukaan vahvistaman määrän. *Omaisuudesta vähennetään velat.* Pysyviin kuukausituloihin ei lueta asetuksella säädettäviä tuloja eikä 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuja alivuokralaiselta saatuja vuokratuloja. *Korkoja osinkotulot otetaan tulona huomioon, jos ruokakunnan jäsenen korko- ja osinkotulot yhteensä ylittävät viisi euroa kuukaudessa. Korkotuloja arvioitaessa jokaisen ruokakunnan jäsenen talletuksista vähennetään käyttövaroina 2 000 euroa. Metsätalouden tulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7 §:n 2 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla.* Pysyviä kuukausituloja määriteltäessä voidaan käyttää muun luotettavan selvityksen puuttuessa perusteena henkilön veronalaisten ansio- ja pääomatulojen yhteismäärää viimeksi toimitetussa verotuksessa.

3 a §

Pysyviä kuukausituloja laskettaessa otetaan omaisuutena huomioon ruokakuntaan kuuluvan henkilön omistamat:

- 1) kiinteistöt;
- 2) elinkeinotoiminnan ja maatalouden varat sekä osuudet yhtymien varoista;
- 3) metsäomaisuus;
- 4) talletukset, obligaatiot, joukkovelkakirjat ja muut vastaavat;
- 5) julkisesti noteeratut osakkeet ja sijoitusrahasto-osuudet; sekä
- 6) vakuutusinvestitukset.

Edellä 1—2 kohdassa mainittu omaisuus otetaan huomioon verotuksessa vahvistetun tai lasketun arvon mukaisena. Metsäomaisuuden arvona otetaan huomioon 3 §:n 3 momentissa tarkoitettu metsätalouden tulo

kerrottuna luvulla 10. Obligaatiot ja joukkovelkakirjat otetaan huomioon käyvän arvon mukaisina. Julkisesti noteeratun osakkeen ja sijoitusrahasto-osuuden arvoksi otetaan 70 prosenttia myöntö- tai tarkistusajankohtaa edeltävän vuoden viimeisen pörssipäivän arvosta. Vakuutussijoitukset otetaan huomioon takaisinostoarvoon.

Talletuksista vähennetään käyttövaroina 2 000 euroa. Vähennys tehdään jokaisen ruokakunnan jäsenen talletuksista erikseen.

Omaisuuksina ei kuitenkaan oteta huomioon ruokakunnan omassa käytössä olevaa asuntoa eikä osuutta kuolinpesässä.

16 a §

Takautuvasti myönnetty asumistuki voidaan pidättää Kansaneläkelaitokselle sen maksamaa eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea vastaavalla osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää asumistuen takautuvasti ajalle, jona asumistuen saaja tai samaan ruokakuntaan kuuluva henkilö on saanut eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea.

25 a §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta asumistuen täytäntöönpanoa varten:

-----
2) vankilalta tiedot rangaistuksen alkamisesta, henkilön vapautumisesta sekä koevapauden alkamisesta ja keskeyttämisestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Sitä sovelletaan lain voimaantulosta tai sen jälkeisestä ajankohdasta myönnettävään tai tarkistettavaan tukeen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

14.

Laki**maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 19 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1293/1994) 19 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 944/2005, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

19 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, muutetaan:

1) luopumistuen täydennysosaa 1 päivänä kesäkuuta 2001 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (1224/2000) mukaisesti;

2) luopumistuen täydennysosaa 1 päivänä maaliskuuta 2005 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (1023/2004) mukaisesti; ja

3) luopumistuen täydennysosaa 1 päivänä syyskuuta 2006 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (940/2005) mukaisesti.

Ehdotus

19 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, muutetaan:

1) luopumistuen täydennysosaa 1 päivänä kesäkuuta 2001 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (1224/2000) mukaisesti;

2) luopumistuen täydennysosaa 1 päivänä maaliskuuta 2005 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (1023/2004) mukaisesti;

3) luopumistuen täydennysosaa 1 päivänä syyskuuta 2006 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (940/2005) mukaisesti; ja

4) luopumistuen täydennysosaa 1 päivänä tammikuuta 2008 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain (xxx/200x) 19 §:n mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tässä laissa tarkoitettu luopumistuen täydennysosa muutetaan ilman hakemusta. Muuttamisesta annetaan pyynnöstä päätös. Täydennysosaa ei muuttamisen yhteydessä muutoin tarkisteta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

15.

Laki**maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain 16 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1317/1990) 16 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 945/2005, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

16 §

Sen estämättä, mitä 1, 3 ja 4 momentissa säädetään, muutetaan:

1) sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosaa 1 päivänä kesäkuuta 2001 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (1224/2000) mukaisesti;

2) sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosaa 1 päivänä maaliskuuta 2005 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (1023/2004) mukaisesti; ja

3) sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosaa 1 päivänä syyskuuta 2006 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (940/2005) mukaisesti.

Ehdotus

16 §

Sen estämättä, mitä 1, 3 ja 4 momentissa säädetään, muutetaan:

1) sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosaa 1 päivänä kesäkuuta 2001 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (1224/2000) mukaisesti;

2) sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosaa 1 päivänä maaliskuuta 2005 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (1023/2004) mukaisesti;

3) sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosaa 1 päivänä syyskuuta 2006 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain 24 ja 42 b §:n muuttamisesta annetun lain (940/2005) mukaisesti; ja

4) *sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosaa 1 päivänä tammikuuta 2008 saavan henkilön täydennysosa mainitusta ajankohdasta kansaneläkelain (xxx/200x) 19 §:n mukaisesti.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tässä laissa tarkoitettu sukupolvenvaihdoseläkkeen täydennysosa muutetaan ilman hakemusta. Muuttamisesta annetaan pyynnöstä päätös. Täydennysosaa ei muuttamisen yhteydessä muutoin tarkisteta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

16.

Laki**toimeentulotuesta annetun lain 9 ja 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan toimeentulotuesta 30 päivänä joulukuuta 1997 annetun lain (1412/1997) 9 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 11 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta, sellaisena kuin ne ovat, 9 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 535/2001 ja 11 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta laissa 49/2005, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

9 §

Perusosan suuruus

Toimeentulotuen perusosa kuukautta kohden on:

1) yksin asuvalla henkilöllä ja yksinhuoltajalla *kansaneläkeläissa (347/1956) tarkoitettussa ensimmäisessä kuntaryhmässä* 361,86 euroa ja *toisessa kuntaryhmässä* 346,29 euroa;

Ehdotus

9 §

Perusosan suuruus

Toimeentulotuen perusosa kuukautta kohden on:

1) yksin asuvalla henkilöllä ja yksinhuoltajalla 361,86 euroa;

11 §

Huomioon otettavat tulot

Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon:

4) äitiysavustuslain (477/1993) mukaista äitiysavustusta, kansaneläkelain (347/1956) mukaista eläkkeensaajien hoitotukea, vammaistukilain (124/1988) mukaista vammaistukea eikä lapsen hoitotuesta annetun lain (444/1969) mukaista lapsen hoitotukea;

5) työttömyysturvalaissa tai julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettua ylläpitokorvausta sekä kuntoutusraha-

11 §

Huomioon otettavat tulot

Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon:

4) äitiysavustuslain (477/1993) mukaista äitiysavustusta *eikä vammaisetuuksista annetun lain (xxx/200x) mukaista etuutta;*

5) työttömyysturvalaissa tai julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettua ylläpitokorvausta sekä *Kansaneläke-*

lain (611/1991) 24 a §:ssä tarkoitettua ylläpitokorvausta; eikä

---

laitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta; eikä

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tämän lain voimaan tullessa toisen kuntaryhmän mukaan maksussa oleva toimeentulotuki muutetaan 1 päivästä tammikuuta 2008 ilman hakemusta tämän lain 9 §:n mukaan maksettavaksi.

Tämän lain 9 §:ssä säädettyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuonna 2001 maksettavina olleiden kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

17.

Laki**sosiaalihuoltolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 17 päivänä syyskuuta 1982 annetun sosiaalihuoltolain (710/1982) 29 e §, 40 a §:n 2 momentti sekä 48 §, sellaisina kuin ne ovat, 29 e § laissa 1310/2003 ja 40 a §:n 2 momentti laissa 125/2006, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

29 e §

Edellä 29 c §:ssä tarkoitettuina tuloina ei oteta huomioon lapsilisää, *lapsen hoitotukea*, kansaneläkelain (347/1956) mukaista lapsikorotusta, asumistukea, vammaistukea, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuisopintorahaa, opintotuen asumislisää, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, kuntoutusrahalain (611/1991) mukaista ylläpitokorvausta, julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaista ylläpitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

40 a §

Muissa kuin kiireellisissä tapauksissa kunta on velvollinen järjestämään 80 vuotta täyttäneelle pääsyn sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun hän taikka hänen laillinen edustajansa tai omaisensa taikka muu henkilö tai viranomainen on ottanut yhteyttä sosiaalipalveluista vastaavaan kunnan viranomaiseen palvelujen saamiseksi. Vastaavasti kunnan on järjestettävä pääsy sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin kansan-

Ehdotus

29 e §

Edellä 29 c §:ssä tarkoitettuina tuloina ei oteta huomioon lapsilisää, kansaneläkelain (*xx/200x*) mukaista lapsikorotusta, asumistukea, *vammaisetuksista annetun lain (xx/200x) mukaisia alle 16-vuotiaan vammaistukea*, 16 vuotta täyttäneen vammaistukea ja ruokavaliokorvausta, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavustusta, rintamalisää, opintorahaa, *aikuiskoulutustukea*, opintotuen asumislisää, toimeentulotukena maksettavaa toimintarahaa ja matkakorvausta, *Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta*, julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaista ylläpitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

40 a §

Muissa kuin kiireellisissä tapauksissa kunta on velvollinen järjestämään 80 vuotta täyttäneelle pääsyn sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun hän taikka hänen laillinen edustajansa tai omaisensa taikka muu henkilö tai viranomainen on ottanut yhteyttä sosiaalipalveluista vastaavaan kunnan viranomaiseen palvelujen saamiseksi. Vastaavasti kunnan on järjestettävä pääsy sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin *vam-*

eläkelain 30 a §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista *eläkkeensaajien* hoitotukea saavalle.

48 §

Muutosta valtion viranomaisen sosiaali- huoltoasiassa tekemään päätökseen haetaan siinä järjestyksessä, kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty.

maisetuuksista annetun lain 9 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaista eläkettä saavan hoitotukea saavalle.

48 §

Muutosta valtion viranomaisen sosiaali- huoltoasiassa tekemään päätökseen haetaan *siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.*

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
mikuuta 2008.*

*Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan
ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin
toimenpiteisiin.*

18.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 10 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (734/1992) 10 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1442/2001, seuraavasti:

10 a §

*Päivähoitomaksun määräämisen perustee-
na ovat tulot*

10 a §

*Päivähoitomaksun määräämisen perustee-
na ovat tulot*

Tulona ei oteta huomioon lapsilisää, *lap-
sen hoitotukea, eläkkeensaajien hoitotukea,* kansaneläkelain (347/1956) mukaista lapsi-
korotusta, asumistukea, *vammaistukea,* tapaturmavakuutuksen perusteella suoritetta-
via sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilas-
avustusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuis-
opintorahaa, opintotuen asumislisää, toi-
meentulotukena maksettavaa toimintarahaa
ja matkakorvausta, kuntoutusrahalain

Tulona ei oteta huomioon lapsilisää, *vammais-
etuuksista annetun lain (xxx/200x)* mukaista *etuutta,* kansaneläkelain (*xx/200x*)
mukaista lapsikorotusta, asumistukea, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavia
sairaanhoito- ja tutkimuskuluja, sotilasavus-
tusta, rintamalisää, opintorahaa, aikuiskou-
lutustukea, opintotuen asumislisää, toi-
meentulotukena maksettavaa toimintarahaa
ja matkakorvausta, *Kansaneläkelaitoksen*

Voimassa oleva laki

(611/1991) mukaista ylläpitokorvausta, työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

Ehdotus

kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista ylläpitokorvausta, julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaista ylläpitokorvausta, opintojen johdosta suoritettavia apurahoja ja muita vastaavia avustuksia, perhehoidon kustannusten korvauksia eikä lasten kotihoidon tukea.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

19.**Laki****asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1573/1993) 1 §, sellaisena kuin se on laissa 635/2004, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Soveltamisala

Jollei Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista tai sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetusta neuvoston asetuksesta (ETY) N:o 1408/71, jäljempänä sosiaaliturva-asetus, muuta johdu, tämän lain mukaan ratkaistaan, onko henkilöön sovellettava seuraavaa sosiaaliturvalainsäädäntöä:

1) kansaneläkelaki (347/1956), *perhe-eläkelaki* (38/1969), lapsilisälaki (796/1992), äitiysavustuslaki (477/1993) ja asumistukilaki (408/1975); sekä

2) eläkkeensaajien asumistukilaki

Ehdotus

1 §

Soveltamisala

Jollei Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista tai sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetusta neuvoston asetuksesta (ETY) N:o 1408/71, jäljempänä sosiaaliturva-asetus, muuta johdu, tämän lain mukaan ratkaistaan, onko henkilöön sovellettava seuraavaa sosiaaliturvalainsäädäntöä:

1) kansaneläkelaki (*xx/200x*), lapsilisälaki (796/1992), äitiysavustuslaki (477/1993) ja asumistukilaki (408/1975); sekä

2) eläkkeensaajan asumistuesta annettu

(591/1978), lapsen hoitotuesta annettu laki (444/1969), vammaistukilaki (124/1988), rintamasotilaseläkelaki (119/1977) ja maahanmuuttajan erityistuesta annettu laki (1192/2002), kun on kyse tämän lain 3, 3 a ja 4 §:stä sekä 3 ja 4 luvun säännösten soveltamisesta.

laki (xx/200x), vammaisetuuksista annettu laki (xx/200x), rintamasotilaseläkelaki (119/1977) ja maahanmuuttajan erityistuesta annettu laki (1192/2002), kun on kyse tämän lain 3, 3 a ja 4 §:stä sekä 3 ja 4 luvun säännösten soveltamisesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
